

Jeesuksen Jooga

Mauri Lehtovirta

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry

Jeesuksen jooga

Mauri Lehtovirta

Jeesuksen jooga

Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura ry
Ensimmäinen painos
2009

ISBN: 978-952-9603-43-5

Paino: Iloprint

Kansi: Reo Lintera
Kuvitus: Venla Rahkonen
Taitto: Merja Nurmisto

Jeesuksen jooga

Johdanto	11
Kirjan sisällöstä	17
Iloista antajaa Jumala rakastaa	19
Keräilijä-ihminen	19
Anna niin saat	21
Luopumisen voima	23
Iloisen antajan kauneus	28
Kasvun pitkä tie	29
Onni jonka annoin pois	33
Köyhät hengessä	37
Murheen mysteeri	41
Rauhanrakentajan onni	45
Oikeamielisyys ja laupeus	49
Onnen salaisuus	51
Vuorisaarnan	
viisi vapauden käskyä	55
Ole rauhallinen	56
Pidä ajatuksesi puhtaina	61
Puhu totta	65
Älä vastusta pahaa	68
Rakasta kaikkia	72
Isä meidän -rukousmietiskely	77
Pyhittämisen välttämättömyys ja voima	77
Rukous on henkinen ase	79
Pyhä universumi	81
Ajatuksen voimaa	88
Pyhän kaipuu	91

Valtakunnan salaisuus	95
Valtakunnan sanaa	99
Valtakunta vertauksissa	101
Anteeksianto avaa ovia	106
Se on tullut lähelle	110
Tapahtuuko sinun tahtosi?	113
Tahto tässä ajassa	115
Vapaa tahto – mihin se vie?	117
Jumaltieto, jumaltunne ja jumaltahto	122
Jumaltahtoinen ja Jumalan tahto	123
Hyppy tuntemattomaan	124
Jokapäiväisen leivän mysteeri	127
Sana ja leipä ravitsevat	132
Ehtoollisen leipä	133
Valo on ravintoa	134
Anteeksianto – aikamme merkittävin eettinen ongelma	139
Irti tunnekoukuista	140
Anteeksiantamisen vaikeus	142
Suuri esimerkki	143
Ketä velka painaa?	145
Velkaa elämälle	146
Saammeko oikeutta?	149
Harjoitus tekee mestarin	151
Hyvän ja pahan koulussa	157
Kiusausten koulu	158
Päästä meidät uskosta pahaan	162
Syällisyyden musertava ja kohottava voima	171
Periytyykö syällisyys?	175
Miten suhtaudumme syällisyysytemme?	176
Syällisyys on viesti	180
Syällisyydestä rakkauteen	180
Helisevä vaski ja sfäärien musiikki	186

Vuorisaarnan viisautta	193
Maan suola ja maailman valo	195
Kaikki virtaa	199
Elämä kannattaa	201
Hurahtamisesta valaistumiseen	207
Jumalainen valo	211
Tapahtuneen tulkinnat	212

Johdanto

Olen antanut kirjalleni nimen Jeesuksen jooga. Nimi nostaa varmasti esiin kysymyksen, mitä se sellainen on. Se voi herättää ihmettelyä, vastalauseitakin. Perustelut ovat siksi alkuun paikallaan. Oliko Jeesus tutustunut itämaisen joogan perinteesseen? Oliko hän kenties jossain elämänsä vaiheessa opiskellut sitä? Eikö ole melko uskaliasta väittää, että Jeesus olisi harjoittanut joogaa, että hänellä olisi ollut jokin järjestelmä, jota hän olisi opettanut?

Tälläkin hetkellä useissa lähteissä¹ viitataan siihen, että Jeesus olisi niinä vuosinaan, joista virallinen, kirkolliskokouksissa hyväksytty Raamattu ei kerro, tutustunut oman aikansa henkiisiin kouluihin ja niiden opettajiin Palestiinan ja Juudean ulkopuolella Egyptissä, Persiassa jopa Intiassa saakka.

On erittäin todennäköistä, että Jeesus maallisen elämänsä aikana oli perehtynyt myös joogan ikivanhaan traditioon ja filosofiaan. Myös on selvää, että hän rakensi oman henkisen kehitysoppinsa pitkälle tuohon aikaan Lähi-idässä, Egyptissä, Persiassa ja Intiassa vallalla olevan etiikan ja henkisen tiedon pohjalle; sille pohjalle, jolla tuon ajan joogafilosofia ja joogan

1 Abhedananda, Swami, *Journey to Kashmir and Tibet*, Ramakrishna Vedanta Math, Calcutta, 1987. Ervast, Pekka: *Christosofian peruskysymyksiä II*, Ruusu-Risti, Imatra 1940, Notovitch, Nicholas, *The Unknown Life of Jesus*, omakustanne, 1894. Venu Gopala Das: *Jeesuksen salattu elämä*, omakustanne Järvenpää 2006, Yogandanda, Paramahansa, *The Second Coming of Christ*, Self-Realisation Fellowship, Los Angeles, 2004.

etiikka lepäsivät.

Jooga on ikivanha tuhansia vuosia ennen Jeesusta Intiassa syntynyt fyysis-henkinen harjoittamisen perinne. Sanana se merkitsee yhtymistä, yhdistämistä. Sen sanotaan olevan sukua latinan *jungere*-verbille, jolla on sama merkitys. Toistaiseksi vielä suurin osa meille länsimaille muodin tavoin omaksutuista joogan eri traditioista on useimmiten asana- ja hengitysharjoituksia. Niillä tavoitellaan lähinnä kehon fyysistä notkeutta, rentoutta ja sen myötä mielen tynnyttämistä ja hiljentämistä. Joogan perimmäinen päämäärä on täydellinen kehon ja mielen hallinta, ja tätä kautta edellä mainittu yhtyminen korkeimpaan tietoisuuteen, samadhiin ja lopulta ulospääsy jälleensyntymien pyörästä.

Mitä sitten tarkoitan Jeesuksen joogalla? Tarkoitan sillä Jeesuksen meille antamia elämänohjeita, hänen eettisiä opetuksiinsa. Jeesus antaa niitä meille puheissaan ja vertauksissaan sekä toimintaesimerkkejä omalla elämällään. Hänen opetuksensa ydin on koottu Matteuksen evankeliumin vuorisarnaan, jossa se kiteytyy autuudenjulistuksiin, viiteen käskyyn ja Isä meidän rukoukseen ja muihin näitä täydentäviin elämänohjeisiin.

Itselleni ajatus Jeesuksen opetustyöstä joogan harjoittamisena on pitkään tuntunut piristävältä ja tuoreelta. Se voisi avata uutta tarkastelukulmaa idän ja lännen henkiseen vuoropuheluun; idän ja lännen, joista on sanottu, että ne eivät koskaan kohtaa. Ajatus Jeesuksen opetuksesta joogana voi herättää monenlaisia yhdistäviä mielikuvia. Se voi kannustaa omakohtaisesti vertailemaan henkisiä traditioita, näkemään niissä samankaltaisuutta ja yhteisiä päämääriä. Jeesuksen joogaa on terminä käytettykin näihin saakka teosofisen liikkeen piirissä, jossa uskontojen ja henkisten järjestelmien alkuperää ja yhtäläisyyksiä on tutkittu ja löydetty jo yli sadan vuoden aikana.

Voidaan tietysti ajatella, että vuorisarna on pelkkä saarna; sehän on Jeesuksen opetuspuhe. Mitä joogaa se voisi olla? Toisaalta, eikö opetuspuhe ole aina tarkoitettu opeteltavaksi, harjoiteltavaksi ja noudatettavaksi? Jos mennään sanojen sisälle ja taakse, perinteisen joogan ja Jeesuksen opetuksen ytimiin, voidaan niissä varmasti nähdä yhtäläisyyksiä ja samoja tavoitteita.

Jeesuksen opetuksella on selkeä yhtymäkohta joogafilosofian käsitteisiin yama ja niyama, joille rakentuu joogan etiikka.

Jos taas katsotaan Isä meidän -rukousta, on siinä kysymys Jeesuksen joogan meditatiivisesta ja mantranomaisesta harjoituksesta. Kun se viedään ajattelutasolta käytännön elämään, siitä voi tulla tekojen joogaa eli karmajoogaa. Tällä tavalla voidaan työstää esimerkiksi anteeksiantamisen harjoitusta. Henkissä traditioissa ei yleensä nähdä eroa ajatusten ja tekojen välillä. Mielenkiintoinen tässä mielessä on suomalaisen tietäjän, Pekka Ervastin jo kohta sata vuotta vanha kiteytys: ”Mietiskely perustuu siihen tietoon, että ihmisen käteen on annettu henkinen ase, jolla hän voi maailmoja vallita, jolla hän voi itsensä asettaa oikeaan tilaan. Tämä ihmisen merkillinen okkulttinen ase on ajatus ja ajatuksen oikea käyttö on mietiskelyä eli rukousta”.

Kun mennään itse harjoitteluun, tulee ennemmin tai myöhemmin aina eteen se tosiasia, että myös ajatus on teko. Joogan perinteiset asennoharjoitukset eli asanat voi Jeesuksen joogassa nähdä henkisinä asanoina eli asenteina. Termitkin ovat melkein samoja. Mielen hallinta on molemmissa traditioissa ydintavoite. Sama koskee yhtymistä, yhdistymistä. Kummassakin joogassa päämääränä on yhdistyminen, pääseminen kosketuksiin korkeamman tietoisuuden tai korkeamman minän tai Jumalan kanssa, miten kukin haluaa asian ymmärtää ja ilmaista. Jeesus käyttää tästä joogassaan nimitystä taivasten valtakunta tai Jumalan valtakunta. Vanhassa raamatunkäännöksessä on vielä jäljellä Jeesuksen lause, joka viittaa edellä sanottuun: ”Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä”. Jeesuksen jooga niin kuin muukin jooga avaa tätä yhteyttä jokaisessa ihmisessä sisällä kätöksessä olevaan jumaluuteen.

Perinteisen joogafilosofian taustalla on myös ajatus ihmisen jälleensyntymisestä ja siihen liittyvästä karman laista. Lyhyesti määriteltynä tämän ajattelun mukaan ihminen syntyy tänne elämän kouluun, hyvän ja pahan kouluun kerta toisensa jälkeen oppiakseen kasvamaan täydelliseksi. Ihminen voi vapaan tahtonsa ja valintojensa puitteissa kehittyä nopeammin tai hitaammin kohti päämääräänsä. Karman laki on universaalinen

oikeudenmukaisuuden ja rakkauden laki, joka perustuu syyseuraussuhteen välttämättömyydelle. Se pitää huolta siitä, että ihminen joutuu aina ennemmin tai myöhemmin vastaamaan teoistaan. Luonnonlain välttämättömyydellä ihmisen tekemä hyvä koituu hänelle itselleen hyväksi. Samalla periaatteella pahat tekemme saavat palkkansa kärsimysten meille tuomina opetuksina joko tässä tai jossain tulevassa elämässä. Niitämme sitä mitä olemme itse kylväneet.

Ajatus jälleensyntyemisestä ja karmasta näyttävät viime vuosikymmeninä tulleen tutuiksi yhä laajenevalle joukolle suomalaisiakin henkisiä etsijöitä. Kansankirkkomme papitkin alkavat vähitellen ymmärtää, että kaikki pääsevät taivaaseen kuoleman jälkeen. Niin on aina ollut. Eikä voi olla epäilystäkään siitä, ettei Jeesus olisi tuntenut jälleensyntyemisen luonnonlakia. Jälkiä ja viittauksia tästä näkyy myös Raamatussa olevissa Jeesuksen puheissa, vaikka kirkolliskokous Konstantinopolissa jo vuonna 553 pyrki puhdistamaan tuon aikaisesta opetuksesta kaikki noihin seikkoihin viittaavat asiat.

Kirjassani olenkin halunnut tarkastella Jeesuksen opetuksia, hänen joogaansa karman ja jälleensyntyemisen taustaa vasten. Näin nousee keskeiseksi se, miten Jeesus opettaa meitä elämään. Kansankirkkomme piirissä on aina pidetty tärkeämpänä Jeesuksen armokuolemaa ja hänen rooliaan vapahtajana ja syntien sovittajana kuin opettajana. Tärkeämpänä on myös pidetty pelastavaa uskoa, jonka avulla kirkon piirissä ajatellaan saavutettavan iankaikkinen elämä taivaassa. Karman lain ja jälleensyntyemisen näkökulmasta tämänkaltainen pelastuminen ei näyttäydy lopullisena päämääränä, koska ihminen harvoin tulee valmiiksi yhden elämän aikana. Siksi ei myöskään voida ajatella, että Jumala voisi tuomita iankaikkiseen kadotukseen luotujansa, jotka eivät ymmärtämättömyydessään vielä osaa asettaa uskoaan ja elämäänsä Jeesus Kristuksen lunastustyön varaan. Toisaalta on vaikea uskoa Jumalaan, joka näin äärimmäisen julman helvettirangaistuksen uhalla kiristäisi luotujaan.

Jeesus näytti meille Ihmisen mallin elämällään ja opetuksillaan. Kun näitä opetuksia tutkii, huomaa, kuinka hän jatkuvasti antaa ihmisille itselleen vastuuta heidän omasta elämästään.

Hän muistuttaa myös meitä siitä, että ei jokainen, joka huutaa: Herra, Herra, pääse taivasten valtakuntaan, vaan se joka, niin kuin Jeesus sanoo, tekee minun taivaallisen Isäni tahdon. Kun Jeesus tässä puhuu taivasten valtakunnasta, hän ei puhu kuoleman jälkeisestä taivastilasta. Hän puhuu siitä uuden liiton eettisestä kehitystiestä, joka johtaa pyrkijän Kristus-tietoisuuteen, Kristuksen sisäiseen tuntemiseen. Se on sitä taivasten valtakuntaa, jonka Jeesus niin usein opetuksessaan ja vertauksissaan mainitsee ja joka meitä hänen elämäntyönsä kautta lähestyi. Se näkymätön valtakunta on jokaisella meillä kätkössä sydämesämme.

2000-luvulla, meidän ajassamme tämä on näkökulma, johon mielestäni Jeesuksen seuraajien ja kaikkien kristittyjen ja niiden, jotka ovat kiinnostuneita siitä, mitä Jeesus todella sanoi, kannattaisi tutustua ja suunnata tahtonsa ja uskonsa. Ihmiseksi kasvaminen on vastuulliseksi kasvamista. Jeesuksen joogan päämäärä ei ole siinä, että yksin minä pelastuisin, vaan että me kukin oppisimme kasvamaan viisaudessa ja rakkaudessa keskinäiseen veljeyteen, palvelemaan toisiamme. Kysymys on uudessa liitossa siitä, miten pääsisimme eettisessä kilvoittelussamme siihen, että osaisimme tuoda taivasten valtakuntaa tänne maan päälle. Kehittymisemme kohti ihmisyyttä olisi silloin elämä elämältä vähemmän vaikeaa.

Jeesuksen jooga antaa avaimet ja suunnan tähän kilvoitteleeseen, jossa mikään ponnistelu ei mene hukkaan. Tämän joogan kannustimina ovat uudenlainen näkökyky, kasvavat henkiset voimavarat, mahdollisuus jatkuvaan tietoisuuden kasvuun ja tajunnan laajenemiskokemuksiin ja valaistumisiin. Jeesus kulki ensimmäisenä esimerkkinä, ensimmäisenä veljenämme tämän joogakoulun loppuun ja näytti millaiseen täydellisyyteen ihmisellä on mahdollisuus kehittyä täällä maapallon elämäntilauksessa.

Jeesuksen elämänohjeet, hänen viisi käskyään vuorisaarnassa, eivät ole monellekaan tuttuja siksi, että kristillinen kansankirkkomme – Kristuksen kirkko ei kovin painokkaasti kiinnitä huomiota mestarinsa elämänohjeisiin. Jostain syystä se mieluummin opettaa Mooseksen vanhaa lakia, sen kymmentä käs-

kyä. Näin se tekee siitä huolimatta, että Jeesus sanoo, ettei hän ole tullut lakia kumoamaan, vaan sitä täyttämään. Jeesuksen ohjeet ovat henkilökohtaisemmat. Hänen ohjeensa eivät ole enää samanluonteisia kuin vanhat käskyt. Niiden noudattaminen ei perustu lakiin, vaan vapaaehtoisuuteen. Jos tahdot ja yrität niitä noudattaa, siitä on tietyt seuraukset. Jeesus täydensi käskyjään autuudenjulistuksilla ja Isä meidän -rukouksella ja muilla vuorisaarnan eettisillä ohjeilla. Ne liittyvät kiinteästi toisiinsa, ja täydentävät toisiaan. Ne ovat eläviä. Niistä ei ole syytä sementöidä yhtä ainoata ja oikeaa kanonisoitua dogmi-järjestelmää. Niiden tulkinnat voivat tulla tosiksi vain siten, että me jokainen kohdallamme ajattelemme, tunnemme, tahdomme ja elämme niitä jokapäiväisessä elämässämme todeksi. Helppoja nämä ohjeet eivät ole, mutta olennaista on lähteä yrittämään, lähteä tielle. Ne ovat harjoittajalleen haasteellisia ja palkitsevia, kuten tosissaan tehdyt henkiset harjoitteet aina ovat. Jeesus itse lupaa, että jokainen anova saa, etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan.

Kirjan sisällöstä

Jeesuksen Joogan yksitoista varsinaista lukua ovat tutkielmia, pohdintoja, joissa itselleni tärkeitten henkisten opettajien avulla tarkastelen sitä, mikä vuorisaarnan ydinopetuksen merkitys meille kaikille tänä päivänä voisi olla. Luvut ovat enemmän avauksia ja johdantoa lukijalle omakohtaiseen pohdintaan ja ymmärrykseen kuin menetelmällisiä ohjeita.

Ensimmäisessä luvussa: Iloista antajaa Jumala rakastaa, jota voi pitää syventävänä jatkona edellä olevalle johdantoluvulle, on pohdinnan alla Jeesuksen opetuksen logiikka, jolla hän tarkastelee elämistemme ja olemistemme perustarpeita. Tuo logiikka kulkee Jeesuksella läpi hänen koko elämänsä ja opetuksensa ja oli omana aikanaan ja yhä edelleen on radikaalia, todella valankumouksellista.

Toiselle luvulle olen antanut nimen: Onni, jonka annoin pois. Se käsittelee vuorisaarnan alun autuudenjulistuksia, joissa Jeesus määrittelee elämällemme kestävän onnen avaimet. Ymmärrämmekö me näitä julistuslauseita? Osaammeko me tulkita niitä?

Kolmannessa luvussa, jonka otsikko on Vuorisaarnan viisi vapauden käskyä, käsitellään Jeesuksen viittä ”uutta” elämän-

ohjetta, joista jokainen avaa harjoittajassaan uusia henkisiä kykyjä, uusia aisteja.

Luvuissa neljästä yhdeksään yritän antaa uusia avaimia Isämeidän -rukouksen tulkintaan. Rukouksen jokaista lausetta käsittelem omana lukunaan.

Kymmenennessä luvussa Vuorisaarnan viisautta, on koottu yhteen joitain keskeisiä määrittelyjä ja ohjeita, joita Jeesus vuorisaarnassa antaa autuudenjulistusten, viiden käskyn ja Herran rukouksen lisäksi.

Yhdestoista luku Hurahtamisesta valaistumiseen, joka päättää kirjan, käsittelee aihetta, joka itsestäni tuntui tarpeelliselta esittää lopuksi yhtenä kokonaisuutena. Siinä pohdin tajunnanlaajenemiskokemusta, sen seurauksia ja siihen liittyviä ilmiöitä ja käsityksiä siinä määrin kuin oma ymmärrykseni asian valottamiseen riittää.

Tässä yhteydessä haluan kiittää Kulmakoulusäätiötä apurahasta, joka on mahdollistanut Jeesuksen joogan kirjoittamisen. Kiitän myös nimeltä mainitsematta kaikkia niitä, jotka ovat työllään ja kannustuksellaan antaneet apunsa tämän kirjan pitkässä synnytyksessä.

Helsingissä 28.2.2009

Mauri Lehtovirta

Iloista antajaa Jumala rakastaa

Jokapäiväinen kielenkäyttömme vilisee vanhoja sananparsia ja aforismeiksi kiteytyneitä elämänohjeita, joiden alkuperästä emme ole aina varmoja. Harvoin edes pysähdymme ajattelemaan tällaisten lauseiden syvempää merkitystä. ”Iloista antajaa Jumala rakastaa”, on sanonta, joka ensi kerran on joskus poika-vuosinani korviini kantautunut. Silloin sitä leikillisesti sanottiin ilotyttöjen tunnuslauseeksi. Vuosikymmeniä myöhemmin lähdin lähemmin tutkimaan ajatuksen alkuperää. Havaitsin silloin, että se on peräisin Raamatusta, Paavalin kirjeestä korinttolaisille. Jos lausetta tarkemmin alkaa miettiä, tajuaa pian, että se sisältää elämän kokoisia totuuksia. Iloinen antaja on pitkälle kehittynyt ihminen, jolla on oikea suhde kanssaihmiisiinsä, elämään ja koko todellisuuteen.

Keräilijä-ihminen

Kun katselemme taaksepäin ihmisen kehityshistoriaa huomaamme, että ihminen ja hänen yhteisönsä ovat vuosituhansia eläneet aina jonkinlaisessa keräilytaloudessa. Ihminen kerää ja

haalii itselleen ensin ruokaa ja muuta elämisen kannalta välttämätöntä tarjolla olevaa ja vähitellen alkaa hamuta myös maata, omaisuutta ja tavaraa. Näiden varaan hän alkaa vähitellen järjestellä myös turvallisuuttaan. Hän suunnittelee ja rakentaa monimutkaisia järjestelmiä varmistuakseen, ettei kukaan anasta hänen keräämiään tavaroita, hänen omaisuuttaan tai maataan. Kun tänä päivänä katselee ympärilleen, näyttää keräilytalous jatkuvasti hyvin elinvoimaiselta.

Yhä edelleen me keräämällä haemme itsellemme turvallisuutta. Jokaisella ihmisellä, suvulla, heimolla ja valtiolla on omat hyökkäys-, puolustus- ja turvajärjestelmänsä. Kaikki me ihmiset rakennamme omaamme ja lähimmäistemme turvallisuutta kahmitun ja haalitun tavaran ja omaisuuden ympärille. Mitä suuremmaksi omaisuus kasvaa, sitä mahtavampia turva-, puolustus- ja vakuutusjärjestelmiä tavaran suojaksi on rakennettava.

Tavaraturvallisuuden varaan rakentuvan elämämme tärkein ohjaava ja sitä ylläpitävä kysymys näyttää olevan: ”Mitä minä voisin vielä itselleni saada?” Tämä kysymys näyttää määrittävän suhdettamme paitsi kaikkeen omaisuuteen myös luontoon, toisiin ihmisiin ja Jumalaan, itse asiassa koko elämään. Tavaraturvallisuuden varaan rakentuva ihmisyyhteisön ja yksilöiden elämä on legalisoitu, lailla säädelty jo kauan sitten. Lait ja erilaiset syvälle kulttuuriimme ja sosiaaliseen elämäämme ulottuvat normit tukevat ja suojaavat tätä yksityistä ja yhteisöllistä keräilyä.

Vastakohtana tälle ovat eri aikakausina ilmaantuneet henkiset herätykset. Suuret profeetat ja uskontojen perustajat ovat aina pyrkineet osoittamaan keräilykäytännön kestäämättömyyden. Mutta kun profeetta sitten on poissa ja hänen äänensä heikentynyt, vahva opetus alkaa hämärtyä ja laitostua. Vähitellen alkaa vanha ajattelu jälleen kukoistaa. Tällaista tavaraturvallisuusajattelulle perustuvaa elämäntapaa lähti voimallisesti romuttamaan yli pari tuhatta vuotta sitten Juudeassa syntynyt profeetta, Jeesus nasaretilainen. Hänen koko elämäntyönsä suuntautuu johdonmukaisesti ihmisen tavaraturvallisuus- ja keräilytalousajattelua vastaan. Jeesuksen elämä ja opetukset si-

sältävät pitkin matkaa ehdotuksia, vaatimuksia tai kutsuja hylätä vallitsevat tavat ja tottumukset, vallitseva hyötyajattelu.

Anna niin saat

Teosofisessa liikkeessä suomalainen kirjailija, tietäjä Pekka Ervast pitää Jeesus Kristusta maapallolla eläneistä profetoista merkittävimpänä. Ervastin mukaan Jeesus Kristus on toistaiseksi parhaiten kyennyt ilmentämään Jumalan ikiaikaista ihannekuvaa Ihmisestä. Teosofassa tästä ihannekuvasta käytetään nimitystä kosminen Kristus. Jeesus Kristus oli mestari, joka täydellisimminkin on kyennyt opetuksissaan ja elämässään ilmentämään kosmisen Kristuksen keskeistä ominaisuutta, joka on rakkaus. Jeesuksen opetuksen ja toiminnan logiikka on rakkauden logiikkaa. Kun miettii ja muistaa, että rakkautta tarkimmin määrittävä teonsana, on verbi antaa, ymmärtää, miksi Jeesus niin voimakkaasti vastusti joka puolella vallitsevaa ”Mitä minä vielä voisin saada” -ajattelua.

Iloisen antamisen ja luopumisen periaatteet tulevat jatkuvasti esille kautta Jeesuksen opetuksen ja elämäntyön. Hänen elämänsä on suuri rakkauden oppitunti. Kun tarkastelemme tekstejä, joita meillä on Jeesuksen opetuksista ja elämästä käytettävissä, huomaamme, että jatkuvasti, yhä uusissa tilanteissa hän kääntää aina saamisen vaatimukset ja odotukset antamisen kehoituksiksi ja käytännöksi. Antaminen on Jeesuksen kielessä irtipäästämistä, vanhan elämäntavan hylkäämistä, anteeksiantamista, luopumista ja muuta tämän kaltaista. Kun rakkaus ulotetaan äärimmilleen, on kysymyksessä kaikkensa, oman elämänsä antaminen, rakkauden uhri.

Monet meistä ovat joutuneet miettimään, kuinka ajankoh- taista tämä on omalla kohdallani. Mitä merkitsee minulle tänään se Jeesuksen kehoitus, kun hän sanoo rikkaalle miehelle: ”Mene ja anna kaikki mitä sinulla on köyhille ja seuraa minua.” Mene ja päästä irti kaikista tavaroistasi, päästä irti vanhasta elämästäsi, joka ei johda mihinkään ja seuraa minua. Minä olen tie totuus ja elämä. Te ette voi palvella kahta herraa Jumalaa ja mammonaa. Jeesuksen kehoitus on ehdoton: joko tai. Tavarat

syö koi, mutta henkeen ei pysty pirukaan. Onko tämä vain yksi tarina Raamatussa vai koskettaako se jotenkin minua?

Luulen, että moni laillani muistaa lapsuudestaan myös lauseen: ”Helpompi on kamelin käydä neulansilmästä kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan”. Muistan tuolloin ajatelleeni: ”Jaa, kyllä niillä rikkailla on vaikeaa”. Mutta missä menee rikkaan ja köyhän raja? Jeesuksen tarkoittamassa mielessä rikas on jokainen, joka on kiinni omaisuudessaan, olkoon ropoja kuinka vähän tahansa. Rahasta ja omaisuudesta eli mammonasta luopuminen on kutsu vapaaehtoiseen köyhyYTEEN. Se on yksinkertaisen elämän runoutta. Samalla se on vakavaa ja rohkeaa päätöstä vaativa ratkaisu, jota monet Jeesuksen jälkeen tulevat ovat yrittäneet toteuttaa.

Parhaiten kristityssä maailmassa tässä lienee onnistunut Assisin Fransiskus, tuo Jumalan pyhä köyhä. Mielenkiintoista on, että loistossa ja vauraudessa kylpevä Rooman kirkko korotti hänet pyhimykseksi. Fransiskuskeen liitetään usein termi ”pyhä yksinkertaisuus” joka ei tarkoita ajattelun yksinkertaisuutta, vaan luopumisesta ja iloisesta antamisesta kasvanutta hengellistä tilaa. Parempi käänös olisi pyhä köyhyys. Tänä päivänä Fransiskus elää uutta renessanssiaan, kun ekofilosofit ja ekologinen liike ovat nostaneet hänet suojeluspyhimyksekseen.

Kouristuksenomainen omaisuudesta kiinnipitäminen alkaa hervota, kun ihminen tulee siihen tilanteeseen elämässään, että hän alkaa etsiä elämän totuutta ja alkaa ymmärtää veljeyden merkitystä. Hän ymmärtää, että luonnonlainomainen järjestys on, että kaikki mitä minulla on liikaa, on pois joltain muulta, joka sitä tarvitsisi. Jollain lailla okkulttinen vaikkakin kaikkialla näkyvä tosiasia ihmisten veljeydestä voi etsijälle aueta uutena näkynä Isä meidän -rukouksen ensimmäisistä sanoista. Jeesus kehotti meitä rukoilemaan: ”Isä meidän, joka olet taivaissa”. Isä on meidän kaikkien isä. Me olemme saman isän lapsia, veljiä ja sisaria keskenämme.

Onko tällainen veljeys vain kaukainen haave? Löytyykö sel-laista maailmasta mistään? On ihmisiä, jotka puhuvat samassa lauseessa sosialistisesta talousjärjestelmästä ja alkukristillisestä yhteiselämästä, jossa omaisuus luovutettiin yhteiseen käyttöön.

Niissä on nähty jotain samaa. Yleensä ei nähdä ratkaisevaa eroa. Alkukristittyjen yhteiselämä ja yhteistalous perustui vapaaehtoisuuteen, uskoon iloisen antamisen siunauksellisuudesta. Valtiosotalismissa oli kyse omaisuuden pakkoluovutuksesta. Pekka Ervast muistuttaa, että Jeesuksen oppi on tarkoitettu yksityiselle ihmiselle, joka henkilökohtaisesti haluaa seurata Jeesus Kristusta. Näin toimivat ihmiset voivat tietysti muodostaa yhteisöjä, mutta niihin ei voi ketään pakottaa.

Luopumisen voima

Omaisuuden vallasta irrottautuminen on osa Jeesuksen joogaa. Vähitellen tulee mukaan ajatus, että on mahdollista luopua muistakin ulkoisen elämän hallinnan välineistä. Kun ihminen alkaa noudattaa Jeesuksen joogan logiikkaa, hän alkaa opetella päästämään irti paitsi tavara- ja mammonariippuvuudestaan myös elämä elämältä muustakin ulkoisesta turvallisuushakuisuudestaan. Hän alkaa nähdä, että hänen ulkoinen asemansa tai jotkin oikeutensa eivät olekaan enää niin tärkeitä.

Tämähän on mahdotonta, sanovat monet. Se tuntuu mahdottomalta siihen saakka, kunnes ihminen itse on sen sisäisesti tullut näkemään. Sanotaan, että se mikä on mahdotonta ihmiselle, on mahdollista Jumalalle. Jeesuksen ja muiden profettojen seuraajat ovat kaikki matkalla löytämään sitä Jumalaa, joka tekee mahdottoman mahdolliseksi. Ja tämä Jumala löytyy. Hänen olemassaolonsa varmistuu. Hän löytyy jokaisen ihmisen sisäisestä tajunnasta. Jeesus ei turhaan sanonut, että Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä. Kun ihminen saa kokea korkeamman minänsä läsnäoloa eli mystistä Kristusta, aiemmin mahdottomalta tuntunut ajatus alkaa vähitellen kääntyä loogiseksi välttämättömyydeksi.

Selvää on, että ei kukaan vapaaehtoisesti luovu ulkoisista maailmanhallinnan välineistä, ellei hän usko kykenevänsä vielä suvereenimpaan hallintaan muilla keinoin. Kun me sanomme: ”Iloista antajaa Jumala rakastaa”, tulee ilo siitä, että ihminen on päässyt uskon kautta tietoon perustuvaan kokemukseen uudesta henkisestä pääomasta, jota hän on alkanut löytää si-

sältään. Se on uutta tietoisuutta ja niitä näkymättömiä maailmanhallinnan välineitä, joiden olemassaolosta Pekka Ervast puhuu kirjassaan Jeesuksen salakoulu. Ihminen saa tätä uutta pääomaa hallintaansa kuljettuaan puhdistuksen tietä ja lähdettyään seuraamaan Jeesuksen käskyjä. Se on henkistä kapasiteettia, henkistä voimaa ja kasvavaa potentiaalia, kykyjä nähdä ihmisten auroja ja ajatuksia, kykyä parantaa jne. Kyseessä ovat korkeammat energiat, joita voi saada itseensä antamalla pois itseään sitovan ja lopulta tarpeettomaksi käyvän muun.

Kun etsijä tulee tähän vaiheeseen, on hänellä mahdollisuus oivaltaa, että luopuessaan keräilynsä luomasta turvallisuudesta, ulkoisten asemien tavoittelustaan ja vaatimasta oikeuksista, hän itse asiassa ei luovukaan mistään tärkeästä, vaan saa tilalle uuden turvallisuuden, uuden aseman ja uusia oikeuksia. Tarkastellaanpa näitä kolmea asiaa kohta kohdalta.

Me voimme alkaa nähdä, että mikään ulkoisen elämän hallinnan välineistä ei voi ihmistä lopullisesti kantaa. Ennemmin tai myöhemmin tietoisuus kasvaa ja on lähdeävä etsimään toista tietä (on oltava tie-toinen). Uusi turvallisuus syntyy sen tajuamisesta, että vanha turvallisuusjärjestelmä ei loppuun saakka toimi. Se perustuu mammonan osalta katoavaan, kaikenlaisessa kapitalistisessa kilpailussa häviävään omaisuuteen. Sen koi syö, ruoste raikaa ja varkaat ja keinottelijat aina uhkaavat viedä. Lisäksi omaisuuden ominaisuus on aina silloin, kun ihminen siihen takertuu, että se pitää yllä kateutta ja pelkoa. Se ei rakenna maailmaan yhteisöllisyyttä eikä veljeyttä.

Kun puhumme vanhasta ja uudesta turvallisuudesta, on samoin laita ihmisen elintason säilyttämiseen liittyvien turvajärjestelyjen. On alettu rakentaa turvasysteemejä ja -koneistoja suojelua kaipaavien ihmisten omaisuuden ja heidän perheidensä ympärille. Ihmiset suojaavat itsensä aitauksin ja muurein ”vankiloihin”, joissa heidän ei tarvitse nähdä häkkiensä ulkopuolella olevaa köyhyyttä ja hätää. Sotilaat ja poliisit suojelevat näitä ihmisiä katkeruudelta ja vihalta, jonka juuri tällainen itsekkyyks, tällainen elämäntapa on synnyttänyt. Tämänkaltaisen turvallisuuden hakeminen vie ihmiseltä kaikki mahdollisuudet toimia iloisena antajana. Tällainen turvajärjestelmä tappaa ra-

kentajansa henkisesti hyvin tehokkaasti.

Sotilaallisten turvajärjestelmien tehokkuudesta muistamme vielä sen, miten ainoastaan ihminen mittaamattomassa typeryydessään voi keksiä sellaisen ”turvajärjestelmän”, joka perustuu kuoleman kauhun lamauttavaan vaikutukseen ns. kauhun tasapainoon. Se on turvallisuutta, jossa ihmiset ja kansat seisovat toisiaan vastassa ja tähtäävät toisiaan kivääreillä tykeillä ja atomipommeilla. Turvallisuus on silloin sitä, että kumpikaan osapuoli ei kauhuissaan uskalla laukaista ensin. Näin turvallista meillä oli vielä 1980-luvulla, kun euro-ohjuksia alettiin sijoittaa Itä-Eurooppaan.

Uudenlainen turvallisuus perustuu luopumiseen kaikesta edellä kuvatun kaltaisesta. Niin voi tapahtua, jos ihminen alkaa ymmärtää, ettei todellista turvallisuutta – ei yksityistä eikä yleistä – voida loputtomasti rakentaa pelon suojaksi ja pelotteiden varaan. Totuuden etsijän tiellä ihminen alkaa myös ymmärtää, että saamiselle ja jatkuvalla haluamiselle ei ole mitään loppua. Turvallisuus ja sisäinen rauha eivät synny omaisuuden tai aseman avulla. Jeesuksen joogaopetuksessa uusi turvallisuus on toisen posken kääntämistä, irtipäästämistä ja luovuttamista. Kun ihminen lähtee tätä tietä kulkemaan, hän ottaa uskonvairaisia riskejä, joissa testataan, syntyykö sisäinen varmuus, häviääkö pelko, kasvavatko uudet sisäisen hallinnan välineet. Se on veljeyden tie, jossa ihminen ei yritä suojautua kärsimykseltä, joka on olennainen osa elämää ja meidän opettajamme. Veljeyden tien kulkijasta kasvaa vähitellen sadun onnellinen mies, jolla ei ole paitaa. Hän on antanut sen iloisesti pois, mutta silti tuntee olevansa turvassa. Kukaan ei kadehdi häntä, koska hän on luovuttanut kadehtijoilleen kaiken.

Ei tämä tie helppo ole. Jos olisi, olisimme jo maailmassa paljon pidemmällä kansojen yhteisymmärryksen ja veljeyden toteutumisessa. Mutta hitaasti vaikeuksien kautta se voittaa alaa. Mielenkiintoista on, että yleensä sisäisen mielekkyyden ja sisäisen voimavaraston löytymiseen liittyy pelon asteittainen lakkaaminen. Sen pelon, jota mikään materiaallinen turvajärjestelmä ei pystynyt pitämään aisoissa. Kun ihminen alkaa kasvaa oikeamieliseksi ja elää oikein, ei hänen tarvitse enää pelätä

elämää eikä muita ihmisiä. Eikä ihminen, joka osaa elää oikein, voi pelätä kuolemaakaan.

Toiseksi: Luopuessaan takertumisestaan valtaan ja sen kautta tulevaan asemaan ja erilaisiin statuksiin, ihminen on astunut askeleen kohti suurempaa vapautta. Tarkoitin tässä sitä ihmisen himoamaa valtaa, jonka turmelevasta vaikutuksesta aina puhutaan. Oivallus, johon iloinen pois antaminen ja luopuminen perustuvat, kiteytyy Jeesuksen lauseeseen: ”Se joka teistä haluaa olla ensimmäinen, hän olkoon muiden palvelija”. Hän muistuttaa meitä myös palvelujärjestyksestä ja sanoo: ”Sen, minkä te olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä, sen te olette tehneet minulle”.

Se tunne-elämän perusta, jolta ihmisen vallantavoittelu lähtee, on jonkinlainen turvallisuushakuisuuden ja kunnianhimon yhdistelmä. On vaikea ajatella, että valta sinänsä loisi turvallisuutta – käytäntö kertoo usein päinvastaista. Valtaan ja asemaan usein liittyvästä ylpeydestä Jeesus taas kehottaa meitä vapautumaan rukoilemalla: ”Älä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta”. Paha, josta Jeesus tässä puhuu, on Pekka Ervastian mukaan nimenomaan ylpeyttä. Palaan siihen tarkemmin kirjan lopulla. Ylpeys on kiusaus, joka ehkäisee veljeyden toteutumista maailmassa. Se voi muodostua kiusaukseksi henkisesti hyvinkin pitkällä olevalle etsijälle. Rakkaudessa meidän tulee kasvaa. Rakkaus ei asetu yläpuolelle.

Ihminen, joka on hengessään tullut tietoiseksi näkymättömästä todellisuudesta, joka on kaiken tämän materiaalisen harhan takana ja ohjaa sitä, ymmärtää, ettei ulkonaisella asemalla ja arvonimillä ole todellista merkitystä. Ne ovat ansoja, joihin me omahyväisyydessämme takerrumme. Ne jakavat meidät eri luokkiin, kasteihin ja hidastavat veljeyden toteutumista. Iloinen antaja ei ripustaudu valtaan, vaan joko hylkää sen vapaaehtoisesti tai käyttää sitä taitavasti vastuullisuutta ja rakkautta edellyttävänä lahjana, josta hän on aina valmis tarvittaessa luopumaan. Tätä vaihtoehtoa etsijä voi miettiä myös päästäessään irti omaisuudestaan.

Kolmanneksi: samanaikaisesti kun iloinen antaja jättää taakseen mammonan luoman tavaraturvallisuuden ja maallisen val-

lan houkutukset, hänen eteensä nousee uusi kysymys. Onko ihmisen pakko pitää kiinni kaikista oikeuksistaan? Pitäisikö lakata vaatimasta aina oikeutta? Hän on tullut tuntemaan syyn ja seurauksen lain, jota sanotaan karmaksi ja jonka kautta oikeus kaikissa tapauksissa ennemmin tai myöhemmin, tässä tai tulevissa elämissä tapahtuu. Onko niin, että meidän ei tarvitse huolehtia meihin kohdistuneiden vääryyksien rankaisemisesta? Silmä silmästä, hammas hampaasta on vanhan liiton oppia. Uusi liitto lepää ymmärtämyksen ja anteeksiannon perustalla. Ei tarvitse kantaa huolta kaiken maallisen oikeuden toteutumisesta; ainakin voi olla hyvin kriittinen sen suhteen. Etsijälle on tullut todeksi Jeesuksen lupaus: Etsikää Jumalan valtakuntaa niin kaikki tämä teille annetaan. Ja hän tietää, ettei hiuskarvakaan hänen päästään katkea ilman, että taivaallinen Isä sen tietää. Tässä kohdin uskomme on kovalla koetuksella, koska aina emme saa nähdä oikeuden toteutuvan tässä ja nyt. Mutta meille on myös sanottu, että autuaita ovat ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe.

Kun totuudenetsijä lähtee tielle opettelemaan Jeesuksen joo-gaa, hän miettii jossain vaiheessa pidemmälle päästyään, kuinka tarkkaan ja mihin saakka hänen täytyy pitää kiinni omista oikeuksistaan. Hän voi päästä siihen, että hän saattaa oppia suhtautumaan tyynesti tapahtumiin ja uskoa, että oikeus kuitenkin tapahtuu. Luopuminen ja armahtaminen alkavat tulla tärkeiksi Hän alkaa nähdä Isä meidän -rukouksen anteeksiantolauseen uudessa valossa: ”Anna meille anteeksi meidän velkamme niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme”.

Velka on usein se asia, joka meitä pitää pihdeissään. Velka voi olla aineellista laatua, rahaa tai muita suorituksia. Se voi olla myös vastapalveluksia, joita me odotamme, jopa rakkausvelkaa. Pohdiskelen anteeksiantamisen logiikkaa perusteellisemmin tuonnempana. Mutta jo nyt voi virittäytyä ajatukseen, että se ihminen, jolle ollaan velkaa, se joka vaatii sovitusta ja hyvitystä tai kosta ja oikeutta, on paradoksaalista kyllä se, jota velkataakka eniten painaa. Jos ihminen tämän ymmärrettyään kykenee muuttamaan saamisen vaatimukset antamiseksi, joka tässä tapauksessa on anteeksiantamista, hän vapauttaa ennen

muuta itsensä, mutta myös velallisensa. Samalla hänen korkeampi itsensä antaa hänelle hänen omaa karmallista velkaansa anteeksi, vapauttaa hänet hänen omista vanhoista sidoksistaan. Tämä on yksi karman lain toteutumisen muodoista. Se on ihmisen henkisen vapautumisen tie. Jumala rakastaa myös iloista anteeksiantajaa.

Kun me lakkaamme vaatimasta itsellemme oikeutta, emme pyydä itsellemme, vaan annamme, me alamme päästä myös vanhatestamentillisesta kostamisen noidankehästä. Kaikki tämä edellyttää sitä, että olemme ensin valmiit luopumaan hyvityksen vaatimuksesta. Kosto ja omien oikeuksien vaatiminen pitää ihmistä helposti pihdeissään. Hän ei tahdo päästä siitä ajatuksesta, että minun täytyy saada hyvitystä. Tämä on osaltaan sitä patoutuneen katkeruuden taakkaa, jota ihmiset kantavat mukanaan sukupolvesta toiseen usein säilyttäen sitä perinnöksi lastensakin harteille. Luopumista, luovuttamista ja anteeksiantamista seuraavat helpotus ja ilo.

Olen tässä lyhyesti käsitellyt sitä, kuinka totuudenetsijä voi päästää irti mammonan otteesta, turvallisuudestaan, asemastaan sekä lakata vaatimasta aina oikeutta. Hän opiskelee antamaan pois vaatimisen taakkansa ja valmistautuu lopulta astumaan keveänä hengen maailmaan. Tämä voisi olla päämäärä, ihanne, joka ei paperillakaan näytä helpolta. Mutta ei se mahdotontakaan ole. Kaukainen ideaali voi olla alku kunkin oma-kohtaiselle pohdinnalle ja ponnistelulle. Tie on yksilöllinen. Jokaisen on käytävä se tie itse. Tärkeintä on alussa liikkeelle lähtö ja sisäisen itsensä kuunteleminen. Sen jälkeen jokainen, joka jaksaa sinnikkäästi yrittää kulkea tietä, epäonnistumisista huolimatta, saa kokea muutoksen niin sisällään kuin ulkopuolellaankin.

Iloisen antajan kauneus

Jos vielä palaan alussa viittaamaani leikilliseen ajatukseen iloisesta antajasta seksuaalisessa merkityksessä, voi tätä Paavalin lausetta perustellusti miettiä myös tästä näkökulmasta. Luulen, että nimenomaan seksuaalielämästä puhuttaessa sanonta pitää

erityisesti paikkansa. Näyttää nimittäin siltä, että seksuaalinen kulttuurimme on jo niin vääristynyttä, että ihmisen täytyy olla joko täysin puhdas ja turmeltumaton tai sitten hän on käynyt läpi pitkän puhdistuksen tien ennen kuin hän jälleen osaa suhtautua seksuaalisuuteensa vastuullisesti ja vakavana, mutta iloisena asiana.

Jokainen ihminen käy seksuaalisessa kehityksessään läpi monia eri vaiheita. Kysymys on meille elämästä toiseen jatkuvasti ajankohtainen. Ymmärtääkseni missään vaiheessa ihmisen ei tarvitse suhtautua sukupuolisuuteen – omaansa tai varsinkaan toisten – tuomitsevasti tai ahtaan moraalisesti. Koko kysymys, silloin kun puhutaan seksuaalisuuden himoluonteesta, kuuluu pahan vastustamattomuuden kategoriaan. Jeesuksen neuvo on tässä kohdin hyvin selkeä: ”Älkää tuomitko, älkää tehkö pahalle vastarintaa”. Niin kauan kuin antaudumme seksuaalisiin suhteisiin, tehkäämme se puhtain mielin mielummin ilolla.

Elämä opettaa ihmiselle näissä asioissa vastuuta. Sen tietää jokainen, joka on pysähtynyt miettimään rakkautta ja sen suhdetta sukupuolisuuteen; jokainen, joka on lähtenyt kysymään rakkauden tosi olemusta. Samanaikaisesti kun ihminen tulee tietoiseksi sukupuolisuuteen liittyvistä vastuukysymyksistä, hän tulee myös vastuulliseksi sukupuolisesta käyttäytymisestään. Hän ei voi enää toimia miten tahtoo. Kun ihminen vakuuttuu rakkauden perusolemuksesta, joka on antaminen, hän alkaa yhä enenevässä määrin kiinnittää huomiota siihen, mitä hän voisi antaa, miten hän voisi palvella niitä, joita hän rakastaa. Näin rakkauselämän himoelementaali, sen nautintopuoli ja se, mitä minä voisin vielä saada -ajattelu, menettää vähä vähältä voimaansa. Rakkaus syvenee, nousee etualalle, henkistyy. Antajan ilo on aina puhtaampaa ja todempaa, kun hänestä näkee, ettei hän ihmissuhteessa hae koko ajan vain omaa hyväänsä.

Kasvun pitkä tie

Me olemme ihmiskuntana kasvamassa lapsi-ihmisistä aikuisiksi. Lapsi on se, jolle täytyy antaa. Aikuinen se, jonka tulisi osata antaa. Antaessamme opettelemme luopumista, yleensä jonkun

toisen hyväksi tai luopumista jostain riippuvuudestamme. Sitä opettelua on meidän koko elämämme, varmasti monet menneetkin elämät. Kasvu on muuttumista. Kasvu on suostumista. Kun kasvamme, joudumme luopumaan siitä, mitä olemme olleet. Kärsimys ja tuska tulevat siitä, että me emme ymmärrä, että näin on hyvä. Kun opimme ymmärtämään, että näin elämä toimii, lopetamme riitelemisen ja vastaan panemisen ja voimme löytää ilon, joka syntyy ymmärtämisestä ja oikeasta toiminnasta. Euripides sanoo: ”Ken taiten suostuu välttämättömään, myös jumalaiseen pystyy tehtävään.”

Ihminen luopuu elämänsä aikana aluksi ehkä yrittäen pakottaa itseään, mutta lopulta karmallisen kärsimyksen kautta vapaaehtoisesti ymmärtäen jopa ilolla kaikesta, mitä hänellä on ja lähes kaikesta, mitä hän on. Vain se, mitä me sisäisesti saavutamme, jää pysymään. Se on sitä positiivista karmaa, mistä muodostuvat seuraavan elämämme voimavarat. Sen merkitys mittaautuu sisäisellä asteikolla, jonka toimintaa me vasta alamme aavistaa.

Ihminen antaa pois myös eri ikäkautensa. Hän kasvaa niistä ulos. Lapsuus on ikäkausista ensimmäinen ja oikeastaan ainoa, josta me emme vain kasva ulos, vaan josta meidät kasvatetaan ulos. Kasvattaminen pois lapsen maailmasta, lapsen tietoisuudesta onkin sitä, jota oikeutetusti arvostellaan. Monelta suunnalta tutkijat ovat yksimielisiä siitä, että lapsuus, lapsen kaltaisuus on meissä sellaista, mikä tulisi voida säilyttää. Ilolla ei ihminen lapsuuttaan pois anna. Mutta aikuiset ovat kehittäneet tavattoman ovelia ja hyvin perusteltuja systeemejä, jolla lapsi ujutetaan taitavasti aikuisten maailmaan.

Nuoruus on seuraava aikakausi. Tällä hetkellä eletään aikaa joka takertuu nuoruuteen. Muodikas riippuminen kiinni nuoruudessa on osoitus ihmisen henkisen kehityksen taantumasta tai pysähtymisestä. Monet ihmiset, joita pidän henkisen tien kulkijoina – olkoot he kuinka vanhoja tahansa – katsovat valtavalla innostuksella tähän päivään ja tulevaan eivätkä suin surminkaan haluaisi takaisin epävarmaa ja pinnallista nuoruuttaan.

Niin kuin luonnossa kaikkialla elämä syntyy, kasvaa, kukois-

taa ja kuihtuu pois, niin käy myös meidän kaikkien kerta toisensa jälkeen. Miksi meidän on sitten niin vaikea tätä lainalaisuutta hyväksyä? Onko ihmisessä kuitenkin sisäänrakennettuna kuolemattomuuden kipinä, ikuisen nuoruuden, vitalisuuden ja elämänvoiman idea? Syvällä itsessämme tiedämme, että on. Siksi myös ymmärrämme itsessämme kaipuun ulkoiseen nuoruuteen ja vitalisuuteen. Kun alamme tutkia Jeesuksen opeuksia ja iloisen antajan filosofiaa perinpohjaisemmin, alamme ymmärtää, että olemme tulleet tänne oppiaksemme palvelemaan ja rakastamaan toisiamme. Siitä aukeaa tie, joka ei pääty kuolemaan, vaan vie uuteen elämään. Emme me ole tulleet tänne takertuaksemme kiinni tähän ympäröivään maajaan eli harhaan, emme varsinkaan elämän näyttämön rekvisiittaan ja kulisseihiin, jotka hupenevat kuin tuhka uurna. Jälleensyntymisen tutkiminen vie lopulta siihen ymmärrykseen, että me tulemme vielä tulevaisuudessa kohtaamaan meille läheiset ihmiset, joiden kanssa saamme jatkaa rakkausharjoituksiamme.

Näyttää siltä, että erityisen kovasti pidämme kiinni omista luomuksistamme, varsinkin lapsista. Iloinen antaja muistaa Kahlil Gibranin tekstin, jossa tämä laulaa, että sinun lapsesi eivät ole sinun lapsiasi. Ne ovat itsensä kaipaavan elämän tyttäriä ja poikia, joiden elämää et voi elää edes unelmissasi. Lennätä lapsesi maailmaan kuin elävät nuolet ja taivu jousimiehen käsissä riemulla.

Elämä elämältä opimme antamaan pois yhä helpommin, yhä enemmän, yhä oikeammalla mielellä, yhä iloisemmin. Lopulta ihminen aina opettelee luopumaan omasta elämästään. Kun se tapahtuu tietoisien vapaaehtoisesti, se voi olla uhri. Ihminen voi antaa elämänsä monella eri tavalla. Hän voi kuolla katkerana, pettyneenä tai antaa henkensä sodassa tai vaikka poliittisena marttyyrina. Luulen, että henkisen tien kulkijat ovat monessa elämässään kuolleet uhrikuoleman. Mikä tällaisen kuoleman sisäinen merkitys on, siihen voi vastata vain Suuri Elämä. Mutta aina jos ihminen ilolla osaa antaa elämänsä totuuden ja rakkauden puolesta, on hän Jumalan rakkauden lunastanut.

Kun me ajattelemme uhria, ajattelemme, että ihminen antaa elämänsä eli kuolee jonkin suuren asian puolesta. Se on silloin

elämän kruunaava päätös. Mutta yhtä lailla on tärkeää, että me oppisimme elämään rakkaudessa ja keskinäisessä veljeydessä. Kun sen opimme – ei vain niin, että osaamme kuolla, vaan niin, että osaamme elää toistemme hyväksi joka päivä – silloin elämme jo sitä elämää, josta voidaan käyttää nimitystä paratiisi tai tuhatvuotinen valtakunta maan päällä.

Onni jonka annoin pois

Elämme 2000- luvun alussa uuden vastuullisuuden aikakautta oman arvomaailmamme suhteen. Meillä on aikaisempaa vapaampi ja toisaalta hankalampi tilanne, kun huomaamme joutuvamme itse tekemään päätöksiä siitä, mitkä ovat oman elämämme arvot. Elämän päämäärinä ovat useimmiten lopulta tasapaino, rauha ja onni. Jeesuksen jooga on harjoittelumenetelmä, jossa onnea ei tavoitella suoranaisesti. Se kasvaa joogan seurauksena vähitellen arvaamattomasti, yllättäen.

Tällä hetkellä tuntuu yhteiskunnassa olevan vireillä tutkimus ja keskustelu onnellisuudesta. Se aika ajoin nousee julkisuuteen, etenkin silloin kun yhteiskunnan arvot ovat muu-
tostilassa. Joitain vuosia sitten kuulin toisella korvalla radiosta Suomessa tutkitun ihmisten henkilökohtaista onnellisuutta. Onnellisuusprosentti kuulosti olevan korkealla. Kun ihmisiltä kysyttiin, tunnetko itsesi onnelliseksi, yli 70 % vastasi myöntävästi. Luku sai minut miettimään. Kokeeko ihminen olevansa onnellinen, on sekä subjektiivista että suhteellista, myös ikäkauteen sidottua. Voin kuvitella mielessäni tämän päivän tavallisen kaupunkilaisen aikuisen, joka mielialoiltaan seilaa jossain kohtalaisen tyytyväisyyden, mitäänsanomattomuuden tunteen

ja ahdistuksen välillä. Hän saattaa silti satunnaisesti kokea lyhyitä ilon hetkiä ja tulkita tunteitaan niin, että hän on onnellinen. Onko silloin mitattu onnellisuutta vai tyytyväisyyttä senhetkiseen elämäntilanteeseen? Onko vastaaja pohtinut perusteellisemmin tuntemuksiaan?

Luulen, että jos ihmisiltä kysyttäisiin, miten voi tulla elämässään onnelliseksi, tai vielä pidemmälle, miten voi saavuttaa pysyvän onnen tilan, tai voiko sitä yleensä saavuttaa, vastaukset olisivat hyvin erilaisia. Voisi kuvitella, että suuri osa ihmisistä kysyttäessä vastaisi, että ollakseen onnellinen ihminen tarvitsee taloudellista turvallisuutta, merkittävää yhteiskunnallista asemaa, hyviä sopusointuisia ihmissuhteita, tasapainoisen perheen, sopivasti lahjakkaita lapsia, terveyttä itselleen ja läheisilleen. Lisäksi vielä tarvitaan rauhanomaiset elinolot jne.

Kun katselemme tämäntapaista luetteloa, huomaamme pian, että tällaisten seikkojen varaan rakennettu onni vaikuttaa epävarmalta. Voihan taloudellinen turvallisuus äkisti romahtaa. Entä jos ystävät pettävät tai kuolevat pois? Entä jos saan potkut työstäni syystä tai toisesta? Entä jos lapseni eivät olekaan lahjakkaita, tai niin lahjakkaita kuin olin toivonut? Entä jos sairastun, jos läheiseni sairastuvat, vammautuvat tai kuolevat? Sellaista sattuu. Entä jos tulee sota, nälänhätä tai muu mullistus? Onni on huteralla pohjalla.

Kysymys onnen tavoittamisesta herättää kysymyksiä onnesta ja onnellisuudesta itsestään. Onko onni ansaittua, vai onko se sattumanvaraista? Onko onni luonteeltaan sellaista, että me emme voi sitä ohjailta; että emme ollenkaan voi rakentaa itsellemme takuuvarmasti onnellisia olosuhteita? Onko onni sisäinen tunnetila minussa, mielihyväkeskuksen aiheuttama euforiatuokio, joka tulee ja menee niin kuin rakastuminen? Tulisiko ihmisen elämässään ollenkaan tavoitella onnea? Onko onni kohtalon tai Jumalan lahja, seurausta armosta? Mikä onnen logiikka kaiken kaikkiaan on?

Tällaisia kysymyksiä päässä risteilee, kun onnellisuutta pohdii. Annoin tälle luvulle vanhan tutun iskelmän nimen intuitiivisesti tietäen, että onni, niin paradoksaalista kuin se onkin – lopulta kuitenkin liittyä enemmän antamiseen kuin saamiseen.

Niinpä ajattelin, että iskelmän nimessä on viisautta, vaikkei se laulun sanoittajan tekemässä tekstissä tulekaan esiin. Onpahan tuo vanha foxi vain menneiden onnen hetkien haikailua niin kuin iskelmätekstit tapaavat olla.

Mutta paradoksaalisen tuntuinen aihe – onni ja pois antaminen – tarkemmassa tarkastelussa osoittautuikin syvälle luotavaksi teemaksi, joka kytkeytyy ihmisen kaikkeen ponnisteluun ja olemassaolon, koko elämän mielekkyyteen. Se kiinnittyy olennaisesti elämän tarkoituksen pohtimiseen ja sitä kautta mm. sellaisiin suuriin teemoihin kuin kärsimys, anteeksianto, rakkaus, vapaus ja totuus.

Jos vakavasti lähdemme kyselemään pysyvän onnen perään, tulemme harvoin ajatelleeksi sitä, että Jeesus Kristus tärkeimmässä puheessaan, vuorisaarnan kahdeksassa ensimmäisessä opetuslauseessaan antaa meille ohjeet siihen, miten ihminen saavuttaisi onnen. Tästähän autuudenjulistuksissa on kysymys. Autuus on Jeesuksen puheessa korkea onnellisuuden tila. Jeesus puhui vuorella autuudesta ja sanoi:

1. Autuaita ovat hengessä köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.
2. Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.
3. Autuaita ovat hiljaiset, sillä he saavat maan peräiä.
4. Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat oikeamielisyyttä, sillä heidät ravitaan.
5. Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden.
6. Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan.
7. Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät tullaan kutsumaan Jumalan pojiksi.
8. Autuaita ne, joita oikeamielisyyden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta.

Jeesuksen vuorisaarna, jonka edellä olevat julistukset aloittavat, on peräisin kohta kahden tuhannen vuoden takaa. Se on käynyt läpi monet ”oikoluvut” ja kirkollisten komiteoiden kään-

nöstarkistukset. Julistuksen lauseet näyttävät yksinkertaisilta, mutta eivät avaudu helposti. Siitä huolimatta oikean tulkinnan etsiminen on sekä kiinnostavaa että kannattavaa. Jokaiseen lauseeseen yhdessä ja erikseen kannattaa syventyä hengen ja intuition voimalla – mietiskelemällä. Viisaat opettavat meille – ja tämä koskee kaikkia pyhiä tekstejä – että niitä voidaan avata monella avaimella. He neuvovat meitä lukemaan niitä, ei pelkällä järjellämme sanoihin ja pilkkuihin juuttuen, vaan sydämellämme. Yllä oleva autuudenjulistuksen teksti on Pekka Ervastin kääntämästä vuorisaarnasta. Tuo vuonna 1925 ensi kerran julki tullut kirjanen vuorisaarnasta kommentaareineen avaa mielenkiintoisella tavalla tätä Jeesuksen suurta puhetta. Pekka Ervast nimenomaan kehottaa meitä tunkeutumaan näiden opetusten henkeen.

Tässä onkin kirjani keskeinen tarkoitus: päästä, jos ei ihan perille, niin mahdollisimman lähelle Jeesuksen keskeisten opetuslauseiden todellista merkitystä; sellaista merkitystä, joka puhuttelee. Olen lähtenyt viisaiden tulkitsijoiden avulla (Pekka Ervast, Paul Brunton ja Deepak Chopra) vuorisaarnan onnellisuuslauseita avaamaan ja katsomaan, miten ne voisivat meitä tänä päivänä auttaa. Sen lisäksi meidän pitäisi jokaisen löytää sisäinen tulkintamme, se joka itseämme juuri nyt puhuttelee ja rohkaisee testaamaan niiden toimivuutta käytännössä. Tämänkaltainen pitkäjänteinen harjoittelu johtaa meidät siihen tilaan, jossa ”silmämme avataan ymmärtämään pyhiä kirjoituksia”, niin kuin Raamatussa sanotaan. En epäroï sanoa, ettei näin voi tapahtua yhä.

Kun mietiskelee yllä olevia lauseita yhdessä ja erikseen, voi tehdä sen havainnon, että Jeesus ei yhdessäkään autuudenjulistuksessa sano, mitä ihmisellä pitää olla tai mitä ihmisen pitäisi omistaa, jotta hän olisi erityisen onnellinen eli autuas. Pikemminkin tulee siihen tulokseen, että monissa niistä sanotaan – toisissa suoraan, toisissa rivien välissä – mitä ihminen ei tarvitse, mistä ihmisen pitäisi luopua tai mitä antaa pois ollakseen onnellinen. Jeesus keskittyy siihen, millainen ihmisen itsensä pitäisi olla tai millaisella elämänasenteella pitäisi elää ollakseen onnellinen. Jokaisessa autuudenjulistuksessa korostetaan jotain

ominaisuutta, eettistä asennetta tai arvoa. Juuri tuo olemisen ja omistamisen välinen ero julistuksissa on perustavaa laatua.

Jeesus näyttäisi sanovan meille, että onnea on turha lähteä tavoittelemaan hankkimalla ulkonaisia asioita. Onni ei sitoudu mihinkään sellaiseen seikkaan, joka on altis ulkoisen elämän heilahteluille. Hän puuttuu toisaalla vuorisaarnassa samaan asiaan ja vahvistaa sitä lauseella: ”Älkää kerätkö aarteita maan päälle, vaan kerätkää niitä taivaaseen, jossa ei koi syö eikä ruoste raiskaa.” Aarteet, nämä onnen edellytykset, ovat enemmänkin oikeita asenteita, jotka kertovat suhtautumisestamme eri tilanteisiin ja kanssaihmissiimme. Ne kertovat meidän henkisestä laadustamme. Onnen avaimet ovat elämässämme laatutekijöitä, joiden lisääntymiseen voimme itse vaikuttaa.

Jeesuksen lauseiden lähempi tarkastelu osoittaa, että sekä Pekka Ervast että Paul Brunton ovat molemmat omalta pohjaltaan tulkinneet tätä vuorisaarnan jaksoa. He ovat päätyneet hyvin yhdensuuntaisiin ajatuksiin, vaikka ovatkin niputtaneet julistuksia eri lailla. Ervast kutsuu autuaaksijulistuksia ”Taivasten valtakunnan portiksi”. Hän näkee ensimmäisen ja viimeisen julistuksen kuuluvan yhteen. Molemmissa on samanlainen jälkiosa. Hän yhdistää pariksi myös toisen ja seitsemännen sekä kolmannen ja kuudennen muuttaen kuitenkin toisen ja kolmannen paikkaa jne. Brunton taas yhdistää ensimmäisen ja toisen. Olennaista ja yhteistä Ervastilla ja Bruntonilla näissä molemmissa ensimmäisen julistuksen selityksissä kuitenkin on se, mitä tarkoitetaan sanoilla hengellisesti köyhät tai köyhät hengessä.

Köyhät hengessä

Meidät on heitetty tänne aineen maailmaan ratkaisemaan materian arvoitusta. Aineen symboli täällä maapalloelämässä on alun perin kulta; nykyisin se on yleensä raha. Kun Jeesus puhuu hengellisestä köyhyydestä, hän puhuu suhteestamme omaisuuteen ja rahaan. Niin kauan kuin me olemme sidoksissa rahaan, niin kauan emme ole vapaita emmekä onnellisia. Meidän täytyykin mietiskellä, miten voisimme muuttaa suh-

tautumistamme rahaan ja omaisuuteen. Meidän täytyy tulla ” köyhiksi hengessä”, niin että se, mitä me omistamme ei määritä eikä kahlehti meitä. Ulkonaisesti ei ole merkitystä sillä, olemeko rikkaita tai köyhiä. Kysymys on sisäisestä asenteestamme rahaan ja omaisuuteen yleensä. Jeesus kyllä sanoo rikkaalle miehelle: ”Mene ja anna kaikki mitä sinulla on köyhille ja seuraa minua.” Ei tässä ole kysymys siitä, että pelkkä ulkoinen luopuminen tai antelias teko olisi olennainen, vaan Jeesus tavallaan asettaa kysymyksen: ”Oletko sinä sisäisesti valmis antamaan pois kaiken sen omaisuuden, johon olet kiintynyt ja johon sinä turvaat ja valitsemaan sen sijaan totuuden, vaikka se aiheuttaisi kärsimystäkin ja sen mukanaan tuoman vapauden?” Näin kysyy kuin Jeesuksen suulla Paul Brunton. Haluatko valita palvelemisen tien, oletko valmis luopumaan tästä ulkoisesta, oletko valmis valitsemaan totuuden ja ikuisen elämän, vaikkot vielä tiedäkään miten se tapahtuu?

Kysymys peilaa luottamustamme elämään. Voiko ihminen irrottautua rakentamastaan rahan ja omaisuuden luomasta turvapaikasta? Pekka Ervast tarkentaa koko kysymystä kääntämässään Vuorisaarna -kirjassa: ”Kukaties jokainen herätessään luopuu tavaroistaan, jos hänellä niitä on. Hengen elämä alkaa aina sydämen luopumisella, sydämen köyhyydellä ja tämä puukeutuu ulkonaiseen ikään kuin symboliseen tekoon. Mutta painopiste ei ole ulkonaisissa vaan sisäisissä. Sen sydämestään köyhä pian huomaa. Ja sen tähden hän ei pelkää, jos kohtalo panee hänet omaisuuttakin hoitamaan... hän vain hoitaa omaisuutta kuin apostoli.”

Paul Bruton tarkentaa myös: ”Me tarvitsemme yksinkertaisuutta, emme askeettisuutta. Ulkonaiset eleet, se että luovutaan siitä, mitä maailmassa omistetaan, ovat epäkäytännöllisiä länsimaissa eivätkä todella välttämättömiä.” Myöhemmin hän lisää: ”Ulkonainen ele, kuten ryhtyminen munkiksi tai nunnaksi tai että annetaan kaikki omaisuus köyhille, ei ole sitä mitä Jeesus tarkoitti.”

Ekofilosofi Henrik Skolimowski kiteyttää tätä teemaa siuvuavan ajatuksen muotoon: ”Yksinkertainen elämä on sisäisen kauneuden ennakkoehto.” Ihminen joka on saavuttanut tilan,

jossa hän on tullut köyhäksi hengessään, on astunut merkittävän askeleen sisäisen vapautumisen tiellä. Hänen vapautumisensa näkyy meille sisäisenä kauneutena. Ervast sanoo toisaalla, että meillä on täällä maapallokoulussa kolme vitsausta, jotka meidän tulee voittaa. Ne ovat köyhyys, tietämättömyys ja sairaus. Hengessä köyhä ihminen on omaksunut uudenlaisen suhteen rahaan ja omaisuuteen. Raha ei sido häntä eikä hän ole sitonut itseänsä rahaan. Raha virtaa hänen käsiensä läpi ja hän voi ohjailla rahavirtoja, mutta hänen perusturvallisuutensa on järkkymätön, vaikka rahaa ei olisikaan. Hän on asettanut turvansa korkeimpaan voimaan, koetellut sitä ja huomannut, että se kestää. Jumala ei ole kurssiheilahtelujen eikä devalvaatioiden armoilla.

Deepak Chopra puhuu samasta asiasta kuudennen lain kohdalla kirjassaan ”Seitsemän henkistä menestyksen lakia”. Kuudes laki hänellä on takertumattomuuden laki. Tämän lain mukaan meidän on – voidaksemme yleensä saada mitään aineellisessa maailmassa – luovuttava takertuneisuudestamme siihen. Hän sanoo, että meidän ei tarvitse luopua pyrkimyksistämme eikä toiveistamme, vaan takertumisesta tiettyyn lopputulokseen. Chopra jatkaa perusteluaan mielenkiintoisella tuntuvalle väitteelleen ja vakuuttaa: ”Kaikki mitä me haluamme, voidaan hankkia takertumattomuuden avulla, koska takertumattomuus perustuu luottavaiseen uskoon todellisen Itsen voimaan. Takertuminen taas perustuu pelkoon ja epävarmuuteen”. Me haemme turvaa niin kauan kuin emme tunne todellista itseämme. Chopra puhuu kokemuksesta ja sanoo, että rikkauden, yltäkylläisyyden tai minkä muun tahansa lähde maailmassa on Itse. Se tietää miten kaikki tarpeet voidaan täyttää. Kaikki muut ovat symboleja: autot, talot, setelit, vaatteet, lentokoneet. Symbolit ovat katoavaisia; ne tulevat ja menevät. Symbolien jahtaaminen on samaa kuin tyytyisimme karttaan sen esittämän maaston sijasta.

Idän viisauksikirja Upanishadit heittää samansuuntaisen haasteen: ”Jos me kaikki ihmiset kiinnittäisimme yhtä paljon huomiota Brahmaniin (korkein tietoisuus), kuin me nyt kiinnitämme huomiotamme rahaan, kuka ei olisi vapautettu?”

Jeesus Kristus on vapahtaja, joka tuli vapauttamaan meidät. Hän osoittaa meille tietä köyhyydestä, sairaudesta ja tietämättömyydestä onneen ja autuuteen. On paradoksaalista, että Jeesus itse asiassa vapauttaessaan meidät köyhyydestä vapauttaakin meidät rahasta. Miten vapautuminen voi tapahtua? Jeesuksen ehkä tärkein lause Vuorisaarnassa on: ”Etsikää ensin taivasten valtakuntaa niin kaikki muu sen ohella teille annetaan”. Kun ihminen löytää tämän taivasten valtakunnan sisältään, hän saa sen voiman, joka tarvitaan mielen muutokseen. Rahan ja mammonan luoma turvajärjestelmä on pelkomuurin ympäröimä aitaus, jonka sisälle ihminen hakeutuu silloin, kun hän ei muunlaiseen turvallisuuteen usko. Rahalla voi ostaa väli-aikaista turvaa. Lopullista varmuutta se ei takaa ja tosi onni on jossain muualla kuin rahalla rakennetussa tallelokerossa. Onni on aina sidoksissa vapauteen.

Kun ihmisestä tulee köyhä hengessään, hän on alkanut päästä kosketuksiin sisäisen voimavarastonsa kanssa. Meissä jokaisessa nämä varannot ovat sisällämme. Ne ovat sitä henkistä kapasiteettia, viisautta ja energiaa, jota meistä löytyy, kun me pääsemme yhteyteen sisäisen itsemme eli sen Kristuksen kanssa, joka on kaikissa meissä. Jeesus lupaa tämän niille, jotka tietä etsivät. Hän sanoo arvoituksellisesti: ”Minä olen tie.” Se tie johtaa symbolisesti myös siihen taivasten valtakuntaan, josta Mestari puhuu. Eikä Jeesus sano, että autuaita ovat hengessä köyhät, sillä he pääsevät kuoleman jälkeen taivaaseen, vaan, että heidän on taivasten valtakunta. Jeesus puhuu preesensissä. Se valtakunta on täällä jo.

Vaikka Pekka Ervast tarkastelee yhteen liittyvinä ensimmäistä ja viimeistä autuudenjulistusta, hän ei juuri kommentoi jälkimmäistä, jossa luvataan autuutta niille, joita ”oikeamielisyyden tähden vainotaan”. Mutta hän viittaa alkuseurakunnan merkitykseen ja siellä noudatettavan vapaehtoisen köyhyyden yhteiskunnalliseenkin voimaan. Tätä kautta voidaan viimeistä autuudenjulistusta pitää rohkaisuna ja vahvistuksena ensimmäiselle. Hellittäkää rohkeasti rahasidoksista älkääkää pelätkö, vaikka teitä sen takia yhteiskunnan ja ihmisten toimesta vainotaankin. Oikeamielisyys on onnen ehto. Maailma pyrkii aina

onneen väärin keinoin, eikä se hyvällä katso niitä, jotka eivät lähde mukaan tähän kaikkeen hullutukseen ja oravanpyörään.

Brunton kommentoi samaa asiaa: ”Jeesus varoitti apostolejaan, että heillä oli odotettavissa vaikeuksia. Aina kun nousee apostoli tai profetia, herättää tämä väistämättä myös pimeitten ja vihamielisten voimien vastustuksen. Se on maailman polariteetin laki. Nämä voimat löytävät välikappaleikseen pimeitä ja tietämättömiä ihmisiä, joiden avulla he saattavat tehdä tyhjiksi valaistuneitten ihmisten epätsekkään toiminnan”.

Murheen mysteeri

Toisessa autuudenjulistuksessaan Jeesus sanoo: ”Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.”

Paul Brunton liittää omassa tulkinnassaan tämän julistuksen ensimmäiseen ja näkee niiden liittyvän yhteen. Hän yhdistää ajatuksissaan murehtimisen ensimmäisen autuudenjulistuksen mammonasta luopumiseen. Luopuminen voi tapahtua tahtoen, mikä on tunnetusti vaikeata, tai tahtomatta, jolloin elämässä usein tulee tilanne, jossa ihminen riisutaan alastomaksi, jolloin hän ”huomaa menettäneensä kaiken omaisuutensa, läheiset sukulaisensa, kodin, huonekalut, kaiken. Perin harvoilla on kypsää viisautta, ymmärrystä ja valmista rohkeutta kestää se kova totuus, että maailma on vain leiripaikka”, sanoo Brunton. Luopumisen välttämättömyyden ymmärtäminen aiheuttaa murehtimisen, ja se murehtiminen on arvokasta.

Pekka Ervast taas liittää omassa tulkinnassaan tämän julistuksen rinnakkaispariksi kuudennen julistuksen: ”Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan”. Selitysten henki on Ervastilla ja Bruntonilla sama. Puhdassydämyys ei liity Ervastin mukaan ainoastaan sukupuoliseen ja puhtauteen. Se liittyy laajemmin tunne-elämän puhtauteen erilaisista himomaailman ilmiöistä kateudesta, kostonhimosta, vihasta, katkeruudesta jne. Autuudenjulistus viittaa aivan suoraan kaikkiin Jeesuksen viiteen käskyyn: suuttumattomuuden, mielen puhtauden, toden puhumisen, pahan vastustamattomuuden ja rakastamisen kaksoiskäskyyn. Samoin se viittaa Isä meidän

-rukouksen kohtaan: ”Anna meille anteeksi meidän velkamme niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme”. On ilmeistä, että sydämemme ei ole puhdistunut niin kauan kuin me emme ole osanneet antaa anteeksi niille, jotka ovat rikkooneet meitä vastaan. Sydämen puhdistumista seuraa Ervastian mukaan ” ei mikään vaikeroiva murhe, vaan hiljainen surumielisyyys, joka aiheutuu siitä, että sydän puhdistuessaan ikään kuin tyhjenee ja kuolee maailmalle. Murhe, josta autuudenjulistus puhuu, on tyhjyyden tunne, joka seuraa oman itsekkään persoonallisuuden kuolemaa.” Se on murhe, jolla jo sinään on oma salaperäinen lohdutuksensa, ja sen huippusaavutus on Jumalan näkeminen”.

Puhdas sydän syntyy luopumisesta, ”kuolemista maailmalle”. Puhdassydäminen ihminen on luopunut monenlaisista maailmallisista asenteistaan, joita voitaisiin verrata varustuksiin, jopa haarniskoihin. Niiden suojaan ihminen vetäytyy elämänsä mittaan turvaan kolhivalta, väkivaltaiselta maailmalta. Puhdas sydän voi tulla esiin, kun ihminen osaa alkaa purkaa näitä suojavarustuksiaan. Erilaiset vihan ilmaukset, hyökkävyys, toisten loukkaaminen, valehteleminen ja kaikenlainen peitteleminen ja aggressiot; kaikki ovat suojavarustuksia, joita rakentaa meissä kaikissa yksi keskeinen tunnevoima – pelko. Kun sydän ei ole puhdas, siinä asuu pelko. Kun kaikki pelkäävät, kaikkien täytyy suojautua loukkaantumisen, koston, vihan ja väkivallan haarniskoihin. Kun kaikki pelkäävät varustuksien takana, kukaan ei uskalla sanoa ja näyttää, mitä todella tuntee. Elämme edelleen paljolti tällaisessa pattitilanteessa. Jeesus tuli sitä tänne purkamaan jo kohta 2000 vuotta sitten. Oppi ei ole kovin nopeasti mennyt perille.

Pohditaanpa vielä kerran Jeesuksen julistusta: Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen. Luulen, että tämä julistus useimmiten tulkitaan sen kummemmin miettimättä niin, että maailmassa esiintyvä, epäoikeudenmukaisuuden, kärsimysten ja katastrofien murehtiminen sekä yleinen huolissaan olo olisi jotenkin ihmistä onnellistuttavaa. Kaikenlainen murehtiminen kun kuuluu jokapäiväisenä asiana useimpien ihmisten elämään, kun he arjessa yrittävät tätä maailmaa hahmottaa ja

saada mielessään jotain tolkkua elämän tarkoitukseen. Murhe on silloin yleensä huolissaan oloa, maailmanparantamista ja taisteluasennetta maailmassa esiintyvää monenlaista pahuutta, väärinkäytöksiä ja erilaisia onnettomuuksia vastaan.

Näin asennoituva ihminen ei ole vielä herännyt ymmärtämään kärsimyksen todellista merkitystä ja luonnetta. Sen ymmärtäminen on osa pahan merkityksen oivaltamista ja sen välttämättömän osuuden tunnustamista tämän näkyvän maailman kehityksessä. Murehtiminen kertoo siitä, että ihmistä ahdistaa maailman tila. Siksi hän esittää itselleen ja elämälle kysymyksiä siitä, miksi näin on. Hän kysyy myös, miksi Jumala sallii kaiken tämän tapahtua? Kysymys on oikeutettu. Mutta tyydyttävän ja rauhoittavan vastauksen löytyminen ja sisäistäminen edellyttää mietintää. Se vaatii sekä luottamusta Elämään että kärsivällisyyttä.

Kun kysymme neuvoa tässä asiassa ihmiskunnan viisailta ja tietäjiltä, saamme kuin yhdestä suusta vastauksen, että maailmassa kaikki on järjestyksessä. Tämä yllättävä ja epäuskottavakin vastaus nousee sen ymmärtämisestä, että kärsimys ja paha ovat erottamaton osa näkyvän maailman kaksinaista, polaarista luonnetta. Kärsimys on meidän opettajamme. Se liittyy kiinteästi jälleensyntymiseen ja karmaan. Kärsimystä syntyy syyn ja seurauksen lain mukaan aina kun me itse tai me yhdessä, kollektiivisesti teemme väärin tai rikomme elämän lakia vastaan. Kärsimys alkaa laantua, kun löydämme oikean suhteen todellisuuteen ja pahaan. Se alkaa väistyä, kun lakkaamme pelkäämättä sitä ja pelkäämästä kuolemaa, joka on vain siirtymää uudelle tietoisuuden tasolle. Kärsimys maailmasta ei ehkä silloin vielä lakkaa, mutta elämän kärsimysluonne alkaa muuttaa muotoaan ihmisen tietoisuudessa. Ihminen tulee tänne maailmaan kerta toisensa jälkeen oppiakseen olemaan tekemättä pahalle vastarintaa, oppiakseen rakastamaan lopulta kaikkia luotuja. Osamme on kasvaa tämän ymmärtämisen myötä. Voi olla, että kun tieto meissä lisääntyy, niin lisääntyy tuskakin, mutta kun tieto alkaa muuttua viisaudeksi, alkaa tuska hellittää.

Entä kysymys Jumalan vastuusta? Sysäämme mielellämme vastuuta Jumalalle maailmassa esiintyvistä kärsimyksistä ja on-

nettomuuksista. Jumala ei sekaannu meidän tekemisiimme. Meille on annettu sekä vapaa tahto että vastuu, mahdollisuus valita hyvän ja pahan koulussa. Elämä kutsuu meitä jokaista viisastumaan. Jokaisella meistä on mahdollisuus nähdä hyvä ja paha maailmassa opettajinamme. Kun me pyrimme, meitä autetaan näkemään. Suuri Elämä auttaa jokaista joka pyrkii eteenpäin viisauteen myötätuntoon ja rakkauteen ja vapauteen. Neljännessä autuudenjulistuksessa Jeesus lupaa onnen päivät oikeamielisille eli niille, jotka ovat saaneet mielensä maailman suhteen oikealle tolalle. Oikeamielinen ei enää ole huolissaan, vaikka tekeekin rakastavaa palvelutyötä maailmassa. Oikeamieliset ovat niitä, jotka ovat alkaneet nähdä maailman paitsi ”tuskallisten ponnistusten kouluna” myös ”parhaana mahdollisena maailmana”, josta voi meidän ponnistelumme avulla vielä kerran tulla onnellisten tähti. Oikeamielinen alkaa nähdä hyvän ja pahan liittyvän toisiinsa, edellyttävän toisiaan ja alkaa myös nähdä ykseyden tämän näkyvän elämän vastakohtaisuuksien takana.

Ykseydestä me olemme lähteneet ja siihen me olemme palanneet takaisin suunnattomien elämänkokemusten rikastamina tämän suuren kehitysaallon päätyttyä. Karman ja jälleensyntymisen luonnonlait huolehtivat siitä, että oikeudenmukaisuus tällä välillä täällä kaksinaisuuden, polariteettien maailmassa toteutuu rautaisella välttämättömyydellä. Kun oikeamielinen ymmärtää, että koko universumi on näin tasapainossa, on kärsimykselläkin tässä kehityksessä oma paikkansa eikä sitä tarvitse murehtia. Kärsimystä voi ja täytyy yrittää lieventää ja kärsiviä auttaa, mutta se on jo eri asia.

Tiedän, että viisauden filosofiana tällainen ajattelu ei ole meidän aikanamme kovin myyvää, koska palkkio tällä tiellä ei napsahda kouraan heti, vaikka kaikilla on kiire. Mutta elämä ei olekaan kaupantekoa pikamyymälässä, josta voi ostaa erilaisia pikalohdukkeita – pikarakkautta, pikaviisautta tai pikapelastusta. Totta kai kaikkea tätä voi koettaa hankkia. Instant-kauppiaita henkiselläkin alalla liikkuu, mutta etuliite pika näiden tärkeiden asioiden edessä tarkoittaa sitä, että hyödykkeet hupenevat pikaisesti. Tosiasia on, että meillä ei ole kiire. Me

saamme opetella näitä asioita ihan niin kauan kuin se meitä huvittaa. Meille annetaan elämä elämältä uusi mahdollisuus oppia elämän läksy. Harvat oppivat sitä yhden elämän aikana. Paradoksaalista onkin, että usein kun puhuu jälleensyntymisen mahdollisuudesta, ihmiset torjuvat sen sanomalla, että he eivät ainakaan halua enää tulla tänne toista kertaa. Kuinka moni onkaan valmis ponnistelemaan sen eteen, ettei näin tarvitsisi käydä?

Jos vielä palaan autuudenjulistukseen ja siihen, miten murheellinen voisi saada lohdutuksen, voisi tietysti ajatella asioiden kulun seuraavasti. Jeesus sanoo, että murheelliset ovat autuaita, sillä he saavat lohdutuksen. Voisiko ajatella silloin, että Jeesus tarkoittaa että murehtikaa vain, älkääkä olko murheellisia siitä, että murehditte? Murehtiminen on hyvä asia. Tämä voisi olla yksi Jeesuksen viljelemistä paradokseista. Murehtiminen ajaa loogisen ihmisen toimintaan, ja ottamaan vastuuta, jonka kautta sitten todellisuus avaakin itseään. Näin ihminen voi kulkea esim. erilaisten maailmanparannusliikkeiden kautta siihen tietoisuuteen, että hänen onkin aloitettava elämän järjestykseen paneminen omasta itsestään. Keskenpäiset ihmiset eivät kykene rakentamaan valmista maailmaa.

Tästä ajatuksesta voi olla vielä melko pitkä matka siihen mielentilaan, johon ihminen voi henkisesti etsinnässään päästä, että hän hyväksyy ja voi elää sellaisessa tietoisuudessa, että kaikki on järjestyksessä. Siinä tietoisuudessa ihminen on oikeamielinen ja mitä todennäköisimmin paljon onnellisempi kuin veljensä, joka vielä jatkaa murehtimistaan. Tällaisia ajatuskulkuja ja tulkintoja synnytti murheellisuuden tuottaman onnen pohtiminen mielessäni. Se kertoo, että tulkintoja voi olla useita. Ne saattavat myös vaihdella sen mukaan, missä kohdassa ihminen on matkalla ja mitä hän siinä kohdassa tarvitsee.

Rauhanrakentajan onni

Kolmannessa kohdassa Ervast niputtaa yhteen kaksi autuudenjulistusta: Autuaita ovat lempeät, sillä he perivät maan. Ja autuaita ovat rauhanrakentajat, sillä heitä tullaan kutsumaan

Jumalan pojiksi. Lempeät ja rauhanrakentajat tuntuvat kuuluvan yhteen. He ovat ihmisiä, jotka ovat oppineet Jeesuksen ensimmäisen käskyn käytännössä. Hänhän kehottaa meitä siinä olemaan vihastumatta veljiimme. Autuudenjulistuksen tulkinta on myös erottamattomassa yhteydessä Jeesuksen neljänteen käskyyn: Älkää tehkö pahalle vastarintaa.

Kolmas autuudenjulistuspari näin nähtynä tuntuu eettisesti selkeältä ja velvoittavalta. Kun käytännössä ajattelemme, miten rauhantekijöiden ja lempeiden ihmisten on käynyt tässä maailmassa, joudumme väistämättä raapimaan päätämme ja miettimään, että nämäkö ihmiset nyt sitten ovat onnellisia? Rauhanrakentajat ja lempeät ihmiset ovat kyllä oppineet tulemaan elämässä toimeen ilman väkivaltaa ilman suuttumusta ja vihaa. Ainakin yksi onnellisuuden edellytys on jo pelkästään tässä täyttynyt. Voidaan myös ajatella, millainen maailmamme olisi, jos me kaikki ihmiset erityisesti keskittyisimme vaikkapa vain pelkästään suuttumattomuuden opetteluun ja opettelimme rakentamaan rauhaa sisällemme sitä kautta.

Maailmanhistoria kertoo meille mahtavia esimerkkejä ihmisistä, jotka ovat harjoittaneet lempeyttä ja rakentaneet rauhaa ympärilleen. Vanhat legendat ovat täynnä näitä sankareita, oikeamielisiä, jotka osaavat maksaa pahan hyvällä. He ovat ihmisiä, jotka sydän riemua täynnä ovat asettuneet pistimien ja kuularuiskujen eteen, kuten Intian vapaustaistelujen aikana tapahtui Mahatma Gandhin johdolla. He ovat sankareita, marttyyreja, autuaita, jotka tulevat lopulta perimään maan ja heitä tullaan kutsumaan Jumalan pojiksi. Gandhilla oli apunaan ja voimana vakaumus siitä, että ihminen syntyy uudelleen maan päälle. Kaikki ei ratkea lopullisesti tässä elämässä ja kuolema on vain portti uuteen todellisuuteen. Puhdistumisen ja levon jälkeen saamme jatkaa oikeansuuntaisia pyrintöjämme.

Eikä tässäkään onnellisuus ole pelkästään tulevaisuuden palkinto. Muistan TV-haastattelusta puolalaisen perheellisen miehen, joka vastustaakseen kommunistista diktatuuria oli päättänyt polttaa itsensä Varsovan stadionin suuressa juhlassa. Kun hän tämän päätöksensä oli valmistellut ja suunnitellut ja matkusti junalla kaupunkiin osallistuakseen stadionin suureen

juhlaan, hän sanoi junassa mielensä täyttyneen suurella rauhan ja onnellisuuden tunteella. Toinen esimerkki voisi olla ystäväni Pertti, joka nuorena miehenä oli päättänyt kieltäytyä aseista ja oli matkalla kuulusteluun pääesikuntaan. Hän kertoi minulle tunteestaan matkalla sinne, että hän oli niin rohkea, että tunsu kasvaneensa talon kokoiseksi. Vain ihminen, joka on ryhtynyt tällaiseen poikkeukselliseen tekoon, voi sanoa, miltä se tuntuu. Onnellisuus on subjektiivinen, henkilökohtainen tietoisuuden tila. Vaikka se näkyy ihmisestä ja siten tuntemuksena välittyy muillekin, ei sitä voi toinen täysin ymmärtää. Se täytyy itse omalla ajattelullaan ja toiminnallaan saada aikaan.

Rauhanrakentajat ja lempeät ihmiset ovat oppineet suhtautumaan elämän olosuhteisiin niin, että niitä ei tarvitse pakottaa. Mitään ei tarvitse tehdä, eikä mitään kannata tehdä väkisin. Deepak Chopra puhuu tästä em. kirjassaan. Hän puhuu pienimmän ponnistuksen laista. Esimerkit tulevat intialaisesta traditiosta.

Hän sanoo, että siinä on kysymys säästeliään toiminnan ja vastustamattomuuden periaatteista. Luonto toimii näin, kaikki tapahtuu luonnossa helposti ja vastustamattoman huolettomasti, vähimmin ponnistuksin: kalat eivät yritä uida, ne uivat, kukat eivät yritä kukkia, ne kukkivat jne. Periaatteena on: Tee vähemmän, saa aikaan enemmän. Perimmäisenä päämääränä on tila, jossa ei tehdä mitään, mutta voidaan saavuttaa kaikki. Chopra lainaa Castanedaa ja sanoo: ”Suurin osa energiastamme menee oman tärkeitemme ylläpitämiseen. Jos pystyisimme luopumaan osastakin tuota tärkeyttä, energiaamme vapautuisi oman illuusiomme ylläpitämisestä. Toiseksi pystyisimme näin järjestämään itsellemme tarpeeksi energiaa – saadaksemme välähdyksen maailmankaikkeuden todellisesta mahtavuudesta.”

Pienimmän ponnistuksen laki jakautuu Chopran ajattelussa kolmeen osatekijään, jotka tuntuvat olevan hyödyllisiä, kun katsomme näitä kahta autuudenjulistusta: Autuaita ovat lempeät ja rauhantekijät, jotka perivät maan ja joita kutsutaan Jumalan pojiksi.

Chopra purkaa näitä kolmea tekijää ja puhuu ensiksi hyväksymisestä, joka on polku kohti sen ymmärtämistä, että kaikki

on järjestyksessä. Hän toteaa, että hyväksyminen merkitsee yksinkertaisesti sellaisen päätöksen tekemistä, että: ”Tänään hyväksyn ihmiset, ihanteet ja tapahtumat sellaisina kuin ne ovat. Se merkitsee sen tunnustamista, että tämä hetki on sellainen kuin sen tulee ollakin, koska koko universumi on sellainen kuin sen tulee olla. Tämä hetki on kaikkien niiden hetkien huipentuma, jotka olen kokenut menneisyydessä. Tämä hetki on sellainen kuin se on, siksi, että koko maailmankaikkeus on sellainen kuin se on.

Taistellessasi nykyhetkeä vastaan taistelet itse asiassa koko universumia vastaan. Sen sijaan sinun tulisi hyväksyä tämä hetki täysin ja kokonaan. Hyväksyt asiat niin kuin ne ovat, etkä sellaisina kuin toivoisit niiden olevan tänä hetkenä. Tämän ymmärtäminen on tärkeää. Voit toivoa, että tulevaisuudessa asiat olisivat toisin, mutta tänä hetkenä sinun on hyväksyttävä, että asiat ovat niin kuin ne ovat.

Kun olet turhautunut tai poissa tolaltasi jonkin tilanteen tai jonkin ihmisen vuoksi, muista, että et silloin reagoi suoraan tätä ihmistä kohtaan, vaan sinä reagoit silloin tuon ihmisen tai tilanteen sinussa herättämiin tunteisiin. Ne ovat sinun tunteitasi, eivätkä sinun tunteesi ole jonkun toisen ihmisen vika. Tajutessasi ja ymmärtäessäsi tämän läpikotaisin, olet valmis ottamaan vastuun siitä, mitä tunnet ja muuttamaan sen”. Tästä tullaan pienimmän ponnistuksen lain toiseen osatekijään, joka on vastuu.

Chopra kysyy: ”Mitä vastuu merkitsee?” ja vastaa: ”Vastuu merkitsee, ettet syytä ketään tai mitään omasta tilanteestasi, et myöskään itseäsi. ”Kaikki ongelmat pitävät sisällään mahdollisuuden siemenen ja tietoisuus tästä mahdollistaa hetken kohtaamisen ja sen muuntamisen paremmaksi.

Kun näin osaat tehdä, syntyy näistä kuohuttavista tilanteista mahdollisuuksia luoda jotain uutta ja kaunista ja jokaisesta kiusanhengestä ja tyrannista tulee sinun opettajasi. Todellisuus on tulkintaa. Todellisuus aina kysyy, miten sinä ja minä suhtaudumme siihen. Todellisuutta on vaikea muuttaa, mutta se, miten me osaamme suhtautua siihen oikein on meidän koulumme. Jos päätät tulkita todellisuutta näin, tulee sinulla

olemaan ympärilläsi monia opettajia ja monia tilaisuuksia kehittyä”. Näin sanoo Chopra ja jatkaa kolmannella pienimmän ponnistuksen osatekijällä, joka on puolustautumattomuus.

”Se merkitsee, että tietoisuudellasi on perustansa puolustautumattomuudessa ja olet luopunut tarpeesta vakuuttaa tai taivuttaa muita näkökannallesi. Ihmisethän yleensä käyttävät suurimman osan ajastaan omien näkökantojensa puolustamiseen. Pelkästään luopumalla tästä tarpeesta saisimme valtavasti energiaa, jota olemme aiemmin tuhlanneet. Jos kohtaat nykyhetken halukkaasti ja samaistut ja sulaudut siihen, voit kokea kaikissa elollisissa olennoissa sykkivän tulen hehkun ja ekstaasin kipinän. Alkaessasi kokea tätä hengen riemua ollessasi läheisessä suhteessa kaikkeen mikä on elävää, niin sisimmässäsi herää ilo ja voit luopua varautuneisuuden, kaunan ja loukkaantuneisuuden painavista taakoista ja rasitteista. Vasta silloin sinusta tulee huoleton, iloinen ja vapaa.”

Oikeamielisyys ja laupeus

Pekka Ervastin tulkinta autuaaksijulistuksista asettaa pareitain uuteen järjestykseen julistuksen säkeet ja kutsuu näiden säeparien muodostamaa kaarta taivasten valtakunnan portiksi. Tämän portin kahtena viimeisenä kohtana ovat julistukset, jotka ovat Raamatussa keskimmäisiä eli 4. ja 5.: ”Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat oikeamielisyyttä (Raamatussa vanhurskautta). Sillä heidät tullaan ravitsemaan. Sekä: ”Autuaita ovat laupiaat, sillä heitä kohtaan tullaan osoittamaan laupeutta.” Puhuin jo tästä vanhurskauden – tai niin kuin Pekka Ervast kääntää ja Bruntonin kirjan kääntänyt Voitto Viro myös kääntää – oikeamielisyyden ajatuksesta ja laupeudesta.

Oikeamielinen ihminen saattaa tulla ”mielensä oikaisemisessa” lopulta sellaiseen tulokseen, että kaikki on kohdallaan, kaikki on maailmassa järjestyksessä. Tämä ei kuitenkaan voi merkitä sitä, että hän sen jälkeen voisi heittäytyä lepäämään laakereillaan ja olla tekemättä mitään. Pekka Ervast ottaa tämän julistuksen rinnalle laupeuden kehotuksen. Laupeus – nykykielessä käytettäisiin ehkä termiä myötätunto tai sääli, johon

liittyy kärsivän lähimmäisen auttaminen – on toimintaa, jonka seurauksesta Jeesus sanoo, että myös laupiaista ihmistä itseään kohdellaan laupiaasti. Tässä toimii sama ajattelu kuin Isä meidän -rukouksen lauseessa, jossa rukoillaan: Anna meille meidän velkamme anteeksi niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme. Metsä vastaa niin kuin sinne huutaa. Laupeudessa on kysymys armahtamisesta, rakastavasta palvelemisesta, käytännössä tehtävistä rakkauden teoista. Tämä autuudenjulistus yhtyneenä Jeesuksen viidenteen käskyyn antaa meille avaimen maanpäälliseen onneen.

Maapallolla esiintyy valtavasti kärsimystä eikä meillä ole minkäänlaista varmuutta siitä, että voisimme maailmassa olla sitä kohtaamatta. Meillä ei myöskään ole minkäänlaista keinoa lopullisesti välttää sitä, vaikka ihminen on rakentanut valtavia järjestelmiä voidakseen olla sitä näkemättä. Kärsimystä on vaikeaa saada lakkaamaan, mutta voimme muuttaa asennoitumistamme siihen. Se tarkoittaa silloin kaikkea muuta kuin välinpitämättömyyttä. Se on rakastavaa työntekoa, jossa työkaluina ovat myötätunto ja sääli. Työskentely laupeuden asenteella opettaa meitä näkemään, kuinka kärsimys maailmasta voi lakata. Kärsimyksen syyt ovat omissa teoissamme. Se on aina meidän kyynisyytemme, meidän välinpitämättömyytemme, meidän itsekkyytemme ja julmuutemme aiheuttamaa. Ei Jumala tätä kärsimystä ja tuskaa meille halua. Jumala ja hänen poikansa meille opettavat, miten sen kanssa tulisi toimia, ettei se enää meitä vaivaisi ja että meillä täällä maan päällä voisi olla taivasten valtakunta. Jos osaamme olla laupiaita, laupeus palaa luoksemme, kun me itse olemme kärsimyksissä. Uskon ja ymmärrän, että laupeudella ja myötätunnolla voi maksaa takaisin, kuitata pois vanhaa karmaa. Se on rakastavaa palvelemista, josta aina koituu siunaus niin teon kohteelle kuin tekijälle.

Laupeus on käsitteenä lähellä rakkautta. Ervast viittaakin tähän, kun hän kysyy: ”Mitä oikeudesta maan päällä tuleekaan ilman rakkautta? Miten voimmekaan luoda ja toteuttaa oikeutta, elleimme toisiamme kohtaan ole täynnä ymmärtämystä, myötätuntoa, sääliä ja rakkautta. Osaammeko me omassa elämässämme antaa armon käydä oikeudesta?” Tämä on sitä

oikeamielisyyttä, jota totuudenetsijän tulee tuoda maailmaan. Voimme aloittaa pienestä, läheltä ja kasvattaa laupeuden ja myötätunnon piiriä kykyjemme mukaan. Suuri ja ihana haaste elämässä on yrittää voittaa kärsimykseltä tilaa onnelle. Monet meistä haluavat olla mieluummin oikeassa kuin onnellisia. Kun alamme nähdä oikeudenmukaisuuden toteutuvan armeliaisuuden kautta, alamme lähestyä totuutta.

Laupeus ja armahtavuus kasvavat myötätunnosta, johon liittyy oikeanlainen nöyryys. Näiden taitojen harjoittaminen auttaa ihmistä suhtautumaan uudella tavalla kostamisen paktoon. Kostamisen kulttuurilla on pitkät juuret, jotka ulottuvat ongelmana omaan aikaamme saakka. Heimoyhteisöissä ja kansallisvaltioissa se on ollut ja vieläkin on keskeinen yhteisön autoritaarisia rakenteita ylläpitävä perinne. Laupeuden korostaminen Jeesuksen elinaikana oli vielä radikaalimpaa kuin tänään. Elämä kaikkineen oli noina aikoina paljon raaempaa ja julmempaa.

Onnen salaisuus

Autuudenjulistusten jälkeen nousee esiin vielä yksi onnen edellytys, joka liittyy kysymykseen elämän tarkoituksesta. Onnen tunne tai onnen tila liittyy aina itsestään selvästi elämän mielekkyyteen, kysymykseen miksi minä elän, mikä on elämäni tarkoitus? Minun täytyy jollain lailla nähdä ja ymmärtää omalle elämälleni ja mieluummin tietysti elämälle kokonaisuudessaan jokin tarkoitus. Onni on tässä mielessä sidoksissa esimerkiksi siihen, miten mielekkääksi näen sen mitä teen, oman työni; eikä kysymys tietenkään ole pelkästään palkkatyöstä. Kysymys on tällöin minun dharmastani, elämäntehtävästäni, tarkoituksestani täällä.

Onni voi perimmiltään olla tarkoituksen löytymistä, sen näkemistä, miten kaikki näyttää lokahtavan paikalleen vaikka vain hetkittäin. Onni tai autuus Jeesuksen tarkoittamassa mielessä on sellainen dynaamisen harmonian tila, jossa elämän mielekkyys on läsnä jokaisessa kaiken aikaa muuttuvassa hetkessä. Se on se hetki, josta Deepak Chopra huomauttaa, että se on

englanniksi present – nykyhetki. Sen toinen merkitys englannin kielessä on lahja. Tuntuu usein, että elämän tarkoituksen ja mielen löytyminen yksistään useimmiten riittää perustaksi jakamiselle. Mutta Jeesuksen autuudenjulistukset menevät vielä pidemmälle. Ne lupaavat meille autuuden, jota voisi sanoa todelliseksi onnen tilaksi, niin kuin olemme nähneet.

Palaan lopuksi vielä tämän luvun otsikkoon: Onni, jonka annoin pois. Onko sittenkin niin, että vasta sitten kun minä annan pois jotain, mikä minulle on tullut tärkeäksi; kun minä opin luopumaan, luopumaan onnestanikin, ja teen niin jonkun toisen ihmisen hyväksi, että vasta sen opittuani alan luoda edellytyksiä oman onneni syntymiselle? Näinkö Suuri Elämä meitä opettaa? Kyllä. Sehän opettaa meitä rakastamaan samalla, kun se opettaa meitä luopumaan. Kysymys on kuin onkin monen mukavuuden, melkeinpä voi sanoa onnen, pois antamisesta.

Onni, jonka annamme pois, on että luovumme:

- Tavaratyydytyksestä, omaisuudesta ja siihen liittyvän väärän vallantunteen tuomasta tyydytyksestä, jossa ylpeys kurkistelee ja nauraa ylimielistä naurua olkamme yli.
- Itsetärkeystä ja suunapäänä olemisesta, Minä!, Minä! -asenteesta.
- Tavoittelemasta vain helppoja ratkaisuja, helppoa mielihyvää, helppoa tyytyväisyyttä.
- Jatkuvasta oikeassa olemisen vaatimuksesta.
- Mukavuudenhalusta.
- Koston sulaisuudesta.
- Takaisinlyömisen nautinnosta ja muusta sellaisesta.

Onni on meille salaisuus, mysteeri, jota kohti voi suuntautua, ei palkkion toivossa, onnen toivossa, vaan tavoitellen oikeita asioita: selkeämpää ymmärrystä, luopumista, palvelemista, jumalallista viisautta. Se on silloin myös vapautta. Päätän tämän luvun poikani Eeron runoon, jonka hän kirjoitti äidilleen tarhassa noin kuuden vuoden ikäisenä:

”Kun syksyn lehdet putoilee
Eikä kaikki oikein hyvin mee
Sä etsit silloin jotain uutta.
Sun on etsittävä jotain uutta!
Elämä on onnen salaisuutta.”

Vuorisaarnan viisi vapauden käskyä

On yllättävää törmätä ensi kertaa Mooseksen kymmenen käskyn sijasta Jeesuksen viiteen käskyyn ja niiden tulkintoihin. Kokemukseni on, kun tapaan ihmisiä, jotka etsivät uutta henkistä tietä, että he eivät halua ”taas käskyjä”. Vanha käskyttalous on vielä muistissa. Jokainen olkoon siis vapaa etsimään. Totuus on yksi, mutta sinne johtaa monta tietä, sanotaan. Yksi henkisen tien paradokseista on, että tie vapautteen kulkee vapaaehtoisen kurinalaisuuden kautta.

Niin kuin kaiken joogan, Jeesuksenkin joogan päämääränä on vapautuminen. Jeesuksesta käytetty epiteetti vapahtaja viittaa tähän. Kun me katsomme Jeesuksen lausetta: ”Totuus on tekevä teidät vapaiksi”, on lupaus siinä. Mitä sitten on totuus? Jeesus itse vastaa monitulkintaisesti: ”Minä olen tie, totuus ja elämä”. Voisiko tämä lause tarkoittaa sitä, että Jeesuksen oma opetus ei olisi vapauden tavoittelussa mitenkään olennaista? Enkä jaksa ymmärtää, että riittäisi pelkkä usko ja sen totena pitäminen, että hän kuolemallaan ja ylösnousemisellaan on meidät pelastanut. Tämänkaltaisen ajatuksellinen asennoitu-

minen, jonkin ajatuksen totena pitäminen ei mitenkään voi ratkaista ihmisen iankaikkista kohtaloa. Myös häneen uskovilta ja häntä seuraamaan pyrkiviltä edellytetään jotain. Ei Jeesus tyhjää opettanut. Hän kutsui meitä seuraamaan ohjeitaan ja esimerkkiään. Meidän tehtävämme on kasvaa ja astua eteenpäin viisauden tiellä, ”viis’astua” viiden elämänohjeen myötä. Jeesuksen joogaharjoituksissa testataan hänen keskeisten lauseittensa ja lupaustensa totuusarvo; puhuuko Jeesus totta ja vapauttaako totuus todella.

Tärkeä opettaja ja auttaja meillä täällä Suomessa on ollut ja on kirjailija Pekka Ervast (1875–1934), jolla on ollut syvää näkemystä avata Jeesuksen opetuslauseiden merkityksiä. Ervast on suurella sydämellä ja poikkeuksellisella viisaudella perehtynyt vuorisaarnassa vastaan tuleviin henkisiin harjoituksiin ja ehkä ensi kertaa maailmassa kertoo myös siitä, mitä Jeesuksen viisi elämänohjetta harjoittajassaan saavat aikaan. Kun nyt alamme käydä läpi Jeesuksen joogaa tältä osin, voi pitää mielessä kysymystä, mikä estää meitä olemasta vapaita ja mistä meidän pitäisi vapautua. Ervast määrittelee kirjassaan Tähtikoulut ihmiskunnan kolme suurta ongelmaa, joista meidän tässä maapalloelämässämme olisi opittava vapautumaan. Nämä kolme ongelmaa ovat köyhyys, tietämättömyys ja sairaus.

Ole rauhallinen

Ensimmäisessä käskyssään Jeesus sanoo: ”Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: ’Älä tapa’, mutta minä sanon teille, jokainen, joka vihastuu veljeensä on ansainnut oikeuden tuomion ja jokainen joka sanoo veljelleen: ’Sinä tyhjänpäiväinen’, on ansainnut suuren neuvoston tuomion ja jokainen joka sanoo: ’sinä hullu’, on ansainnut helvetin tulen”. Ervast on kiteyttänyt tämän käskyn muotoon: Älä suutu.

Suuttuminen tai vihastuminen on tavallisesti nopea tunnekuohahdus, nopea reagointi toisen tekemiseen tai sanomiseen. Se purkaa sisällämme olevan latauksen joka, kun sitä tarkkailee, tuntuu kuin odottavan laukeamistaan. Jos alamme säännöllisesti tarkkailla itseämme tilassa, jossa olemme joutu-

neet suuttumuksen valtaan, alamme kerta kerralta selvemmin nähdä, millainen suuttumisen mekanismi on. Alamme vähitellen tunnistaa suuttumisemme syyt, sen juuret. Sen takana on yleensä tietämättömyys ja ymmärtämättömyys. Me emme oikein osaa nähdä tarpeeksi syvälle suuttumisen aiheuttaneita syitä. Toisaalta emme myöskään näe tai kykene tuossa hetkessä ajattelemaan kyllin pitkälle suuttumuksemme seurauksia.

Suuttuminen, vihastuminen voi purkautumisensa jälkeenkin jäädä kytemään ihmisen sisälle. Siitä voi kasvaa viha, jota ihminen jää vatvomaan pidemmäksi aikaa. Hän jää silloin niin sanottuun tunnekoukkuun. Viha on pidempiaikainen, jo haudontavaiheeseen siirtynyt suuttumisen ”kypsempi” muoto. Suomenruotsalainen runoilija Elmer Diktonius on sanonut, että sitä mitä ihminen vihaa, hän ei koskaan kykene ymmärtämään, sillä ymmärtämistä säätelee aina rakkaus.

Tunnettu sanonta on sekin, että viha on sokeaa. Tuota ominaisuutta kannattaa tarkkailla myös suuttumisessa. Sokeus ja ymmärryksen puute tarkoittavat Jeesuksenkin sanomisissa usein samaa asiaa. Kun ihminen antaa suuttumukselle vallan, hän ajaa itsensä putkeen, jossa näyttäisi olevan vain yksi toimintasuunta: reagoida väkivallalla ja reagoida sisältä päin tulevan vihan pohjalta. Jeesuksen joogan suuttumattomuusharjoitus on askel maltillisen, harkitun reagoinnin ja kommunikoinnin suuntaan. Ymmärryksen ja tietoisuuden kehittäminen auttaa näkemään vihan synnyn syyt sekä työskentelemään niitä pois sisältään. Työskentely alkaa suuttumattomuuden harjoittamisesta.

Suuttumattomuudesta puhuminen nostaa tämän tästä esiin ison kirjan hyvin lukeneiden ihmisten kysymyksen. Se liittyy Raamatun kertomukseen, jossa Jeesus ajaa ”suuttuneena” rahanvaihtajat ja kaupustelijat ulos temppelistä. Tässä yhteydessä esitetään tavallisesti kysymys: ”Miksi Jeesus tuossa tilanteessa suuttui?”

Jeesuksen joogan harjoittajan pitää lukea Raamattua, ei niin kuin satukirjaa eikä niin kuin historian oppikirjaa, vaan mietiskellen, intuitiolla yrittäen tunkeutua sanojen taakse ja löytää sieltä syvempi viisaus. Jeesus on tunnettu siitä, että hän

itse puki opetuksiaan mielellään vertauksiin. Yhtenä syynä oli luultavasti se, että tarinan muotoon kiedottu vertaus jää opetuksena helpommin muistiin. Suullinen perinne oli tuohon aikaan tärkeä. Voisiko tässä kertomuksessa ollakin niin, että tempppelin puhdistustapahtuma Jeesuksen elämästä olisi myös vertauskuvallinen ja antaa mahdollisuuden eri tulkinnoille? Pyhiä kirjoituksia voi ja tulee avata monella avaimella. Jeesus itse sanoi, että meidän ruumiimme on pyhän hengen temppele. Jeesuksen jooga tähtää siihen, että jonain korkeana hetkenä oppilaina voisimme kokea, että Kristus on meissä. Kristus on silloin tullut temppeleihin, meidän henkemme temppeleihin. Silloin saavat siellä vielä olevat epäpuhtaat ainekset kyytiä. Siinä tilanteessa me kirkkaassa valossa näemme, mikä pyhäkköön ei kuulu. Raamatun kuvauksessa Jeesus itse teki väkevästi symbolisen teon puhdistaa temppeleialueen.

Kun Kristus tulee ”temppeleimme”, tulee sinne totuus. Se valaisee tajuntamme rakkauden valolla, joka on myös totuuden kirkas ja lahjomaton valo. ”Totuus on yksi”. Elämän itsekkäillä nautinnoilla ei ole asiaa sellaiseen temppeleihin, jossa totuus vallitsee. Temppeleialue on pyhän paikka, jossa ei tehdä kauppaa. En voi ajatella, että meidän korkeampi minämme, Kristus meissä, niin kuin teosofit sanovat, olisi vihastunut tai suuttunut meidän alemmille intohimoillemme tai väärille ajatuksillemme (kaupustelijoille ja rahanvaihtajille). Vihan leimahdus ja totuuden kirkas leimahdus voivat ulkonaisesti näyttää samoilta, mutta ovat kaksi eri asiaa. Olen valmis väittämään, että erilaiset kirjanoppineet ovat kautta kristinuskon historian sekoittaneet nämä kaksi asiaa – totuuden ja vihan leimahduksen. Johtuisiko tästä seikasta sekini, että meillä Raamatussa – etenkin vanhassa testamentissa on näihin saakka annettu kuva Jumalasta, joka vihaa, on julma ja säälimätön?

Tempppelin puhdistaminen on päättäväinen toimenpide, jossa Jeesuksen tietoisuus ei hetkeksikään voi olla suuttumuksen himmentämä. Hänen toimintaansa ohjaa kirkas harkinta. Ervast tulkitseekin Jeesuksen ensimmäistä käskyä viisaasti ja sanoo, ettemme saisi suuttua sydämessämme. Ulkoinen toimintamme voi olla voimaperäistä ja sanominen ja tekeminen

päättävistä samalla kun käytöksemme on tarkasti sisäisessä hallinnassa.

Väkivalta on suuttumisen ulkoinen ilmenemismuoto. Se on sokeaa niin kuin viha ja suuttumus, jotka sen herättävät. Väkivalta on olemukseltaan todellisen vallan perversio. Se perustuu fyysisen voiman eli väen käyttöön (vrt. esim. väkipyörä, väkiviina), sillä uhkaamiseen tai pakottamiseen. Ihminen, joka haluaa todellista valtaa, saa tietää ennen pitkää, että se valta on henkistä lajia, todellista auktoriteettia. Sellaisen vallan saaminen edellyttää valtaa itsensä yli, alempien tunteidensa ja mielihalujensa hallintaa.

Kun alamme harjoittaa suuttumattomuuden joogaa, alkavat silmämme vähitellen avautua näkemään, kuinka tietoisuutemme muuttuu ja kasvaa. Lopulta tulemme huomaamaan, ettei meidän tarvitse suuttua eikä tuntea vihaa mistään syystä. Tällä tiellä me kaikki voimme omalta osaltamme vähentää väkivaltaa ja konflikteja ympärillämme. Suuttumisen ja vihan historia on meissä niin pitkä, että siitä poisoppimisen harjoitteluun helposti kuluu koko elämä, useampikin. Mutta se on oppimista, joka ei kaada ojaan, niin kuin kaikenlainen vihanpito helposti tekee. Suuttumattomuuden joogaharjoituksen voi ottaa päivittäiseksi muistiläksykseen. Harjoitus ei ole helppo, mutta jokainen askel eteenpäin on palkinto, jonka saa pelkästään jo itsensä hallinnan lisääntymisestä puhumattakaan siitä, että alkaa päästä hiljalleen pois jatkuvasti ja usein yllättäen esiin ponnahtavien negatiivisten tunteiden vallasta.

Totuuden etsijän, Jeesuksen joogan harrastajan tehtävänä on miettiä ja tarkkailla tyynenä itseään suuttumisen tilassa ja pohtia, miksi hän ”vihastuu veljeensä” (kristityllehän kaikki ihmiset ovat hänen veljiään). Millaisia olisivat muut tavat reagoida tilanteissa, joissa viha ja loukkaantuminen nousevat pintaan? Harjoituksen kestäessä voi myös käydä niin, että suuttuu omalle suuttumiselleen. Suuttumisreaktio ei poistu meistä väkisin eikä voimalla, vaan tarkkailemalla omaa tilaansa ja opettelemalla vähä vähältä rauhallisesti ymmärtämään mistä vihastuminen nousee, mikä sen takana on ja mitä se hyödyttää. Omaan suuttumiseensa ei pidä suhtautua väkivaltaisesti. Suut-

tumattomuuden opettelu on tässä kohdin läheisesti tekemisissä Jeesuksen neljännen käskyn kanssa, jossa sanotaan, ettei tule tehdä pahalle vastarintaa.

Psykologit ovat oikeassa sanoessaan, ettei suuttumusta eikä vihaa pidä padota sisäänsä ja tukahduttaa, kuten me kilteiksi kasvatetut usein teemme. Useat asiantuntijat ovat sillä kannalla, että suuttumisen pitääkin antaa tulla, räväyttää se reilusti ulos. ”Suuttuminen ja kunnan riita puhdistavat ilmaa”. Tässä on silloin kyse toisesta asiasta. On selvää, että pitkäaikaista padottua suuttumusta jopa vihaa ei todellakaan ole terveellistä kantaa sisällään. Mutta silloin ollaan tilanteessa, jossa suuttuja ei vielä hallitse ja ymmärrä suuttumistaan, yrittää vain pitää aisoissa ja hillitää sitä, tai sitten antaa suuttumuksensa purkautua. Ihminen, joka työskentelee tietoisesti kasvaakseen pois vihastumisestaan, on jo itsensä kanssa eri tilanteessa.

Sama, mikä pätee suuttumattomuuden harjoittamiseen, pätee myös loukkaantumiseen, joka usein esiintyy suuttumisen rinnalla tai on sen lievempi muoto. Sekin toimii meissä yleensä refleksinomaisesti ja kertoo aina jotain tajuntamme sisällöstä. Usein me loukkaannumme sellaisesta, jonka ei ole tarkoitus ollenkaan meitä loukata. Menemättä pidemmälle loukkaantumisen psykologiaan, kerron tässä erään ystäväni opetuslauseen. Olen miettinyt sitä pitkään. Lause kuuluu: ”Me loukkaannumme jatkuvasti niin kauan kuin haluamme loukkaantua”. Haluammeko loukkaantua, vai haluammeko ymmärtää, miksi loukkaannumme?

Alamme nähdä enemmän, kun me opimme hallitsemaan loukkaantumistamme ja suuttumistamme. Hallinta ei tapahdu tukahduttamalla, vaan tekemällä työtä ymmärtääksemme noita tunteita ja niihin liittyviä tekijöitä syvästi. Alamme samalla vapautua meitä kahlitsevasta, sokeuttavasta perinnöstä. Tällainen tunnetaakka on usein jo kotona opittu. Se on ehkä perheissämme ja kulttuurissamme kulkenut sukupolvelta toiselle. Onnellista on se, että ketju on mahdollista katkaista. Hyvä harjoittelutilanne suuttumattomuuden joogalle on pienten lasten vanhemmilla. Kuinka usein joutuukaan hermostumaan ja suuttumaan pienille lapsille ja kuinka helppoa se on? Lasten

kanssa toimiessaan voi tietoiseen itsensä kasvattamiseen pyrkivä ihminen saada aikaan todellista historiallista kehitystä. Ketjun katkaiseminen vaikuttaa väkivallattoman ja rauhanomaisen ilmapiirin syntyymiseen lähipiirissämme. Se vaikuttaa myös sekä psyykkiseen että fyysiseen kokonaisterveyteemme parantavasti rakentaen ja vahvistaen myös hienoainaisempaa olemuspuoltamme. Näin se vähentää yhtä niistä suurista esteistä, joka on ihmiskunnan vapautumisen tiellä: sairautta.

Suuttumattomuuden opetteleminen on rakkauden harjoittelua, niin kuin kaikki Jeesuksen jooga. Osaltaan se vapauttaa meitä tietämättömyydestä ja sairauksista. Tähän voidaan vielä lisätä Pekka Ervastin okkulttinen visio, jonka hän paljastaa meille mielenkiintoisessa kirjassaan Jeesuksen salakoulu. Hän sanoo: ”Suuttumattomuuden opettelu avaa ihmisessä aistin, jonka avulla voi kuulla toisten ihmisten ajatuksia”.

Pidä ajatuksesi puhtaina

Jeesus käsittelee vuorisäärnan toisessa käskyssä ihmisen suhdetta oman elämänsä yhteen voimakkaimmista viettialueista, nimittäin seksuaalisuuteen. Puheen tämä kohta kuuluu:

”Te olette kuulleet sanotuksi: ’Älä tee huorin’, mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista himoiten häntä, on jo sydämessään tehnyt huorin hänen kanssaan.”

Jeesuksen ohjeistus kuulostaa nykykorviin ankaralta. Olen-naista nimenomaan joogaa ajatellen tässä on mielen, ajatuksen puhtauden vaaliminen. Sama pyrkimys on kaikessa joogassa eikä se liity ainoastaan seksuaalisuuteen, vaan voidaan ulottaa vielä laajemmalle. Pekka Ervast on kiteyttänyt elämänohjeen muotoon: ”Älä ole ajatuksissasikaan epäpuhdas”.

Valtavia aikakausia kestävä elämänaallon siinä kohdassa, jossa maailma ja muut olennot olivat jo kehittyneet, jaettiin ihmisenkin kahdeksi: ”Mieheksi ja naiseksi Hän loi heidät”. Kahdeksi jakautunut ihminen sai sisäänsä vetovoiman ja ”käyttövoiman” joka on luova kyky, luojan potentiaali meissä. Sukupuolivoima liittyy ihmisellä sekä suvun jatkamiseen ja sitä kautta lajin hengissä säilymiseen. Korkeammassa muodoissaan

sama luova energia tulee ilmi esimerkiksi taiteellisenä potentiaalina. Sukupuolienergia jalostetaan ihmisen pidemmälle eh-
tineillä kehitystasoilla puhtaimman rakkauden ja luovuuden
energioiksi. Nämä erisuuntaiset ja toisiinsa lomittuvat mah-
dollisuudet kasvavat samasta luovuuden perusvoimasta, samas-
ta energialähteestä. Näihin energioihin liittyy myös seksuaali-
nen mielihyvä, joka ilmenee eri ikäkausina eri vahvuisena. Sen
tavoittelu on intohimoa, jolle on ominaista yhtäältä mielihyvän
ja toisaalta turhautumisen ja kärsimyksen jatkuva vuorottelu.
Kun näin on, joutuu itseään kehittävä ihminen elämänsä eri
vaiheissa kiinnittämään mitä suurinta huomiota tämän alueen
kysymyksiin.

Vielä eläinasteella sukupuolivoima on luonnollinen elämää
ylläpitävä vietti, mutta tietoisuuteen heräävällä ihmisellä siinä
alkaa vähitellen korostua sen nautintoa tuottava puoli. Sitä
ihminen on kulttuurien kehittyessä vuosisatojen ja tuhansien
vuosien aikana alkanutkin helliä. Lopulta hän on irrottanut
nautinnon erilleen sen alkuperäisestä yhteydestä. Tämän nau-
tinnon ympärille on viime vuosikymmeninä rakennettu valta-
vat teolliseksi jättiläisiksi paisuneet elämän ja toiminnan alueet,
joiden avulla ja puitteissa tätä viettimaailmaa palvotaan ja uu-
sinnetaan. Nykyään puhumme riippuvuuksista, joita yhtäältä
hellimme ja joista toisaalta yritämme irrottautua ja päästä va-
paiksi.

Joissain vaiheissa elämäänsähän ihminen voi kuvitella vapau-
den olevan sitä, että saa kaikkia intohimojaan pidäkkeettömäs-
ti tyydyttää, mutta onko ihminen silloin vapaa vai pelkästään
nautintojensa orja?

Viettien, nautinnon ja intohimojen maailma kumpuaa jalos-
tumattomasta menneisyydestämme. Se heijastelee tapaamme
reagoida niihin voimiin, joita olemme itsessämme ruokkineet.
Se on sitä ”eläintä meissä”, vaikkei tarkasti ottaen eläimellä täl-
laisia riippuvuuksia olekaan samassa merkityksessä. Oikeastaan
pitäisi puhua enemmän ihmisen omasta historiasta nousevasta
alkukantaisuudesta ja alkeellisuudesta, jonka pohja on itsek-
käässä saalistamisessa ja lyhytaikaisen nautinnon hakemisessa,
josta aina seuraa jonkinasteinen kärsimys ja syyllisyyden tunne.

Ihminen saattaa olla intohimonsa ajamana valmis joissain tapauksissa pistämään jotakuinkin kaiken arvokkaana pitämänsä peliin saadakseen tyydytyksen. Seksuaaliseen nautintoon syntyy helposti voimakas riippuvuus. Muistan kouluajoitani psykologian tunnilta esimerkin, jossa rotille tehtiin koe. Siinä rotat oppivat nappia painamalla saamaan seksuaalisen ärsytyksen mielihyvakeskukseensa. Lopulta rotat eivät enää muistaneet syödäkään, vaan kuolivat nälkään sen napin viereen.

Jos ajattelemme Vuorisaarnan viittä käskyä elämänohjeina, jotka vievät meitä kohti vapautta, se tarkoittaa toisen käskyn kohdalla harjoitusta, jossa me tarkkailemme ajatuksiamme samalla tavoin kuin suuttumattomuuden harjoituksessakin. Emme pakota itseämme, vaan kiinnitämme huomiomme tärkeämpään. Keskitämme ajatusvoimaamme pois halusta ja riippuvuustekijöistä kohti rakkautta.

Jeesus ei ota tässä ohjeessaan kantaa sukupuolisuuteen sinänsä, vaan enemmän siihen, millä asenteella me sukupuoli-elämässämme toimimme. Hän opettaa meitä kuuntelemaan sydäntämme ja toimimaan viisaasti rakkauden voimakkaiden energioiden ristipaineessa. Meidän aikanamme seksuaalisuutta tarjoillaan joka suunnalta aina vain enemmän irrallaan sen luonnollisesta ympäristöstä, rakkaudesta. Siitä on monille tullut huumeen kaltainen kiihoke, jossa rakkaudellinen vuorovaikeutus on ohentunut, ehkä hävinnyt kokonaan niin, että harjoittajat voivat puhtaasti keskittyä vain omaan nautintoonsa. Rakkaus, jossa kysymys on aina antamisesta, on kääntynyt vastakohdakseen. Jeesuksen joogassa, niin kuin kaikessa joogassa huomio keskitetään mielen hallintaan. Mieli on saatava rauhoittumaan, jotta korkeampi tietoisuus voisi astua ohjaksiin.

Puhtaiden ajatusten jooga on päivittäistä ajatusten tarkkailun ja erottelukyvyn harjoittamista. Kriittisyys opettaa kysymään, mikä minun tunteissani on totta ja kestävä. Ohjaavatko minua vain alemmat viettini ja himoni? Kohtaamisissa vastuumme vähitellen kasvaa. Kysymme, miten minun pitäisi tähän ihmiseen suhtautua, millä lailla minun tulisi häntä rakastaa. Elävä elämä ja harjoittelu tosi tilanteissa mittaavat kuinka pitkällä olemme. Harjoitus kutsuu myös meidät läheisem-

pään vuorovaikutukseen, yhteisöllisyyteen, joka tänä päivänä tuntuu liukuvan monen tekijän seurauksena yhä kauemmas. Me kasvamme ihmisiksi ihmissuhteissa. Pelkkä analytyttinen pohdinta johtaa helposti vain mekaanisiin valintoihin – kirja- viisautta soveltavaan puritanismiin.

Jotta ei mentäisi sukupuolitoimintojen osalta pakottamiseen, johon niin helposti joudutaan tämän joogaohjeen kohdalla, kannattaa muistaa Paavalin lause, että parempi on naida kuin palaa. Jooga vaatii päättäväisyyttä, itsekuriakin, mutta oikea teko syntyy oikeasta ajatuksesta, ei pakottamisesta. Tämä ei tarkoita sitä, että meidän pitäisi torjua rakkauden fyysinen osalualue mielestämme moraalisesti sopimattomana – ei ole mitään sopimatonta sanan perinteisessä mielessä; ihminen on vapaa ajattelemaan ja tahtomaan. Tätä tahdon kehittymistä Jeesus kutsuu meissä esiin. Jeesuksen joogassa tavoitellaan todellista vapautta, jossa ei kukaan tai mikään, varsinkaan ihmisen omat alemmat himot ja vietit häntä riepottele eivätkä kahlitse.

Kun ajatuselämä vähitellen puhdistuu, oppilas alkaa kiinnittää aina rakastaessaan ja rakastuessaan ja myös rakastellessaan ajatuksensa siihen, mikä hänen tunteissaan toista ihmistä kohtaan on kaikkein puhtainta, kaikkein arvokkainta ja kauneinta. Ihminenhän haluaa yleensä antaa rakkautensa kohteelle sen, mikä hänessä on parasta. Hän myös tietää, että yleensä aina sen jälkeen kun ihmiset ovat kohdanneet rakkauden niillä osalualueilla, jotka ovat pelkkää seksuaalisuutta, sen jälkeen on aina tunne, että olisin halunnut sanoa vielä enemmän. En kuitenkaan kehota ketään liialliseen ankaruuteen, säälimättömyyteen tai anteeksiantamattomuuteen itseään kohtaan. Se on pakottamista ja sen pahan vastustamista, jota meissä vielä on. Osoitta- kaamme itseämme kohtaan viisasta lempeyttä.

Kun puhdistuksen tien kulkijan erottelukyky kehittyä, hän huomaa, kuinka voimakkaita tunnealtoja, suorastaan tunne- vyöryjä hänen epäpuhtaat ajatuksensa ja mielikuvansa voivat synnyttää. Niiden pyörittäminen mielessä vahvistaa himoalu- etta. Kun opettelemme olemaan pakottamatta ja antamaan näiden ajatusten vain liukua mielestä pois, alamme saavuttaa mielen tasapainoa, tyyneyttä, joka on vapaan, itseään hallitse-

van ihmisen merkki.

Ajatus on teon synnyttäjä. Puhtaista ajatuksista kasvaa puhtaita tekoja. Jeesuksen toinen elämänohje opettaa meitä vapautumaan kahlitsevista tunne-elämän intohimoista, jotka saattavat kehittyä sairaalloisuuteen saakka. Ei ole vaikeaa ajatella, että esimerkiksi lapsipornoriippuvainen mies olisi jo aikaisemmassa elämässään vaalinut riippuvuuttaan ja siitä saamaansa tyydytystä ja tässä elämässä irrottautuminen jatkuvasta himon, ahdistuksen ja pelon kierteestä ei tahdo onnistua millään. Voimakkaassa intohimossa voi olla karmallista perimää.

Kun on kysymys ihmismielen voimakkaimmasta intohimon alueesta, voi moni ajatella, että puhtaan mielen saavuttaminen olisi mahdoton tehtävä. Niin kuin voimme nähdä, Jeesus tähtäsi elämänohjeillaan pitkälle tulevaisuuteen. Joka päivä on useimmilla meistä mahdollisuus lähteä ”tielle”, monilla ensimmäistä kertaa. Jooga ei ole helppo, mutta ”etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan”. Nämä löydöt ja avautumiset tulevat meille kasvavana sisäisenä rauhana ja henkisinä kokemuksina jos jaksamme yrittää sinnikkäästi emmekä luovuta ensimmäisten epäonnistumisten tultua. Jeesuksen jooga vaatii kärsivällisyyttä niin kuin kaikki henkinen harjoittaminen, mutta myös armeilaisuutta ja pitkämielisyyttä itseään kohtaan, kun epäonnistumisia tulee. Korkeammat voimat seuraavat jokaista joogaajaa ja armo on sitä, että jos epäonnistumme, saamme aloittaa alusta.

Mielen puhdistuminen on palkinto jo sinänsä, mutta kaiken edellä sanotun jälkeen Pekka Ervast antaa meille vielä merkillisen lupauksen. Hän sanoo edelleen kirjassaan Jeesuksen salakoulu, että ihminen, joka oppii pitämään ajatuksensa puhtaina, oppii näkemään toisten ihmisten tunteita, näkemään ihmisten energiakehoja eli auroja.

Puhu totta

Jeesuksen kolmas elämänohje puuttuu puheeseemme. Hän kieltää meitä ollenkaan vannomasta ja vannomasta minkään kautta. Jeesus sanoo: ”Olkoon teidän puheenne on, on ja ei, ei ja mitä siihen lisätään, on pahasta”. Pekka Ervast kiteyttää käs-

kyn muotoon: ”Puhu aina totta”. Vannoessaan ihminen juhlallisesti vakuuttaa puhuvansa totuuden, mutta vannominen käy tarpeettomaksi jos ihminen aina osaa puhua totta. Hän sitoutuu silloin totuuteen välittämättä ulkoisista seurauksista, joita toden puhuminen saa aikaan.

Jos ajatellaan suoranaista vannomistilannetta, esimerkiksi sotilasvalaa, on se ennen muuta uskollisuuden ja tottelemissen vala. Tällaisen valan tekijä luovuttaa valassaan päätösvalan ja vastuun omista tekemisistään muille; tässä tapauksessa armeijan johdolle. Todellinen Jeesuksen seuraaja ei tietenkään näin voi toimia. Vastuu kuuluu osana ihmisyyteen. Ihmiseksi kasvamisen on vastuullisuuteen kasvamisesta. Vastuun luovuttaminen tällaisessa tilanteessa on luopumista omasta inhimillisyydestään. Aina kun puhutaan armeijasta, sotaan lähdestä ja Jeesuksen elämänohjeista on hyvä pitää mielessä, että ohjeet ja jooga on annettu yksityisille ihmisille henkisen kehityksen ohjenuoraksi. Mestari ei puhuttele valtioita eikä kansakuntia, vaan antaa ohjeensa opetuslapsilleen, niille jotka haluavat kulkea hänen jäljissään. Valassa luvataan paitsi totella kyselemättä ja totella tulevissa tilanteissa voimatta tietää millaisia tilanteita tulevaisuus tuo eteen.

Toden puhumisen käsky on päättäväisyyttä vaativa, selkeä elämänohje: Kun alkaa puhua totta, ei tarvitse koko ajan vakuuttaa asiaansa. Ihmisten väliset suhteet tulevat mutkattomammiksi. Maailmassa on rehellisten ihmisten kesken huomattavasti helpompaa tulla toimeen kuin valehtelijoiden. Entä miten pärjää, jos itse haluaa olla rehellinen ja kaikki muut valehtelevat? Voidaan sanoa, että rehellisyys on aina riski, mutta niin on valehteleminenkin. Jos ihminen ei puhu totta, hän yleensä koettaa saavuttaa itselleen jotain etua, rahaa, valtaa tai muuta sellaista tai sitten koettaa välttää omien väärin tekojensa ja vanhojen valheidensa seurauksia. Pienet valheet, juoruilu ja panettelu – itse asiassa kaikki nämä kielen paheet – kietovat meidät verkkoon, pieniin kahleisiin, joita uudet valheet vain vahvistavat. Jatkuva valehteleminen ajaa ihmisen lopulta nurkkaan ja ahdistukseen. Jeesuksen viisaus: ”Totuus on tekevät teidät vapaiksi”, on tämän käskyn kohdalla kaikkein selkeim-

millään.

Toden puhuminen tuhoaa valheen verkkoa, katkoo kahleita, joista samalla on tullut myös pelon kahleita: ”Kun silloin sanoin näin, en nytkään voi olla rehellinen, muuten paljastuu, että olen valehdellut”. Valheen verkossa eläminen on elämistä jatkuvassa paljastumisen pelossa. Henki ei kulje sellaisessa ahdistuksessa. Oikea ajatus, oikea puhe, oikea teko, sanoo Buddha. Ajatusten puhdistaminen liittyy läheisesti myös toden puhumisen käskyyn. Rehellisyyden jooga alkaa oikeasta ajatuksesta. Kirjassaan Mestarin jalkojen juuressa Krishnamurti korostaa malttia ja harkintaa: ”On hyvä puhua vähän, mutta vielä parempi olla kokonaan vaiti.” ja lisää: ”Ellet ole aivan varma, että se mitä tahdot sanoa, on totta, ystävällistä ja auttavaista, ennen kuin puhut, ajattele tarkoin, onko siinä mitä aiot sanoa, nuo kolme ominaisuutta; ellei ole, älä sano sitä”. Rehellisyyden jooga voi olla puhepaastoa, joka antaa aikaa harkinnalle, puhdistaa ajatuksia ja mieltä. Mielen ja kielen saaminen aisoihin, tietoiseen kontrolliin, rakentaa sisäistä rauhaa ja parantaa mielen näkökykyä. Tässäkin kehitys käy luovasti, luovumme turhasta ja saamme uutta tilalle. Kielen kurissa pitämisestä kertoo rikas kieleemme, kun se puhuu kiel-täytymisestä. Toden puhumisessa kehitetään erottelukykyä: kaikkea ei tarvitse päästää suustaan. Elämässä on tilanteita, joissa on mahdollista pelastaa ihmishenkiä vaikenemalla. Järjen käyttö on aina sallittua.

Kaikki mikä liittyy puheeseen, liittyy myös kuuntelemiseen. Meidän ei tarvitse myöskään kuunnella valheita, juoruja ja panettelua; pahan puhumista toisista ihmisistä. Voimme katkaista ketjun, puhdistaa ilmapiiriä. Ihminen voi lakata valehtelemasta itselleen ja muille, aloittaa uuden vaiheen elämässään ja alkaa puhua totta. Se on aina uskallusta vaativa päätös. Se merkitsee silloin, astumista tielle, joka vie kohti vapautumista itsekkyydestä ja oman edun tavoittelusta valheen avulla. Se on myös askel kohti karman hyväksymistä. Ihminen ottaa tuolloin vastaan puheidensa ja tekojensa seuraukset. Jos hän päättää alkaa puhua totta, hän ei vielä välttämättä tiedä totuutta, mutta kulkee jo sitä kohti. Toden puhuminen on kehittymisen ehto ja edellytys. Rohkeus on tarpeen, sillä tiedämme, että ympäristö

suhtautuu hyvin eri lailla toden puhujaan kuin valehtelijaan. Ihminen on erikoisesti rakennettu, kun tuntuu, että monet ovat valmiit ottamaan valtavia riskejä esimerkiksi sotatilanteissa, jotkut myös rikollisissa toimissaan, panemaan kaikkensa likoon. Mutta kun on kysymys suuntautumisesta hyvään, totuudelliseen ja oikeaan, meistä helposti tulee arkajalkoja ja saamattomia.

Maailmassa on aina ollut totuuden puhujia. Jotkut heistä ovat kuluttaneet suuren osan elämästään istumalla vankiloissa. Paljon käytetty esimerkki on Mahatma Gandhi, joka täydellisesti hämäsi poliitikkoja ja muita juonittelijoita sillä, että hän puhui totta. Gandhi istui useaan otteeseen elämässään tyrmässä ja paradoksaalisesti eli todeksi Jeesuksen lausetta: ”Totuus on tekevä teidät vapaiksi”. Gandhi kertoi että hän ei koskaan tuntenut olleensa niin vapaa kuin ollessaan vankina. Hän lieenee parhaita esimerkkejä viime vuosisadalla eläneistä ihmisistä, kun tarkastellaan vuorisaaunan käskyjä ja vapauden problematiikkaa.

Toden puhumisen opetteleminen antaa ihmiselle henkistä selkärankaa, poistaa pelkoja ja synnyttää kunnioitusta ja itsekunnioitusta. Jeesuksen joogan harjoittaja tavoittelee totuudellisuutta. Siitä kasvaa hänen voimansa ja kykynsä nähdä ja käsitellä ihmisiä, asioita ja elämää. Pekka Ervast vahvistaa edellä sanottua paljastamalla seuraavaa: ”Kun nimittäin kysymme, mitä uutta aistia Jeesus tahtoo meissä herättää tämän käskyn avulla, millä uudella tavalla tulemme tietoisiksi taivasten valtakunnassa, kun opimme hallitsemaan ajatustamme ja puhettamme, silloin saamme vastaukseksi:

Te opitte näkemään toisia ihmisiä sellaisina kuin he ovat; teissä aukenee uusi aisti, joka ilmoittaa teille, mitä kykyjä ja taipumuksia ja ominaisuuksia toisissa ihmisissä on”.

Älä vastusta pahaa

Jeesuksen neljäs käsky opettaa meitä olemaan vastustamatta pahaa. Se on kristinuskon ja ihmisyyden perimmäisen ongelman ympärille kietoutunut kysymys- ja ongelmavyöhyke, jota Raama-

tun mukaan tänne maailmaan olemme tulleet ratkaisemaan. Jeesus sanoo tässä neljännessä ohjeessaan: ”Te olette kuulleet sanotuksi: ’Silmä silmästä ja hammas hampaasta’, mutta minä sanon teille, älkää tehkö pahalle vastarintaa; vaan jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin. Jos haluaa sinun kanssasi käydä oikeutta ja ottaa ihokkaasi, anna hänen saada vaippasikin. Ja jos joku pakottaa sinut yhden virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi. Anna sille joka sinulta anoo, äläkä käännä selkääsi sille, joka sinulta lainaa pyytää.”

Monet kristilliset ajattelijat ovat pitäneet Jeesuksen neljättä käskyä kristinuskon kulmakivenä. Se on se kivi, johon myös kristillinen kirkko on vuosisadasta toiseen kompastunut. Eikä maalliseen valtaan sitoutunut kirkko muuta voikaan. Jos se olisi ymmärtänyt, miten Jeesuksen tämä joogaohje voi toimia, se olisi voinut olla armeliaampi niitä yksilöitä kohtaan, jotka menneinä vuosina esimerkiksi Suomessa aseistakieltäytymisen takia istuivat vankiloissa. Tämäkin Jeesuksen elämänohje voi toteutua vain yksilöllisinä ratkaisuin. Toisen posken kääntäminen voi kyllä levitä voimakkaiden yksilöiden esimerkistä yhteisöidenkin toimintatavaksi. Gandhin johtama Intian itsenäisyystaistelu on esimerkki, jossa meillä on vielä paljon tutkimista.

Pahan vastustamattomuuden käsky on yleisesti ottaen ihmisille kaikkein vaikein ymmärtää. Tuntuuhan luonnolliselta, että jos kerran hyvää kohti ollaan pyrkimässä, niin pahaa vastaan täytyy tapella. Sisäistä rehellisyyttä ja voimaa vaativa joogaohje on paradoksaalinen. Yrittäessään sitä noudattaa, saattaa ihminen ulkonaisesti joutua melkoisiin vaikeuksiin. Elämänohjeen logiikka rakentuu sille, että pahaa ei lopullisesti voi voittaa pahalla, koska paha ja sen kimppuun käyvä toinen paha ovat rintaman samalla puolella. Pahat taistelevat toisensa hengiltä. Toisaalta pahan kimppuun ei voi käydä hyvällä, sillä hyvä ei koskaan käy kimppuun. Hyvä toimii toisin. Hyvän keinoin toimiminen turvaa logiikkaan, joka selvästikään ei ole tämän maailman järjestyksen mukaista. Hyvä tulee luo, se tekee tuttavuutta ja hymyilee, auttaa, asettuu pahan rinnalle tasavertaisena, ei ylpeänä. Se nöyrtyy, alistuu, kääntää toisen

posken, ymmärtää, säälii ja rakastaa. Hyvän toimintamekanismien opetteleminen vaatii tämän arkipäiväisen, kilpailuun, juonitteluun, petkuttamiseen ja vahvemman voimaan perustuvan logiikan nurinkääntämistä. Jos tämän logiikan vielä ajatuksissaan ymmärtääkin, sen vieminen käytäntöön vaatii rohkeutta, vaikkei päältä päin aina siltä näyttäisikään. Pahan vastustamattomuuden esiaste on mielen hillinnässä, joka alkaa suuttumattomuuden opettelemisesta.

Jos ihminen vaikeuksista huolimatta haluaa uskoa hyvän ja rakkauden voimaan, joutuu hän ennen pitkää tekemisiin yhteiskunnassa vallalla olevien autoritaaristen rakenteiden kanssa. Jos ei halua tapellen ja tappaen puolustaa oikeuksiaan, saa kohta pelkurin maineen kaduilla kohtaamisissaan väkivaltilanteissa, kun mielummin ottaa selkäänsä kuin lyö tuntemattomia ihmisiä. Myös isänmaan petturin leima lyödään otsaan, kun ei halua kouluttautua tappajaksi armeijaan, jonka käskyvaltasuhteisiin itsellä hierarkian alimpana nappulana ei ole mitään sanomista. Suostumattomuus väkivaltaiseen maailmanjärjestykseen on vasta yksi pahan vastustamattomuuden esiasteista, mutta sitä kautta opiskelevat monet aikamme ihmiset tätä asiaa.

Jeesuksen joogassa tutkitaan pahan ongelmaa pidemmälle ja silloin joudutaan tarkemmin erittelemään mikä on pahaa ja mikä ei. Mitä on se paha, jota ei saa vastustaa, vaan joka meidän tulee voittaa? Jos oppilas tutkii teosofiaa, hän pääsee ymmärtämään, että pahaa kyllä on, mutta se on enemmän meissä sisällä kuin meidän ulkopuolellamme. Ihmisen alemmat himot ja halut ovat sitä pahaa, joka pitää meitä loitolla totuudesta. Vapautuminen tästä pahasta on Jeesuksen joogassa sisäisen puhdistautumisen harjoittelua. Oppilas puhdistaa siinä omaa alempaa itseään, omaa himomaailmaansa asettumatta vastarintaan itsessään näkyvää sisäistä pahaa vastaan. Hän keskittää ajatuksensa siihen valoon, siihen hyvään, mikä hänessä sisäisesti on. Alemmat himot ja huonot taipumukset kuihtuvat vähitellen, kun ne lakkaavat saamasta ravitsevaa energiaa, kun ihminen ei enää anna niille huomiotaan.

Yleisesti ajatellaan, että pahaa on myös se ulkonainen kärsimys: julmuudet, kauheudet ja monenlaiset katastrofit ja sairau-

det, joita näemme ympärillämme ja jotka meitä itseämmekin kohtaavat. Mutta kun tulemme tietoisiksi jälleensyntymisen tosiasiaista sekä syyn ja seurauksen eli karman laista, alamme vähitellen vakuuttua, että tämä kaikki on ansaittua. Se on vanhan velan maksua ja se on tarkoitettu meille opetuksiksi. Pekka Ervast sanoo Jeesuksen salakoulussa tästä asiasta näin: ”Me ymmärrämme, että se mikä meitä kohtaa ja jota tahtoisimme kutsua pahaksi, on hyvää, sillä se on seurausta meidän omasta entisestä erehdyksestämme, ja nyt kun se seurauksena palaa luoksemme, me pääsemme siitä pahasta, jonka ennen teimme. Tämä seuraus ei ole paha, pahaa oli se mitä teimme, missä erehdyimme. Seuraus ei ole pahasta sillä seuraus vapauttaa meidät omasta teostamme, opettaa meitä, valaisee meitä. Jos olemme velassa toiselle ihmiselle, se velka meitä painaa, kunnes olemme sen maksaneet. Tyhmiähän silloin olemme, jos velan maksaminen meistä tuntuu vastenmieliseltä, tyhmiä ja kiittämättömiä. Mieluista on terveelle ja luonnolliselle ihmiselle suorittaa maksettavansa ja siten vapautua velastaan.”

Tähän Ervastin ajatukseen liittyy tosi kristillisyydessä se uskomattoman tuntuinen suhtautuminen, että ihminen on kiittollinen häntä kohdanneista kärsimyksistä. Mutta Ervast puhuu myös toisesta tiestä, joka on tärkeä, kun on puhe Jeesuksen elämänohjeista ja niiden vapauttavasta vaikutuksesta. Hän sanoo, että niin paljon kuin olemme kärsimystä aiheuttaneet, niin paljon on meidän rakkautta tähän maailmaan tuotava. Tämä on omasta vanhasta karmastamme vapautumisen toinen tie, joka ei ole vain kärsimistä, vaan lähimmäisenrakkauden ja rakastavan palvelemisen tie.

Pahan vastustamattomuuden jooga erityisesti opettaa meitä suhtautumaan oikein kärsimykseen. On vaikeaa ajatella, että ihminen oppisi noin vain asennoitumaan häneen kohdistettuun väkivaltaan ja kärsimykseen niin, että hän tyyneästi alistuu ja ottaa vastaan, mitä tuleman pitää. Mutta Jeesuksen jooga ei tee meistä saamattomia resukoita. Se muuttaa sisäistä suhtautumistamme ulkonaisiin kärsimykseen ja rangaistuksiin ja kehittää meissä tietoisuutta ja erottelukykä. Me alamme nähdä, sen, milloin kärsimyksemme on turhaa marttyyriutta, joka ei

hyödytä ketään ja sen, milloin vaaditaan todellista uhrautumista.

Edistyessämme harjoituksissa suhteemme kärsimykseen muuttuu. Alamme nähdä synn ja seurauksen mekaniikkaa selkeämmin. Joogan harjoittaja kasvattaa ja saa itselleen uudenlaisen asenteen ja suhteen kärsimykseen. Se ei enää tunnu samalta kuin ennen. Voimaa ja varmuutta alkaa virrata meihin ylhäältä, kun taistelu pahaa vastaan lakkaa. Alamme tyhjentyä niistä negatiivisista tunteista, joita kostamisen, samalla mitalla maksamisen, lyömisen ja rankaisemisen tunnot ovat meissä pitätelleet. Jos voimankäyttöön ja väkivaltaan ei vastata samalla mitalla, siltä katkeaa paras terä. Hyvä harjoite on tarkkailla tilanteita, joissa reagoimme väkivallalla ja muistaa, että ne aina syntyvät siitä, että rakkautta ei ole ollut tarpeeksi. Kun ihmisiä aletaan kasvattaa rakkaudessa ja he saavat siinä pienestä asti elää, alkavat tällaiset tilanteet jäädä historiaan.

Pahan vastustamattomuuden harjoittamisessa kasvavat ihmisen sisäinen voima ja rauha. Ne ovat sitä omaisuutta, joka meille jää perinnöksi myös tulevaan elämäämme, sitä eivät koit ja ruoste syö. Kaikki se hyvä, mitä me täällä olemme omiksi ominaisuuksiksemme hankkineet, on meillä käyttövoimana seuraavassa elämässä. Omaisuus jää tänne, mutta ominaisuudet kantavat meitä tulevaisuudessa. Mielenkiintoinen on myös se Pekka Ervastin lupaus, jonka hän antaa tässä kohdassa kirjassaan Jeesuksen salakoulu. Hän näkee, että pahan vastustamattomuuden tie johtaa lopulta siihen tilaan, jossa meille herää jälleensyntymismuisti.

Rakasta kaikkia

Rakkauden käsky on viis’astumisen viides askel. Se kuuluu vuorisaarnassa näin: ”Te olette kuulleet sanotuksi: ’Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi’. Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä vainoavat, että olisitte isänne lapsia, joka on taivaissa, sillä hän antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvillekin ja antaa sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin.”

Rakkauden käsky on Jeesuksen viidestä elämänohjeesta kauaskantoisin ja kaikkein kattavin. Jos elämän tarkoituksen voisi tiivistää yhteen lauseeseen, se voisi olla: ”Opettele rakastamaan kaikkia.” Luulen, että jotakuinkin jokainen, joka on sisäistänyt jälleensyntymisen tosiasian, voi allekirjoittaa ajatuksen, että meidän tehtävämme täällä maapallon henkisessä koulussa on oppia rakastamaan toisiamme.

Elämässä toisensa jälkeen olemme ensin lapsia, joiden täytyy elääkseen saada rakkautta ja lopulta kasvamme aikuisiksi, jotka osaavat myös antaa sitä ensin lähimmilleen, vähitellen yhä laajenevalle ihmisjoukolle. Kaikkien ihmisten rakastaminen on tehtävä, joka ei mitenkään nopeassa tahdissa voi kenenkään kohdalla toteutua. Rakkauden ihanne on kuitenkin maapallokoulumme lopullinen tavoite, joka vielä tänään näyttää utopialta, mutta jota kohti meidän täytyy ponnistaa, jos aiomme viisaina voittajina tästä koulustamme selvitä. En osaa nähdä muuta vaihtoehtoa.

Rakkauden opetteleminen on prosessi, joka lomittuu saumattomasti Jeesuksen joogan muihin eettisiin opetuksiin: anteeksi antamiseen, suuttumattomuuden harjoitteluun, mielen puhdistamiseen, toden puhumiseen ja pahan vastustamattomuuteen jne. Kauniisti se sulkee sisällensä ja kattaa nämä kaikki. Kaikkien ihmisten rakastaminen on varmasti enemmistön elämässä vielä sitä, että yritämme suhtautua lempeästi suvaiten, ymmärryksellä ja myötätunnolla niihin ihmisiin, joita elämässämme kohtaamme. Rakastamisen elämänohje pohjaa ajatukselle ihmisten veljeydestä, joka on teosofisen liikkeen ja todellisen kristillisyyden ensimmäinen periaate. Pyrkimyksemme ihmisten erottelemiseen, ulkoisten ominaisuuksien kuten kielen, ihonvärin, sukupuolen tms. perusteella, on sitä, mikä vuosisadasta toiseen tehokkaimmin aina hämärtää veljeyden ihannetta. Tuntuu, että emme vielä kovin pitkälle ole tässä päässeet, mutta vilkaisu historiaan osoittaa, että edistystäkin on tapahtunut.

Rakkauden käsky avaa eteemme pelkästään ajattelun ja mielen tasolla valtavat, suorastaan paratiisimaiset visiot. Voimme ne järjellämme hyväksyä ja käsittää, mutta se ei vielä riitä.

Uskon, että ihmisten enemmistö älyllään ymmärtää, mihin rakkauden käsky saattaisi meidät johtaa, mutta samat ihmiset huokaavat pettyneinä vuosisadasta toiseen: ”Ei niin kuitenkaan tapahdu. Ei yksi ihminen mitään voi. Ei ihmisistä koskaan tule veljiä keskenään. Ihminen on lopulta niin itsekäs ja voimaton. Onhan se kaunista, mutta...”. Näin puhuu myös kiusaaja korvaamme.

Kun kärsimättömyys on suurta, antaa jälleensyntymisen ajatus uutta perspektiiviä, näköalaa, joka ei pääty kuolemaan. Se kertoo, että elämä on koulu, jota me käymme tullaksemme täydellisiksi. Jokainen elämä opettaa meille uutta. Yksi elämä ei millään riitä, mutta uudelleen tullessamme tänne meillä on mahdollisuus oppia lisää ja kasvaa. Saavutuksemme luetaan seuraavassa elämässä voitoksemme. Ja erehdyksistämme saamme ottaa oppia, kun voimme ne tulevassa elämässä sovittaa. Uusi alku on armoa. Ihminen on perimmäiseltä olemukseltaan henkiolento, joka kantaa Jumalan kuvaa sisällään ja opettelee elämä elämältä tulemaan sen kuvan kaltaiseksi. Se on meidän tehtävämme. Se on myös meidän evoluutiotamme. Fyysisen evoluution rinnalla alkaa tulla havaittavaksi myös hengen evoluutio. Itäisissä traditioissa puhutaan samasta asiasta transsendenssina. Se on kohoamista hengessä ja tietoisuudessa korkeammalle tasolle. Kaikki tämä on kasvamista rakkaudessa.

Tiedän, että tällainen saattaa kuulostaa utopialta ja haihatelulta, mutta kaikilla meillä on mahdollisuus kokeilla, lähteä tielle, joka antaa meille konkreettisesti uutta ennen kokemattomaa voimaa. Kaiken sekasorron keskellä on hyvä pitää mielessä, että maailmassa on valtava joukko ihmisiä – suuri osa heistä ns. maan hiljaisia – jotka ovat itse, henkilökohtaisesti lähteneet ottamaan selvää, piileekö rakkauden käskyssä tie totuus ja elämä. Elämänohjeiden seuraamisessa kysytään, onko henkistä todellisuutta olemassa, avaako Jeesuksen jooga meille uuden oven taivasten valtakuntaan ja vapauteen niin kuin hän lupasi. Kun totuuden etsijä onnistuu muuttamaan teoriaa käytännöksi, hän saa kokea, mitä veljeys ja rakkaus ovat kosmisena tajuntana. Silloin hän ensimmäisen kerran oivaltaa, mitä runoilija tarkoittaa sanoessaan: ”Ken kerran itsensä unohtaa, hän

unten onnen saapi”.

Vihollisen rakastaminen on päättäväisyyttä ja uskoa vaativa harjoitus. Sen voi tehdä aivan lähelläkin olevan ihmisen kanssa. Meillä kaikilla on ympärillämme niitä, joita kohtaan tunnemme vastenmielisyyttä. Heistä on hyvä aloittaa. Ei tarvitse hakea ”vihollisia” viholliskansojen jäsenistä. Kannattaa kokeilla, mitä ystävällisyys, myötätunto ja rakkaus vaikuttavat, kun niitä alkaa harjoittaa. Muuttuuko vastaus, kun huuto metsään muuttuu? Tuolloin voi saada kokea, miten ennen epämiellyttävä ihminen muuttuu ja mitä muuta voi tapahtua. Viimeaikainen keskustelu on opettanut meille, että juuri nämä meille vaikeat ihmiset, ovat niitä, joiden kanssa työskennellessämme opimme itse eniten. Kuopiolainen ystäväni Jouko Ikonen sanoo sen kauniisti pienessä kirjassaan 12 avainta: ”Rakasta koko luomakuntaa, jossa sinulla on vain opettajia, ei vihamiehiä.”

Rakkauden opetteleminen yhdessä muiden Jeesuksen opetusten kanssa muuttaa meitä ja samalla suhdettamme ympäristömme ihmisiin, luontoon ja koko todellisuuteen. Harjoitukset valavat meihin kunnioitusta koko olemassaoloa kohtaan. Henkinen voimistuminen alkaa myös muuttaa suhdettamme kärsimykseen ja karmaan. Osaamme vähitellen maksaa vanhaa velkaamme aiempaa tynnemmin ja luottavaisempina. Sovituksen halu kasvaa meihin sisäiseksi rikkaudeksi ja voimaksi.

Nykyään kuulee sanottavan, että rakkaus on teonsana. Se on sitä, mutta myös oikeaa ajatusta, oikeaa suhdetta lähimmäisiimme, palvelemista ja läsnäoloa. Apostoli Paavalin korinttolaiskirjeen rakkauden määritelmät ovat pian kahden tuhannen vuoden ikäiset, mutta yhä tänään ne voi ottaa ohjeekseen tutkia ja testata niitä, turuilla ja toreilla, arjen elämän tilanteissa. Vapaus alkaa sisältä. Kun teemme sisäistä puhdistuksen työtä, teemme tilaa uudenlaatuisen rakkauden kasvulle itsessämme. Se antaa meille ennen kokematon voimaa ja uskallusta virtauttaa sitä myös vähitellen myös toisiimme. Se on sitä, josta Mestari sanoo tästä asiasta opetuslapsilleen: ”Te olette maailman valo”.

Kuten laajalti tiedetään, ihminen voi herättää itsessään uinuvia henkisiä kykyjä myös muilla keinoilla, väkivaltaisesti.

On monia, jotka ovat hakeneet oikotietä onneen huumeista. Mutta oikoteitä henkiseen kasvuun ei ole olemassa. Esimerkiksi huumeiden avulla herätetyt voimat ja kyvyt eivät yleensä koskaan pohjaa kestäväälle etiikalle ja puhtaille motiiveille. Näin herätetyt kyvyt eivät olekaan rakkauden palveluksessa, vaan ihmisen omien itsekkäiden pyyteiden käyttövoimana. Silloin nämä henkiset kyvyt ja tajunnan voimat voivat kääntyä tuhon voimiksi. Ne ovat tuhoisia käyttäjälle itselleen. Korkeat energiavirrat, jotka tajunnanlaajenemiskokemuksissa läpäisevät etsijän, ovat kuin voimakasta säteilyä, joka polttaa tieltään epäpuhtaudet. Jos niitä on ihmisessä runsaasti, ovat seuraukset kohtalokkaat. Henkiset opettajat eivät lakkaa varoittamasta näistä asioista. Tästä syystä Jeesus antaa meille vuorisaarnassaan uudet henkilökohtaiset viisi elämänohjetta, viisi käskyä, että meillä olisi turvallinen kehitystie kulkea.

Me tulemme tänne elämästä toiseen opiskelemaan rakkautta, oikeanlaista syvästi tyydyttävää elämää. Matka, jonka olemme tässä koulussa jo käyneet, on pitkä. Se on pitkä taaksepäin ja pitkä eteenpäin. Kärsivällisyys on se, mitä tämä matka edellyttää. Kun me pääsemme kosketuksiin sisäisen valomme kanssa, se valaa meihin jatkuvasti lisää tietoisuutta ja vapauttaa meissä sellaista rakkausenergiaa, jota emme tienneet itsessämme olevankaan. Pekka Ervast kuvaa tätä prosessia tämän viidennenkin elämänohjeen kohdalla. Hän antaa vielä kerran lupauksen ja paljastaa, että ”hyvillä töillä ja rakkaudella on se merkillinen sielullinen vaikutus ja seuraus: Jumalan, Taivaallisen isän näkeminen, sen suuren rakkauselämän näkeminen, joka on kaiken takana.”

Isä meidän -rukousmietiskely

Jeesuksen joogan keskiössä, vuorisaarnan ytimessä on Isä meidän rukous, todellinen voimalauseiden koostuma. Lähden seuraavissa jaksoissa avaamaan rukousta lause lauseelta. Rukous alkaa sanoilla: ”Isä meidän, joka olet taivaissa, pyhitetty olkoon sinun nimesi”.

Pyhittämisen välttämättömyys ja voima

Välillä tuntuu siltä, että olisimme kadottaneet kosketuksen pyhään? Ei hätää, pyhä on edelleen elämässämme läsnä. Ongelma voi olla siinä, että me itse emme ole. Meidän on mahdollista tuntea joko uutena ensi kertaa tai jälleen pyhän kosketus, se hienojakoinen energia, kun keskitymme kuulemaan ja aistimaan ja alamme opetella mielemme hiljentämistä. Meidän täytyy alkaa tarkkailla, mille virikkeille annamme tilaa itsessämme. Ympäristössämme on jatkuvasti enemmän tekijöitä, jotka turruttavat aistejamme ja tekevät meistä epäherkempiä. Pyhän kokeminen, sille suostuminen, sen energioissa eläminen on ravintoa sieluillemme.

Olen aina ajatellut, että rukouksen alkulause kirjaimellises-

ti tarkoittaa sitä, mitä siinä sanotaan. Meidän tulee pyhittää Jumalan nimi, varjella sitä, käyttää sitä aina harkiten ja vain tietyissä yhteyksissä. Mutta mietin myös, aukeaako rukousmietiskelyn ensimmäisestä lauseesta jotain muutakin. Mitä pyhä meille merkitsee? Ensimmäisiä kysymyksiä tuolloin on, mitä meissä tapahtuu, kun me pääsemme kosketuksiin pyhän kanssa, kun me koemme pyhää itsessämme tai ulkopuolellamme? Kun tähän kiinnittää huomiota, kun sitä miettii ja siihen keskittyy, alkaa samalla herkistää itseään koko kysymyksen suhteen. Alkaa huomata, miten pyhä alkaa jollain lailla vaatia omaa voimistumistaan meissä. Se ikään kuin työstää meitä, kun me työstämme sitä. Lopulta alan tulla siihen, että pyhän kokemus vähitellen alkaa muotoutua itselleni sekä välttämättömyydeksi että voimaksi.

Tässä Jeesuksen joogan harjoituksessa keskitymme tietoisuudessamme siihen, minkä tässä elämässä koemme olevan todella pyhää. Asetumme Jumalan kasvojen eteen siihen tilaan, jossa yritämme irrottaa alati vaeltavan mielemme arjen kiireestä ja hälinästä ja pyrimme hiljentämään sen täysin. Jos osaamme keskittyä, voisi sanoa, että asetumme sydämemme alttarin eteen hartauden tilaan. Käymme kuuntelemaan tai hiljaiseen vuoropuheluun oman jumalaisen, oman korkeamman itsemme kanssa. Se tila, johon tässä heti rukouksen alussa asetumme, on pyhittämisen tärkeä lähtökohta. Siinä ja koko rukouksessa valmistellaan tilaa, johon pyhä voi tulla, jossa se voi meitä koskettaa. Pekka Ervast sanoo, että me tässä Isä meidän -rukouksen alussa asetumme oikeaan suhteeseen ”näkyttömään maailmaan, Jumalaan, hyvään ja pahaan”.

Vanhan testamentin käskyissä sanotaan, että Jumalan nimeä ei saa turhaan lausua. Jeesus tarkentaa ja sanoo: ”Pyhitetty olkoon sinun nimesi”. Mietin, mikä on se Jumalan nimi, jota tässä tarkoitetaan, joka tässä tulisi pyhittää? Vanhoissa kirjoissa sanotaan Jumalasta: ”neeti neeti” ei sitä, eikä tätä. Jumalan itse sanotaan sanovan: ”Minä olen se mikä Minä olen” Jumala on itsensä selitys. Aloin myös ajatella kaikkia niitä valtavia ominaisuuksia, jotka voisivat Jumalan nimeen liittyä – Totuus, Hyvyys, Kauneus tai Rakkaus. Luulen, että suurin osa ihmisistä

voisi olla yhtä mieltä siitä, että Jumala on rakkaus. Silloin olisi mielenkiintoista, miettiä sitä, että meille annettu jokapäiväinen rukousmietiskely alkaisi ajatuksella: Pyhitetty olkoon rakkaus. Mitä tällaisesta mietiskelyharjoituksesta esim. pelkästään kristityssä maailmassa seuraisi? Vielä mietin, että jos Jumala ajatellaan kaikkialla olevaksi, onko rakkaus kaikkialla? Syntyi mielenkiintoista pohdintaa ja mieleen tuli vielä kattavampia Jumalan, tuon suuren mysteerion nimiä. Jouduin lopulta siihen, että kattavinta voisi Jumalan yhteydessä käyttää vielä laajempaa, yleisesti hyväksyttyä käsitettä Suuri Elämä. ”Pyhitetty olkoon Suuri Elämä”. Sehän se on ihmisen tehtävä: pyhittää elämä! Se voisi sopia Jeesus Kristuksenkin elämänymmärrykseen.

Kun Jeesus antoi meille Isä meidän -rukouksen, hän sanoi, että kun te rukoillette, menkää kammioonne, siis menkää hiljaisuuteen, omaan sisäiseen hiljaisuuteenne. Ja hän jatkoi: ”Älkää tyhjiä hokeko ja luulko, että teitä teidän monisanaisuutenne takia paremmin kuultaisiin, vaan rukoilkaa näin”... Ja sitten hän antaa meille tämän rukouksen. Sen jälkeen voimme miettiä, mitä Isä meidän -rukous syvimmiltään tarkoittaa. Muutenhan me hoemme tyhjää hokua, josta meitä juuri varoitetaan. Ja toden totta, kun me lähdemme sisässämme miettimään Isä meidän -rukousta, niin sen jokainen lause aukeaa valtavaksi elämänohjeeksi ja ohjelmaksi meille itsellemme. Isä meidän -rukous on tiiviiseen muotoon pakattu itsekasvatusjärjestelmä, keskeinen osa Jeesuksen meille jättämää joogaperintöä, jota jok’ikisen Kristuksen seuraajan ja kristityksi itseään ajattelevan tulisi omalta kohdaltaan miettiä ja avata. Ja sitten tietysti koettaa pitää näitä asioita mielessään ja elää niiden mukaan. Se voisi olla sitä pyhittämistä.

Rukous on henkinen ase

Isä meidän -rukouksesta voi tehdä itselleen ensin mietiskelyharjoituksen. Kristityssä ympäristössä emme ole tottuneet yleensä puhumaan mietiskelystä, joka on ajatuksen oikeaa suuntaamista. Siitä voi tehdä päivittäistä käytäntöä. Käytäntöön vietynä

mietiskelystä voi kasvaa toiminnan joogaa. Lainaan uudelleen Pekka Ervastin keskeistä lausetta.” Mietiskely perustuu siihen tietoon, että ihmisen käteen on annettu henkinen ase, jolla hän voi maailmoja vallita, jolla hän voi itsensä asettaa oikeaan tilaan. Tämä ihmisen merkillinen okkulttinen ase on ajatus ja ajatuksen oikea käyttö on mietiskelyä eli rukousta”.

Jeesus ei anna tarkkoja aikaohjeita, esimerkiksi rukoilkaa joka aamu. Hän ei varmastikaan pitänyt tärkeänä vain sitä, että me kerran päivässä tai kerran viikossa tai silloin kun satumme muistamaan, rukoilisimme Herran rukousta ja elelisimme siten sen jälkeen ihan, kuin mitään ei olisi tapahtunut. Puhumattakaan siitä, että rukous yleensä olisi jokin toiveiden tynnyri, johon heitämme Jumalalle mitä erilaisimpia toivomuksia elämämme kaikkiin tarpeisiin. Tai sitä, että rukouksella haettaisiin vain hetkittäistä rauhaa ja hoitavaa olotilaa. Ei. Tarkoitus on tietysti se, että rukousmietiskelyn sisältö voisi meille avautua. Näin vähitellen sen sisällön jatkuvasti syvenevä ymmärtäminen ja oivaltaminen voisi ajatuksellisena voimana vahvistaa ja kantaa meitä arkisissa töissämme ja kohtaamisissamme. Näin se jumalaisen viisauden valo, joka tähän rukoukseen kätkeytyy, meidän olemistamme ja työtämme vähitellen alkaisi valaista. Tätä prosessia voisi nimittää pyhittymiseksi.

Jeesus avaa rukouksessaan uuden liiton käytäntöä myös mietiskelyn ja rukouksen tasolla. Vanhan liiton rukousmietiskely edellytti vetäytymistä maailmasta, yksinäisyyteen ja askeesiin tavoittelemaan ankarien henkisten harjoitusten avulla nousua korkeampaan tietoisuuden tilaan, jossa ihminen voisi kohdata Jumalan. Uuden liiton tie on ihmisen sisäisen jumaluuden tavoittelemista ihan tässä jokapäiväisessä arjessamme. Jeesus oli ensimmäinen, joka kykeni avaamaan kaikille meille tien, jolla totuuden etsijä voi päivätajunnassaan päästä yhteyteen Jumaluutensa, korkeamman itsensä kanssa. Tämä tietoisuus tuodaan ikään kuin ”ylhäältä alas” hengen taivaista valoksi ja viisaudeksi arjen päivittäiseen elämään. Uuden liiton rukousmeditaatio tähtää arjen pyhittämiseen. Jeesuksen joogassa voi ajatella myös sitä, että Isä meidän -rukous on portti meditaatioon, mielen hiljentämiseen, jossa pyhä sana voi laskeutua mei-

hin, kun mielen häly lakkaa täyttämästä tietoisuuttamme.

Kun Pekka Ervast käänsi Vuorisaarnan uudestaan samannimiseksi kirjaksi, hän kiinnitti ajatuksensa joihinkin huomiota vaille jääneisiin seikkoihin. Yksi niistä liittyy tähän Isä meidän -rukouksen ensimmäiseen lauseeseen, jonka alku päättyy monikolliseen muotoon, sanaan taivaissa. Näin se latinankielisessä versiossa onkin. Kun meidän Isämme sanotaan olevan taivaissa, emme me silloin puhu pilven takaisista tai kuoleman jälkeisistä asioista, niin kuin vanhastaan on ymmärretty. Tämän havaitseminen on koko pyhittämisteeman kannalta tärkeää. Tässä kohdassa voitaisiin nimittäin rukoilla sanoilla Isä meidän, joka olet ”minun henkeni taivaissa”. Silloin emme rukoile Jumalaa joka on vain jossain kosmoksessa, kaukaisessa avaruudessa, vaan, Jumalaa joka on meissä, meidän sydämessämme, meidän henkemme korkeuksissa.

Pyhittäminen on ihmiselle asetettuna kysymyksenä ja tahdon harjoituksena aina henkilökohtainen, kokemuksellinen. Sellaisena se aukeaa myös aina kahteen suuntaan, sisäänpäin ja ulospäin. On pyhittyminen ja on pyhittäminen. Harjoituksessa toisaalta on kysymys yhteydestä pyhään sisäisessä maailmasamme. Pyhä täytyy saada soimaan sisällämme. Samanaikaisesti tai sen jälkeen on kysymys meidän mahdollisuudestamme ja kyvystämme tästä lähtökohdasta nähdä ja tuoda pyhää myös ulkopuolellemme; nähdä, kokea ja ulottaa pyhittäminen, ihmissuhteisiimme, luontosuhteeseemme, suhteeseemme koko elämään ja maailmankaikkeuteen. Voisiko tämä olla sitä, mitä Jeesus tarkoittaa, kun hän sanoo: ”Pyhitetty olkoon sinun nimesi”? Se ”pyhitetty nimi”, jonka yhteyteen olemme päässeet henkemme taivaissa, alkaa hermistää, havahduttaa ja herättää meitä kokemaan pyhää ja havaitsemaan ja vahvistamaan sitä näkymättömästi myös ulkoisessa maailmassa. Pyhittäminen on hyvin mielenkiintoinen henkisen kasvun alue, jossa työskentelemme esiin uusia herkkyyksiä itsessämme.

Pyhä universumi

Isä meidän -rukouksen pyhittämislauseen ohella on elämässäni

vastaan tullut toinenkin merkittävä lause tai ajatuskiteytymä, joka minua on perin juurin ravistanut. Myös se liittyi pyhään ja pyhittämiseen. Olin 1980-luvun puolivälissä tutustunut ekofilosofiaan ja yhteen sen kehittäjistä, amerikan-puolalaiseen professori Henryk Skolimowskiin. Olin lukenut 80-luvun lopulla hänen kirjojaan ja artikkeleitaan filosofian historian ja koko keskiajan jälkeisen länsimaisen tieteen kehittymisestä. Teoreettinen pohdiskelu lokahti uudenlaiseksi oivallukseksi runsaat kymmenen vuotta sitten, kun Henryk otti meidät vastaan Thassoksen saarella Theologoksen kylässä. Tervetuliaisiksi hän sanoi yksinkertaisesti: ”Tervetuloa Theologokseen. Tervetuloa temppeleihin, joka on temppeleissä, joka on temppeleissä...”

Henrykin yksinkertaiseksi kristallisoitunut havainto oli pitkän ajatuskehittelyn lopputulema. Se rakentui sille kuvalle, että universumi on pyhä paikka. Se oli ekofilosofian perusajatuksiksi kasvanut hahmotelma alati kehittyvästä maailmankaikkeudesta, joka rakentuu sisäkkäisistä temppeleistä. Tämä kuva täydentyi omassa ajattelussani vielä yhdellä kuvalla. Muistin Jeesuksen sanoneen, että ihmisen ruumis on temppelele. Tämä ei mielessäni ollenkaan näyttänyt kuvana tyhjistä kirkosta. Pikemminkin se oli Pyhän Hengen täyttämä kerroksellinen, sisäkkäinen olemisen tila, niin kuin valtava aarnimetsä voi olla temppelele ja ihminen tuossa metsässä on temppelele temppeleissä. Tarpeellinen kysymys tietysti on, onko ihmisellä kehossaan, pyhän hengen temppeleissä yhteys siellä olevaan pyhään henkeen? Tätä yhteyttä tässä pyhittämisessä tietenkin haetaan.

Henryk Skolimowski oli vuosikausia tutkinut filosofian historiaa ja esittänyt kirjoituksissaan useita yhteenvedoja siitä, kuinka katolinen kirkko viimeistään keskiajalla saneli pyhän ja pyhittämisen ehdot ja oli alusta alkaen määritellyt paikkansa Jumalan ja ihmisen väliin. Uusi aika alkoi, kun Galilein ja hänen kollegojensa toimesta lähdettiin dramaattisesti murtamaan kirkon jäykkää auktoriteettia ja vaikutusvaltaa koko Euroopassa. Eikä aikaakaan, kun jouduttiin – itse asiassa jo 1700-luvun vaihteessa – mekanistisen maailmankatsomuksen kouriin, joka ei enää hengittänyt mihinkään suuntaan.

Uuden ajan alun tiede lähti kehittämään maailmankatso-

mustamme toiseen äärimmäisyyteen. Universumi haluttiin tuolloin nähdä valtavana koneena (Julien La Mettrie: Ihminen kone). Siirtyminen 1700-luvun lopulla ja 1800-luvulta mekaniinisesta tekniseen ja siitä 1900-luvulla teknologian sävyttämään maailmankatsomukseen oli loogista jatkoa tälle ajattelulle. Tiede ei edelleenkään pystynyt henkisessä mielessä antamaan viisasta ja henkisesti ravitsevaa vastapainoa edes kirkkojen opillisesti jäykistyneelle hengellisyydelle. Niinpä tieteellis-tekninen maailmankäsitys olikin osaltaan mukana synnyttämässä materialistis-teknologista ihmiskuvaa. Tämä nykyään vallalla oleva ihmiskäsitys on tehnyt meistä viime vuosikymmeninä näköalattomia kuluttajia, jotka ahneudessaan ja itsekkyydessään uhkaavat ajaa koko olemassaolomme tuhoon milloin ydinsodan ja tällä hetkellä luonnon tuhoamisen kautta.

Länsimaisten ihmisten valtava joukko etsii yhä paikkaansa toisaalta vapaan, mutta hengettömän tieteen ja toisaalta joko autoritaarisen ja fundamentalistisen tai maailmankatsomuksellisesti yhdenentekevän, tai pelkkiä muotorituaaleja vaalivan kirkon välisessä maastossa. Kun tämän lisäksi viisauden rakkaus eli filosofia 1900-luvulla lähes tyystin hukkasi ihmisenä olemisen peruskysymykset ja sortui rasittavaan älylliseen kikkailuun, elimme viime vuosisadalla todella pimeää aikakautta. 2000-luvulle siirryttyämme meno tuntuu ainakin toistaiseksi vain kiihtyvän.

Niinpä jos me mielessämme esitämme perusolettamuksen, että maailmankaikkeus ei olekaan koneen kaltainen, (kuten 1700-luvun vaihteen filosofiassa vielä ajateltiin) vaan temppelin kaltainen, ja lähdemme omassa elämässämme työstämään tätä olettamusta, alkaa suhteemme elämiseemme, koko elämiseemme kaikkineen vähitellen kerta kaikkiaan muuttua. Meille alkaa rakentua toisenlainen maailmankuva. Siinä alkavat ensin avaruus, planeetat, luonto ja temppelin muut keskeiset yksityiskohdat saada pyhää luonnetta. Sen jälkeen kaikki muu – ihmiset, eläimet, kasvit jopa kivetkin ovat pyhiä – koko elollinen luonto vähitellen pyhitetty. Henryk Skolimowski käyttää englanninkielistä termiä *resacralizing*, joka merkitsee uudelleenpyhittämistä tai sen pyhän palauttamista

joka on ollut hukassa. Kun me alamme uudelleen löytää ja nähdä luonnossa pyhyttä, alamme myös käyttäytyä niin kuin eläisimme pyhäkössä.

Luonnon temppelissä emme käyttäydy samalla lailla kuin sellaisessa luonnossa, jonka näemme aineellisen hyödyn tavoittelun, riiston ja nautinnan kohteena. Sellaiseen luontoon voi suhtautua yliolkaisesti ja välinpitämättömästi. Siitä voi imeä kaiken voiman. Sen voi aavikoittaa tai avohakata. On korkea aika havahtua siihen, että emme me voi asustaa temppelissä, joka on jatkuvasti ja yhä laajemmassa mitassa meidän itsemme aiheuttaman tuhoutumisen ja saastumisen armoilla. Näin kuitenkin tällä hetkellä meillä maailmassa eletään. Sellainen elämäntapa ei voi olla tuomatta olemiseemme ja elämiseemme aimo annosta skitsofreenista ahdistusta, hätää ja voimattomuutta. Toivottomuus kasvaa myös sen tähden, että niin pieni osa tervehdyttävistä ratkaisuista näyttäisi olevan meidän käsissämme.

On selvää, että 1900-luvun tiede on jo pitkällä siitä La Metrien ajatuksesta, että maailmankaikkeus olisi kone ja ihminen yksi tämän koneen rattaista. Tiede oli tehnyt valtavan työn fyysisen elämämme helpottamiseksi. Mutta se ei, kaikkivoipaisuudesta huolimatta, ole kyennyt ratkaisemaan ihmiskunnan olemisen ja kehityksen pohjimmaisista ongelmista. Pikku hiljaa 1900-luvun kuluessa biologien ja ydinfysiikoiden joukosta on alkanut myös löytyä tarpeellista nöyryyttä maailmankaikkeuden valtavuuden ja monimutkaisuuden kuin myös sen mysteeriluonteen edessä. Albert Einsteinin vapaasti siteerattu ajatus kuuluu, että upeinta ja kauneinta mitä tiedemiehelle voi tapahtua, on joutua vastakkain maailmankaikkeuden mysteeriluonteen kanssa.

On ollut kohtalokasta, että tiede ja henkisen todellisuuden ja kehityksen tutkiminen toimivat niin vastakkaisissa asemissa ja asetelmissa. Tiede rajaa – lähtökohdilleen uskollisena – tutkimustensa ulkopuolelle näkymättömän todellisuuden ja valtaosan ihmisen sisäisen todellisuuden tutkimuksesta. Siitä huolimatta se julistautuu kaiken todellisuuden ainoaksi päteväksi tutkijaksi ja selittäjäksi. Uskonnot keskittyvät omaan histori-

aansa, dogmaattiseen pelastususkoon, joka niille näyttää riittävän. Tähän väliin jää valtava joukko kehityskelpoista ihmisen henkistä potentiaalia, jolle ei tahdo löytyä sijaa ei tieteen eikä uskontojen piiristä. Kuvaavaa on, että esimerkiksi sellainen ole-massaolon ydinkäsite kuin pyhyys ei edelleenkään voi kuulua tieteen tutkimusalueeseen, niin kuin eivät kuulu rakkaus eivätkä monet muut ihmisen onnellisuuden kannalta välttämättömät käsitteet ja elämän ilmiöt.

Tieteen keinovarastot eivät riitä näitä tärkeitä asioita tutkimaan. Siksi tavan takaa tieteellisen diskursusin piirissä rakkautta, pyhyyttä ja muita sen kaltaisia käsitteitä ollaan työntämässä marginaaliin tai niitä vähätellään. Tämä on taas omiaan tuottamaan ennen pitkää aikamoista ahdistusta vähätelijöiden omaan todellisuuteen. Toki meilläkin on paljon henkisen todellisuuden tutkimusta ja kirjoittelua tieteen ja kirkkojen välimaastossa. Mutta tuntuu, että elämme tällä hetkellä Suomessa henkisen tutkimuksen, tieteen ja osin kirkonkin välistä asemasotavaihetta, joka ajoittain muistuttaa lähes aselepoa. Olemme tulleet tilanteeseen, jossa tiedepuolelta ei oikein välitetä edes kommentoida henkisen alueen dynaamisia havaintoja ja jatkuvasti löytyviä, kätöksä olleita vanhoja totuuksia. Tiedemiehet katselevat alentuvasti hymyillen nenänvarttaan pitkin eivätkä ajoittaisesta vaivautuneisuudestaan huolimatta näe tarpeelliseksi tai voi ottaa asioista omakohtaisesti selvää. Myös kirkko ottaa monin paikoin hyvin jyrkkää ja vanhoihin ennakkoluuloihin pohjaa-vaa kantaa monenkirjaviin henkisiin liikkeisiin Suomessa, jos yleensä vaivautuu ensinkään.

Tämäkin vaihe täytyy elää. Uskon, että todellisuus pian pakottaa meidät katselemaan teoreettisten vastakkainasettelujen yli. Uskon ja toivon, että tulevaisuudessa vielä löytyy yhteinenkin tie, jolla ainakin tieteistä ja hengentieteistä kiinnostuneet tutkijat ja okkultistit ylittävät tänään asetettuja raja-aitoja ja osoittavat niiden rakentuneen pelkästään tietämättömyydestä, suvaitsemattomuudesta ja ennakkoluuloista. Kaikkea löytyy kummaltakin puolelta. Kansankirkkomme elää sekini tällä hetkellä käymistilassa, eikä vain suhteessaan naispappeuteen, homouteen ja

muihin ulkonaisiin ongelmiin. Kysymys kirkon suhteesta esimerkiksi ikuiseen kadotukseen ja sitä kautta koko jumalakuvaan on suurin ongelma, joka odottaa uutta tarkistettua näkemystä.

Palaan vielä ajatukseen maailmankaikkeudesta pyhäkkönä. Prosessi, joka tästä oivalluksesta lähti itsessäni liikkeelle, oli tarpeellinen ja uskon niin olevan monen henkisen tien kulkijan kohdalla. Ajatus pyhästä elämästä, pyhästä maailmankaikkeudesta voi avata uutta, vapauttavaa näkökulmaa todellisuuteen. Se voi jopa kasvaa totuutta etsivälle ihmiselle asteittain välttämättömyydeksi. Missä vaiheessa se kellekin aukeaa ja millä tavoin, riippuu kunkin henkilökohtaisesta tilanteesta.

Jo nyt voin sieluni silmillä nähdä, kuinka me sitten joskus, kun olemme perillä, tai ainakin korkeammalla tietoisuudessamme, voimme ymmärtäen ja hymyillen vertailla toistemme kokemuksia. Vertailua voi tehdä siitä, kuinka ja millaisia eri reittejä olemme tulleet ”vuoren huipulle” – saman vuoren. Huipulla on vasta mahdollista nähdä avarammin. Huipulla – matalammallakin huipulla – on vasta mahdollista ymmärtää. Siksi on myös tärkeää lähteä jossain elämänsä vaiheessa kipeämään, ettei tarvitsisi jäädä alkumatkalle riitelemään siitä, mitä polkua huipulle pääsee ja siitä, onko vain yksi oikea polku ja mitä sieltä ylhäältä näkyy.

Henryk Skolimowskin pyhän maailmankaikkeuden ajatus on ekologisen filosofian peruslause, joka tänä päivänä näyttäisi olevan vielä hyvin kaukana ainakin tieteellisistä perusasettamuksista. Toisaalta se on olettaamus, joka tieteen piireissä, niin uskon, vielä jonain päivänä tullaan muodossa tai toisessa hyväksymään – mitä pikemmin sen parempi meille kaikille. Nimittäin toinen ekofilosofien ja koko ekologisen liikkeen perusväittäämä on, että maapallo ei nykymentulla kestä harrastamaamme ”tieteellis-tekniseksi” itseään nimittävää lähestymistapaa. Varsinkin kun se alkaa yhä totaalisemmin olla alistainen sille taloudellisen ahneuden, riiston ja voiton maksimoinnin ideologialle, jonka edessä koko maailma alkaa olla kohta polvillaan.

Peruskysymys, jonka Henryk Skolimowski asettaa kysyen,

voimmeko ajatella maailmankaikkeutta pyhäkkönä ja toimia sen mukaan, on olennainen. Se on kysymys, jonka ”tieteellinen” ratkaisu tulee joskus olemaan mielenkiintoinen, koska tässä kohdassa kulkee tieteellisen maailmankatsomuksen ja henkisen maailmankuvan välinen ero. Lyhyesti sanoen sekä tieteellisessä että salatieteellisessä eli okkulttisessa tutkimuksessa on olennaisen tärkeitä se, millaisin oletuksin, millaisin hypoteesein todellisuutta – näkyvää tai näkymätöntä – lähdetään tutkimaan. Jos me oletamme, että maailmankaikkeus on koneen kaltainen, me alamme tutkimustyössämme saada tuloksia, jotka voivat vahvistaa ja tukea tätä olettamusta. Samoin käy, jos me otamme lähtöolettamukseemme sen, että universumi on kauttaaltaan pyhä. Alamme tutkimuksessamme saada tuloksia, jotka tukevat tätä olettamusta. Koska näin on, on kehitys kohti kokonaista maailmankuvaa välttämättä hidasta. Tiede etenee omine silmälappuineen yhteen suuntaan ja hengentieteet toiseen. Tärkeitä olisi, että viime vuosisadan viimeisellä neljänneksellä alkanut ennakkoluulottomampi lähestymistapa voisi vahvistua ja että kummaltakin puolelta tulevat uudet havainnot voitaisiin vähitellen ottaa yhteiselle pöydälle ja yrittää ymmärtää uutta kokonaisnäkemystä, jota maailmamme kipeästi nyt kaipaa.

Täytyy myös uskaltaa olla ennakkoluuloton silloin, kun tieteen ja hengentieteen raja-aluetta tutkitaan. Hengentieteiden alueella pätee lainalaisuus, että jos alkuoletuksissa lähdetään siitä, että esim. Jumalaa tai mitään henkistä todellisuutta ei ole olemassa, ei ole minkäänlaista mahdollisuutta saada omakoh- taista tietoa henkisen todellisuuden olemassaolosta. Hengentieteessä tai salatieteessä käytetään tutkimusvälineenä ihmistä itseään – tuota valtavan ja suurelta osin vielä käyttämättömän kapasiteetin omaavaa tutkimuslaitetta. Häntä ei kuitenkaan voida käyttää hengen todellisuuksien tutkimukseen esimerkiksi maailmankaikkeuden pyhyden tutkimukseen, jollei häntä ole viritetty tai ”kalibroitu” oikein. Ihminen, täytyy viritteä, niin, että se kykenee ottamaan vastaan jumalaisia impulsseja, tai henkisiä viestejä. Jollei näin ole tapahtunut, viestit ja impulssit menevät ikään kuin toisesta korvasta sisään ja toisesta

ulos jättämättä mitään jälkeä. Ihminen, tuo tutkija vain toteaa, että ei täällä mitään ”radioaaltoja” kuulu.

Pyhä maailmankaikkeus, universumi pyhäkkönä ei Henryk Skolimowskin filosofiassa ole irrallinen heitto. Se on ekofilosofian perusolettamus, lähtöajatus, jolle kaikki muu rakentuu. Ei vihreä liike tai ekologinen liike voi maailmassa menestyä, jollei sillä ole filosofis-henkisesti kestävää pohjaa. Maailmanpelastusliikettä ei kannata rakentaa pelkästään taistelulle kompostien, sademetsien ja elävän luonnon puolesta. Ymmärrän, miten tärkeää se on. Mutta globaali ajattelu ja toiminta kannattaisi rakentaa suurelle visiolle ihmisen ja koko luomakunnan pyhyiden puolesta. Siinä sen voima voisi olla. Ekofilosofian upeimmat toimintavisiot lähtevät filosofisesti kaukaa ja myös kantavat kauas. Kirsti Kataja kirjoitti tätä ajatusta kantavan kauniin kiteytyksen ekofilosofiaseminaarissa Thassoksella kymmenisen vuotta sitten.

”Hengitän raikasta ilmaa,
vai luulenko vain?
Ja kuinka kauan?
Heräämmekö me ja lakkaamme
saastuttamasta tätä ilmaa,
lahjaa, jonka olemme saaneet,
jotta se on tallella
palatessamme uudelleen?”

Ajatuksen voimaa

Pyhittymisessä ja pyhittämisessä ollaan koko ajan tekemisissä ajatuksen suuntaamisen, mielen herkistämisen ja ajatuksen voiman kanssa. Rukousmeditaatio on voimien liikuttelua. Ihmiselle on rukouksessa annettu ase, jolla hän voi maailmoita vallita. Nykyään kuulee hyvin usein ja eri traditioista tulevien ihmisten puhuvan positiivisten ja negatiivisten ajatusten voimasta. Ihmiset tuntuvat vakuuttavan sekä itseään että muita tästä luonnon ilmiöstä. Se alkaa olla yhä yleisemmin hyväksyttyä. Ateistikin voi sen tunnustaa, koska hän tuntee sen.

Kaikki me tunnistamme vihan ja aggression. Ne suorastaan läjähtävät silmillemme kun törmäämme aggressiiviseen ihmiseen. Myös pahat ajatukset voivat vahingoittaa, ne rikkovat, tukahduttavat ja lamauttavat. Ajatukset ovat hienojakoisempaa energiaa kuin sanat tai teot ja ne rikkovat, lamauttavat ja tukahduttavat myös ajattelijaa itseänsä. Ihminen saa kyllä voimaa vihasta, mutta kannattaa miettiä minkä kustannuksella. Positiivinen, rakkaudellinen ja siunaava ajatus on aina eheyttävä. Se eheyttää myös ajattelijan. Kirous synnyttää hajoamista, tuhoa ja kuolemaa myös kiroajalle itselleen. Mutta kun ihminen rukouksessa sanoo: ”Pyhitetty olkoon sinun nimesi”, hän tietää, että Jumalan nimeen ei voi kirotta.

Pyhittämisessä on kyse hienoaineisemman olemuspuolemme organisoimisesta. Kalevala puhuu samasta asiasta, kun se puhuu symbolisesti Sammon taonnasta. Tässä toiminnassa ihminen herkistyy tunnistamaan hienojakoisia energioita itsessään ja ulkopuolellaan. Työskentely näiden asioiden kanssa tapahtuu tänään ja on aina tapahtunut toiseen suuntaan kuin mihin maailma kulkee. Näemme sen taiteilijoista ja hengen miehistä ja naisista kautta aikojen; niistä jotka ovat järjestelmällisesti kehittäneet omaa herkkyyttään. Vastakkainasettelu on tällä hetkellä hyvin nähtävissä.

Ulkomaailma ympärillämme on rakenteeltaan ja kehitykseltään sellainen, että se kaikin voimin yrittää tehdä meistä epäherkempiä. Se syöttää meille ulkopuolelta yhä voimakkaampia ärsyksiä ja lume-elämyksiä, sitä ”mielihyvää”, joka vähitellen huumeen lailla turruttaa meitä. Osa näistä ärsykkeistä kutsutaan ”elämyksiksi”, vaikka niistä yleensä puuttuvat hienojakoisemmat nyanssit, tai niistä puuttuu elämyksen syvätkokonaan. Ulkopuolisen maailman materiaaliset ja mekaaniset ärsykkeet ovat luonteeltaan lyhytkestoisia. Sellaisina ne ravitsevat yleensä vain karkeampaa olemuspuoltamme, mutta eivät tuo meille pysyvämpää tyydytystä, rauhaa ja tasapainoa. Myöskään esteettisesti herkistäviä kokemuksia ei meidän opetushalintomme millään tahtoisi jakaa esim. taideopetuksen kautta lapsille ja nuorille ikäluokille.

Suuntaus näkyy viestinnässä, mainonnassa, muodissa, koko

kulutuskäyttäytymisessä, johon yhteiskuntamme lapsista saakka meidät valjastaa. Fyysinen reagointi heijastelee sielun nälkää. Häiriintyneet lapset ja nuoret kamppailevat anorexian ja ylensyönnin välissä. Länsimainen yhteiskunta on jo siirtynyt kuluttamisesta rohuamukseen, jota se filosofisesti perustelee sillä, että kun me jatkuvasti vain taloudellisesti vaurastumme, niin kyllä se lopulta koituu köyhien ja vähäosaisten hyväksi. Köyhätkin pääsevät sitten ahnehtimaan, kun rikkaat eivät jaksa enää.

Painetta on vaikea vastustaa, mutta aina on ihmisiä, jotka näkevät harhan läpi, näkevät syvemmälle. Silloin lähdetään uimaan vastavirtaan tavalla tai toisella. Ruotsalainen professori Owe Wickström sanoo osuvasti: ”Vain vastavirtaan uimalla pääsee lähteelle”. Lähde puhdistaa. Teosofian keskeinen idea on palata lähteelle, palata kaikkien uskontojen lähteelle, sillä aikain viisauden käsitys on, että kaikki maailman uskonnot ja suuret ilmoitukset ovat kotoisin samasta suuresta lähteestä. Se on kuin vuoren huipulla oleva elämän veden varasto, joka vuoren rinteitä, sen eri puolia ja omia reittejään virraten lopulta ehkä päätyy yhteiseen mereen. Totta kai vesi niissä puroissa ja virroissa matkalla samenee ja likaantuu. Mutta alkuperältään se on samaa pyhää vettä, jossa on sama informaatio, sama veden viisaus.

Niin on myös samaa se pyhittämisen välttämättömyys. Mitä tahansa uskontoja ja suuria ilmoituksia alamme tutkia, niissä kaikissa puhutaan mitä erilaisimmista harjoituksista, mutta aina puhutaan toiminnan, puheen ja ajatuksen puhdistamisesta jollain tasolla, jollain menetelmällä. Viitataan tässä Jeesuksen ajatuksiin siksi, että ne ovat meidän kulttuuriamme lähinnä. Se on ajatusperinne, jonka piiriin olemme syntyneet, mutta jota me emme oikein ole jaksaneet tutkia, sillä se näyttää tulevan meille valmiiksi annosteltuna ja pureskeltuna niin, että siitä on hävinnyt maku. Se ei pane ajattelemaan, se ei sytytä. Toinen vaihtoehto on että luovutamme, emmekä usko, että meistä olenkaan on uskon satureiksi.

Pyhän kaipuu

Uudelleen pyhittäminen kuitenkin odottaa tuloaan. Eikä se meistä häviä, vaikka me välillä petymmekin itseemme, väsymme ja annamme periksi, sillä jossain syvällä sisimmässämme, aavistamme, että meissä on se voima. Syvällä itessämme tiedämme, että on oikein ajatella, että ihminen on herkkä. Se ei ole heikkoutta. Se on uutta kykyä, uusien aistien sarastavaa kehitystä, joka peräänkuuluttaa uutta ympäristöä, uutta suvaitsevaisuutta, uutta kunnioittamista ja uutta arvomaailmaa. Jos me välillä olemme vaipumassa epätoivoon, kun maailma näyttää menevän yhä hullumpaan ja sairaampaan suuntaan, kannattaa muistaa, että pyhittäminen on luonteeltaan prosessuaalista. Se on henkilökohtaista syvähenkistä työskentelyä. Sitä tapahtuu monilla eri menetelmillä, monissa eri traditioissa ja hyvin monilla tasoilla. Ja vielä – suuri osa tästä työstä tapahtuu näkyvässä tai salassa ilman mitään näyttämistä tai kohua.

Arjen pyhittämisen juuret eivät kulttuurissamme ole vielä kovin kaukana takanapäin. Lapsuudessani maalla ja osin vielä kaupungeissakin muistettiin pyhittää lepopäivä. Sunnuntaiksi koti laitettiin pyhäkuntoon. Lauantaina siivottiin, ihmiset peseytyivät ja pyhämatot laitettiin lattialle. Tosin pyhäpäivän luonne värittyi vielä 1950-luvulla usein raskaan kirkolliseksi ja saattoi olla, ainakin lapsesta, pysähtyneen ahdistavaa. Pohjalla oli kuitenkin oikea ajatus: työn ja levon, sisään- ja uloshengityksen vuorottelu. Agraariyhdistyksissä oli pyhä vielä voimakkaasti läsnä myös luontosuhteessamme. Luonnon uudelleenpyhittäminen jos mikä olisi tarpeen käynnistää uudelleen kansallisena projektina. Arjen pyhittämiseen käytäntöihin kuuluivat vielä menneinä vuosikymmeninä perheen yhteiset ruokailut, joista ei sentään vielä kaikkialla ole onneksi luovuttu. Toivottavasti monelta suunnalta tuleva elämäntapa-terapeuttien neuvonta ja toisaalta pelastava keski- ja eteläeurooppalainen yhteisruokailukäytäntö auttavat meitä näkemään tämän yhteisöllisen tradition terveellisyyden ja voiman. Siinä itää pyhyiden siemen. Yhteisiin ruokailuihin voi edelleenkin liittää myös ruoan siunaamisen. En ole innostunut pakollisista

ruokarukouksista, vapaaehtoinen tai yhdessä sovittu hiljainen siunaaminen riittää. Kuitenkin minua on koskettanut Steiner-päiväkodeissa tapa, jolla lapset siunaavat ruoan: ”Jyvistä leipä, valosta jyvä, valo auringon talosta hyvä.”

Puhdistuksen tie, alkaa ajatuselämän puhdistamisella, joka tuottaa sisäiseen maailmaamme rauhaa ja tilaa pyhän tulla meihin uudestaan. Sisäistä maailmaa puhdistetaan vihasta, katkeruudesta ja kaunaisuudesta sekä erilaatuisista riippuvuuksista. Voimakkaita mielihyväreippuvuuksia ovat meillä esimerkiksi ne alueet, joissa mieli askartelee sukupuolielämän tai rahan ja omaisuuden ahnehtimisessa. Harjoitukset kohdistuvat myös totuttujen ajatusmuotojen muuttamiseen. Suhteemme väkivaltaan ja pahaan on siinä keskeisimpiä alueita. Kaikki tämä puhdistava työskentely muokkaa meitä sisältäpäin kehittämällä ja herkistämällä aistimaailmaamme vastaanottamaan myös pyhää. Pyhä maailmankaikkeus alkaa aistia pyhyyttään meidän kauttamme.

Vähitellen pitkäjänteinen sisäinen työskentely avaa meissä uusia kykyjä, psykologista silmää, selvänäköisyyttä jne. Alamme herkistyä paitsi ihmisten, myös paikkojen voimakentille. Ei ole kaukana se aika, ellei se jo ole täällä, kun tieteellisesti on todistettu, että tietyillä paikoilla on erityisen voimakkaat ja hyvät värähtelyt. Olin 90-luvun vaihteessa käymässä Ranskassa ja suuntasimme Chartres'n katedraaliin. Energiakentät tuossa pyhäkössä olivat käsin kosketeltavat. Eikä tarvitse mennä niin kauas. Kyllä se täällä suomalaisissakin tempeleissä tuntuu, vaikkapa Valamossa. Se kertoo, että siinä paikassa on tehty henkistä työtä. Tuhannet ihmiset ovat aikojen kuluessa tuoneet noihin paikkoihin puhtaimpia ajatuksiaan. Tuo ajatusenergia on kiinnittynyt siihen paikkaan ja se ravitsee ja virittää meitä siellä.

Käsitykseni on, että mitä hienovärahteisempää energiani on, sitä voimakkaampi on sen vaikutus, sen jättämä jälki. Jokainen meistä voi nostaa paikkojen värähtelytasoa. Yhdessä työskennellen ja keskittyen värähtelytaso vielä kasvaa voimassaan. Me kaikki tiedämme, että on ihmisiä, joista voi sanoa, että kun he tulevat johonkin paikkaan, on kuin joku olisi sytyttänyt valon

huoneeseen. Kysymys onkin: Osaanko minä elää niin, että minusta jää pyhä jalanjälki, että minun kosketukseni ei haavoita ja riko, vaan ja hoitaa ja parantaa, että minun ajatukseni ja sanani siunaavat ja ravitsevat.

Tämä kysymys asettuu jokaiselle ihmiselle, joka miettii sitä, mitä minusta jää tänne maailmaan, millainen jälki. Hamuanko itselleni vain kaiken aikaa erilaisia virikkeitä? Olisiko minulla tälle maailmalle myös jotain annettavaa? Antaminen on rakkauden tärkein funktio. Se on rakkautta määrittävä teosana. Kysymys kuuluukin, mitä minulla on annettavaa. Siitä voi alkaa pyhittyminen ja pyhittäminen. Pyhittäminen on energisoimista, voimaannuttamista. Rukousmeditaatio on näiden voimien liikuttelua niin kuin Ervast sanoi. Jos me vielä lopuksi palaamme lähtökohtaan, rukouksen alkuajatukseen – pyhitetty olkoon sinun nimesi, voimme ajatella, että meillä on mahdollisuus luoda Jumalan nimen avulla. Voimme antaa ajatuksillemme ja teoillemme Jumalan pyhän nimen, sen voiman ja laadun eli totuuden, hyvyyden, kauneuden tai rakkauden. Me kasvatamme näitä laatuja meditaatioissa, keskittymisharjoituksissamme, rukouksissamme ja nämä laadut kasvattavat meitä.

Me kasvatamme Jumalaa sisimmässämme tai puhdistamme itsessämme tilaa jotta hänen henkensä voisi tulla meihin. Se on pyhittymistä, joka vielä jonain päivänä valaisee koko maailman.

Valtakunnan salaisuus

Jeesus sanoo, että Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä. Paradoksaalinen lause on mysteerio, joka voi ihmiselle aueta vain oman kokemuksen kautta. Miten Jumalan valtakunta tulee, kun Jeesus sanoo, että se on jo meissä? Voivatko ihmiset auttaa sen tuloa myös tähän ulkoiseen todellisuuteen? Onko sittenkään mahdollista, että voisimme rakentaa maan päälle onnelan, uuden paratiisin? Tätä voimme mietiskellä ja rukoilla sitä Isä meidän -rukouksen kohdassa: ”Tulkoon sinun valtakuntasi”.

Käsite valtakunta tulee Jeesuksen puheissa tavan takaa esiin. Se on milloin Jumalan valtakunta, minun Isäni valtakunta tai taivasten valtakunta. Jeesus puhuu valtakunnan sanaa. Vertauksissaan, kun hän opettaen kuvaa jotain asiaa tai tapahtumaa, aloittaa hän ne lauseella: ”Taivasten valtakuntaa on verrattava sinapinsiemeneseen, peltoon kylvettyyn viljaan ” jne. Rukouksen ja vertausten lisäksi valtakunta -termi esiintyy Jeesuksen puheissa sekä useissa yhteyksissä hänen antamissaan suorissa kehoitteissa ja neuvoissa.

Meitä, täällä maan päällä tallaavia ihmisiä voisi tarkastella, oikeastaan kolmen valtakunnan – aineen, ulkoisen valtakun-

nan ja siihen läheisesti liittyvän ajatustemme ja tietoisuutemme maailman sekä vielä hengen valtakunnan kansalaisina. Aineen eli materian valtakunta on tämä meitä ympäröivä, näkyvä, aistittava, kouriintuntuva maailma, josta meillä kaikilla on jotakuinkin yhtäläisiä havaintoja. Sitten on tajunnan ja tietoisuuden maailma, joka aistiemme välityksellä lomittuu mielenkiintoisella tavalla tähän aineen maailmaan ja on vuorovaikutuksessa sen kanssa. Se on ikään kuin aineen maailman heijastumaa tietoisuuteemme, sen käsitettäväksi, sen muokattavaksi. Näiden lisäksi on sitten se, mitä Jeesus nimittää valtakunnaksi. Se on se jumalainen tietoisuus, joka hengen maailmasta voi laskeutua meidän tietoisuuteemme ja voi valaista sitä. Sitä kautta se voi ilmentyä aineelliselle tasolle saakka ja muokata myös tätä aineen valtakuntaa aineen olemusta; valaa henkeä materiaan.

Yhtenä tärkeänä innoittajanani ja luvun otsikon antajana on ollut Mika Waltarin mystinen romaani Valtakunnan salaisuus. Kirja on kuvauksensa voimassa poikkeuksellinen lukukokemus. Kiehtovalla tavalla se vie meidät siihen maailmaan, jossa henkensä antanut ja ylösnoussut Mestari kulkee ja vaikuttaa kuolemansa jälkeen. Waltari kuljettaa tarinaa mystisellä tavalla kahden valtakunnan rajapinnalla – näkyvän ja näkymättömän – 30-luvulla roomalaisten miehittämässä Juudeassa.

Tuo muinainen Juudea oli valtakuntana kovin erilainen kuin se, missä me tämän päivän Suomessa eurooppalaisena kansana elämme. Mutta ovatko ihmisen kysymykset elämästä ja sen tarkoituksesta muuttuneet kahdessa tuhannessa vuodessa? Pohjimmiltaan tuskin paljoakaan. Edelleen me aprikoimme suhdettamme valtakuntaan, valtaan ja valtioon. Samat kysymykset askarruttavat meitä kuin Jeesuksenkin aikana: Saammeko vapaasti määrätä omasta elämästämme ja sen kulusta? Mikä on meidän suhteemme maalliseen valtaan, viranomaisiin, niihin, jotka hallitsevat meitä? Entä suhteemme niihin, jotka ovat meidän alapuolellamme yhteiskunta- ja valtahierarkiassa: vammaiset, sairaat, työttömät vähäosaiset, köyhät, ne, joista Jeesus sanoi: ”Köyhät teillä on aina keskuudessanne”? Mikä on minun suhteeni omaisuuteen, sen luomaan valtaan ja

turvallisuuteen? Entä mikä on suhteeni Suomen turvallisuuteen? Ihminen joutuu elämässään miettimään suhdetta omaan etiikkaansa, omaan sisäiseen tärkeysjärjestykseensä. Nämä ovat kysymyksiä, joita ihminen ulkoisen todellisuuden muutoksista huolimatta vuosisadasta toiseen joutuu itselleen asettamaan. Se näyttää olevan ihmisen osa.

Ei tarvitse kovin syvällisesti maailmaa ymmärtää, kun huomaa, että sen hengen valtakunnan, jossa ihminen oman elämänsä etiikkaa ja omaa arvomaailmaansa kehittää ja tämän ulkoisen valtion ja valtakunnan arvot ja arvostukset eivät aina kulje samaan suuntaan; eivät tänään enempää kuin 2000 vuotta sitten. Yhä edelleen joudumme punnitsemaan Jeesuksen asettamaa kysymystä siitä, osaanko antaa keisarille, mikä keisarin on ja Jumalalle, mikä Jumalan on.

Tällaisia vertailuja tehdessä on tarkkaan nähtävä se rajanveto, jonka Jeesus tekee, kun hän sanoo: ”Minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta”. Jeesus Kristus on valtias hengen valtakunnassa. Samanaikaisesti hän kuitenkin antaa selkeitä ja vaativia eettisiä ohjeita jokapäiväiseen elämään, ja tulee näin tehneeksi rajanvedon näkyvän ja näkymättömän valtakunnan välillä. Ihmisen, meidät, hän asettaa tähän rajapinnalle, kahden valtakunnan väliin, miettimään vastuutaan molempiin suuntiin. Kristillisessä etiikassa, josta löytyy aivan samaa opetusta kuin muissakin suurissa uskonnoissa, tulevat aina esiin nämä näkyvän, konkreettisen elämän ja hengen valtakunnan vaatimusten erot. Kumpi arvomaailma meitä kutsuu? Eivätkö tämän näkyvän maailman arvoasettamukset ole niitä, joita meidät on tänne ratkaisemaan pantu? Varmasti ovat, mutta miltä pohjalta?

Kahden valtakunnan asioita miettiessä on tärkeä muistaa, että Jeesus suuntasi opetuksensa yksityisille ihmisille, seurajilleen, opetuslapsilleen. Hän ei tarkoittanut sitä valtioille ja kansakunnille taloudellisiksi tai poliittisiksi ohjelmiksi tai laeiksi. Toistan ajatusta siksi, että Jeesuksen oppien tulkinnoissa joudutaan yhtenäen ristiriitoihin sen takia, ettei tämä asia ole kirikkaana mielessä. Kristillistä etiikkaa voidaan valtioiden ja valtakuntien tasolla harjoittaa vasta sitten, kun tuon valtion

yksilöt ovat niin sisäistäneet tämän rakkauden etiikan niin, että siitä voi tulla valtion kokoisen yhteisön kollektiivinen tahto. Tällaiseen tilanteeseen on meillä vielä kristilliseksi itseään nimitämissämmekin valtioissa matkaa.

Tältä kannalta katsoen valtioon sitoutunut kirkkolaitos on vaikeassa asemassa. Vaikeutta lisää se, että kirkko on jo vanhalla ajalla hylännyt jälleensyntymisopin. Tästä on seurannut, että seurakuntien jäsenet joutuvat panemaan edelleen 2000-luvulla koko tulevan elämänsä – taivaassa tai helvetissä – yhden uskonkortin varaan; uskon, joka on enemmän lunastusopin totena pitämistä kuin uskoa siihen, mitä Jeesus meille opettaa. Toinen tähän liittyvä ongelma, josta kristilliset kirkot ovat tehneet teologisen kiistakapulan, on ns. vanhurskauttamisoppi, jonka tulokinnasta on tehty vuosisatoja kestänyt kirkkokuntien välinen kädenvääntö. Kysymys yksinkertaistaen on siitä, ”pelastuuko” ihminen omilla teoillaan vai uskon ja Jumalan armon avulla. Kun on päädytty siihen, että pelkkä usko ja armo pelastavat ja riittävät, on voitu jättää vähemmälle huomiolle ja toisarvoiseksi henkinen ponnistelu, ihmisen eettinen itsekasvatus ja kilvoittelu. Ajatellaan, että riittää, kun ihminen sitten uskoon tultuaan tekee hyviä tekoja. Tällöin ei nähdä sitä, että Jeesus opetuksissaan antaa meille henkisen kasvun välineet ja ohjeet, joita noudattamalla voimme päästä yhteyteen sisäisen Jumaluutemme kanssa – siis ei pelkästään uskoon, vaan jopa tietoon siitä hengen valtakunnasta, jota Jeesus opettaa.

Maallisemmissa ongelmissa valtionkirkko joutuu useissa kriittisissä kohdissa, joissa valtion ja hengellisen yhteisön intressit ajautuvat ristiriitaan, enemmän olemaan sillä kannalla, että antaa ”keisarin” määrätä. Varallisuus ja hallitseminen ovat tahtoneet kasvaa vuosisatojen kuluessa tärkeämmiksi kuin opin tinkimätön seuraaminen. Näin esimerkiksi silloin, kun on kysymys sotaan lähdöstä ja lähimmäisten tai kauimmaisten tappamisesta sodassa. Kirkon asema maallisen ja taloudellisen vallan käyttäjänä on ns. kinkkinen. Niin kahden herran palvelijan asema aina on. Kaikella tällä en ollenkaan halua vähätellä kaikkea sitä edistystä, sosiaalista ja hengellistä hyvää, jota kirkkolaitos on kaikkialla maailmassa saanut ja saa aikaan, päivittäin.

Meillä luterilaisessa maassa olisi vaan juuri nyt mahdollisuus ja ns. tuhannen taalan paikka ja myös tilaus palata kristillisen opin eli Kristuksen opetuksen alkulähteille ja kuulostella tarkemmin sitä mitä Jeesus todella sanoi.

Iankaikkisen kadotuksen ja toisaalta rakastavan ja armahtavan jumalakuvan välinen kestämaton ristiriita olisi aika nostaa pikimmiten pöydälle. Tällainen järjetön yhtälö vierottaa ajattelevia ihmisiä varmasti kirkon helmasta. Jos muinainen kirkkoisä Tertullianus on sanonut: ”Uskon koska se on järjetöntä” tai jos Luther on käskenyt heittää uskon asioissa järjen penkin alle, kannattaisi näidenkin asioiden sanomistilannetta ja syvällisempää merkitystä ja tarkempaa tulkintaa vakavasti miettiä. Jeesuksen etiikka on paradoksaalista, mutta ei jumalainen ja universaalinen kehityksen logiikka voi kokonaan järjenvastaita olla.

Mutta palataanpa mielenkiintoiselta sivupolulta takaisin kysymykseen valtakunnan salaisuudesta. Juuri siinä kynnyksellä, kun Jeesus on aloittamassa varsinaisen toimintansa opettajana ja parantajana, kuuluu huutavan ääni erämaasta. Johannes Kastaja kutsuu ihmisiä ja sanoo: ”Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle!” Palaan tähän Johannes kastajan lauseeseen vielä luvun lopussa. Sillä on myös oma erityinen merkityksensä.

Valtakunnan sanaa

Tunnetuin yhteys, jossa valtakunta-sanaa käytetään, on Jeesuksen meille antama Isä meidän -rukouksen lause: ”Tulkoon sinun valtakuntasi”. Kun ensimmäisiä kertoja vakavasti mietin tätä rukouksen kohtaa yli parikymmentä vuotta sitten, syntyi tajunnassani kuva. Siinä kuvassa me jokainen isämeitä rukoi-leva mietiskelemme ja kohdistamme toiveemme siihen, että taivasten valtakunta ikään kuin laskeutuisi rukouksen voimasta pikku hiljaa lähemmäksi maan piiriä ja pintaa. Jos rukoilijoita olisi tarpeeksi eli löytyisi nk. kriittinen massa, tämä ajatus voisi toteutua. Näin ajattelin ensin. Myöhemmin ymmärsin, että se ei aivan näin käy. Taivasten valtakunta tuleekin sisälähtöisesti.

Se kasvaa meidän sisällemme tietoisuuden taustalla vaikuttavaksi ja tietoisuutta energisoivaksi tajunnantilaksi. Ihmisessä, hänen sisältään käsin tämä tietoisuudentila ikään kuin värittää tai sävyttää kaikki hänen ajatuksensa uudella valolla ja tämän valon ominaisuus, sen laatu ja sisältö on rakkautta. Isä meidän -rukouksessa me – aina sitä itse tietämättämme – hiljennymme pyytämään tätä uutta, tätä rakkauden valaisemaa ymmärrystä.

Isä meidän -rukous on kokonaisvaltainen rukous- tai meditaatiojärjestelmä, osa joogaa, jonka Jeesus meille jätti. Se on mietiskelyharjoitus, jossa suuntaamme tahtoamme ja ilmaisemme näkymättömälle universumille, mikä meistä on tärkeää. Me lähestymme harjoituksessamme sitä porttia, joka kerran auetessaan näyttää meille elämän todelliset kasvot ja todellisen tärkeysjärjestyksen. Uusi valo, joka meissä voi syttyä, edellyttää harjoittelua. Se edellyttää mielen muutosta ja ponnistelua. Mutta kun se valo syttyy, se muuttaa elämämme kulun.

Entä mitä muuta tähän tajunnantilaan sitten kuuluu, millainen se on sisällöltään, luonteeltaan? Sellaisen ihmisen, joka ei valtakunnan tietoisuutta ole päässyt kokemaan, on hyvin vaikea ymmärtää, mitä tajunnallisessa muutoksessa tapahtuu. Muutos voi siksi olla pelottava. Se mikä voidaan sanoa, on että kyseessä on aina mysteeri ja että se on henkilökohtainen. Jokaisella ihmisellä se on aivan omanlaisensa. Valtakunta elää jokaisessa meissä siemenen kaltaisena; sisäisenä mysteerinä, sisäisenä mahdollisuutena ja aihiona. Jokainen ihminen lähestyy askel askeleelta valtakuntaa oman tietoisuutensa historiasta käsin omalta kokemuspohjaltaan, omasta subjektiivisesta ymmärryksestään käsin. Jeesus itse kuvaa vertauksin sitä, millainen taivasten valtakunta on luonteeltaan, millaiset lainalaisuudet siinä pätevät ja myös sitä, millä lailla taivasten valtakunnan jäsenet käyttäytyvät ja toimivat.

Tässä mielessä tunnetuimpia Jeesuksen lauseista on: ”Sallikaa lasten tulla minun tyköni, älkääkä estäkö heitä, sillä sen kaltainen on Jumalan valtakunta”. Jeesus tässä lapsenkaltaisuudessa painottaa ennen muuta luottamusta, sinisilmäistä avointa heittäytymistä; niin kuin lapsi juoksee ja heittäytyy täysin luottaen siihen, että aikuinen ottaa kiinni. Se on sataprosenttista uskoa,

johon kuuluu myös lapsen ihmettely. Aikuisen maailmassa kyseessä on taas jonkinlainen uudelleen löydetty, uudelleen työstetty viattomuuden hetki tai tila. Lapselle sellainen tila on jatkuvasti luonteenomainen. Näemme tätä ominaisuutta kaikissa pitkälle kehittyneissä mestareissa. Se on myös tila, jossa jatkuva yrittäminen, ponnistelu ja kilvoittelu ovat jo lakanneet. Se on enemmän kuin tekemisen ja suorittamisen tila. Se on pyhää läsnäoloa. Lasten kaltaiseksi tuleminen on aina enemmän sydämen kuin pään asia ja edellyttää luonnolliseksi kasvanutta nöyryyttä, joka on rakkauden ja kunnioituksen veli.

Valtakunta vertauksissa

Kun Jeesus vertauksissaan puhuu taivasten valtakunnasta Matteuksen evankeliumissa, hän ensin kuvaa sitä, minkälaisia periaatteita siinä on. Hän puhuu pellostä, jossa kasvaa vehnää ja johon vihollinen yöllä, kun ihmiset nukkuvat, kylvää rikkaviljaa eli lustetta sekaan. (Kun me nukumme, ei välttämättä ole yö. Mehän useimmiten elämme unessa, niin kuin Yrjö Kallinen tätä termiä käyttää). Palvelijat haluavat sitten mennä poimaan rikkaviljan hyvän viljan keskeltä, mutta isäntä kieltää sen, etteivät he samalla repisi oikeatakin vehnää. Kun elonkorjuun aika tulee, leikkuumiehet kokoavat sadon. Silloin erotellaan vehnä ja rikkakasvit. Elonkorjaaja on viikatemies, kuolema, se viisas, joka tämän erottelun tekee ja meille sen näyttää. Me jokainen tulemme tämän erottelun näkemään sillä hetkellä kun kuolema meidät kohtaa. Jo kuolemanrajakokemuksessa, josta on tehty viime aikoina paljon tutkimuksia, viitataan efektiin, jossa ihminen katsoo elämäänsä taaksepäin kuin filminauhalla. Tässä tilassa hänen katseensa on objektiivinen. Hän on aivan kuin astunut itsensä ulkopuolelle ja pystyy puolueettomasti eri asiat huomioon ottaen arvostelemaan omaa elettyä elämäänsä.

Vertaus johtaa ajatukset suoraan Jeesuksen vuorisaarnan neljänteen elämänohjeeseen. Siinä hän antaa opetuslapsilleen neuvon olla vastustamatta pahaa. Ei mennä repimään pahaa pois hyvän keskeltä. Meidän tehtävämme ei ole tuomita. Jeesus puhuu toisen posken kääntämisestä. Pahaa ei voiteta pahalla; se

saa palkkansa aikanaan. Meidän tehtävämme on keskittyä hyvään itessämme ja muissa. Kun viime vuosina on ollut paljon puhetta positiivisuudesta, positiivisesta ajattelusta, on taustalla tietysti tämä Jeesuksen neljännen käskyn ajatus. Kyseessä on sama inspiraatio. Positiivinen ajattelu onkin vähintään 2000 vuotta vanha juttu. Uusi aika – New Age on vain tuonut sen uudestaan keskusteluun testattavaksemme.

Jeesuksen vertauksessaan antama ohje kohdistuu myös siihen pahaan, jonka me näemme itessämme. Myöskään siihen ei tule suhtautua pakottaen ja väkivaltaisesti. Siihen ei pidä kiinnittää yhtään ylimääraistä huomiota. Kun perehdymme pahan vastustamattomuuden harjoitukseen ja kaikkeen siihen, mitä se mukanaan harjoittajalleen tuo, alamme huomata, että tämän ohjeen sisällään pitämä muutosvoima on todellinen. Se on yksi niitä keskeisiä muutosvoimia, jotka avaavat harjoittajalleen valtakunnan portteja.

Väkivallattomuus kasvaa yksilöissä ja leviää esimerkkinä yhteiskuntaan. Ihmisen, joka on kiinnostunut itsensä kehittämisestä ja henkisestä tiestä, kannattaa tutustua pahan vastustamattomuuden, väkivallattomuuden filosofiaan ja historiaan Tolstoihin, Gandhiin, Ervastiin jne. Kaikki he ovat tutkineet ja eläneet tätä syvää kristillistä etiikkaa – Mahatma Gandhikin, vaikka oli hindu.

Lisäksi tapahtuu niin, että ihmistä, joka tosissaan ryhtyy pahan vastustamattomuuden harjoitteluun, ja lupaa näin Elämälle, kohtaavat monet uudet asiat ja tilanteet. Hän joutuu kokeelle yllättäen. Hän tulee tekemisiin ulkoisen maailman aggressioiden ja väkivaltatilanteiden kanssa. Lisäksi hän saa harjoitella myös oman sisäisen pahansa, omien huonojen ominaisuuksiensa ja alempien himojensa kanssa. Tämän tietävät kaikki, jotka ovat näitä lupauksia ja päätöksiä joskus elämässään tehneet. Elämä testaa meitä. Rohkaisuksi yrittäjille voi sanoa, että todella merkittävää on se, kuinka maailma tällaisten ihmisten ympärillä muuttuu. Tässä prosessissa huomaa myös, kuinka uskomattoman erilaista pahan vastustamattomuutta ja väkivallattomuutta on tietien tahtoen ja käytännössä harjoittaa kuin koskaan olisi voinut aavistaakaan. Mielenkiintoista

on havaita, että kun muutos alkaa tapahtua ihmisen sisäisessä maailmassa, se tapahtuu myös näkyvässä ulkoisessa elämässä. Oma keskittymisemme hyvään alkaa tuoda hyvää myös ulkoiseen ympäristöömme. Ihmiselle paljastuu se erityinen voima ja kauneus, mikä väkivallattomuudessa piilee.

Pahan vastustamattomuus on uskon koetinkivi. Jeesuksen joogassa voi testata uskoaan eli ottaa työhypoteesikseen sen, ettei suhtaudu pahaan pahalla. Tieteen piirissähän puhutaan työhypoteesista eli -olettamuksesta. Tehdään oletus, että teoria toimii tietyllä tavalla. Sen jälkeen kokeillaan, toimiiko se juuri niin käytännössä eri olosuhteissa. Kokeen tulos osoittaa, pitääkö olettaus, tämä työhypoteesi paikkansa. Totuudenetsijä voi lähteä käytännössä omassa elämässään testaamaan, toimiiko pahan vastustamattomuus. Tällä lailla harjoitetaan salatiedettä eli okkultismia. Edistyessään kokeen tekijä tulee vähitellen huomaamaan, kuinka hänen hypoteesinsa toimii. Voidaan käyttää toista ilmaisua, hänen uskonsa alkaa muuttua tiedoksi. Se on silloin salatieteellistä eli okkultista tietoa, todellisuudessa testattua tietoa. Testilaboratorio näissä kokeissa on ihminen itse. Koetilanteita järjestävät kohtalon voimat.

Jeesus jatkaa vertauksiaan taivasten valtakunnasta. Hän vertaa sitä sekä sinapinsiemenen, pienimpään kaikista siemenistä, josta kuitenkin kasvaa jättiläismäinen puu että myös hapatukseseen. Hän sanoo: ”taivasten valtakunta on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja ja kaikki happani.” Pekka Ervast toteaa tässä yhteydessä, että nämä kaksi vertausta kuvaavat ”taivasten valtakunnan omaa lakia ja järjestystä.” Taivasten valtakunta on ylempi järki ja elämä, joka pyrkii ihmiskunnan tajunnassa ilmenemään. Se siemen on joka yksilössä ja se on todella kuin siemen, joka kasvaa itsestään maassa. Ja se on vielä kuin kaikkein pienin siemen, sillä se on näkymätön”. Se on se uuden, rationaalisemman ja henkisemmän elämäntavan ja -muodon itu ja toivo, joka oikein ”kasteltuna” lähtee meissä itämään ja versomaan. Hapatus syntyy vuorovaikutuksessa, yhteisöllisyydessä. Siksi uusien yhteisöjen muodostamiseen ja niiden ravitsemiseen kannattaa kiinnittää jatkuvasti huomiota ja tarkkailla kriittisesti sitä kehitystä, joka

ajaa meitä yksinäisyyteen ja erilleen toisistamme.

Seuraavassa kahdessa vertauksessa, Jeesus vertaa taivasten valtakuntaa peltoon kätkettyyn aarteeseen, jonka mies löysi, hautasi sen maahan, myi kaiken, mitä hänellä oli ja osti sitten sen pellon, jossa aarre oli. Kauppias taas löysi kallisarvoisen helmen, myi pois kaiken, minkä omisti ja osti sen helmen.

Vertaukset liittyvät elimellisesti kahteen muuhun tapaukseen Jeesuksen aktiivisen toiminnan vuosilta. Tapauksen, jossa hän pitää kädessään roomalaista rahaa ja käskee antamaan keisarille, mikä keisarin on ja Jumalalle, mikä on Jumalan. Toisessa vertauksessa mies myi kaiken, mitä hänellä oli eli antoi tälle maalliselle, materiaaliselle sen, mikä sille kuului ja säilytti vain helmen, sen aarteen, sen kallisarvoisimman. Toisena tapauksena tulee näistä vertauksista mieleen taas kerran rikkaan nuorukaisen kohtaaminen. Jeesus kehottaa rikasta nuorukaista myymään pois kaikki ja antamaan rahansa köyhille ja seuraamaan häntä. Vaatimus on nuorukaiselle kuitenkin liian kova.

Valtakunta syntyy meissä, kun me osaamme luopua, antaa pois, antaa virrata, olla takertumatta. Se on siinä, että me osaamme olla kiinnittymättä tähän katoavaan materiaaliseen, siihen, jonka omistamisesta tällä hetkellä käydään yhä raaistuvampaa kilpailua koko maailman mitassa. Kiinni jääminen rahaan on pahimpia addiktioitamme, pahimpia riippuvuuksiamme samalla kun se – paradoksaalista kyllä, näyttää olevan meidän tärkein turvallisuustekijämme. Ei auta sanoa, että käärinliinassa ei ole taskuja. Kaikki tietävät sen jo. Ongelma on enemmän siinä, että me emme usko aarteeseen emmekä helmeen, joista Jeesus puhuu. Ei meitä käytännössä huvita ruveta testaamaan, ovatko nämä Jeesuksen opetukset, nämä työhypoteesit totta. Pelkomme ja muutosvastarintamme pitävät meidät kiinni nykyisessä kurjuudessaamme. Olisi uskaliasta lähteä kolkuttamaan taivasten valtakunnan ovelle. Se voi vaikka aueta.

Kaikki yrittäneet tietävät, että kohtalokkaan askeleen ottaminen on vaikeaa. Se on ehkä suurinta rohkeutta vaativa päätös elämässä. Tärkeintä on, että emme silti lakkaa yrittämästä ja luovuta. Tulee aika, jolloin saamme huomata, että ne ovat – tämä peltoon kätketty aarre, helmi ja autuus, joista Jeesus pu-

huu – sitä valon valtakuntaa, joka meille aukeaa, jos osaamme irrottautua rahan kahlehtivasta vaikutuksesta. Jeesus tuli opettamaan meille, kuinka köyhyys voitetaan. Hän tuli opettamaan meitä, kuinka vapaudutaan köyhyydestä ja rahan kurimuksesta ja päästään keskittymään tärkeimpiin asioihin.

Ei meidän tarvitse rutiköyhiksi ruveta. Meiltä edellytetään vain ymmärrystä ja kykyä muuttaa suhteemme omaisuuteen ja rahaan. Nyt näyttää siltä, että jos me vaikka pelkästään sen oppisimme, maapallon tuhoutuminen voitaisiin vielä estää. Jeesus sanoo, autuaita ovat hengessä köyhät. Tämä ei tarkoita sitä, ettei meillä voisi rahaa olla, paljonkin. Kysymys on siitä, miten me hengessämme suhtaudumme rahaan. Rikas voi hoitaa suurtakin omaisuutta taitavasti kuin saamaansa lahjaa, josta hän voi ymmärtää, että se on annettu juuri hänelle hänen viisautensa tähden. Elämä luottaa siihen, että juuri hän osaa sitä oikein käyttää.

Toinen kahdeksasta vuorisaarnan autuudenjulistuksesta, jossa Jeesus puhuu taivasten valtakunnasta, on viimeinen, kahdeksas julistus, jossa sanotaan: ”Autuaita ovat ne, joita oikeamielisyyden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta”. Ei hän sano, että oikeamieliset pääsevät taivasten valtakuntaan kuoleman jälkeen. Jeesus puhuu presensissä. Hän halusi tuoda taivasten valtakuntaa tänne maan päälle ja asetti sen meille tavoitteeksi. Sen puolesta hän itse opetti ja sen puolesta hän näytti esimerkkiä koko elämänsä ajan.

Kun Jeesus lupaa valtakunnan niille, joita oikeamielisyyden tähden vainotaan, ymmärrän hänen tarkoittavan sitä, että oikeamielinen on se, joka vastustuksesta ja vainosta huolimatta tekee, minkä sydämessään tietää oikeaksi. Jeesus lohduttaa seuraajiaan ja lupaa heille taivasten valtakunnan autuuden. Se on elämän vainon ja vaikeuksienkin keskellä sisäisen mielekkyyden kokemista, uutta voimaa ja pelotonta iloa. Jokainen, joka on saanut kokea taivasten valtakuntaa edes lyhyen hetken tietää, että Jeesus puhuu totta. Se on kokemus, josta poikkeuksetta muodostuu ihmisen elämän tärkein tapahtuma. Ennen kuin tulee järjestyksessä seuraava kokemus. Olennaisen tärkeää tietysti on, että me lähtisimme ja rohkenisimme astua sille

tielle, joka vie kohti näitä kokemuksia kohti elämän mielekkyyttä tasapainoa, rauhaa ja iloa – ettemme kulje ihan väärään suuntaan. Väärään suuntaan kulkeminen tietysti johtaa ennen pitkää umpikujaan. Paradoksaalista on, että umpikujassa alkaa vaikuttaa armo, Isän avaama mahdollisuus, joka on aina auki kaikille meille kaikissa tilanteissa. Armoa on saada tehdä parannus, täyskäännös, aloittaa uudelleen, jos ei ihan puhtaalta pöydältä niin ainakin pöydältä, jonka voi puhdistaa.

Tunnetussa vertauksessaan kylväjästä Jeesus puhuu siitä, miten kylväjä kylvää erilaisiin maaperiin siementä eli valtakunnan sanaa. Kalliolle lentäneet siemenet eivät lähde itämään. Ihminen kuulee sanan ja innostuu siitä, mutta hänessä itsessään ei ole tartuntapintaa, jotta siemen voisi kiinnittyä ja lähteä itämään. Orjantappuran sekaan lentäneet siemenet tukahtuvat orjantappuraan eli rahan ja mammonan piikkeihin, mutta hyvään maahan osuneet siemenet tuottavat monikymmenkertaisen sadon. Ervast tarkentaa tässä kohdassa, että valtakunnan sana Jeesuksen puheessa ei tarkoita opetusta, vaan se on käsitettävä laajemmin. Vuoren huipulle on monta tietä, valtakunnassa on monta asuinsijaa. ”Valtakunnan sana kuuluu ihmisen tajunnassa”, sanoo Ervast, ” jokaisen ihmisen sisällä”. Kuuntelemmeko me tätä sisäistä ääntämme, vai haluammeko olla piittaamatta siitä? Tukehtuuko se tärkeimpien asioiden alle? Kun on niin paljon tärkeää, jääkö kaikkein tärkein huomaamatta?

Vielä Jeesus vertaa taivasten valtakuntaa ja sanoo, että se on nuotan kaltainen, joka mereen heitettyinä kokosi kaikkinaisia kaloja. Ja kun se tuli täyteen, vetivät he sen rannalle, istuutuivat ja kokosivat hyvät astioihin, mutta kelvottomat he viskasivat pois. Eli kun lähdet mukaan taivasten valtakunnan elämään ja iloon, se vetää kaikki mukanaan, myös sen, mikä sinussa on paha ja huonoa, mutta ei tarvitse pelätä. Ervast tulkitsee: ”sitten kyllä heitetään pois, mikä sinussa on paha. Mutta mene vain mukaan, luota siihen iloon, jota tunnet”.

Anteeksianto avaa ovia

Myös anteeksiantaminen kuuluu taivasten valtakunnan avai-

miin. Jeesus vertaa taivasten valtakuntaa anteeksiantavaan kuninkaaseen, joka armahtaa hänelle 10.000 talenttia velkaa olevan palvelijan. Kun mies sitten helpottuneena lähtee pois, hän kohtaakin toisen miehen, joka on hänelle velkaa pikku summan (100 denaaria). Mies kuristaa tätä kurkusta ja alkaa vaatia velan takaisinmaksua ja toimittaa lopulta velallisensa vankilaan. Kun kuningas saa kuulla tästä, hän kutsuttaa miehen luokseen ja sanoo: ”Sinä kelvoton! Minä annoin sinulle anteeksi koko velan, kun sitä minulta pyysit. Eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa työtoveriasi, niin kuin minä armahdin sinua. Vielä kertoo Raamattu, että kuningas pani palvelijansa ankaraan vankeuteen (vanha käännös sanoo: antoi hänet vanginvartijan käsiin), kunnes tämä maksaisi koko velan. Mikä on tämä ankara vankeus? Se on se seuraava elämä, seuraava ruumistus, johon ihminen jälleensyntyä maksamaan vanhaa velkaansa, vanhaa karmaansa pois.

Armahtaminen ja anteeksiantaminen ovat kristillisen etiikan ydinsisältöä, valtakunnan suuria salaisuuksia, voisi sanoa valtakunnan portteja. Salaisuuksia siinä mielessä, että ne on kyllä kerrottu kaikille, mutta me emme oikein osaa ottaa niitä käyttöön emmekä ymmärrä niiden arvoa. Ja salaisuuksia vielä siksi, että ne eivät avaudu puhumalla ja sillä, että ne ajatuksellisesti ymmärretään. Ne salaisuudet aukeavat vasta sitten, kun ne on itse eletty tosiksi. Vasta silloin niistä tulee tietoa. Tämä sana tieto on pohjalla, kun me käytämme nimitystä tietäjä. Tietäjät ovat niitä, jotka itse ovat kulkeneet henkistä kehitystietä, niin pitkälle, että elämä on alkanut paljastaa heille olemustaan ja syvimpiä salaisuuksiaan. He ovat alkaneet ”ymmärtää pyhiä kirjoituksia”. Meillä kaikilla on mahdollisuus päästä kiinni tähän todelliseen oivallukseen, tähän valtavaan ”tietäjän aarteistoon” joka piilee jokaisen ihmisen sisällä.

Ja mikä tärkeätä, hän alkaa nähdä myös sen, miten kaikissa suurissa uskonnoissa alkuperäiset elämänohjeet muistuttavat suuresti toisiaan. Usein on vaikea ymmärtää, miksi tätä asiaa on niin vaikea oivaltaa. Ehkä se johtuu siitä, että me niin vähän näitä asioita jaksamme miettiä. Esimerkiksi sitä mahdollisuutta, että maailmankaikkeuden luoja, Jumala on sama kaikissa

uskonnoissa. Kirjanoppineisuus ja oikeassa olemisen pakko panna meidät riitelemään ja sotimaan, ei Jumala.

Mutta palataan vielä anteeksiantoon ja tähän vertaukseen. Kun me olemme anteeksiantamattomia kovasydämissä ja ylpeitä, luulemme sillä opettavamme niitä, jotka ovat meille velkaa, niitä, jotka ovat tehneet väärin meitä kohtaan. Anteeksiantamattomuus perustuu pakottamiseen ja omavoimaisuuteen, joka lukemattomissa tilanteissa johtaa meidät vuosia kestävään takaisin maksamisen ja koston haaveiluun, katkeruuteen. Sitä kautta syntyy sisäinen ahdistus. Se myrkyttää meidän elämämme. Me olemme mestareita tekemään peräänantamattomuudesta panssarin ylpeytemme ympärille sen sijaan, että päättäisimme irti ja päättäisimme itsemme rauhaan.

Emme uskalla antaa anteeksi, koska me luulemme, että anteeksiantaminen merkitsee meille tehdyn väärän teon hyväksymistä. Sitä se ei tarkoita. Anteeksiantamattomuus on itsensä rankaisemista ja piinaamista. Mutta sitäkin me olemme valmiit tekemään, jotta meidän ei tarvitsisi päästää irti siitä, minkä me koemme oikeudeksemme ja velvollisuudeksemme. Oikeastaan meidän egomme näin kokee. Se kokee, että velvollisuutemme on vaatia hyvitystä tai rangaistusta sille ihmiselle, joka on meitä vastaan rikkonut. Meidän egomme, johon olemme samaistuneet, on ehdottomasti sitä mieltä, että me teemme moraalisesti väärin, jos edes mielessämme päästämme velallisemme rangaistuksetta siitä tilanteesta. Me vaadimme hyvitystä, vähintään anteeksipyyntöä.

Voiko sitten olla niin, että meillä ei mielestämme ole mitään anteeksi saatavaa, että sen takia emme anna anteeksi? Emmekö me ole mitään sellaista tehneet, josta me tarvitsisimme armahduksen? Eikö edellisissäkään elämässä? Jos ei, voidaan kysyä eikö meidän anteeksiantamattomuutemme juuri ole sitä armottomuutta? Sehän on vastoin lähimmäisenrakkauden lakia. Kristilliseen etiikkaan kuuluu ajatus: ”Älkää tuomitko, jottei teitä tuomittaisi”, tai ”joka teistä on synnitön, heittäköön ensimmäisen kiven”. Kun Jeesus sanoi näin, jäivät kivet maahan.

Toinen asia on, pystyykö antamaan anteeksi. Osaako ja kykeneekö, vaikka haluaisi? Tätä ihminen voi jossain tilanteissa

joutua jopa rukoilemaan. On tilanteita, joissa voi olla itsensä, oman egonsa kanssa niin kiipelissä, että ei kerta kaikkiaan kykene. Voi olla myös niin, että ihminen ei tahdo päästä siitä ajatuksestaan, että hän uskoo anteeksi antamalla tekevänsä väärin paitsi itseään myös anteeksiannon kohdetta ja koko yhteisöä kohtaan. Tämän kysymyksen kanssa huomaamme olevamme siinä rajapinnalla, jossa kahden valtakunnan etiikat kohtaavat ja jossa ihmisen on valittava se, kuunteleeko hän sisäistä ääntä, sisäisen valtakunnan sanaa, haluaako hän vapauttaa itsensä päästämällä irti, antamalla anteeksi. Me emme aina tahdo uskoa Jeesusta kun hän sanoo: ”Totuus on tekevä teidät vapaiksi”. Me mieluummin haluamme jäädä tämän maallisen valtakunnan oikeuskäsitysten ja oikeudenmukaisuuskäsitysten vangeiksi.

Samankaltaiset asiat toistuvat henkisen kehityksen tiellä muissakin eettisissä kysymyksissä. Ajatellaanpa vaikka pahan vastustamattomuuden ja suuttumattomuuden käskyjä ja niihin liittyen vaikkapa aseistakieltäytymisen historiaa. Asetelmat ovat olleet näissä asioissa tosi tiukkoja meidän päiviimme saakka. Jeesuksen kiistaton ohje on tässä asiassa hänen ensimmäisessä ”käskyssään”, jossa hän opettaa meille suuttumattomuutta.

Kristikunta on jo opetellut Mooseksen käskyjä. Me osaamme jo jotakuinkin olla ottamatta toisiamme hengiltä. Mutta Jeesus antoi meille vielä henkilökohtaisemman käskyn. Suuttumattomuuden harjoittelu on Jeesuksen joogaa, jossa opetellaan mielen hallintaa, mielen tyyneyttä. Asioiden syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä, joka johtaa, niin kuin Ervast lupaa, siihen, että ihmisessä alkaa kehittyä sellainen ominaisuus, että hän alkaa ymmärtää toisten ihmisten ajatuksia. On mielenkiintoista, että kristillinen kirkkomme, tämä Kristuksen kirkko, ei tätä mestarinsa uutta käskyä edes oikein tunne, vaan opettaa Mooseksen vanhaa käskyä eikä sotatilanteessa senkään takana osaa seistä. Suuttumattomuuden läksy on vaikea eivätkä helpoja ole nämä muutkaan taivasten valtakunnan sisäänpääsykokeiden harjoitukset. Opetteleminen vie aikansa. Siksi meille on sitä annettu.

Tätä kirjoittaessani tunnen jo piston omassa sydämessäni. Osaanko minä itse näin elää ja olla? En vielä. Mutta tahdon

opetella, sillä tiedän, että ajattelun on ensin oltava kirkas. Se edeltää toimintaa. Täytyy edes jotenkin ymmärtää ja uskoa, ennen kuin alkaa toimia, siirtyä sanoista tekoihin. Puhumis- ja asioista kirjoittamista ei myöskään voi käyttää verukkeena toimimattomuudelle kovin pitkään. Sitä ajaa itsensä pian nurkkaan ja on pakko alkaa elää niin kuin puhuu tai panna suu kiinni. Elämän kokoinen opetuslause itselleni on Mestarin ajatus: ”Ei jokainen, joka sanoo Herra, Herra, pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon”.

Se on tullut lähelle

Jeesus puhuu valtakunnasta monessa yhteydessä. Olen tässä ottanut esille vain joitain asiaa valaisevia esimerkkejä. Lopuksi palaan vielä siihen, josta alussa mainitsin. Se liittyi Johannes Kastajan huutoon erämaasta: ”Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle!”

Mitä tarkoittaa, että taivasten valtakunta on tullut lähelle? Tietäjät ja todelliset viisaat kertovat tästä asiasta näin. Jeesuksen esiintyminen maailmassa oli henkisen elämän historiaa ja kehitystä mullistava tapahtuma. Ennen Jeesus Kristusta henkisen etsijän ei ollut mahdollista kokea valaistumiskokemusta päivätajunnassaan siis tässä päivätietoisuuden tilassa, jossa me nytkin olemme, vaan hänen oli vetäydyttävä maailmasta. Henkisiä harjoituksia tehtiin vuorilla, erämaissa luostareissa jne. Tavoitteena oli kuolettaa elämä, kuolettaa halu ja päästä askeesilla toiseen, korkeampaan tietoisuuden tilaan, vapautua kaikesta harhasta ja lopulta jälleensyntymien kiertokulusta. Tämä on ns. vanhan liiton tie. Se tie on kyllä vielä voimassa yhtäikaa uuden liiton mahdollisuuden kanssa ja monet sitäkin kulkevat.

Uusi liitto syntyi Jeesus Kristuksen myötä, sillä Jeesuksen jälkeen on ollut valaistumiskokemus aina mahdollista saada tässä päivätajunnassa. Ei tarvitse pyrkiä toisiin tajunnantiloihin, vetäytyä maailmasta pois. Pyrkijä saa ottaa vastaan Kristus-tietoisuutta hereillä, päivätajuisena. Uudessa liitossa myös

Saatanan asema muuttui. Jeesus Kristus voitti kuoleman ja myös Saatanan. Hän muutti henkistä kehitystietä sekä meidän kaikkien elämässä että myös kuoleman jälkeen. Okkultistit ja tietäjät sanovat, että Kristuksen aura ympäröi koko maapalloa. Taivasten valtakunta on tullut lähelle. Me kaikki elämme nyt Kristuksen aurassa. Meidän ei enää tarvitse pyristellä pois maailmasta kohti hengen korkeuksia. Tehtävänäme on itse kirkastaa taivasten valtakuntaa maan päällä Mestariimme esimerkin mukaan, synnyttää se valtakunta itsessämme ja alkaa elää valtakunnan elämää ulospäin niin hyvin kuin osaamme. Se on oikeaa ja tuloksia tuottavaa maailman parantamista.

Vielä eräs mielenkiintoinen havainto valtakunta-termistä on Matteuksen evankeliumissa. Siinä kerrotaan roomalaisesta sadanpäämiehestä, joka tulee Jeesuksen luo ja kertoo, että hänen palvelijansa on sairas. Kun Jeesus pyytää sadanpäämiestä viemään hänet palvelijan luo, tämä estelee ja pyytää Jeesusta vain antamaan käskyn, niin palvelija paranee. Jeesus sanoo silloin paikalla oleville ihmisille: Ja minä sanon teille: ”Monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioitsevat Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa taivasten valtakunnassa”.

Mitä Jeesuksen lause mahtaisi tarkoittaa? Pekka Ervast on joskus sanonut, että monet löytävät meidän aikanamme kristinuskon itäisten uskontojen kautta, tutustumalla ensin kristinuskoa vanhempiin uskontoihin. Toisaalta uusi liitto on avannut kaikille kansoille ja kulttuureille omakohtaisen mahdollisuuden kohdata Kristusta henkisessä todellisuudessa eli astua taivasten valtakunnan tietoisuuteen. Kristus ei ole vain kristittyjä varten eikä ole vain yhtä valittua kansaa.

Mutta ennen muuta meidän tulisi tätä Kristus-tietoisuutta tietysti kehittää ja lähestyä sitä täällä kristillisessä maailmassa, johon me olemme syntyneet. Tätä opetusta kristillisen kirkommekin pitäisi tutkia ja kirkastaa. Taivasten valtakunta on otettavissa vastaan tässä ja nyt. Nyt on meidän aikamme. Siihen pannaan silloin kaikki tahto kiinni. Kaikki henkinen ponnistus keskitetään siihen. Eihän mitään mieltä ole siinä, että me elämme elämäämme kuolemanjälkeistä taivasta odottaen tai helvettiä peläten. Miksi emme mieluummin etsisi sitä taivasten

valtakuntaa, joka jo on meissä ja joka ei tule pelkästään huutamalla Herra, Herra, vaan ponnistelemalla ja yrittämällä tehdä sitä, mitä Jeesus meille vuorisaarnassaan opetti. Siinä harjoituksessa, siinä ponnistuksessa, siinä ”Jeesuksen salakoulussa” meille jokaiselle omakohtaisesti avataan ja näytetään taivasten valtakunnan salaisuuksia. Sen valtakunnan, joka on jo täällä ja on tänne vähitellen syntymässä.

Tapahtuuko sinun tahtosi?

Isä meidän -rukouksen vaikeimpia lauseita tuntuu ihmiselle olevan rehellisesti pyytää: ”Tapahtukoon sinun tahtosi”. Kysymyksessä on kamppailu ihmisen ja Jumalan tahdon välillä. Se on kamppailu, johon kietoutuvat kysymykset ihmisen tahdon vapaudesta, oikeasta nöyryydestä, uskostakin, mutta ennen muuta tietoisuudesta ja sen kehityksen asteesta. Totuudenetsijän kehitystiellä sekä mietiskelyssä että käytännön elämän tavoitteellisessa toiminnassa tämä on lause, johon hän joutuu jatkuvasti peilaamaan toiveitaan ja tekemisiään.

Kun rukoilija sitten miettii lausetta: tapahtukoon sinun tahtosi, voi ensimmäiseksi tulla mieleen, että mitäs minulla tässä sitten on tekemistä, jos on vain Jumalan tahdon toteutumisesta kysymys? Eikö Kaikkivaltias voi tahtoaan toteuttaa ilman, että minä sitä rukoilen? Toinen kysymys on, kuinka minun tahtoni on yhteen sovitettavissa Jumalan tahdon kanssa. Siihen liittyy myös filosofisempi kysymys, onko ihmisellä vapaata tahtoa. Näin heti lähtökohdissa törmätään kosmoksen kokoiseen kysymyksenasetteluun. Vastakkain ovat Jumalan huiman korkea ilmentymis- ja kehityssuunnitelma, ja toisena puolena sen pienet kohteet ja mahdolliset toteuttajat – me, pienet ihmiset.

Täällä me äimistelemme, että meidänkö on ruvettava rukoilemaan, että Jumalan tahto toteutuisi.

Pekka Ervast sanoo tästä asiasta, että Jumalan tahto tapahtuu aina taivaissa, hengen maailmoissa, jossa Jumalan henki voi vapaasti ja rajoituksetta ilmetä ja toimia. Maan päällä tilanne on toinen. Täällä käytävä aineen ja hengen keskinäinen kamppailu ei päästä hengen tahtoa toteutumaan. Aine ei hevin mukaudu hengen tavoitteisiin. Raamatun alkukertomuksista voimme päätellä, että Jumalan tahto kyllä aikojen alussa tapahtui vapaasti ja rajoituksetta alkukodissamme niin sanotussa paratiisissa. Silloin olimme yhtä ja elimme ykseydessä Jumalan kanssa tai olimme osia Jumalasta. Mutta sitten Aatami ja Eeva, nämä symboliset henkilöt ja tulevien ihmisten kantavanhemat tahtoivat tulla tuntemaan hyvän ja pahan. He tahtoivat lähteä sitä oppimaan tänne ilmennyksen, aineen ja rajoituksen maailmaan. Tuona hetkenä suhteemme Jumalaan muuttui, suuri ykseys murtui, mutta – niin kuin uskonnoissa ymmärretään – yhteys ei lopullisesti katkennut.

Tässä lähtötilanteessa ihminen näytti tahtovan jotain muuta kuin Jumala. Niin Jumala antoi ihmiselle vapaan tahdon, vapauden etsiä ratkaisua hyvän ja pahan ongelmaan, vapauden toteuttaa tahtoaan itse Maa-planeetalla hyvän ja pahan koulussa. Jumala jäi kipinä, monadina, näkymättömänä hiljaisuuden äänenä, korkeamman henkisyuden mahdollisuutena piiloon sydämemme syvyykseen. Tätä kasvun ja jumaltietoisuuden mahdollisuutta meistä jokainen sisimmässämme kantaa tänne aineen maailmaan syntyessämme ruumistuksesta toiseen.

Me synnymme ikään kuin eri rooleihin, joissa haasteenamme on kehittää eri puolia itsessämme. Elämä elämältä kasvamme kohti Ihmisen mittaa – vapaiden valintojen kautta. Hyvän ja pahan koulussa, näiden kahden poolin välillä vapaasti tahtoen meillä on mahdollisuus kasvaa lopulta puhtaiksi, viisaiksi ja kauniiksi, Jumalan kuviksi. Niin alkaa tapahtua kun pääsemme kosketuksiin sisällemme kätkeytyneen valon kanssa. Yhdymme silloin jumalaiseen valoon ja myös jumalaiseen tahtoon, joka lopulta ihmisen ruumiin valaisee ja kirkastaa. Ihminen kasvaa Jumalan suuressa luomistyössä hänen kanssaluojakseen.

Henki laskeutuu aineeseen joka kerran, kun ihminen syntyy taivastilasta maan päälle uuteen elämään. Samalla se aina laskeutuu rajoituksen piiriin, jossa ihmiskunnan kehitys tapahtuu. Me olemme tähän kehityskiertoön halunneet lähteä – olemme sitä tahtoneet. Olemme tahtoneet syödä hyvän ja pahan tiedon puusta, ratkaista hyvän ja pahan arvoituksen. Tahto meissä ilmenee elämisen voimana, elämisen tahtona. Kun kirkko tässä yhteydessä kuitenkin puhuu syntiinlankeemuksesta, ilmaisee Pekka Ervast kirjassaan Uusi Jumala asian aivan toisin: ”Ihmisen luomisessa on tapahtunut maailman suurin ihme: Jumalallinen tajunta on luovuttanut tuntonsa, älynsä, tahtonsa, vapautensa, itsensä: Jumala on uhrannut itsensä, että ihminen syntyisi. Tämä on todella ihme ja mysteerioiden mysteeri”.

Me olemme ja elämme nyt ihmisinä fyysisessä maailmassa. Täällä aine aina rajoittaa hengen toteutumista. Aine on hidasta oppimaan. Se on hidasta tulemaan tietoiseksi. Se on jähmeää. Se panee hengelle hanttiin. Mutta niin kuin aikain viisaus meille kertoo ja niin kuin voimme nähdä, kun aistimme vähitellen elämä elämältä saavuttavat yhä uusia herkkyyksiä, alamme vähitellen kokea Jumalaisen hengen värähtelevän kaikessa luonnossa, kaikessa olevaisessa. Se nukkuu kivissä, se on heräämässä kasvikkunnassa, se alkaa ilmetä eläinkunnassa ja tulee tietoiseksi ihmisessä.

Suunnattoman pitkän evoluutiokehityksen kuluessa olemme kuitenkin – vasta sitten kun synnymme ihmisiksi – joutuneet tekemisiin sen tahdon kanssa, joka vähitellen on muuttakin kuin vain tahtoa selviytyä hengissä. Tutkiessaan luovaa evoluutiota ekofilosofi Henryk Skolimowski kiteyttää, että evoluutiolla, tuolla maailmaa eteenpäin kehittävällä voimalla on ikään kuin sisään rakennettuna pyrkimys tuottaa koko ajan yhä monimutkaisempia ja yhä tietoisempia ja samalla myös tahtovampia organismeja.

Tahto tässä ajassa

Ihmisen oman tahdon ongelmaa on pohdiskeltu tuhansia vuosia. Jos tarkastellaan omaa aikaamme, tätä läntisen teknolo-

gian huippumaata, Suomea ja katsotaan sitä tämän ajan ihmisen tahdon näkökulmasta, näyttää siltä, että pitkään kestänyt kuuliaisuuden ja tottelevaisuuden ajanjakso on päättymässä. Tarkoitan kattavaa kuuliaisuus- ja tottelevaisuuskulttuuria, jota meilläkin oli rakennettu ja pidetty yllä vuosisatojen ajan ja vielä viime vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla. Ihminen – ihan tavallinen kansalainen – on tänä päivänä Suomessa paljon vähemmän talutusnuorassa ja pelotteluun perustuvassa ohjauksessa kuin vielä sata vuotta sitten. Ihmiset eivät ole enää maaseutumaisen kyläyhteisön sosiaalisessa kontrollissa. He eivät ole enää samalla lailla kirkon henkisen auktoriteetin ja pelottelun puristuksessa. Poliittisilla organisaatioilla ei ole enää sellaista otetta yksilöihin kuin vielä vaikkapa vain 50 vuotta sitten. Helposti voisi väittää, että suomalainen ei ehkä koskaan historiansa aikana ole ollut näin vapaa muodostamaan elämää oman tahtonsa mukaiseksi kuin nyt.

Kun sitten tarkemmin miettii, huomaa, että yhteiskunnallinen tilanne on kyllä muuttunut, mutta onko se sittenkään antanut ihmisen omalle tahdolle suurempaa vapautta? Valtiollinen, hengellinen, koulutuksellinen ja taloudellinen sääntely ja rakenteissa elävä auktoriteetti on edelleen voimissaan. Se on nyt vain toisenlaista. Kontrollin muodot ovat hienostuneemmat. Olemme viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana läheneet kehittämään ihan uusia auktoriteetti- ja kontrollijärjestelmiä itsellemme. Olemme yhteisesti sopimalla tai passiivisesti alistumalla luovuttaneet runsaasti yhteistä ja yksityistä valtaa rakenteille. Ne ovat nyt paljon monimutkaisempia ja nykyaikaisempia kuin ihmisten elinyhteisöt kirkot tai puolueet aikanaan olivat.

Nämä uudet rakenteet suuntaavat, alistavat ja manipuloivat yksilöllistä tahtoa koko kehittyneen maailman mitassa. Ne ovat nopeasti kehittyviä sähköisiä viihde- ja vapaa-ajanviettojärjestelmiä, integroituvaa, TV-, kännykkä- ja internetmaailmaa, virtuaalista todellisuutta, muoti- ja mainosteollisuutta jne. Kaikki nämä ovat lapsesta pitäen meille sanomassa, millaiseksi ihmisen pitäisi kasvaa, millaisten arvojen tulisi meitä ohjaila eli mitä ihmisen kannattaisi tahtoa. Ne pyrkivät myös mo-

nelta sektorilta kertomaan, miten ihmisestä tulee onnellinen. Kaiken tämän takana operoi maailmanmittainen, koko lailla kasvoton raha- ja markkinatalous. Se on nyt asettanut ihmisen korkeimmiksi tavoitteiksi julkisuudessa esillä olon, kilpailun, omanvoitonpyynnin ja ahneuden. Ihmisen arvot ja oma tahto ovat kovalla koetuksella.

Siteeraan vielä vapaasti Henryk Skolimowskia. Aiheellisesti hän toteaa, että teknologinen kehitys on luonut viimeisen sadanviidenkymmenen vuoden aikana valtavan määrän ihmisen elämistä ja työtä helpottavia välineitä. Milloinkaan työnteko ei ole ollut näin helppoa eikä milloinkaan meillä ole ollut näin paljon vapaa-aikaa. Meillä on hallussamme valtavia voimia. Koskaan aiemmin me emme ole olleet näin vahvoja suhteessamme luontoon. Näin toteaa Skolimowski ja kysyy, miksi kuitenkin on mahdollista, että milloinkaan historian aikana yksityinen ihminen ei ole tuntenut itseänsä niin voimattomaksi kuin tällä hetkellä? Mistä se voima sitten meille löytyy? Ihmisellehän on kuitenkin annettu vapaa tahto tehdä toisinkin eikä jäädä kenenkään tai minkään manipuloitavaksi.

Vapaa tahto – mihin se vie?

Ihmiselle on annettu vapaa tahto. Näin filosofit sanovat. En ole filosofian asiantuntija, mutta en myöskään ole kuullut, että vapaa tahto olisi pyyhkäisty pois filosofian peruskäsitteistöstä. Jos lyhyesti kuvaisin teosofian käsitystä vapaasta tahdosta sellaisena kuin olen sen ymmärtänyt, sanoisin että ihmisen vapaa tahto voi toteutua tietyissä puitteissa, tietyissä kohtalon, karman ja laajemman kehityssuunnitelman puitteissa. Kun ihminen jälleensyntymiensä välisen lepokauden jälkeen lähtee jatkamaan kehitystään uuteen elämään, näkee hän tämän elämänsä kynnyksellä tulevan elämänsä mahdollisuudet ja puitteet, joiden rajoissa hänen omat valintansa – hänen oma tahtonsa – voi toteutua. Tuo elämän kenttä on avoin eri valinnoille eri mahdollisuuksille. Osin niitä rajoittavat myös muiden ihmisten ja yhteisön valinnat. Kyseessä on luovan evoluution kenttä, jossa ihmisen tahdon voimalla ja tietoisuudella on merkittävä kehi-

tystä ohjaava mahdollisuus ja tehtävä.

Tahdon vapaus näkyy jo aivan pienen lapsen elkeissä. Kun lapsi syntyy, ovat hänen kehityksensä seitsemän ensimmäistä vuotta juuri tahdon kehityksen aikaa. Lapsen kehitys tapahtuu noina vuosina omaa tahtoaan ilmentämällä ja toteuttamalla. Samalla lapsi kasvaa pikku hiljaa tietoiseksi valinnoistaan ja niiden seurauksista. Kaikki asiantuntijat tuntuvat olevan yhtä mieltä siitä, että lapsen kolme ensimmäistä elämän vuotta ovat hänen tulevaisuutensa kannalta tärkeimmät. Lapsi oppii jäljittelemällä. Tiedetään myös, että ihminen oppii parhaiten, ei opettamalla, vaan itse oman kokemuksensa kautta. Ja mikä merkittävintä, lapsi oppii ensimmäisen seitsemän vuotensa aikana nimenomaan vapaissa leikeissä, leikkimällä ulos omia kokemuksiaan ja elämyksiään ympäröivästä maailmasta.

Tästä tiedosta huolimatta edistynyt aikamme ei tahdo malttaa lapsen kehityskautta kunnioittaa. Keskelle lapsen omaa luovaa tahdonkehityskautta, jonka rauhallinen ja oikeanlainen toteutuminen turvaa lapselle elämänvoimia koko loppuiäksi, aletaan nyt havitella leluiksi tietokoneita jo päiväkoteihin. Lapsia halutaan myös trimmata milloin mihinkin harrastukseen jo kahdesta - kolmesta ikävuodesta lähtien. Rakas hallituksemme on huolissaan siitä, että teollisuus tarvitsee älykästä työvoimaa tulevaisuudessa yhä enemmän. Se ratkaisisi tämän ongelman niin, että se lyhentäisi lapsen tahdonkehitysaikaa vuodella ja panisi lapset istumaan kouluun jo kuusivuotiaina, jota kasvattajat kutsuvat lapsen kuningasvuodeksi. Hallitus panisi ”kuninkaan” pulpettiin. Onneksi opetusministeriöstä näyttää löytyvän sen verran viisautta, ettei suunnitelma ainakaan tätä kirjoitettaessa vielä ole toteutumassa.

Kouluiässä ja jo ennen sitä joutuvat pienetkin lapset altistumaan viihde-, mainonta- ja muotimyllytykselle ja viime aikoina joka paikasta pursuavalle kaupallisen seksin yltärintonalle. Meille syötetään eri suunnista ajatusta, jonka mukaan myös lapsemme pitää olla mm. hyvän näköinen siis: laiha, pärjäävä, seksikäs ja trendikäs, niin kuin muutkin. Ennen sanottiin rumasti laumasielu. Nykyään sanotaan trendikäs. Yksilöllisyys on julkilausuttu tavoite, mutta onko milloinkaan kuluttajia,

lapsiakin, piiskattu ja manipuloitu niin paljon laumaan kuin näinä aikoina? Vai onko yksilöllisyys tarkoitettukin vain niille, joilla on tahdon voimaa tai vai rahaa erottautua laumasta?

Vapaa tahto on tässä kehityksessä jatkuvalla kokeella. Kuinka vapaa voi olla lapsuus; entä sitten nuorten ja aikuisten maailma? Ulkoinen pyöritys ei lapsuuteen lopu. Ihminen on kaikkina kausina valinnan edessä. Onko valinta vapaa? Voiko trendi-ihminen, jonka täytyy täyttää kaikki mahdolliset elämisen alueen trendit ollakseen hyväksytty, olla enää vapaa valinnoissaan? Jos ei, niin kuka hänen valintojaan ohjaa? Jos kysytään, hän vastaa: ”Kaikki”. Entä mikä hänen valintojaan ohjaa, vapaa tahtoko? Sekin, mutta ennen muuta sitä tuntuu ohjaavan pelko. Pelko siitä, että ei täyty kaikkia ulkopuolelta tulevia odotuksia, joita vanhemmat, ystävät, koulu, yhteiskunta, markkina- ja viihdekoneistot asettavat. Viime aikoina on ihmetelty julkisuudessa, mistä johtuu ahdistuksen lisääntyminen jo aivan pienillä lapsilla, puhumattakaan koululaisista ja aikuisista. Mikä meitä ajaa ja pakottaa? Onko vapaa tahto näin kahlittu?

Kysymystä voi lähestyä myös toisesta kulmasta. On sanottu, että ihmisellä ei oikeastaan vapaata tahtoa olisikaan. On vain alempia himoja ja haluja, itsekkäitä mielitekoja ja pyrkimyksiä, jotka ohjaavat käyttäytymistä. Erilaisten halujen ja pyyteiden koulussa ihminen on pääasiassa oman mielensä armoilla, erilaisten tunteiden armoilla; suuren rakkauden, suuren vihan, suuren intohimon tai suuren pelon vietävänä. Ihminen yrittää olla toisaalta tahtova, itsenäisesti omaa elämäänsä muovaava. Toisaalta hän on muiden ohjauksessa ja omien hallitsemattomien mielitekojensa ja halujensa ohjaama olento. Sellaisena hän elämästä toiseen etsii omaa voimaansa; itsensä ja oman kehityksensä todellista hallintaa.

Tietyllä tavalla on totta, että meidän kaikkien tulee myös tätä elämän laveaa tietä kulkea kaikkien edellä kuvattujen ristiriitojen ja manipuloinnin keskellä. Meidän täytyy vain tahtoa rohkeasti mennä eteenpäin, tahtoa ja uskaltaa katsoa se tie päähän. Tarkoiton tällä ennen muuta uskallusta elää, sitä ettemme pelkää elämää, sen asettamia haasteita ja sudenkuoppia. Meidän täytyy saada katsoa elämää silmästä silmään; myös sen

nurjaa puolta. Se kuuluu vapaan ihmisen tahdon oikeuksiin. Hänen on itse saatava päättää, miten hän elää, miten valitsee tai jättää valitsematta, mitä hän elämältä tahtoo. Ihan itse.

Ihminen sitten käy tätä elämän koulua aikuiseksi saakka, käy läpi erilaisia koettelemuksia. Hän näkee mihin saakka hän voi päästä oman vapaan tahtonsa ja sen tietoisuuden varassa, joka hänellä kunakin hetkenä on käytettävissään. Hän joutuu pohtimaan, riittävätkö saavutetut tavoitteet. Hän miettii kuinka onnelliseksi hän on tullut ja voi tulla. Hän miettii vielä, riittääkö kilpailu ja tavarankäytön ja aseman perässä juokseminen elämän sisällöksi. Voi olla, että on jo saanut kaiken, mitä on tavoitellut ja silti olo on tyhjä. Silloin saattaa tulla tilanne, jossa ihminen tajuaa, että ei, tämä ei riitä. Elämässä täytyy olla myös jokin syvempi ulottuvuus. Hän on silloin tavallisesti jossain ikäkausikriisissä. Joskus käy kriisissä niin onnellisesti, että ihminen päättääkin tahtoa ja tavoitella jotain enemmän, jotain korkeampaa. Hän jättää kyynisyyden ja alkaa tavoitella sitä, mitä on kuulut sanottavan viisaudeksi. Ihminen saattaa silloin ensi kertaa elämässään tehdä ihan ikiomia valintojaan. Hän on ikään kuin uuden tahtotilan kynnyksellä, kulkemassa kohti uutta tahdon ulottuvuutta.

Silloin kysytään: ”Kuinka sitten pitäisi elää? Onko olemassa jokin korkeampi tahto jonka mukaan pitäisi toimia? Kuinka voisit tietää, mikä se on? Onko Jumala olemassa? Miten hän on ilmoittanut tahtonsa? Onko hän sen ihan oikeasti jossain ilmoittanut?” Jos ihminen lähtee tutkimaan, hän huomaa, että Jumala on ilmoittanut tahtonsa suurten opettajiensa kautta, jotka me tunnemme uskontojen perustajina. Hän huomaa tutustuuessaan löytävänsä yhdensuuntaisia ohjeita kaikista uskonnoista. Niitä ovat tietäjät ja mystikot aina opettaneet ja elämällään opetustaan kirkastaneet. Niin tämä viisauden ja totuuden etsijä alkaa lukea ja etsiä sellaista tietoa, joka tuntuu oikealta, sellaista tietoa, jonka varassa voisi taas tahtoa, toimia ja elää. Hän muistaa Raamatussa sanotun, että ei jokainen, joka huutaa Herra, Herra, pääse taivaaseen. Sen eteen täytyy myös tehdä jotain. Tehdä sitä mikä on Isän tahto.

Kun ihminen tutkii, hän huomaa, että nuo suuret opetukset

viittaavatkin ihan eri tahdon suuntaan, kuin mihin hän ehkä tähän saakka on kulkenut. Hän on tahtonut elämässä itse asiaansa ihan toisia asioita: tietysti rahaa, tavaraa, asemaa, omaisuutta, turvallisuutta ja muuta ulkonaista. Sen lisäksi hän tahtoi aina suuttua. Hän tahtoi nautiskella epäpuhtaista mielikuvista ja teoista. Hän tahtoi oikeudenmukaisuuden toteutuvan vaikka väkivalloin ja kosta hän tahtoi ja vastata pahaan samalla mitalla. Usein hän tahtoi myös vihata muita ihmisiä, varsinkin muukalaisia ja vihollisia.

Suuret mestarit, Nasaretin Jeesus heidän mukanaan tuntuu kuitenkin puhuvan ihan muuta. Hän sanoo, että meidän ei oikeastaan koskaan pitäisi suuttua lainkaan, vaan varjella ajatustemme puhtautta. Meidän pitäisi osata puhua totta. Meidän pitäisi opetella lempeiksi eikä vastata pahaan pahalla, vaan antaa anteeksi ja ymmärtää. Lopulta meidän pitäisi opetella rakastamaan kaikkia luotuja niin kuin veljiämme. Jeesus kääntää meitä muuttamaan mielemme. Elämänohjeissaan hän antaa meille ihan uutta tahdottavaa, joka liittyy meidän olemiseemme, meidän tietoisuutemme muuttamiseen.

Jos ihminen tämän kutsun kuulee, on hän uuden tien alussa. Totuudenetsijät puhuvat puhdistuksen tiestä. Hänestä tulee totuuden etsijä, ja silloin hän huomaa, että häneltä puuttuu tietoa. Hän ei ole oikeastaan tiennyt näitäkään elämänohjeita tai ei ole ollut niistä kiinnostunut. Myös tunnepuolelta puuttuu jotain, Hän ei vielä ainakaan Jumalan rakkaudesta ymmärrä oikein mitään ja hän on ollut kiintynyt ja sidoksissa ihan toisiin asioihin. Ainakin hän on tahtonut ihan muita asioita ja näyttää sen takia joutuneen elämässään harhaan ja ahdinkoon.

Jos ja kun ihminen jossain vaiheessa lähtee etsimään elämässä totuutta, on se aina tärkeä päätös ja tahdon ponnistus. Kun edellä kuvasin tahdon olemusta ja sen ilmentämisen mahdollisuuksia omana aikanamme, haluaisin sen ohella ja yhteydessä tarkastella seuraavassa ihmisen sisäisen kolminaisuuden kahta muuta puolta: tietoa ja tunnetta.

Jumaltieto, jumaltunne ja jumaltahto

Länsimainen kehittyvä teollistuva ja tietoteollistuva yhteiskunta on yli kolmesataa vuotta elänyt tiedon valtakautta. Se on valtakausi, jonka keskellä yhä elämme. Se syntyi vastustamaan kirkon auktoriteettia, joka perustui yksipuoliselle uskon korostamiselle. Tiedon valta on tarkoittanut, että me olemme asettaneet tieteellisen tiedon ns. pään tiedon kaiken yläpuolelle, kaiken viisauden mitaksi. Me olemme siirtyneet kärjistetyksi sanottuna uskon ja uskonnon pakkovaltasta tiedon pakkovaltaan. Tiedon pakkovaltaa on runsaan sadan vuoden aikana lähdetty voimakkaasti kritisoidaan ensin Teosofian tullessa meille 1800-luvun lopussa. Toinen kritiikin aalto syntyi 1900-luvun lopussa, kun erilaiset uudet liikkeet ns. New Age ja sen myötä tullut uusi henkisten liikkeiden nousu voimakkaasti ryhtyi arvostelemaan tiedon ylivaltaa.

Teosofia on nimensä mukaan jumalviisautta, viisautta sellaista kuin jumalilla on, ja se väittää, että ihminen voi monien elämiensä kuluessa vähitellen tulla tietoiseksi omasta jumaluudestaan. Tämäkin tieto voidaan ottaa helposti vastaan vain tietona, ikään kuin alempana tietona, pään tietona. Me luemme kirjoja, pähkäilemme ja väittelemme, että onkohan tämä tieto oikein ja onko se näin vai noin.

Teosofinkin pitää huomata, että jumaltietoon tuleminen vaatii enemmän kuin mihin pää riittää. Itse asiassa jumaltietoon tuleminen ei sinänsä riitä ollenkaan, täytyy tulla jumalviisaaksi. Jumalviisautteen ei riitä pää, se vaatii myös sydämen. Sanotaan, että sydämellä näkee ja kuulee paremmin. Vasta kun sydän on mukana, tietoa voidaan alkaa nimittää viisaudeksi. Silloin tunne ja äly voivat löytää keskinäisen tasapainon. Totuuden etsijän tulee myös tunteillaan tuntea jumalaisuutensa. Hän voikin tulla tuntemaan sen hetkittäin ja kasvavassa määrin silloin, kun hän tuntee jumalaisen rakkauden kulkevan itsensä läpi matkalla Jumalasta hänen kauttaan muihin ihmisiin, myös muukalaisiin ja vihollisiin. Tällöin ei enää ole kysymys siitä rakkaudesta, josta me arkena puhumme, vaan siitä rakkaudesta, josta apostoli Paavali puhuu korinttolaiskirjeessään.

Edellä kuvatun prosessin jossain vaiheessa saattaa tulla esiin vielä sellainen tilanne, jossa jumaltietoon ja -viisauteen pyrki-vä ihmisveli yhtäkkiä tulee siihen kohtaan, että hän tajuaakin, ettei tiedä mitään. Siitä sanovat edellämme kulkeneet viisaat, jotka ovat joskus tällaiseen tilanteeseen tulleet, että se voi olla tosi viisastumisen lähtökohta. Totuuden etsijä voi siis kasvat-taa itsessään jumaltietoa ja viisautta, joka on enemmän kuin mitä yliopistoista saa ja jumaltunnetta, joka toisin sanoen on rakkautta. Tähän itsekasvatustyöhön tietysti tarvitaan tahtoa ja uskoakin. Usko voi matkalla kasvaa tiedoksi, mutta voiko tah-dosta tulla jumaltahtoa?

Jumaltahtoinen ja Jumalan tahto

Mitä on jumaltahto, mitä Jumala tahtoo meidän suhteemme? Vai pitääkö meidän tahtoa jotain Jumalamme suhteen? Jos ar-kaillen ja nöyryn mielin, mutta samalla selkeästi yritän vastata, voisin sanoa, että Jumala tahtoo meidän olevan ihmisiksi. Ni-menomaan olevan ihmisiksi, ei tekevän jotain eikä omistavan mitään, vaan olevan. Ja toisaalta olevan ihmisiksi ei tulevan, vaan olevan tässä ja nyt, koska vain tässä ja nyt voi olla. Ihmi-siksi olemisen harjoitteleminen voi olla esimerkiksi Jeesuksen joogaa.

Sanotaan, että on lottovoitto syntyä suomalaiseksi. Osaisim-mepä tätä lottovoittoa käyttää. Syntyminen Suomeen merkitsee uskonnon vapautta. Meillä on mahdollisuus tutustua moniin henkisen kasvun traditioihin. Jos on tahtoa kokeilla, voi valita. Totuuden tahdossa voi kasvaa, vaikkemme vielä koko totuutta tuntisikaan. Maailman kaikkien suurten viisaiden opetukset ovat meillä poikkeuksellisen hyvin saatavissa ja tutkittavissa. Silti vielä harva tietää, että esimerkiksi meillä teosofia avaa ai-van uuden näkökulman kristillisyyteen. Se on näkökulma, jos-sa ihminen saa itse kasvaa, olla aktiivinen ja iloita tarvitsematta tuntea itseään jatkuvasti kurjaksi maan matoseksi. On totta, että ihmisiksi oleminen Jeesuksen etiikan mukaan on vaativaa, mutta on se myös palkitsevaa. Se antaa näköalaa, uutta toivoa, voimaa ja merkitystä elämään, jopa tuleviin elämiin. Se, joka

käyttää tahtoansa hyvään, vahvistaa itseään. Hänen aistinsa kehittyvät ja herkistyvät. Hän alkaa saada voimia parantamiseen, selvänäköisyyteen ja muihin kykyihin, jotka meissä useimmissa vielä ovat uinuvassa tilassa.

Hyppy tuntemattomaan

Mutta oli toinenkin kysymys. Pitäisikö meidän tahtoa jotain Jumalan suhteen? Olisiko se myös sitä jumaltahtoa meissä? Luulen, että ainakin meidän tulisi tahtoa saada jonkinlainen kokemuseräinen yhteys tähän Jumalaan. Yleensä me tarvitsemme sen varmistuaksemme, että Jumala on olemassa. Suomalainen ei tahdo uskoa ennen kuin näkee.

Kun ihminen sydämestään rukoilee: Tapahtukoon Sinun tahtosi, on se aina hyppy tuntemattomaan, aina pelottavaa. Siksi kai yleisempää onkin, että ihminen välttelee Jumalaansa. On olemassa sanonta: ”Ei ihminen totuutta etsi, hän pakenee sitä”. Eikä ihme. Kyllä Jumalanpelkoa on saarnattu niin monta sataa vuotta Suomen kirkoissa. En tiedä, onko kaikkia pelotellusaarnoja vieläkään pidetty. Kun ihminen näin välttelee, pelkää ja pakenee Jumalaansa, voisi luulla että hän tahtoo kantaa itse vastuunsa. Vastuun ottaminen on aina kulkua kohti vapautta ja vastuu kuuluu olennaisena osana henkiseen kasvuun.

Olen joskus myös kuullut joidenkin tulkitsevan, että ”Tapahtukoon sinun tahtosi” -lauseen rukoileminen tarkoittaisi, että silloin kaikki vanha karma lankeaa maksettavaksesi. Uskon, että tuollainen ajatus kertoo liian kapeasta karman lain ymmärtämisestä. Kyllä meidän täytyy nyt jo nähdä, että karman laki ei ole mikään rangaistusautomaatti. Meidän on ollut ja yhä vielä tuntuu olevan vaikeata käsittää, että Jumala on rakkaus. Niin on myös karman laki ehdottoman oikeudenmukaisuuden ja rakkauden kosminen laki. Jos ymmärrämme, että Jumalan keskeinen ominaisuus on rakkaus, silloin ymmärrämme myös, että armo ja armahtavaisuus ovat siinä olennaisia elementtejä. Jeesus itse sanoo ”Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden. Eikö Jumala siis olisi laupias? Jos ja kun ihminen osaa armahtaa, eikö silloin Jumala osaa? Miksi Jumala haluaisi mu-

sertaa tietoisuuteen tulleen lapsensa tämän väärin valintojen aiheuttamien rangaistusten alle? Eikö armo ole sitä, että me saamme korjata erehdyksemme? Haluaisin mielelläni välttää tällaisia ”taivas putoaa niskaasi” -tyyppisiä tulkintoja. Meillä on niistä historian varrelta huonoja kokemuksia.

On totta, että tapahtukoon sinun tahtosi on niin vaikea rukoiltava siksi, että meidän oma tahtomme on ollut niin heikoilla. Oman tahtomme harjaannuttamisessa meillä on ollut kova työ; tässä puhdistuksen tielläkin, kun olemme koettaneet suurten mestarien käskyjen mukaan olla ja elää. Silloin tuntuu, että sitten kun minä olen oikein opetellut ja ponnistanut sen tahtoni voimakkaaksi, niin sitten havaitsenkin, että minun pitäisikin rukoilla Jumalan tahdon toteutumista. Näin me saamme mietiskellä. Mutta koko ongelma on siinä, ettemme oikein osaa nähdä sitä, mitä tässä prosessissa tapahtuu, koska se on paradoksaalista niin kuin kaikki muukin esoteerinen kristinusko.

Kun me osaamme oikealla mielellä ja oikealla sydämellä sanoa, tapahtukoon sinun tahtosi, olemme asettuneet niin kuin Pekka Ervast tuossa totesi: oikeaan suhteeseen Jumalaan. Mikä on se oikea suhde? Se on se, että kun minä sanon: ”Tapahtukoon sinun tahtosi”, minä en enää pidä itseäni Jumalasta erillisenä. Minä ymmärrän Jeesuksen lauseen: ”Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä”. Tapahtukoon sinun tahtosi, on minun puhettani omalle korkeammalle jumalaiselle tietoisuudelleni. Sille tietoisuudelle, joka on meissä jokaisessa ja josta tietoisiksi jokaisen meistä on tahdottava tulla, jos me tahdomme tässä elämässä nousta omille jaloillemme.

Jokaiselle yrittäneelle on selvää, että rukouslause: ”Tapahtukoon sinun tahtosi” on pelottava hyppy tuntemattomaan. Tässä kohtaa sen tähden vaaditaan uskoa, uskoa siihen, että Jumalan tahto kantaa. Se on myös tahtoa uskoa, että kaikki viisaat, joita maailma todella kunnioittaa, ovat sanoneet, että henkisellä tiellä pelko voi lakata. Ihmisen on uskallettava mennä myös vuosisatoja kestäneen oman jumalanpelkonsa läpi. On lakattava pakenemasta sisäisen itsensä kutsua. Ihmisen on kuljettava puhdistuksen tietä niin sinnikkäästi, että hän tulee

siihen kohtaan, jossa Jumala ilmoittaa hänelle, että pelon aika sinun elämässäsi on ohi. Tällainen vapautuksen kokemus tulee jokaiselle ihmiselle sellaisena kuin hän on sen ansainnut. Sisimmän itsensä kokemus on ihmiselle aina kokemus todellisesta rakkaudesta, joka ei pelkää mitään. Siksi voisi lisätä Paa-valin korinttolaiskirjeen kuuluisiin rakkauslauseisiin: ”Rakkaus ei pelkää”.

Saattaa tietysti olla, että kirkko, paradoksaalista kyllä, on oikeassa saarnatessaan jumalanpelkoa. Tunnettuahan on sekin, että ihminen juuri sellaisia asioita kutsuu luokseen, joita hän pelkää. Mutta luulen, että ei kirkko sitä näin ole ajatellut. Tahdon vapautta koskeva perimmäinen kysymys onkin: Onko tahto vapaa vasta sitten, kun olemme vapautuneet tästä omasta tahdostamme tai antaneet sen yhtyä meissä olevaan jumaltahtoon? Tämän asian pohdinta täytyy aloittaa hiljenty-mällä, puhdistamalla mieli turhasta. Sillä yksi suurista ongelmista on, että kun me haluaisimme kuulla mitä Jumala meiltä tahtoo, me emme kuule mitään. Meidän oma mielemme pitää niin kovaa meteliä ja täyttää tajuntamme kaikenlaisella säällä niin, ettei Jumala enää sovi sekaan. Jos me haluamme päästä kiinni omaan sisäiseen jumaltahtoomme, joka on rakkautta, voimaa ja rohkeutta, vaaditaan ennen kaikkea hiljaisuutta, tahtoa kuunnella, rauhaa olla, hiljaisuutta antaa meissä olevan jumalaisen tahdon soida. Se tahto soi rakkautena. Se on elävää joogaa, elävää rukousta. Tätä hiljaista tietä Jumala voi astua sisään meidän sydämeemme, siihen hiljaisuuteen, siihen jumaltiedon, jumaltunteen ja jumaltahdon pyhään temppeliin, jossa lopulta kaikuu vain yksi lause: Tapahtukoon sinun tahtosi.

Jokapäiväisen leivän mysteeri

Korkeahenkisten rukouslauseiden keskellä on kohta, jossa meidän tulisi rukoilla jokapäiväistä leipää, syömistä, fyysisen olemassaolon perustarviketta. Maapallon nälkäongelman kannalta pyynnön voi ymmärtää. Entä sitten meillä täällä vauraassa pohjolassa, yltäkylläisyyden keskellä? Meillä on tiedossa, että nälkäongelma tällä pallolla voitaisiin nykyisten aineellisten resurssien puitteissa ratkaista, jos vain tahtoa löytyisi. Oliko Jeesuksella jokin erityinen tarkoitus rukouksen tässä kohdassa?

Kaikki me tarvitsemme joka päivä jotain syödäksemme, pysyäksemme hengissä. Jokapäiväisen leivän hankinta kaikkine tykötarpeineen on ihmiskunnan historiassa ollut kautta aikain suuri päivittäinen ponnistus. Olemme kuitenkin kulkemassa kohti sitä aikaa, että yhä vähemmän ponnistusta – varsinkin pitkälle teollistuneissa maissa – vaaditaan välttämättömän elannon hankkimiseen. Silti laajalti katsoen yhä vieläkin näyttää pitävän paikkansa sanonta: ”Otsasi hiessä pitää sinun leipäsi syömän”.

Ne meistä, jotka uskovat ajatuksen ja rukouksen voimaan, voisivat ajatella, että kaikki tämä kehitys ainakin osittain on sen ansiota, että me – koko kristikunta – olemme kohta kahden tuhannen vuoden ajan päivittäin rukoilleet Isä meidän -rukouksessa jokapäiväistä leipää. Rukouksemme on siis kuul-

tu. Skeptikot ja materialistit puolestaan laittavat leivän saannin helpottumisen tietysti taloudellisen kasvun ja teollisen kehityksen tiliin. Totta kai näin on. Asioilla on aina myös materiaallinen ilmenemismuotonsa.

Joka tapauksessa näyttää siltä, että vuosituhansia kestänyt puurtaminen ja raadanta vähitellen kaikinpuolisen kehityksen myötä alkaa helpottua. Nyt ja tulevaisuudessa vähä vähältä ihmiskunnalle – ainakin täällä teollistuneessa lännessä ns. kristillisessä maailmassa – pitäisi olla tarjolla enemmän mahdollisuuksia toteuttaa korkeammanlaatuisia tehtäviään. Nyt ei kaikki aika enää mene pelkän olemassaolon ylläpitämiseen. Toteutammeko me sitten tätä korkeampaa mahdollisuuttamme, siitä onkin kysymys.

Tarkoitukseni on tässä luvussa nostaa esiin vähälle huomiolle jäänyt näkökulma jokapäiväisestä leivästä; yksinkertaisesti siitä leivästä, josta Jeesus puhuu meille Isä meidän -rukouksessa. Kohta 2000 vuotta on kulunut siitä, kun Jeesus oli valmis antamaan seuraajilleen rukouksen ja mietiskelyohjeen, jossa kyseinen latinankielinen kohta kuuluu: ”Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.” Lause ei tunnu sisältävän mitään erityistä mystiikkaa, enkä usko, että monetkaan meistä ovat tulleet sitä syvemmin miettineiksi. Itselleni oli suuri yllätys, kun yli parikymmentä vuotta sitten luin ensimmäistä kertaa Pekka Ervastin kääntämän kirjan Vuorisaarna, jossa hän antaa Jeesuksen suuresta puheesta oman käännöksensä, kommentoi ja selittää sen sisältöä vuoropuhelun muodossa.

Tähän nimenomaiseen rukouksen kohtaan Ervast tarjoaa toisenlaista tulkintaa ja myös toisenlaista käännöstä. Sellainen on ollut kauan olemassa. Se löytyy ensimmäisestä latinankielisestä raamatunkäännöksestä, niin sanotusta versio Vulgatasta, jossa kohta kuuluu: ”Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie”. Anna meille tänä päivänä meidän yliaineellinen siis henkinen leipämme. Onko siis niin, että meidän tulisikin Isä meidän -rukouksessa pyytää jotain muuta kuin syötävää eli ravintoa? Pyytää ei vain sitä, joka pelkästään pitää meidät elossa, vaan sitä ravintoa, joka pitää meidät hengessä, yhteydessä

henkeen.

Voin kuvitella kuinka Ervastkin on ollut yllättynyt löytäessään tämän versio Vulgatan käännöksen. Hän ottaa vielä edellä sanotun ajatuksen vahvistukseksi toisen kohdan Jeesuksen puheesta. Hän nimittäin myöhemmin kehottaa, ettemme huolehtisi siitä mitä söisimme, joisimme ja pukisimme päällemme. Sen sijaan meidän tulisi katsoa taivaan lintuja ja kedon kukkia, joista niistäkin taivaallinen Isämme pitää huolta; kuinka ei sitten meistä. Tämä ajatus selvästi puhuu sen puolesta, ettei meidän päivittäisessä rukouksessa tarvitse olla huolissamme ruumiimme ravinnosta, vaan jostain muusta. Jumala, jota me rukoilemme, kyllä tietää aineelliset tarpeemme. Jeesus sanoo: ”Etsikää ensin taivasten valtakuntaa, niin kaikki muu sen mukana teille annetaan.” Ensimmäinen on siis etsittävä ja myös uskottava. Se vaatii tahtoa ja ponnistusta.

Kun omalta kohdaltani ja tämän päivän näkökulmasta ajattelen Ervastian kiinnostavaa havaintoa, näyttää tuon jokapäiväisen leipälauseen alkuperän todistelu vähemmän dramaattiselta. Puhuihan Jeesus muutenkin paljon vertauksien kautta. Näin voidaan jokapäiväinen leipäkin nähdä ja, totta kai ymmärtää myös hengen ravinnoksi. Silti, pari tuhatta vuotta myöhemmin, tämä havainto on tärkeä. Vapaushan on meillä ymmärtää ja rukoilla, mitä kukin haluaa. Tarpeemme ovat erilaiset, tietoisuutemme on erilainen. Rukous määrittyy sen mukaan, kuinka me nyt sen sisällön oivallamme ja mitä jo vuosituhanasia toistetut lauseet meille tässä ja tänään, henkilökohtaisesti merkitsevät. Alammeko olla kehityksessä jo niin pitkällä, että voisimme rukoilla henkistä leipää?

Olen vakuuttunut siitä, että Isä meidän -rukous on Raamatussa aidointa Jeesuksen puhetta, jossa jokainen lause aukeaa ja syvenee ihmisen niitä miettiessä. On olemassa toinenkin Jeesuksen tunnettu lausuma, joka tukee ja vahvistaa tämän rukouslauseen nimenomaista henkistä sisältöä ja tulkintaa. Jeesus sanoi ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.”

Kun tämänkaltaisia asioita lähtee pohtimaan, huomaa pian sen, kuinka vähän itse osaa miettiä edes näitä kaikkein keskei-

simpää rukouslauseita ja niiden todellista merkitystä. Toisaalta niihin paneutuminen ja se, että vakavasti koettaa niitä ymmärtää ja omaa elämäänsä vasten peilata, paljastaa myös vähitellen, miten ladattuja ne ovat. Niiden merkityssisällöt avautuvat moneen suuntaan, Raamatun ja uuden testamentin muihin teksteihin, mutta myös muuhun henkiseen ajatteluun ja traditioihin.

Voimme vielä kerran palata Ervastian kuuluisaan kiteytykseen: ”Ihmiselle on annettu henkinen ase, jolla hän voi maailmoja vallita. Tuo henkinen ase on ajatus ja ajatuksen oikea käyttö on meditaatiota eli rukousta”. Käsitys siitä, että ihminen voi oikealla ajatuksella eli rukouksella vallita maailmoja on huikaiseva väite ajatuksen voimasta. Samaan asiaan liittyy myös Jeesuksen ohje hänen antaessaan meille vuorisaarnassaan Isä meidän -rukouksen. Hän muistuttaa meitä siitä, miten tärkeää rukouksessa on se todellinen ajatus ja todellinen henkinen asennoituminen eivät pelkät sanat. Joogaohje kuuluu: ”Kun te rukoillette, älkää tyhjiä hokeko ja luulko, että teitä teidän monisanaisuutenne tähden kuultaisiin, vaan rukoilkaa hengessä ja totuudessa”.

Monet lapsuudessa opitut rukoukset muuttuvat meille matkan aikana helposti litanioiksi, jonkinlaisiksi mantroiksi, joita emme aina välitä emmekä osaa miettiä. Niistä lauseista on silloin huvennut se henki ja totuus, joista Jeesus puhuu, jotka kuitenkin ovat se rukouksen todellinen voima. Näemme, että sanallisesti samanmuotoinen rukous voi saada rukoilijan tajunnantilasta riippuen monenlaisia sisältöjä. Rukoustilanteesta, rukoilijan tajunnan sisällöstä ja uskossa antautumisesta riippuu rukouksen tai meditaation kulloinenkin vaikutus ja voima.

Olen kuullut myös sanottavan, että ainoa oikea rukous, jossa voimme pyytää itsellemme jotain, on, kun pyydämme itsellemme lisää valoa. Oikeastaan meidän ei pitäisi itsellemme muuta rukoillakaan. Tällä en halua yhtään vähätellä Isä meidän -rukouksen voimaa. Meillä on mahdollisuus mennä – ja niin meidän pitäisikin tehdä – mennä sanojen taakse ja paneutua niiden todelliseen henkeen. On myös paljon kokemusta siitä, kuinka esimerkiksi Isä meidän -rukous antaa joissain tilanteissa

hyvin voimallisen suojan. Se on suojeleva ja pelastava mantra.

Mitä kaikkea sitten on se henkinen, joka päivä tarvittava yliaineellinen leipä, jota Jeesus kehottaa meitä rukoilemaan, voisi ajatuksellisesti olla? Sananlaskussa sanotaan: ”Joka ei työtä tee hänen ei syömänkään pidä” ja jo alussa viittasin toiseen, Raamatusta tuttuun lauseeseen: ”Otsasi hiessä pitää sinun leipäsi syömän”. Molemmat sanonnat tuntuisivat sanovan, että leivän eteen on ponnisteltava. Näin herää kysymys, täytyykö yliaineellisen leivän saamiseksi myös ponnistella. Onko niin, että yliaineellinen leipä ei olekaan ”armonpullaa”, joka lankeaa kuten Manulle iltapala, automaattisesti? Onko niin, että yliaineellista leipää ei syö se, joka ei työtä tee? Tämän kysymyksen eteen jouuu ihminen, joka on lähtenyt henkisen itsekasvatuksen tielle. Se on tie, jolla hänen täytyy alkaa ottaa itsensä vakavasti. Se on tie, josta kaikkien uskontojen salainen viisaus puhuu. Myös kristinuskon salainen, esoteerinen puoli.

Tositapahtumien tulkinta, erilaiset kertomukset ja eri lähteistä ammentuva viisaus näyttäisivät kaikki osoittavan, että näin on. Ei riitä, että passiivisesti jäämme odottamaan. Evankelis-luterilaisen kirkon suuri erehdys on, että se tulkitsee ihmisen oman henkisen ponnistelun vähemmän tarpeelliseksi ja puhuu vain uskosta, joka on Jeesuksen ns. lunastustyön totena pitämistä. Tosiasia on, että ”Jumalat auttavat sitä, joka auttaa itseään”. Kun me lähdemme tielle, meillä täytyy tietysti olla myös uskoa siihen, että meitä autetaan. Kokemus kertoo, että kun ihmiset tämän uskonsa varassa toimivat ja panevat itsensä peliin, alkaa myös tapahtua.

Kun alamme mietiskellä jokapäiväisen leivän rukouskohtaa ja pyydämme nimenomaan henkistä ravintoa, olemme silloin ottamassa askelta ylöspäin uskon ja luottamuksen portaita. Emme ajattele enää pelkkää hengissä pysymistä. Alamme silloin rukouksessa ja sen avulla ottaa askeleita uudelle tasolle. Se on se elämisen taso, josta sanotaan, että me alamme elää maailmassa, mutta emme maailmasta. Me tähtäämme siihen, että me eläisimme ja tavoittelisimme henkeä, todellista, korkeampaa tietoisuuttamme, korkeampaa potentiaaliamme. Siitä tulee meille välttämätöntä hengen ravintoa. Ja eräänä päivänä

se ei ole enää pelkkää leipää ja viiniä, vaan juhla-ateria, jota sanotaan valaistumiseksi.

Jeesus on elämänsä aikana opettajana muutamassa tärkeässä tilanteessa tekemisissä leivän kanssa. Leipä on yleensä silloin aina paitsi ruumiin ravinto myös jotain enemmän. Se on korkeamman energian ja voiman symboli, joka henkistyneimmillään on puhdasta rakkautta ja valoa. Leipä tässä merkityksessään on myös korkeamman tietoisuuden vertauskuvaa, joka antaa elämällemme selkeän tarkoituksen ja mielekkyyden; sen mielekkyyden, joka tälläkin hetkellä näyttää olevan niin monelta olevan hukassa.

Sana ja leipä ravitsevat

Kun Jeesus puhuu kansanjoukoille ja on julistanut pitkään, tulee ihmisille nälkä. Opetuslapsilla on mukanaan viisi leipää ja kaksi kalaa. Jeesus kehottaa opetuslapsia jakamaan eväät kuulijoiden kesken. Tällä ohjeellaan ja teollaan Jeesus soveltaa rakkauden ja antamisen lakia käytäntöön. Kun kaikki, joilla on, antavat niille, joilla ei ole, riittää kaikille. Ja mikä tärkeintä: antavalta ei annettava lopu. Näin on rakkauden laki. Rakkaus ei lopu, vaikka sitä jakaa. Silloin kun itsekkyyden ja kilpailun laki toimii, jäävät heikoimmat aina vähälle tai osattomiksi. Leivän jakamisen käytännössä Jeesus osoittaa, kuinka maailman nälkäongelma ratkaistaan. Myös vuorella jaettu leipä on näin katsoen hengenravinnon symboli. Se on voimaannuttavaa energiaa, jota ei pidä pihistellä. Sen antelias jakaminen laukaisee ihmisessä oikean ajattelu- ja toimintamekanismin. Esimerkki leviää ja antaa voimia, uskoa ihmeeseen. Näkikö kokoontunut kansa ihmeen? Ehkä ei, mutta opetuslapset näkivät. Ne joilla oli silmät nähdä, ne näkivät.

Jeesus osoittaa toiminnallaan, miten jaetaan myös yliaineellista leipää, hengen ravintoa. Hänen metodinsa on tässä kuten niin monessa muussakin paikassa, että saaminen ja ”mulle, mulle” -ajattelu käännetään vastakohdakseen rakkaudelliseksi antamiseksi. Se on ponnistelua sitä kohti, että voittaisimme oman itsekkyytemme. Itsekkyyks on aikamme ja koko maail-

man suurin vitsaus. Kun alamme voittaa itsekkyyttä itsessämme, se avaa meille portteja valoon. Kun totuuden etsijä uskoo tähän logiikkaan ja toimii sen mukaan, alkaa se toimia kuin vettä vaan. Se on sitä vettä, josta Jeesus sanoo naiselle kaivolla: ”Ken tätä vettä juo, hän ei enää janoa”.

Ehtoollisen leipä

Kun Jeesus viimeisen kerran maanpäällisen elämänsä aikana on jakamassa leipää, tapahtuu se viimeisellä ehtoollisella. Jeesus sanoo leivästä silloin: ”Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan.” Teosofian mukaan Jeesus uhraa fyysisen ruumiinsa ristin kuolemassa, joka on hyvin korkea vihkimyksen aste. Salatieteellisesti, okkulttisesti katsoen fyysisen ruumiin tultua uhratuksi Golgatalla, Jeesus Kristus saa käyttöönsä aurinkoruumiin, ns. Samporuumiin, lopullisen, kuolematon käyttövälineen. Hänen ei enää tarvitse syntyä maan päälle uuteen ruumiiseen.

Ehtoollisen symbolinen merkitys on meille hyvin vaikea ymmärtää. Kyllä se säilyy meille mysteerinä. Jos yrittäisin puhekea jotain siitä sanoiksi, sanoisin, että viimeisellä ehtoollisella leivästä tulee aineen kirkastumisen ja hengen ylösnousemuksen symboli. Se on Jeesuksen maanpäällisen opetustyön vertauskuvallinen huipentuma, jonka hän tahtoo meidän muistavan. Hän asettaa ehtoollisen muistoateriaksi, rituaaliksi, joka muistuttaa meitä matkastamme ja sen korkeimmista henkisistä päämääristä: rakkaudellisesta palvelemisesta ja rakkaudellisesta uhrautumisesta.

Ehtoollisella nautitaan leipää, joka symboloi Jeesuksen ruumiista, joka ylösnousemuksessa kirkastuu, muuttuu eräänlaiseksi valoruumiiksi. Se on mysteeri, jossa materia kirkastetaan, aineesta tulee henkeä. Materiasta tulee valoa. Lihallisesta ruumiista tulee hengen ikuinen käyttöväline. Kun Jeesus viimeisenä iltana sanoo ehtoollisen asetussanat, eivät opetuslapset sitä silloin tietenkään ymmärrä ja Jeesuskin luultavasti vasta aavistaa. Vasta jälkeinpäin Jeesuksen uhrikuoleman jälkeen näitä sanoja voi ymmärtää. Sellaisen materian kirkastamisen

muiston mekin ehtoollista nauttiessamme annamme tulla ruumiisemme ja tajuntaamme. Se leipä muuttuu, yliaineellistuu rakkaudeksi ja valoksi. Tämä on ehtoollisen ja myös yliaineellisen leivän symboliikkaa.

Valo on ravintoa

Vuoden 2004 viimeisessä numerossaan Minä Olen -lehti julkaisi huomiota herättäneen artikkelinsa Zürichissä asuvasta professori Mikael Werneristä, joka elää jo neljättä vuotta valoravinnolla. Edellisen vuoden kesäkuussa Forum Humanum -yhdistys tuotti viikonlopun mittaisen seminaarin Vihdin Vähäkylässä, jossa vieraana oli puolalainen ekofilosofi Henryk Skolimowski. Seminaarin otsikko oli The Wisdom of Light – Valon viisaus.

Skolimowski oli tuolloin valmistelemassa uutta kirjaansa, jonka keskeisiä ajatuksia saimme viikonlopun mittaan pohtia. Ekofilosofin näkymän voi tiivistää kolmeen sanaan: Kaikki on valoa. Hän tarkastelee valoa evoluution keskeisenä agenttina. Jos käytämme apunamme hänen tarkastelukulmaansa, näemme, kuinka valo itse asiassa saa aikaan ravinnon. Meidän jokapäiväisen leipämme ydin ja keskeinen aikaansaaja on valo. Valotan tiiviisti seuraavassa tätä ajattelumallia.

Me kaikki tunnemme kouluajoilta käsitteen fotosynteesi eli yhteyttäminen. Se on järjestelmä, jolla koko maapallon vihreä kasvikunta luo ja jatkuvasti uusintaa itseään ja tuottaa uutta ravintoa. Tämä ensimmäinen synteesi on valtava askel valon näkyvässä voittokulussa, jossa valo muuntautuu nesteistä ja ravintosuoloista fotosynteesissä eläviksi viherkasveiksi, ruohoksi puiksi, viljaksi, jne. Kaikki maapallon kasvikuntaa ”korkeamat” eliöt saavat ravintonsa näistä viherkasveista. Ne itse asiassa syövät tiivistynyttä, kondensoitunutta valoa.

Seuraava valon aikaansaaman kehityksen suuri aalto on Skolimowskin teoriassa ilmiö, jota Henryk nimittää logosynteesiksi. Se tapahtuu ihmisessä, joka ravintonaan nauttii tätä valoa viherkasveja syömällä tai vielä muuntautuneemmassa muodossa syömällä lihaa. Kyseessä on silloin valoravintoketjun alkupäästä

jo pidemmälle edennyt, ei niin suora tapa nauttia valoa. Tämä sama valo muuntautuu ihmisessä ajatteluksi ja pohdinnaksi. Termi logosynteesi siis lähtee kreikan sanasta ”logos”. Valo on näin tuottanut evoluution kuluessa logosynteesissä prosessin ja ilmiön – ihmisen tajuisen tietoisuuden jossa universumi voi heijastua ja pohdiskella itseänsä. Jos ajattelemme esimerkiksi ihmisen silmää ja sen liittymistä ihmisen tajuiseen kokonaisuuteen, voidaan sanoa, että valo on saanut aikaan olennon, jossa maailmankaikkeus voi heijastaa itseään ja tulla nähdyksi, jopa ymmärretyksi.

Valon voittokulun seuraava suuri harppaus on teosynteesi, alkuaan siis kreikan sanasta Theos – Jumala. Teosynteesissä valo on saanut ihmisen mielessä ja tajunnassa aikaan niin hienovirtteisen apparaatin, että se kykenee luomaan kuvan Jumalasta, korkeimmasta valosta. Eikä tämä vielä riitä. Ihminen joka on lähtenyt tekemään valotyötä – joogi, pyhimys, henkisen tien kulkija – on lähtenyt kulkemaan valoa kohti ja antaa valon työskennellä itsessään niin, että on päässyt jopa yhtymään tähän universaaliin valon keskukseen eli valaistumaan. Hän on tullut oivaltamaan sen suuren ykseyden mahdollisuuden, joka tätä kautta on meissä kaikissa. Me olemme valon lapsia kaikki.

Tämä oli Henryk Skolimowskin näkymä näistä kolmesta synteesistä. Viimeksi mainittu: Teosynteesi palauttaa meidät takaisin pääsiäistapahtumiin, viimeiseen ehtoolliseen ja siihen, mitä Jeesus sanoo leivästä ja viinistä. Hän puhuu hyvin korkealla, mystisellä symbolikielellä sanoessaan: ”Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan”, ja ”Tämä on minun vereni, joka teidän edestänne vuodatetaan”. ”Kun te sen teette, tehkää se minun muistokseni”. Ehtoollisen symbolisella muistoateriaalla me vertauskuvallisesti nautimme täydellisesti valaistunutta ravintoa, Jeesuksen ruumista, joka inhimillisesti katsoen on käynyt läpi kaikki materian valaistumisen prosessit.

Jeesus Kristus on meidän suuri esikuvamme ja opettajamme, meidän vanhempi veljemme, niin kuin teosofit sanovat. Hän osasi ottaa itseensä, ottaa vastaan sen Jumalan täydelli-

syyskuvan ihmisestä, jonka hän sai jo Jordanin kasteessa. Sen jälkeen hän määrätietoisesti työskenteli ja opetteli virittämään tämän fyysisen ruumiinsa oman etiikkansa, oman ajattelunsa ja toimintansa käytännössä niin hienovireiseksi, että jumalainen kirkkaus, jumalainen valo hänessä läpäisi täysin kaiken materiaalsen, kaiken aineen ja pyhitti sen kokonaan.

Nämä ovat kaikki melkoista pohdintaa vaativia asioita. Haluaisin ottaa kuitenkin esiin vielä yhden näkökulman, joka voidaan avata seuraavalla kysymyksellä. Kun Jeesus sanoo, ettei meidän tarvitse huolehtia mitä söisimme ja joisimme, niin pitääkö se paikkansa myös yliaineellisen, henkisen leivän suhteen? Kyllähän meidän taivaallinen Isämme tietää, että me tarvitsemme myös henkistä ja yliaineellista leipää jo ennen kuin me sitä pyydämme. Eikö?

Varmasti tietää. Ja tätä yliaineellista leipää on myös meille tarjolla. Tarjontaa ei puutu. Ongelma on vain siinä, olemmeko me valmiit, osaammeko me ottaa sitä vastaan; osaammeko me ottaa vastaan korkeampaa tietoa, valoa ja rakkautta. Rukouksen ja/tai meditaation tila, se osaammeko me rukoilla hengessä ja totuudessa, kertoo sen, osaammeko me ottaa vastaan yliaineellista leipää. Tuo tila on suorassa suhteessa niihin eettisiin harjoituksiin, joita meidän oma tietoisuutemme, tämän oman vastaanottoaparaattimme virittäminen vaatii.

Jos kysymme, mitä yliaineellisen leivän vastaanottaminen meiltä itse kultakin vaatii, voisin sanoa, ”vastaanottimen virittämistä”. Asiaa voi valaista seuraavalla esimerkillä: Moni meistä varmasti ihmettelee, mikseivät ihmiset yleensä esim. rakastuneisuuden tilassa voi elää kovin pitkään, vaan ennen pitkää tämä ihana huuma kaikkoaa ja hurmos haihtuu harmaaseen arkeen. Uskon, etten ole kovin kaukana totuudesta sanoessani, että rakastumisen kokeminen on joutumista kosketuksiin kosmisen voiman kanssa, joka mitä ilmeisimmin on kohtalon käsissä. Tämä voima vetää yhteen ihmisiä, joilla on karmallista oppimista toisiltaan. Kun itse rakastumisen pilvi sitten hälvenee ja arki alkaa, pitää tuo ihana muisto ihmiset yleensä kuitenkin yhdessä ja jos ei pidäkään, niin se läksy on heillä sitten vielä edessään. Mutta miksi pilvi katoaa?

Näen yhden syyn siinä, että rakkaudelliset energiat ovat niin korkeita ja hienoviritteisiä, että ne eivät viihdy kovin kauan sel-laisessa ihmisessä, jonka mieli ja tajunta tuon tuostakin täytty-vät raskailla energioilla. Sellaisia ovat esimerkiksi viha, ahneus, kauna, kostonhimo, anteeksiantamattomuus ja erilaiset aggres-siiviset tunteet, joihin ihminen helposti kiinnittyy. Rakkaus kukoistaa vapaudessa.

Yliaineellisen, henkisen leivän suhteen on voimassa saman-kaltainen lainalaisuus. Jotta voima voisi meihin laskeutua, täy-tyy meidän voimankäyttö-apparaattimme olla niin henkisesti vahva ja puhdas, että se kykenee vastaanottamaan tämän ener-gian, tämän valon, tämän yliaineellisen leivän. Tavoitteena on tällöin vapaus, henkinen vapaus ja riippumattomuus. Meidän on vapautettava mieleemme riippuvuuksista. Suuttuva ja louk-kaantuva mieli, valehtelevinen, seksuaalinen himokkuus, riip-puvuus, aggressiivisuus, viha, kostonhimo ja kateus ovat kaik-ki riippakiviä, jotka estävät meitä kohoamasta hengessä. Tässä tapauksessa ne ovat enemmänkin kuin ankkureita, jotka sitovat meitä tarpomaan täällä kurassa ja sanonta ”Enkelit lentävät sik-si, että ne ottavat itsensä niin kevyesti”, kuvaa hyvin tätä asiaa. Jumalat vapauttavat sen, joka on valmis vapauttamaan itsensä.

Kun me rukoilemme niin kuin Jeesus meitä kehottaa ”hengessä ja totuudessa”, kertoo se meidän pyrkimykses-tämme: me tahdomme ponnistella. Me tahdomme saat-taa oman tahtomme Jumalan tahdon suuntaiseksi. Oikea suuntautuminen, oikea ajatus on tärkeää. Näyttää siltä, että palaamme taas tähän Ervastin ajatukseen: Ihmisellä on kä-dessään ase, jolla hän voi maailmoja vallita. Ja tämä ase on ajatus. Ja ajatuksen oikea käyttö on meditaatiota eli rukousta. Isä meidän -rukouksessa, tässä kohdassa me asetumme oikeaan suhteeseen ympäröivään maailmaan, sanoo Pekka Ervast.

Jokaisen pyrkijän edistymistä tarkkaillaan. Kun lopulta pää-omme oikeaan virittäytymisen tilaan, kun olemme kuin tyhjiä astioita, silloin astia voi täyttyä taivaallisella voimalla, taivaalli-sella energialla. Kun me olemme kerran päässeet kosketuksiin tämän energian kanssa, ymmärryksemme saa uudet ulottuvuu-det ja me voimme vakavasti alkaa harkita esim. siirtymistä elä-

mään vaikkapa vain valoravinnolla. Kannattaa kuitenkin aina muistaa se vanha Jeesuksen ohje, että tärkeämpää kuin se, mitä ihminen laittaa suuhunsa on se, mitä ihminen päästää suustaan ulos.

Me tarvitsemme henkistä leipää, hengen valoa ja kosmista energiaa jaksaksemme päivästä toiseen puurtaa täällä ”tuskalisten ponnistusten koulussa”. Liekö vanha suomalainen kansanviisaus tuo, joka hyvin aukeaa sekä aineelliseen että henkiseen suuntaan ja noudattaa ikuista kaavaa niin alhaalla kuin ylhäällä. Tuo vanha lause muistuttaa meitä siitä, että ”leipä se on, joka miehen tiellä pitää”. Tämän me olemme jokapäiväisessä elämässämme kokeneet. Voimme ajatella, että se pitää paikkansa myös henkisen ravinnon suhteen. Henkinen leipä pitää meidät ”tiellä”. Silloin voimme ajatella Jeesuksen sanoja: ”Minä olen tie, totuus ja elämä”. Rukoilkaamme siis hengessä ja totuudessa yliaineellista leipää, joka pitää meidät, miehet ja naiset, tiellä – tiellä totuuteen ja elämään.

Anteeksianto – aikamme merkittävin eettinen ongelma

Halki vuorisaaunan Jeesus opettaa meille uutta asennetta elämään ja olemiseemme. Hän näkee ihmisissä ne mielen sidokset, joissa me olemme kiinni ja yrittää opetuksillaan ja esimerkillään näyttää, kuinka tällaisista sidoksista voi vapautua. Sidoksemme ovat asenteita, käyttäytymis-kangistumia, opittuja kulttuuriin sidoksissa olevia ajatus- ja toimintamalleja. Yleensä meidän on hyvin vaikea alkaa pohtia niiden merkitystä elämässämme tai varsinkaan asettaa niitä kyseenalaisiksi. Jeesuksen jooga avaa näitä kiinnittymiä ja asenteissa olevia tukoksia, jotta henki pääsisi kulkemaan ja energiat voisivat virrata vapaasti.

Me käytämme Jeesuksesta epiteettiä vapahtaja, vapauttaja; sitähan Jeesus oli. Kirkko on kuitenkin monopolisoanut käsitteen sisällön ja selityksen ja haluaa sitä tulkittavan vain niin, että Jeesus on kuolemallaan vapauttanut meidät synneistämme. Uskomalla tämän asian olemme kirkon mukaan pelastuneet ja pääsemme taivaaseen. En puutu lunastusoppiin tässä. Haluan vain kiinnittää huomiota Jeesuksen vapauttajan rooliin merkittävänä henkisenä opettajana. Jeesus antaa esimerkin

opetuksessaan ja elämässään siitä, mihin meidän tulisi tähdätä omassa olemisessamme ja elämisessämme. Yksi tärkeä opetuksen aihe liittyy siihen, miten meidän tulisi osata suhtautua ja asennoitua meihin kohdistuneisiin vääryyksiin ja loukkauksiin. Herran rukouksessa Jeesus kehottaa meitä rukoilemaan: ”Anna meille anteeksi meidän velkamme niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme.” Jeesus osoittaa tässä meille henkisen kehityksen ja vapautumisen suunnan. Kulkemalla tätä tietä me vapaudumme. Hän sanookin: ”Totuus on tekevä teidät vapaiksi”. ja tarkentaa: ”Minä olen tie totuus ja elämä.” Anteeksiantamisen problematiikassa me näemme tämän vapautukseen ja vapauteen johtavan kehitystien siinä, että kun me opimme antamaan anteeksi, vapaudumme negatiivisista tunteistamme ja niiden ylivallasta. Tähän vapautuneeseen sisäiseen tilaan meissä voi laskeutua se anteeksianto, joka kohdistuu itse tekemiimme vääryyksiin ja pahoihin tekoihin. Tämän anteeksiannon lupaa Jeesus meille jättämässään rukouksessaan sille, joka tahtoo itse antaa anteeksi.

Irti tunnekoukuista

Meidän energiamme eivät pääse virtaamaan, ellemme osaa päästää irti negatiivisista tunteistamme. Haluamme pitää niistä kiinni, pitää ne itsellämme, sisällämme. Tai vaikka emme haluaisikaan, emme osaa päästää irti. Psykoterapeutti Tuulikki Saaristo puhuu kirjassaan Taikasanat, jossa hän käsittelee anteeksiantamista, ”tunnekoukuista”, joihin olemme takertuneet ja jotka siksi pitävät meitä otteessaan. Kyseessä ovat loukkaukset, erilaiset väärinkäytökset ja suoranaiset rikoksetkin, joiden kohteeksi olemme saattaneet joutua. Tällaiset tapaukset aiheuttavat loukatussa mielessämme tunnetilan, joka tapahtumaa muistellessa yhä uudelleen nousee tietoisuuteemme, toistuu ja saa meidät valtaansa. Saaristo antaa tunnekoukusta irtottautumiseksi toimintaohjeen kirjassaan. Tämä toimintaohje on anteeksiantamisharjoitus. Se näyttää mekaaniselta, liiankin yksinkertaiselta, mutta pitää sisällään logiikan, jota jäljempänä yritän avata.

Ei ole vain niin, että negatiiviset tunteet pitävät meitä helposti otteessaan. Niin on myös positiivisten tunteiden laita. Mehän puhumme kiintymyksistä, tunteista, joilla haluamme kiintyä ja kiinnittyä ihmisiin. Kun henkinen kehitystiemme kulkee kohti totuutta, me opimme vähitellen vapautumaan myös positiivisista riippuvuuksistamme. Me vapaudumme silloin sellaiseen rakkauteen, joka ei enää ole riippuvainen kohteestaan, ei ole sidoksissa siihen. Todellinen rakkaus on antamisen korkein muoto. Se on ehdotonta, antamista ilman ehtoja, antamista joka ei ole enää kauppaa. Kauppa on vaihdantaa, jossa minä annan vain, jos saan antamisestani jotain vastiketta esimerkiksi vastarakkautta. Me kasvamme kaikki kerran kehityksessämme ehdottomaan rakkauteen. Mutta ennen kuin voimme alkaa opetella pyyteetöntä rakkautta, on meidän opittava luopumaan, päästämään irti negatiivisista tunnesidoksistamme; sellaisista sidoksista, joissa kiinni pitävinä elementteinä ovat kostonhimo, katkeruus, viha, loukkaantuminen ja muut sen kaltaiset tunteet. Nämä sidokset avaa Jeesuksen rukouslaus: ”Anna meille meidän velkamme anteeksi niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme.”

Samoihin aikoihin, kun Tuulikki Saariston kirjoittama kirja Taikasanat ilmestyi, käännettiin suomeksi, Venäjän antroposofisen seururan puheenjohtajan Sergei O. Prokofjevin kirja ”Anteeksiantamisen henkinen merkitys”. Prokofjev pitää kysymystä anteeksiannosta aikakautemme merkittävimpänä eettisenä ongelmana. Hän antaa kirjassaan muutaman tavattoman voimakkaan tosielämän esimerkin anteeksiannon vapauttavasta voimasta. Lisäksi hän kuvaa myös niitä universaalisia karmallisia vaikutuksia, joita meistä jokainen voi saattaa liikkeelle, jos oppii antamaan anteeksi.

Asiaan paneutuminen näiden kahden kirjan avulla voi raottaa meille itse kullekin anteeksiantoprosessin syvyyttä, sen terapeuttista jopa okkultista vaikutusta. Tässä luvussa tarkoitukseksi on avata ajatteluamme ymmärtämään anteeksiantamisen ”mekaniikkaa” sen seurauksia ja tutkia ajatustasolla Jeesuksen rukouslauseen merkitystä. Seuraava askel siitä eteenpäin, syvemmälle edellyttää menemistä itsensä kanssa asian sisään

tutkimaan omaa tilannettaan anteeksiantamisen suhteen. Todelliset vaikutukset aukeavat ja voidaan testata omakohtaisessa prosessissa. Sitä ei voi tehdä kukaan muu sinun puolestasi.

Anteeksiantamisen vaikeus

Kun anteeksiantamisen psykologiaa pohtii maallikkojärjellä, ymmärtää pian, että ihminen ei kovin helpolla lähde koko kysymystä miettimään. Ajatellessamme, että meidän pitäisi antaa anteeksi, tuntuu silloin aina olevan kyse jonkinlaisesta luopumisesta, periksi antamisesta, oman ylpeytensä nielemisestä, jopa oman arvon tai kasvojen menettämisestä, ainakin nöyrytymisestä, ehkä myös heikkoutensa osoituksesta. Kukapa olisi sellaiseen valmis, vapaaehtoisesti? Tämä tulee ehkä selvimmin esiin sellaisissa tilanteissa, joissa anteeksiantaminen asettuu yhdeksi vaihtoehdoksi esim. kunnianloukkauksen kostamiselle. Kun suvun kunniaa, heimon kunniaa, tai yleensä ylpeän ihmisen, tavallisesti miehen kunniaa on loukattu (puhutaanhan perinteisesti nimenomaan mieskunniaa), näyttää anteeksiantaminen usein mahdottomalta. Paljon miehekkäämpää on antaa samalla mitalla takaisin ja mieluummin korkojen kanssa. Tällä ajattelulla meillä on pitkä perinteet.

Anteeksiantamattomuuden perinne kristillisissäkin valtioissa on pitkä. Kun tätä perinnettä ajattelee, on mielenkiintoista huomata, että anteeksianto kuitenkin elää opetuksena aivan kristillisen etiikan ytimessä. Jeesuksen etiikka pohjaa vanhaan idän viisauteen, jossa toimitaan ennako-odotusten vastaisesti. Kaikissa tilanteissa, joissa Jeesusta vastaan tulevat ihmiset ovat jostain riippuvaisia tai haluaisivat jotain itsellensä saada tai pitää jostain kynsin hampain kiinni, Jeesus aina kehottaa luopumaan, jättämään, päästämään irti antamaan pois, antamaan anteeksi. Jeesuksen logiikka on paradoksaalisen taidetta, jossa hän yllättäen kääntääkin asiat ympäri ja näyttää sen, miten ihmisen näennäiset heikkoudet ja epävarmuudet kääntyvät vahvuuksiksi.

Me haluamme pitää kiinni vihaan ja väkivaltaan sitoutuneesta käyttäytymisperinteestämme. Olemme tottuneet ja op-

pineet näkemään, että voimamme on pakottamisessa ja väkisin vääntämisessä. Jeesus opettaa meitä luopumaan ja näkemään, että väkivallattomuus voi pitkän päälle olla vaihtoehto, jota kannattaa opetella.

Suuri esimerkki

Jeesus opetti monessa käytännön tilanteessa toiminnallaan esimerkiksi sitä, miten nöyryys merkillisellä tavalla osoittautuikin voimaksi. Sisältä käsin se heikentää pakottamiseen luottavaa aggressiivista vastustajaa. Tai hän opetti, miten valtaan tulisi suhtautua. Oikea, rakkaudellinen palveleminen vasta tekee meistä johtajia. Lopullisessa vallankäytössä viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja päinvastoin. Maallisen elämänsä viimeisenä päivänä hän lopulta näytti, miten täydellinen väkivallattomuus, toisen posken kääntäminen, uhrautuminen ja anteeksianto uhmaavat rakkauden voimalla kuolemaa ja kukistavat sen. Jeesuksen radikalismi haastoi alusta lähtien kuoleman. Ei ole vaikeaa nähdä, että hän sillä halusi osoittaa, että kuolemaa ei ole. Ja hän teki sen.

Jeesus rakensi opetuksellaan ja toiminnallaan uuden liiton. Sen kulmakiveksi tuli pahan vastustamattomuus. Tuomion tilalle hän asetti armon ja anteeksiantamisen. Jeesus muutti sen lisäksi vanhan liiton jumalakuvan kertaheitolla: kostavasta Jahvesta tuli armelias ja rakastava Isä. Samanaikaisesti, kun Jeesus käänsi vanhat käsitykset lähes ylösalaisin, hän sanoi säkenöivän kirkaasti: ”En minä ole lakia tullut kumoamaan, vaan täyttämään sen.”

Kirkon on ollut alusta alkaen vaikea niellä Jeesuksen paradoksaalista logiikkaa. Niinpä ei Lähi-idän eikä Rooman valtakunnan autoritaarinen, miesvaltainen kulttuuri loppujen lopuksi kyennyt ottamaan esimerkikseen ja -kuvakseen tätä uutta profeettaa, miestä, joka saarnasi ihmisten veljeyttä, alistettujen, naisten ja kaikkien vähäosaisten tasa-arvoa. Kun profeetan kuolemasta alkoi olla kulunut tarpeeksi aikaa, piti kirkko ja seurakuntaelämä järjestää niin, että Jeesuksen radikaali oppi vähitellen häivyttiin valtion ja vallan etuihin paremmin so-

pivan dogmatiikan alle. Jumalakuvakin vakiinnutettiin takaisin lähemmäs vanhatestamentillista patriarkkaa, joka hallitsi enemmän helvetin pelolla kuin armolla ja rakkaudella.

Kirkko huomasi pian Jeesuksen opetuksen liian vaativaksi sekä itselleen, että seurakuntalaisille. Armeliaisuus ei ollut kirkon mielestä oikea tapa pitää kansanjoukkoja kurissa ja Herran nuhteessa. Valtansa tueksi kirkon kannatti rakentaa kristinuskon kulmakivi lunastusopin ja syntien anteeksisaamisen mystisen uskonmekaniikan varaan, jossa keskeisenä eettisenä piiskana on ihmisille tarjottu ikuisen kadotuksen pelotin ja sen vastapoolina, porkkanana taivaan autuus. Alusta asti valtion kanssa liitossa ollut kirkko on pitkin vuosisatoja jatkuvasti joutunut tinkimään kristillisyydestään ja luopumaan periaatteistaan silloin, kun valtion valtapyrkimykset ovat muuta vaatineet.

Kirkko ei sen tähden arvosta Jeesusta niinkään opettajana kuin lunastajana. Se on jo kauan sitten joutunut kiusalliseen tilanteeseen, jossa on täytynyt alkaa vähätellä ihmisen omaa eettistä pohdintaa ja ponnistelua. Mitä anteeksiantamisen etiikkaan tulee, korostaa kirkko siinäkin sitä, kuinka tärkeää on, että ihminen saa omat syntinsä anteeksi. Toisarvoista on ollut miettiä sitä, kuinka ihmisen kannalta on tärkeää, että hän osaa itse antaa anteeksi ja mitä siitä voisi seurata. Osatessaan ja kyetessään antamaan anteeksi ihminen aina myös antaa anteeksi itselleen – oman anteeksiantamattomuutensa – ja osaa vapautua tätäkin kautta.

Näyttää siltä, että me olemme huonosti ymmärtäneet sitä, mitä Jeesus selvästi Isä meidän -rukouksessa lupaa. Hän sanoo, että jos me osaamme antaa anteeksi niille, jotka ovat velkaa meille, niin meidän taivaallinen Isämmekin silloin antaa meille anteeksi. Olennaista on nähdä, että aloite on meillä. Meidän on ymmärrettävä ja opeteltava vapautumaan tästä taakasta, vihanpidon, katkeruuden, väärän ylpeyden, läksyttämisen ja kostonhalun, oikeuden jakamisen pakon ja samalla mitali maksamisen kierteestä. Joku tai jotkin näistä tunteista ovat aina anteeksiantamattomuuden taustalla. Siitä kasvaa todellinen taakka. Ja se taakka meitä painaa, se velkataakka. Jeesus

lupaa, että jos osaamme anteeksiannon avulla tästä taakastamme luopua, saamme myös omaa vanhaa velkaamme vastaavasti anteeksi. Se on vanhaa velkaamme Elämälle, menneistä elämistä peräisin olevaa vanhaa karmaa niin kuin itämailla sanotaan. Latinankielisessä Isä meidän -rukouksessa puhutaan nimenomaan velasta (lat. debita). Velka on eri asia kuin synti, jota sanaa kirkko käyttää.

Ketä velka painaa?

Kun tätä asiaa lähdemme miettimään, kannattaa ihan rauhassa, levollisesti pohtia ja tarkkailla kunkin meistä kohdallaan sitä, millaisia nämä velkasuhteet ovat, sillä ne ilmenevät hyvin monin tavoin, emmekä me aina niitä velkasuhteiksi käsitäkään. Velka on aina meidän ja jonkun toisen ihmisen välisessä suhteessa. Ja niin kuin olemme huomanneet, velka painaa aina sitä, joka siinä suhteessa on saamassa, vaatimassa itselleen, vaatimassa hyvitystä, vaatimassa takaisinmaksua, vaatimassa kosta – taas juuri sitä, että minä saan ja minulle annetaan.

Tätä asiaa ei yleensä ole helppo huomata. Velan, loukkauksen tai jopa rikoksen taakkaa yleensä kantaakin se, jolle ollaan velkaa, se, jota on loukattu, se jolle on tehty vääryyttä. Väärin tekijä, loukkaaja, se joka on tehnyt pahan teon, ei ehkä edes muista tekemäänsä. Hän saattaa olla jo kuollut. Teko painaakin uhria eikä teon tekijää ja se painaa kuin syyllisyys. Syntyy merkkillinen, mutta niin tavallinen psykologinen asetelma: ikään kuin uhri olisi syyllinen tai jollain lailla vastuullinen. Voisi jopa päätellä niin pitkälle, että rikostilanteessa – vakavammassa tai lievemässä – syyllisyyden ottaakin kantaakseen se, joka sen osaa ottaa. Tekijähän ei sitä useinkaan osaa. Katkeruus ja kostonhimo, syvä loukkaantuminen tai sen kaltaiset tunteet ovat sitten niitä tunteita, niitä tunnekoukkuja, joista meidän on vaikea vapautua. Me emme osaa antaa anteeksi. Näin se, jota on loukattu, kärsii ja elää läpi jopa vuodesta toiseen sitä samaa loukkaavaa tilannetta. Se tapahtuu joka kerran kun tuon tilanteen muiston aiheuttama tunnereaktio nousee tietoisuuteen.

Velkaa elämälle

Pekka Ervast avaa tätä ongelmavyöhytiä pidemmälle historiaamme kirjassaan Jeesuksen Salakoulu. Hän muistuttaa meitä siitä, että me olemme kaikki velkaa elämälle. Lähtien siitä tilanteesta, jolloin me ennen elämään tuloamme olimme vielä taivastilassa, uuden syntymän portilla. Saamme silloin nähtäväksemme tämän tulevan elämän. Siinä tilanteessa me sen hyväksymme ja lupaamme yrittää parhaamme, että alkava elämämme toteutuisi sellaisena, kuin voimme sen siinä tilanteessa nähdä. Mutta elämän kulkiessa aina joskus me sorrumme, putoamme, kompuroimme, emmekä pystykään täyttämään sitä taivaallista lupauttamme. Mutta sitten useimmiten myös nousemme jälleen. Tällaisissa tilanteissa, kun me teemme väärin toisiamme ja itseämme kohtaan, me olemme unohtaneet ja rikkoneet lupauksemme, silloin syntyy sitä velkaa elämälle, jota meille kaikille on kertynyt monen elämän aikana.

Jos ja kun me sitten saamme jonakin elämämme kirkkaana hetkenä kokea todellista onnea, sellaista taivaallisen rakkauden olotilaa, jota joinain elämämme tähtituokioina saamme tuntea, silloin me ikään kuin pääsemme jälleen niin lähelle sitä taivastilaa ja näemme elämän valtavan kauneuden ja sen rajattoman rakkauden ja armon, jonka keskellä me täällä lopulta vaellamme (vaikka emme yleensä sitä huomaa). Silloin meillä on taas sisäistä voimaa uudistaa lupauksemme: ”Minä tahdon vielä yrittää, minä tahdon vielä olla hyvä, minä tahdon antaa parhaani.” Me ehkä osaamme ja meidän todella tulisi osata antaa myös itsellemme anteeksi ja tällaisina onnen hetkinä osaammekin sen tehdä. Nuo hetket opettavat meille armahtavuutta ja näyttävät, että osaamme myös armahtaa toisiamme. Muistamme Jeesuksen sanat: Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden.

Ei Jeesus käsenyt meitä rukoilemaan, että maksakaa velkanne, niin teillekin maksetaan. Se tuntuu itsestään selvältä. Mielenkiintoinen tässä velkasuhteessa on juuri tuo velkojan suhde siihen velalliseen ja velkaan. Kysymys voi olla rahasta, mutta velka voi olla muutakin. Kaikki mitä me annamme toisille ih-

misille – jos tarkastellaan tällaisia kevyitä velkasuhteita – rahaa, tavaroita, omaisuutta, palveluksia, kaikki se voi synnyttää meidän päässämme velkasuhteen. Ei ole ollenkaan tavatonta, että se, että kun annamme toisillemme rakkautta, synnyttää sekin meissä ajatuksen, että nyt sitten minun pitäisi saada takaisin sitä rakkautta vaikkapa pojaltani tai tyttäreltäni. ”Ja minä kun niin paljon olen sinua rakastanut...”, on kaiketi tuttu lause? Usein on niin, että emme osaa antaa toisillemme lahjaakaan, miettimättä, että mitäköhän tuo nyt sitten minulle antaa tai että olenkohan minä nyt tyhmä, kun tuollekin lahjan annan. Osaakohan se olla edes kiitollinen tai yrittääköhän se käyttää vain hyödykseen minun hyväntahtoisuuttani, lypsää minua?

Kaikki tällainen estää meitä kokemasta todellista antamisen iloa ja myrkyttää mieltämme. Emme usko, että kaikki se, mitä annamme pois, tulee meille takaisin jopa moninkertaisena, silloin kun annamme oikealla mielellä. Sellainen antaminen on aina rakkauden teko ja jokainen rakkauden teko jää elämän suureen kirjaan lopullisena merkintänä meidän kohdallemme. Mitä vieraampia ihmisiä osaamme auttaa, sitä arvokkaampi lahjamme on. Nämä merkinnät elämän kirjassa ovat niitä aarteita, joita Jeesus käskee meitä kokoamaan taivaaseen. Eino Leino sanoo sen kauniisti Hymyilevässä Apollossa:

”Min verran meissä on lempeä,
sen verran meissä on iäistä.
Sen verran meistä myös jäljelle jää
kun päättyvi päivä tää.”

Antaminen on elämän laki, olennainen osa siitä, mitä me sanomme rakkaudeksi ja rakastamiseksi. Tätä kautta se on sidoksissa siihen valtavaan oppimistehtävään, joka meillä jokaisella täällä elämänkoulussa on läksynä: oppia rakastamaan toisiamme. Opimme sitä antamalla toisillemme odottamatta vastalahjaa, palvelemalla toisiamme odottamatta vastapalvelusta; antamalla anteeksi toisillemme odottamatta hyvityksen ja oikeuden tapahtuvan nyt. Itse asiassa jos anteeksianto on todellista, tapahtuu oikeus ja hyvitys samanaikaisesti kuin anteeksiantokin.

Antamalla anteeksi hyvittäme, teemme itse oikeutta, näemme kuinka tärkeää on armo – ei vain sille, joka saa armon, vaan myös sille, joka osaa armahtaa, antaa armon käydä oikeudesta.

Suuri Elämä, joka meille on niin paljon antanut, odottaa vain, että mekin ymmärtäisimme sen elämän lainalaisuuden, että kaiken täytyy virrata. Ei kukaan eikä mikään, paitsi meidän oma ymmärtämättömyytemme, pakota meitä kiinnittymään jopa vuosikausiksi johonkin mitättömään velkaan, johonkin loukkaukseen tai kostamisajatukseen, jonka pelkkä ajatteleminen saa meidät kerta toisensa jälkeen vatkaamaan samaa tilannetta uudestaan ja miettimään, miten minä sitä velallista vielä opetan. Lapsuudesta jo muistamme tutun loukkaantumiskuvion, joka saattaa jatkua aikuiseksi asti. Menemme metsään, menemme kuoreemme, mökötämme pitkiä aikoja tai pahimmasa tapauksessa teemme itsellemme jotain paha ja ajattemme: ”Kylläpä sitten katuvat kun näkevät miten minulle kävi ja ymmärtävät, että heidän syytään oli kaikki”.

Jeesuksen rukouslauseessa tarkoittamaa velkaa syntyy siitä, että meitä vastaan on rikottu ja me vaadimme hyvitystä ja oikeutta tai haudomme kosta. Yleensä emme tule ajatelleeksi, että jokainen joka rikkoo, rikkoo itseään vastaan. Mutta jos meitä on loukattu, haluamme antaa samalla mitalla takaisin; haluamme opettaa velallista. Mieleemme on jumissa ja uskoo vanhaan Hammurabin laista peräisin olevaan silmä silmästä ja hampaasta -opetusmenetelmään, joka tekee meistä sokeita ja hampaattomia ja kuitenkin kutsumme itseämme kristityiksi eli Kristuksen seuraajiksi.

On mielenkiintoista ajatella, kuinka kauan ihmiseltä menee, ennen kuin hän keksii paremman opetusmenetelmän kuin, että aina loukkaa loukkaajaa tai lyö lyöjää. Me, aikuiset ihmiset, opetamme lyömällä takaisin. Yleensä luulemme vielä oppimme menevän kaksin verroin paremmin perille, kun lyömme kovaa. Kuvittelemme, että pahantekijä tai väkivallantekijä ei tiedä miltä tuntuu, kun lyödään. Suomalaisesta miehestä on joskus sanottu: ”Jos se ei ymmärrä, niin se lyö.” Ja kuinka usein se onkaan totta. Kuinka usein väkivallanteot ovatkaan hätähuutoja. Olisiko meidän jo aika oppia uusi tapa ja koettaa tuoda sitä

esiin? Anteeksiantaminen kertoo ymmärtämisestä. Toisen posken kääntäminen on ihmisen henkisessä kehityksessä valtava askel eteenpäin. Eikä sillä askeleella ole mitään tekemistä pelon tai raukkamaisuuden kanssa.

Luvun alussa oli puhe kunnianloukkauksesta tai kunnianvelasta. Kyseessä on nykyään jo ehkä koko ihmiskunnan historiaa ajatellen väistyvä käytäntö, joka tietoisuudessamme kuuluu enemmän heimoyhteiskunnan kulttuuriin ja tapoihin. Kunnianloukkausten kostaminen liittyy edelleen juuri voimakkaasti hierarkkisten yhteisöjen elämään, joissa hierarkia poikkeuksetta on miesvaltaista, patriarkaalista ja yleensä sitä pidetään yllä eriasteisella väkivallalla. Hyvinä esimerkkeinä ovat tavat, joilla erilaiset mafijärjestöt toimivat. Kun tarkemmin tällaisia kunnianloukkauksia katsoo, huomaa, että kysymys ei ole ollenkaan kunnian, vaan heikolla itsetunnolla varustetun johtajan pakkovallan ja tämän vallan alla olevan hierarkian pönkittämisestä pelottelun ja raajan väkivallan avulla. Todellinen kunnia syntyy aivan muuten kuin väkivallan ja pakottamisen kautta eikä kunnia palaudu kostamalla. Pelko kylläkin, mutta se ei ole sama asia. Kunnia on henkistä auktoriteettia, joka kasvaa oikeamielisyydestä, ei fyysisestä voimasta.

Miksi anteeksiantaminen sitten on niin vaikeata? Se voi olla vaikeata vaikka haluaisikin antaa anteeksi. Yksi keskeinen syy on se, että ajatellaan, että antaessamme anteeksi hyväksymme sen vääryyden, sen väärän teon, joka meihin on kohdistunut. Näin ei tietenkään ole. Anteeksi antaessamme osoitamme, että tahdomme – vaikkemme osaisikaan – yrittää ymmärtää sen ihmisen tekoa, joka on tehnyt meille vääryyttä. Me voimme ymmärtää sen, että joku voi joissain olosuhteissa toimia näin. Voimme jopa itse kyetä asettumaan hänen asemaansa. Kysymys on silloin myötäelämisestä.

Saammeko oikeutta?

Toinen este, joka meissä asettuu anteeksiantamisen tielle, on sisäinen oikeudenmukaisuuden vaatimuksemme. Se liittyy äskeiseen asenteeseen. Vaikka osaisimmekin ajatella, että anteek-

siantaminen ei tarkoita sitä, että hyväksymme meihin kohdistuneen vääryyden, emme voi antaa anteeksi. Syy on usein siinä, että mielestämme velallisemme kuuluu saada oikeudenmukainen rangaistus teostaan. Me haluamme opettaa oikeudenmukaisuutta. Emme tahdo ”vapauttaa” häntä tai kuitata hänen tekoaan ilman, että hän saa meidän mitallamme mitattuna ansionsa mukaan. Oikeus ei mielestämme tapahdu, jos annamme anteeksi. Sen tähden useimmiten jääme odottamaan ja kärsimme omassa tunnekoukussamme. Me emme halua vapauttaa velallistamme rankaisutta, mutta emme näe, että tosiasiaassa velallisemme ei kärsi, vaan kärsijä olemme me itse. Rankaisemme itseämme sillä, ettemme osaa vapauttaa anteeksi antamalla itseämme tästä ahdistuksesta. Vähin, mitä vaadimme, on että velallisemme pyytää anteeksi.

Oikeudenmukaisuuden vaatimuksemme kasvaa siitä, että emme usko, että kukin täällä saa ansionsa mukaan. Emme tunne karman lakia, emmekä usko, että se luonnonlain järkähtämättömyydellä korjaa tällaisen tilanteen. Siksi haluamme ottaa oikeuden omiin käsiimme. Oikeutta on helpompi jakaa kuin armoa. Teosofisen seuran perustaja Helena Blavatsky sanoo Teosofian avaimessa: ”Kaiken pahan hedelmällinen juuri maailmassa on se harhaluulo, että ihminen voisi välttää tekojensa seuraukset.” Siksi Jeesus antoi meille anteeksiantamisen rukouslauseen, että me miettisimme, mitä se käytännössä merkitsee ja että yrittäisimme elää sen mukaan.

Muistan omalta kohdaltani pienen tapauksen ihan tavallisesta rahavelasta, joka minua jäi painamaan vuosikausiksi. 1970-luvun lopulla eräs mies tuli työhuoneeseeni ja jutteli ihan kuin vanha tuttu ja pyysi minulta 250 markan lainaa. Ensín ajattelin, etten sellaista summaa voi antaa ventovieraalle.

Olin nähnyt hänet vain muutaman kerran eikä hän kovin luotettavaa vaikutusta tehnyt. Mutta sitten mies ehdotti, että tehdään velkakirja. Hän lupasi varmasti maksaa takaisin. Halusin auttaa ja ajattelin, että kyllä kai hän maksaa, kun oikein velkakirjakin tehdään. Lainasin rahat. Työtoverini jälkeenpäin kysyivät: ”Et kai vain lainannut sille rahaa? Se ei koskaan maksa takaisin.” Minä sanoin, että me tehtiin oikein velkakirjakin.

Työtoverini naureskelivat sarkastisesti partoihinsa: ”Ai että velkakirja, sittenhän ei mitään hätää!”.

Sovittuna ajankohtana odottelin velkaani takaisin. Mitään ei kuulunut. Tapasin miehen pitkän ajan kuluttua ravintolassa ja kysyin, muistatko, kun lainasin sinulle kaksi ja puolisataa?

– Joo.

– No voisitko maksaa takaisin?

– No nyt ei oo rahaa.

– No koskas sitten?

– No en tiedä yhtään.

Huomasin, että hänellä ei ollut mitään aikomusta maksaa. Muistan kuinka harmitti. Ja kauan! Kuka ryhtyy oikeustoimiin 250 markan vipin tähden?

Tapauksesta oli mennyt jo pitkälti toistakymmentä vuotta ja huomasin, että joka kerta kun ajattelin asiaa, adrenaliini-ni kohosi ja sai minut suutuksiin: ”Kuinka ihminen voi olla noin kavala, noin törkeä! Selkään pitäisi antaa vähintäänkin, että oppisi!

Harjoitus tekee mestarin

Törmäsin pohdiskeluissani ja kirjoituksissani joitain vuosia myöhemmin tähän Jeesuksen antamaan rukouslauseeseen: ”Anna meille anteeksi meidän velkamme, niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme.” Aloin miettiä, että niin täytyy ihan oikeasti tehdä, mutta miten se käy, oli suuri kysymys. Eipä aikaakaan, kun tuttavani Jorma antoi minulle AA- yhdistyksen painaman pienen amerikkalaisen kirjasen, jonka nimi on Isä Meidän. Luin sen mielenkiinnolla; varsinkin kohdan, jossa kädestä pitäen opetetaan kuinka anteeksiantaminen tapahtuu.

Kirjasessa neuvotaan, kuinka anteeksiantopäätös tehdään. Vetäydytään yksinäisyyteen ja hiljennytään. Keskitytään hetki johonkin tuttuun rukoukseen ja sanotaan sitten hiljaa: ”Annan täysin vapaasti anteeksi x:lle (mainitset nimen). Vapautan hänet ja annan hänen mennä. Annan täydellisesti anteeksi koko kysymyksessä olevan asian. Sikäli kuin minusta on kysymys, on asia lopullisesti ohitse. Heitän katkeruuden taakan itsessäni

olevan Kristuksen hartioille. X on nyt vapaa ja minä olen myös vapaa. Toivon hänelle hyvää hänen elämänsä kaikissa vaiheissa. Tapaus on loppuun käsitelty. Kristus-totuus on vapauttanut meidät molemmat. Kiitän Jumalaa.

Tämän tehtyäsi voit jatkaa askareitasi. Älä enää toista edellä kuvattua, vaan jos asia vielä palaa mieleesi, siunaa lyhyesti loukkaajasi ja heitä ajatus mielestäsi. Huomaat, että vähitellen se palaa mieleesi yhä harvemmin, kunnes lopulta unohtuu tai muuttuu merkityksettömäksi.”

Tein kirjasen ohjeen mukaan. Se toimi! Törmäsin tämän jälkeen velalliseeni. Hän meinasi livahtaa ohitseni kadulla, vaikka ilmiselvästi näki ja muisti minut. Minä käännyn ja tulin ystävällisesti tervehtimään ja kyselin, mitä kuuluu ja mitä hommat ja muuta pientä puhetta hymyillen itsekseni. Olin voittanut katkeruuteni. Tunsin oloni kevyeksi. Olin antanut myös itseleni anteeksi pitkään kestäneen anteeksiantamattomuuteni.

Aloin vähitellen ymmärtää tapahtumien takana olevaa teoriaa. Tuulikki Saariston em. kirjassa kuvaama menetelmä on pitkälti samankaltainen. Tunnekoukku, josta Saaristo puhuu, on meidän tunneperäinen asenteemme tekoon, joka meissä vaatii hyvitystä. Asiantuntijat sanovat, että me itse olemme vastuussa omista tunteistamme. Vain itse voimme päättää, tahdommeko vuodesta toiseen tuntea kostonhalua, vihaa tai vaatia oikeutta. Kukaan muu ei ole tästä asenteesta vastuussa. Väärän teon tekijä on vastuussa teostaan. Siitä vastuusta hänet ottaa tilille karman laki. Mutta teon aiheuttama, sen kohteeksi joutuneen ihmisen tunnereaktio tekoa ja sen suorittajaa kohtaan, on tämän ihmisen oma tunne. Siitä ei ole kukaan muu vastuussa. Eikä siitä voi kukaan muu häntä vapauttaa.

Kirjassaan Taikasanat Tuulikki Saaristo kehrittelee yksinkertaista harjoitusta, joka tehdään illalla nukkumaan mentäessä. Silloin tehdään edellä kuvatun kaltainen anteeksiantoharjoitus. Kirja kiinnitti ilmestyessään melkoista huomiota, sai ihmiset liikkeelle ja Saaristo piti myös harjoituskursseja kirjan pohjalta. Eräs Saariston havainnoista on, että kun ihminen tekee nukkumaan mennessään illalla anteeksiantoharjoitusta, alkaa tunnekoukkujen aukeaminen usein ilmetä vilkastuvana unennäkönä.

Muistan opintoryhmän, johon itse osallistuin. Siinä eräs harjoitusta tehnyt nainen kertoi unestaan, jossa sai kutsun ystävänsä luo Madridiin. Kun hän tuli paikalle oli hänelle järjestetty vastaanotto talon kauniilla kukkien ja pensaitten koristamalla sisäpihalla. Ystäväjoukko tuli häntä vastaan ja hän sai kuulla, että he olivat valmistaneet hänelle lahjan. Lahja oli hänelle rakennettu oma kaunis valkoinen talo sisäpihan puutarhassa. Unessa nainen oli myös huomannut, että naapuripihan puolelta rautaidan välistä kasvaa kuihtuneita kasveja, joita hän rupesi kitkemään pois. Hän kuuli silloin unessa äänen sanovan itselleen, että älä turhaan kitke niitä naapurin rikkaruohoja. Pidä vain huoli oman pihan siisteydestä. Toinen samassa ryhmässä ollut nainen kertoi unestaan, jossa hän oli ollut laukkaamassa arolla villihevoslauman mukana. Kaikki muut hevoset olivat ruskeita, mutta hän oli valkoinen.

Noin vuotta ennen kuolemaansa luennoi virolainen henki-parantaja ja selvänäkijä Luule Viilma Helsingissä Forum Humanumin luentosarjassa yliopistolla. Keskustelin ennen luenton alkua Viilman kanssa ja kysyin häneltä, kuinka suuri osuus hänen kokemuksensa mukaan anteeksiantamisella on ihmisen parantumisissa. Luule Viilma vastasi, että se on aivan olennaista lähes kaikissa tapauksissa. Luennossaan Luule Viilma kertoi esimerkin vanhasta miehestä, jonka hänen lapsensa toivat hänen vastaanotolleen. Mies oli aivan lopussa. Luule tarkasteli miestä, oivalsi pian mistä on kysymys ja kysyi tältä: ”Kerro minulle mitä sinä vihaat”. Yllätynyt mies myönsikin, että näin on. ”Olen vihannut naapuriani 30 vuotta”, hän paljasti ja jatkoi, että pystyy kyllä keskustelemaan tämän kanssa ilman, että naapuri ollenkaan huomaa, että hän vihaa tätä. Luule Viilma antoi miehelle vakavan ohjeen, että tämän on heti lakattava vihaamasta ja annettava anteeksi naapurilleen. Muuten miehen sisällään kantama viha johtaisi hänet pikaiseen kuolemaan. Mies oli tuntenut helpotusta Viilman kanssa käymistään keskusteluista ja päästi saattajina olevat lapsensa menemään ja vakuutti selviävänsä yksin kotiin. Viilman kanssa sovittiin, että kun mies lähtee kulkemaan kotiinsa, hän joka toisella askeleella antaa anteeksi itselleen vihanpitonsa ja joka toisella antaa an-

teeksi naapurilleen.

Jonkin ajan kuluttua Luule Viilma saa huolestuneen puhelinsoiton runsaan kilometrin päässä sijaitsevasta naapuritalosta. Soittaja kertoo heille tulleesta vanhasta miehestä, joka sanoo tulevansa Luule Viilman vastaanotolta ja pyytää voipuneena lupaa saada käyttää talon WC:tä. Soittaja kysyy, mitä ihmettä on tapahtunut, kun WC-pönttö on mennyt tukkoon miehen ulosteista, jotka ovat kuin pieniä kiviä. Luule Viilma rauhoittelee soittajaa ja kertoo, että ne ovat vain munuaiskiviä, jotka ovat poistuneet luonnollista tietä. Vuosikausia sisällä pidetty, kivettynyt viha on poistunut kantajansa kehosta. Anteeksiantamattomuus ja vihanpito alkoivat tässä tositarinassa ulottaa seurauksiaan fyysiselle tasolle saakka. Kun vihaa ja kostonhalua haudotaan kyllin kauan, on enää kaksi vaihtoehtoa: joko viha lähtee, tai sitten lähtee henki.

Venäjän antroposofisen seuran puheenjohtaja Sergei O. Prokofjev kertoo kirjassaan Anteeksiantamisen henkisestä merkityksestä kaksi tapausta toisen maailmansodan ajoilta. Järkyttävät kertomukset osoittavat, kuinka suuret voimavarat anteeksiantava ihminen itselleen saa ja myös siitä, miten valtavia kosmisia voimia vapautuu, kun osaamme antaa anteeksi ja lähemme sen jälkeen elämään uutta elämää. Karman lakia valvovat kosmiset hierarkiat huolehtivat rautaisella välttämättömyydellä siitä, että jokainen tekemämme rikos, loukkaus tms. tulee maksettavaksemme joko tässä tai seuraavassa elämässä. Mutta, jos osaamme antaa anteeksi meille tehdyt vääryydet tai rikokset, ovat näiden hierarkioiden voimat vapaat ja ”alkaa koko kosmoksemme käsittävän rautaisen karmallisen välttämättömyyden keskelle syntyä vähitellen uusi valtakunta. Tässä valtakunnassa karmasta tulee siunaus ja pakko muuttuu täydeksi henkiseksi vapaudeksi, jossa Kristus vaikuttaa karman herrana.”

Me emme tällaisia vaikutuksia tietenkään yleensä osaa ajatella, mutta jokainen konkreettinen velka – halu saada hyvitystä, halu kostaa, tai toisen aiheuttama katkeruus, joka sinua painaa ja jonka osaat antaa anteeksi, on osa omaa vapautumistasi. Vapaudut velkavankeudesta, sillä olet ollut sen velan vanki. Myös

anteeksi antamiseen sopii Jeesuksen neuvo, kun hän kehottaa meitä tekemään sovinnon veljemme ja tietysti vihamiehemmekin kanssa niin kauan kuin olemme vielä tiellä (niin kauan kuin elämme tässä todellisuudessa). Kuoleman jälkeisessä tilassa näitä asioita ei voi enää hoitaa. Jos osaat viisaasti asiassa toimia, saatat saada itsellesi ihailijan ehkä jopa ystävän, joka myös alkaa nähdä, mikä rakkauden ihme anteeksi antamisen ja sovinnon prosessissa oikein tapahtuu. Siinä tapahtuu lunastus pienessä mitassa. Sinä olet anteeksiannossasi tuonut palan Kristusta taivaasta maan päälle. Esimerkin antoi meidän mestarimme, kun hän sanoi teloittajistaan: ”Isä anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä mitä he tekevät”. Jeesus tiesi ja ymmärsi tekonsa merkityksen ja uskon, että mekin alamme vähitellen ymmärtää tätä suurta esimerkkiä.

Hyvän ja pahan koulussa

Jeesus ottaa Isä meidän -rukouksen viimeisessä lauseessa esiin pahan ongelman. Koetan seuraavassa pureutua pahan monimutkaiseen kysymykseen viisaiden tulkintojen avulla. Olen tähän yhteyteen liittänyt myös jakson syyllisyydestä, joka omantunnon toimintaan kietoutuvana tekijänä liittyy hyvän ja pahan ongelmaan jokaisen meidän tietoisuudessa. Lopuksi täytyi vielä liittää mukaan jakso rakkaudesta, joka on tärkein avain hyvän ja pahan taistelun voittamisessa.

Isä meidän -rukous päättyy vaikeasti avautuvaan lauseeseen: ”Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta”. Rukouksen loppu: ”Sillä sinun on valtakunta, voima ja kunnia iankaikkisesti”, ei ole enää Jeesuksen puhetta, vaan on rukoukseen jälkeenpäin lisätty. Ervast määrittelee, että rukouksen lopussa ”me asetumme oikeaan suhteeseen omaan alempaan itseemme.”

Olemme tottuneet ajattelemaan, että kiusaukset tulevat meitä elämässä vastaan koettelemuksina siksi, että oppisimme pääsemään niiden yli, voittamaan ne. Tavoite on, että oppisimme hallitsemaan omaa alempaa himoluontoamme, kasvamaan ”herraksi omassa talossamme”. Jos näin ajattelemme, herää aiheellinen kysymys, miksi Jeesus kehottaa meitä rukoilemaan, ettemme joutuisi kiusauksiin. Onko olemassa sellaisia kiusauksia, joihin meidän ei tulisi joutua?

Jokainen ihminen, joka on päättänyt ottaa Jeesuksen tai

jonkun muun suuren opettajan eettiset elämänohjeet vakavalta kannalta ja lähteä kulkemaan puhdistuksen tietä, on samalla pyytänyt saada nähdä oman tilansa – heikkoutensa ja voimavaransa – selkeämmin. Hyvin pian tähän pyyntöön vastataan eikä tietoisuuteen tuleva ole aina mukavaa katseltavaa. Jos tien kulkija ei tässä kohdin heti luovuta, alkaa hän vähitellen tajuta, kuinka häntä koetellaan kiusauksilla, opetetaan kärsimyksillä sekä tuetaan ja vahvistetaan johdatuksella. Kiusaukset, joihin meillä on tapana ajaa itsemme, ovat tavallisesti lyhytaikaista mielihyvää ja nautintoa tuottavia ärsykeitä, joita jäämme tavoittelemaan, joihin meillä on taipumus jäädä kiinni.

Useilla meillä on yhä uudelleen, vuodesta toiseen taipumus ripustautua samaan mielihyväkoukkuun. Koukut ovat nautinto- ja himoalueen mielihyväreippuvuuksia. Sellaisia kuin juomis-, syömis- ja pelihimo, seksuaalinen riippuvuus tai hienompiaineksiset kiusaukset kuten ahneus, vallan- ja kunnianhimo jne. Näitä kutsutaan joskus myös kuolemansynneiksi. Se ei tarkoita sitä, että näistä himoista tai addiktioista aiheutuisi kuolema välittömästi. Ihminen vain joutuu kuolemaan ja syntymään tänne uudestaan niin kauan kuin hän on himonsa ja riippuvuutensa voittanut (vrt. ”Synnin palkka on kuolema”).

Kiusausten koulu

Puhdistuksen tiellä totuuden etsijä oppii suhtautumaan uudella tavalla himojensa ja riippuvuuksiensa esiin houkuttelemiin kiusauksiin. Jeesuksen metodi opettaa taistelemattomuutta. Kiusauksia vastaan ei tapella kynsin hampain – ne voitetaan. Tämä oudolta kuulostava menetelmä perustuu pahan vastustamattomuuden käskyyn siihen, että emme väkisin koettaisi tapella himojamme ja riippuvuuksiamme vastaan ja näin antaisi niille ajatusenergiaamme eli ajatuksillamme ruokkisi niitä. Kiinnitämme sen sijaan huomiomme siihen hyvään, mikä meitä kantaa, nostaa ja ravitsee ja ilmoitamme rukouksessa tahottomme: ”Älä saata meitä kiusaukseen”. Kun olemme lähteneet ”tielle” tätä asiaa opettelemaan, alamme vähitellen osata tahtoa näin, vaikka tiedämme, että kiusaukseen liittyy nautinto. Näin

siksi, että meille vähitellen alkaa käydä selväksi, että alempia nautintoja seuraa aina kärsimys, joka tien edetessä lopulta alkaa käydä kestäättömäksi. Puhdistuksen tie on pitkä tahdonharjoitus, joka jossain vaiheessa avaa meille oven korkeamman minämme yhteyteen. Tämä yhteys antaa käyttöömmä uudet, ennen kokemattomat voimavarat jatkaa tietä eteenpäin.

Edelleen on kuitenkin vastaamatta kysymys, onko myös sellaisia kiusauksia, joihin ei tulisi joutua. Pekka Ervast näkee Jeesuksen tarkoittaman kiusauksen pukeutuvan ”kahteen muotoon”. Hänen mukaansa kiusaus, johon meidän ei tulisi joutua, on se, että pidämme ”hyvää pahana ja paha hyvänä”. Olemme tottuneet siihen, että me pidämme pahana kaikkea sitä ulkoista kärsimystä, onnettomuuksia, katastrofeja, sairauksia jne., joita maailmassa on yllin kyllin. Siihen meidät on opetettu. Mutta viisaat vakuuttavat, että kaikki tällainen johtuukin joistain aiemmin syntyneistä syistä, useimmiten meidän omista tai yhdessä tekemistämme erehdyksistä, vääristä teoista. Kun näistä syntyvät seuraukset sitten myöhemmin tulevat meitä elämässä vastaan, meillä on kiusaus pitää niitä pahoina. Kuitenkin ne ovat vain luonnonlain mukaisia seurauksia. ”Me nitämme sitä mitä emme muista kylväneemme”. Ervast vahvistaa asian toteamalla, että ”kristityn täytyy oppia ymmärtämään, että jumalallinen luonto ei erehdy seurausten suhteen. Se ei koskaan ole tehnyt vääryyttä, se ei koskaan ole tahtonut paha yhdellekään elävälle olennolle... Sen tähden seuraus ihmisen synneistä, pahuudesta, erehdyksistä, seuraus joka kohtaa häntä kärsimyksenä, ei ole paha vaan hyvä.”

Oikeudenmukaisuuden toteuttaminen on monille meistä kehittynyt vakaumukseksi, josta tahdomme pitää tiukasti kiinni. Mutta kun oikeudenmukainen seuraamus sitten koskeekin itseämme, on siihen vaikeampi suostua. Karmallisen oikeuden tapahtuessa tämä on ymmärrettävää, koska emme vielä tunne tarkemmin karman lakia, vaan elämme ehkä siinä mekaanisessa käsityksessä, että Jeesus on armokuolemallaan jo pyyhkinyt pois kaikki syntimme. Kenenkään kuolema ei kuitenkaan voi pyyhkiä olemattomiin aiemmissä elämässämme tekemiä pahoja tekoja, mutta on totta, että Jeesus Kristuksen avaama uuden

liiton tie loi meille aivan uuden näkymän ja mahdollisuuden suhtautua karman meillä maksattamiin vanhoihin velkoihimme. Uusi liitto ja sen keskeinen voimatekijä rakkaus on se, joka muuttaa suhtautumisemme niin ulkopuolellemme olevaan kärsimykseen kuin omien velkojemme maksamiseen. Karman toimintaa kannattaa tutkia huolellisesti, sillä käsityksemme sen toimintamekanismeista ovat vielä liian yksioikoiset.

Entä sitten se toinen kiusaus, johon meidän ei tulisi joutua? Se on se paha, jota olemme tottuneet pitämään hyvänä. Ervast puhuu tässä kohdassa siitä pahasta, joka kasvaa meissä vallan- ja kunnianhimon myötä. Se paha on ylpeys. Aseman, kunnian ja maineen tavoitteluun kannustetaan edelleen kaikissa yhteiskunnissa. Pienessä mitassa tämä näkyy aikamme julki-suushakuisuudessa. Tällä hetkellä ihminen saattaa mediassa ja sen avulla nousta maineeseen ja pintajulkisuuteen, johon hän on henkisesti täysin valmistumaton. Valta, maine ja kunnia sisältävät aina houkutuksen nousta muiden yläpuolelle, päästä hallitsemaan. Ihmisen perusuontoon kuuluu halu osata hallita asioita ja muita ihmisiä. Tämä pyrkimys on pohjimmiltaan hyvä ja heijastelee sitä jumalaista potentiaalia, mahdollisuutta, joka kaikissa meissä on. Siksi me elämämme eri vaiheissa pyrimme asemiin, joissa meillä olisi valtaa ja arvostusta ja saisimme hallita.

Mutta usein pyrkimys valtaan tahtoo kasvaa jonkinlaiseksi riippuvuudeksi, joka kompensoi omaa keskeneräisyyttämme tai sisäistä epävarmuuttamme. Tätä on vaikea itsessään nähdä, kun valtaa ja kunniaa täytyy saada lisää. Vallassa täytyy vähintäänkin pysyä. Valta ja siihen liittyvä asema kasvattavat meissä ylpeyttä, johon takerrumme ja joka myös sokaisee meitä. Se kietoo meidät ongelmiin, koska emme useinkaan vielä osaa vielä hallita itseämme. Jos näin on, emme silloin osaa hallita muitakaan. Kyvyttömyytemme näkyy määräämisenä, uhkaamisena ja erilaisten vallan suomien pakkokeinojen käyttämisenä.

Ylpeys ja sen suojissa lymyävä kyvyttömyytemme ajavat meidät sitten umpikujaan, kriisiin, joka on aina mahdollinen oppimisen paikka. Onnellisessa tapauksessa käy niin, että vaikeudet ajavat lopulta meidät näkemään oman vallankäyttöm-

me pakottavat ja väkivaltaiset elementit. Meille saattaa kirkastua, että todellista valtaa ihminen kyllä saa sitä mukaa kuin hän kypsyy ja kasvaa vastuulliseksi sitä käyttämään. ”Joka on vähässä uskollinen, se pannaan paljon haltijaksi”. Tätä Jeesuksen lupausa harvoin jaksamme kärsivällisesti odottaa.

Tähän liittyvä yleinen ongelma on ajassamme se vuosituhantinen kuvitelma, että meillä on vain tämä yksi elämä ja tämän aikana pitäisi kaikki saada. Valtaan sisältyy aina kiusaus: ylpeyden ja ylemmyyden suoma nautinto, joka hivelee epävaakaata itsetuntoamme.

Vallan portaiden nousuun tarvitaan yllättäviä ominaisuuksia mm. viisautta, itsekriittisyyttä, kärsivällisyyttä ja nöyryyttä. Siksi Jeesus neuvoa meitä suhtautumaan valtaan niin, että on ensin osattava olla itse vallan käytön kohde. ”Hän, joka haluaa olla ensimmäinen, olkoon muiden palvelija”. Tiedämme, että valta turmelee, mutta vallan suoma asema on usein suurempi houkutus kuin turmeltuminen on uhka. Totuudenetsijä tavoittelee toisenlaista valtaa; sellaista, jonka perustana on rakkaus. Hän tietää, että rakkaus ei voi pöyhkeillä eikä kerskata. Lopulta kaikki valta, joka ei perustu rakkauteen, on väkivaltaa.

Vallalla ja kunnialla on sellainen ominaisuus, että ne aina tahtovat tehdä meidät epätasa-arvoisiksi ja estävät meitä tuntemasta veljeyttä ja rakkautta toisiamme kohtaan, sanoo Ervast. Hän varoittaa meitä ylpeydestä. Vanhan liiton aikana totuttiin näkemään ylpeys jonain hienona ja tavoiteltavana. Se saattoi astua esimerkiksi sellaiseen vanhan liiton ankaraan kilvoittelijaan, ihmiseen, joka voitettuaan valtavilla tahdon ponnistuksillaan monenlaiset kiusaukset, oli noussut niiden yläpuolelle. Uuteen kristilliseen elämänymmärrykseen yltänyt oppilas joutuu huomaamaan, että näin syntynyt ylpeys on lopulta ”kaikkein vaikeimpia, hienoimpia, kavalimpia paheita”. Uuden liiton rakkaudellista elämää elävän ihmisen täytyy oppia tunnistamaan ylpeyden kiusaus ja löytämään oikeanlainen veljellinen ja rakkaudellinen nöyryys.

Samalla on mielenkiintoista, että nöyryyskin voi kasvaa ongelmaksi. Omassa luterilaisessa kulttuurissamme on varsinkin takavuosina nöyryyteen kiinnitetty tiukkaa huomiota ja pe-

loteltu ihmisiä ylpeyden synnillä. Välillä tässä luiskahdettiin toiseen äärimmäisyyteen. Synkkä, nöyryyttä ylikorostava kirkollisuus on varmasti osallinen kuuluisan heikon suomalaisen itsetunnon kasvattamisessa. On olemassa tervettä ylpeyttä, joka ei asetu muiden yläpuolelle eikä nöyristele. Niin on myös oikeanlaista nöyryyttä. Ervast sanoo jälkimmäisestä, että se on esoteerinen asia. Se ei tule kristitylle, ennen kuin hän Jeesusta seuratessaan ja täydellisyyteen pyrkiessään suhtautuu oikealla tavalla pahaan. Hän analysoi nöyryyden ongelmaa terävästi todetessaan, että kun ihminen keskittyy pelkästään ylpeyden vastakohtaan eli nöyryyteen, saattaa myös nöyryys kasvaa hänelle ” yhtä suureksi viholliseksi (kuin ylpeys), kun se on muuttunut elämäniloa, tiedettä ja taidetta pakenevaksi puritaanisuudeksi, pietismiksi jne. Siten väärinkäsitetty nöyryys on tehnyt ihmisistä ulkokullattuja teeskentelijöitä ja julmureita, jotka kulkevat tietään katse maahan luotuna, mutta sydän täynnä paholaisia.” Oikeaa nöyryyttä ei opita nöyryyttämällä ja alistamalla. Terve itsetunto on oikeanlaisen nöyryyden perusta.

Päästä meidät uskosta pahaan

Herran rukouksen viimeisessä lauseessa pyydämme Isää päättämään meidät pahasta, jota on meissä ja jota me mielellämme näemme ulkopuolellamme. Syvällinen paneutuminen pahan kysymykseen avaa ihmisenä olemisen perusongelmaa. Sellaista ongelmaa ei maapallon muilla asukeilla ole. Kysymys oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta ja syyllisyydestä ovat moraalien kysymyksiä. Niitä voi itselleen asettaa vain sellainen olento, jolla on minuus, jonka minätietoisuus on herännyt.

Minätietoisuuden synnystä kertovat eri uskontojen vanhat symboliset tarinat, joista meille läheisin on Raamatun luomiskertomus. Ihminen ei luomiskertomuksen paratiisitulossa ollut vielä minätajuinen olento. Hän eli vielä jumalaisessa ykseystajunnassa, ikuisuudessa, jossa ei ollut erillisyyttä, ei paikkaa eikä aikaa. Jumalainen tietoisuus lepäsi ikuisessa ilmentymättömyksessä itsessään. Luomiskertomuksen sillä kohdalla, jossa ihminen luodaan, syntyy minätietoisuuden ensimmäinen itu. ”Mieheksi

ja naiseksi hän heidät loi”. Aadam ja Eeva ovat jo kaksi – erilliset. Varsinaisesti suuri tarina lähtee liikkeelle, kun nämä kaksi päättävät ottaa selvää hyvän ja pahan ongelmasta, syödä hyvän ja pahan tiedon puusta. Ilmentymättömässä ykseystajunnassa syntyy silloin tarve, pyrkimys tai halu olla erilliset, olla kaksi, ilmentää vastakohtaisuutta. Ilmentääkseen tätä tajunnan täytyy rajoittaa itsensä, astua ykseydestä rajoituksen piiriin. Sen täytyy laskeutua näkyvään maailmaan, aineeseen. Vasta tässä rajoituksessa syntyy mahdollisuus ilmentää pahaa ja hyvää toistensa vastakohtina.

Materian maailmassa kaikki ilmenee vastakohtaisuuksina. Ykseys ikään kuin särkyy, pirstaloituu vastakohtiksi: henki ja aine, yö ja päivä, kaunis ja ruma, nuori ja vanha ja niin edelleen loputtomiin. Me elämme vastakohtaisuuksien, polariteettien todellisuudessa. Opimme elämään ja opimme kehittymään, tekemään valintoja vastakohtaisuuksien koulussa. Kehityksemme kulkee täällä alkeellisista muodoista kohti suurempaa tietoisuutta. Se kulkee kohti suurempia herkkyyksiä, kohti täydellistä ihmistä, erillisyyden ongelman ratkaisua ja uutta eheytymistä. Ihmisen matkan määrä on vielä kerran nousta kaikkien maallisen elämän vastakohtaisuuksien yläpuolelle näkemään polariteettien ja erillisyyden harha. Kun harha alkaa hahmottua, alkaa ykseys näkyä uudelleen kaikkien ilmenneiden erillisyyksien takana ja niiden yhdistäjänä.

Mutta sitä ennen meidän on ratkaistava ihmisinä ja ihmiskuntana vastakohtaisuuksien ongelma aineen maailmassa. Tämä suuri työ kulminoituu ongelmalliseen kysymykseen hyvästä ja pahasta. Teosofian mukaan ihmisen pitkä kehitystie elämästä toiseen kohti täydellisyyttä käydään nimenomaan hyvän ja pahan koulussa. Tietäjät ja uskonnot ovat kaikkina aikoina puhuneet myös tämän koulun opettajista, pahan valtiaista ja kiusaajista, joita vastaan monet uskonnot käyvät edelleenkin hellittämätöntä kamppailua. Näin tekee myös oma kristinuskomme. Teosofia sitä vastoin on aina opettanut, että paholaiset, langenneet enkelit, Lucifer, Saatana, ahrimanit ja muut erinimiset pahan henkiset ilmentymät tulee nähdä meidän opettajinamme täällä hyvän ja pahan koulussa. Jos voisim-

me päästä eroon pahasta, joutuisimme eroon opettajistamme. Usein käy niin, että oppilas alkaa ymmärtää opettajaa vasta sitten, kun koulu on loppuillaan.

Uskontojen taistelu pahaa vastaan luo ihmisiin käsitystä siitä, että hyvän eli Jumalan tavoin pahakin esiintyy itsenäisenä Jumalan haastajana ja vastustajana. Tiukassa elää myös se käsitys, että näiden kahden voiman kamppailussa myös paha edustaisi absoluuttista, Jumalan kaltaista olentoa, joka voisi voittaa taistelun – Jumalankin. Teosofia taas on aina nähnyt pahan, Saatanan, Luciferin (lat. valon kantaja) ja sen kaltaiset henkivallat Jumalan suuren kehityssuunnitelman toteuttajina. Saatana on korkea enkeliolento. Hän on naamioinut todellisen olemuksensa ja ottanut valtavan vaikean kasvatustehtävän hoitaakseen. Hän kiusaa ja houkuttelee meitä mitä moninainen keinoin itsekkyyteen ja muuhun pahaan, tai jos niin halutaan sanoa, syntiin. Hän toimii pahan inspiroijana meissä, mutta on Jumalan palvelija. Olennaisen tärkeää on tiedostaa ja muistaa, että absoluuttista, itsenäistä pahaa, pahan voimakeskusta ei universumissa ole olemassa. Tätä muistuttamassa on Isä meidän -rukouksen lause: ”Päästä meidät pahasta”, joka oikeastaan voisi kuulua, niin kuin professori Eino Krohn aikanaan sanoi: ”Päästä meidät uskosta pahaan”. Huima ja paradoksaalinen ajatus on, että Saatana lopulta iloitsee jokaisen ihmisen kohdalla, silloin kun tämä osaa kieltäytyä pahasta ja voittaa sen houkutukset.

”Kaikkein ensimmäisiksi meidän olisi tässä asiassa opittava suvaitsevaisuutta”, sanoo Pekka Ervast ja jatkaa: ”Suvaitsevaisuus on ennen kaikkea syvä käsitys siitä, että pahan olemassaolo on Jumalasta, että pahan olemassaolo on välttämätön, että meidän on se voitettava”, ja hän kysyy: ”Millä tavalla se on voitettava? Yksinomaan rakkaudella, sillä pahaa ei voiteta väkivallalla... meidän on voitettava paha ihminen, ei vastustettava häntä. Meidän täytyy voittaa hänet rakkaudella. Saman periaatteen mukaan meidän ei tule vastustaa pahoja haluja ja himoja omassa itsessämme, vaan meidän tulee ne voittaa”... ”Yksi suurimpia salaisuuksia sekä yksilön että kansojen elämässä on juuri tämä, että vasta silloin kun opitaan rakastamaan pahaa,

tuota mustaa, pimeätä puolta Jumalan luonnossa, vasta silloin se voitetaan.”

Muodikas vinoutuma suhtautumisessa pahaan näkyy aikamme nuorisokulttuurissa, joka on tuottanut julkisuuteen erikoisen ilmiön, Saatanan palvonnan. Sen yksi lähtöajatus on se, että ”Paha voittaa ennen pitkää hyvän, joten on luonnollista seistä voittajien puolella”. Saamme tietysti valita pahan, jos kuvitelmissamme uskomme, että se voittaa taistelun, ja jos tärkeää on olla voittajien puolella, olkoon voittaja kuka tahansa. Ihmisen tajunta, mieli on hyvän ja pahan taistelukenttää. Me olemme täällä opettelemassa suhtautumista tähän kaksinaisuuden vaihteluun. Meidän tulee saada vapaaehtoisesti valita. Mutta kuinka moni on miettinyt, minkälaista mahtaisi olla tämän kuvitellun voittajapuolen voitonjuhlista?

Saatana on hyvin korkea ja merkillinen henkiolento, joka ei tarvitse ihmistä liittolaisekseen. Täällä esitettävän ”jumalaisen näytelmän” henki on se, että kun ihminen on halunnut lähteä syntymään erilaisiin olosuhteisiin tänne hyvän ja pahan kouluun, hän on saanut ja saa mahdollisuuden elämästä toiseen kasvaa ja tulla yhä vapaammaksi, viisaammaksi ja onnellisemmaksi. Jos elämä on Jumalten leikki ja meille lahja, voi niinkin tietysti käydä, että valitsemme elämästä toiseen vapaalla tahdollamme itsellemme epäedullisimman, raskaimman ja synkimmän vaihtoehdon. Voi olla, ettemme vain halua tarttua armoon ja kasvun, ilon ja onnen mahdollisuuteen, jotka kuitenkin ovat koko ajan käsillä.

Miten pahaan sitten tulisi suhtautua? Miten se pitäisi ymmärtää? Kohta 2000 vuotta sitten Jeesus opetti meitä ja antoi yhä voimassa olevan ohjeen: ”Älkää olko pahaa vastaan”. Tätä ei kuitenkaan voi tulkita niin, että Jeesus olisi kehottanut meitä menemään pahan puolelle. Jeesuksen luoma uusi liitto lepää rakkauden kalliopohjalla. Saatanan palvojalle jo pelkkä sana rakkaus voi aiheuttaa torjuntaa. Mutta totuus on, että vain rakkaus sulattaa pahan. En mitenkään halua tuomita Saatananpalvojia, koska ilmiö itsessään kertoo umpikujasta ja ahdistavista tilanteista, joita rakkaudeton ympäristö ja yhteiskunta näköalattomuudessaan nuorissa synnyttävät. Pähkähullulta

näyttävä maailmamme tarjoaa pinnalta katsoen vain huonoja vaihtoehtoja.

Kirkon piirissä varmaan mietitään ratkaisuja tähän ongelmaan. Kirkkokunnathan käyvät edelleen vuosituhantista soitaansa pahaan vastaan. Koko tämän ajan kirkko on myös ollut Jeesuksen opettaman pahan vastustamattomuuden kanssa kiuhallisessa tilanteessa. Etenkin siksi, että se on alusta asti ollut niin hanakka käyttämään valtaa ja sitoutumaan siinä asiassa valtioon. Valtiollinen valta ei tähän mennessä juurikaan ole kyennyt käyttämään esim. juridista, oikeudellista tai sotilaallista valtaa kristillisen elämäkäsitelmän eli Jeesuksen opetusten mukaisesti. Yhä edelleen on lähes mahdotonta kuvitella, että rikollisia ei rangaistaisi tai että sotavoimat eivät jossain tilanteessa vastaisi aggressioon tai että jonkin valtakunnan sotalaitos lakkautettaisiin uskonnollisista syistä.

Vaikka kirkko on kiinni valtiossa, sen mahdollisuudet vaikuttaa yhteiskunnallisiin ja valtiollisiin kannanottoihin ovat vähäiset. Se, mitä voisi toivoa, on, että kirkko voisi arvovallallaan asettua vahvemmin tukemaan edes yksityisten rauhanrakentajien ponnistuksia, kun nämä pyrkivät luomaan rauhanomaisia, kristillisiä vaihtoehtoja erilaisille yhteiskunnallisille pakko- ja ratkaisuille. Tässäkään ei kirkko ole kovasti kunnostautunut, mutta lienee vähitellen heräämässä. Väkivallaton politiikka ja toisen posken kääntäminen voisi yhteiskunnassa saada kirkon tärkeän tuen, jos siellä ymmärrettäisiin ja otettaisiin tosissaan vapahtajamme opetukset. Ensimmäinen askel olisi ymmärtää, että pahan vastustamattomuus kasvaa yksityisissä kristityissä ja ansaitsee kirkollisen yhteisön kaikinpuolisen tuen. Yksityisistä kristityistä, yksityisistä kannanotoista, uhrauksista ja esimerkeistä kasvaa kristillinen yhteisö – Jumalan valtakunta, joka on ”teidän keskuudessanne”, ehkä vielä joskus kristillinen valtiokin. Utopiaako? Idealismia ainakin ja uskoa siihen, että taivaan valtakunta on sinapinsiemenen tai hapatuksen kaltainen, niin kuin mestarimme kerran yritti opettaa.

Pahan vastustamattomuus on halki vuosisatojen näkynyt yksilöllisissä sankaritarinoissa; niiden opetuslasten omissa valinnoissa, jotka haluavat kulkea mestarinsa osoittamaa tietä.

Tästä asenteesta on merkkejä myös yhteiskunnan joissain rakenteissa. Esimerkiksi voi ottaa vaikka Suomessakin toimivan rikosten sovittelukäytännön. Kansainvälisenä esimerkkinä voi olla vaikkapa Etelä-Afrikan totuuskomissio. Kummassakaan tapauksessa tehtyä pahaa ei haluta vain tuomita ja rangaista. Ratkaisu koetetaan etsiä ymmärryksen kasvusta sovinnonteon ja anteeksiannon kautta. Tämä on kristillistä käytäntöä.

Jeesuksen kaikki käskyt, myös pahan vastustamattomuuden käsky ovat elämänohjeita, joilla hän yrittää juurruttaa meihin uudenlaista suhtautumista, uuden liiton ajattelun ja toimintatapaa. Ongelmien lähtökohta on siinä, että meidän on niin vaikea nähdä tämän maailman vastakohtaisuuksien yli, nähdä niiden näennäisyys ja ajallisuus. Näkemisen vaikeus kiteytyy ja kristallisoituu hyvän ja pahan ongelmassa. Meidän on tavattoman vaikea nähdä, että hyvä ja paha molemmat ovat maailmassa Jumalan tahdosta ja että ne lopulta palvelevat samaa päämäärää: ihmisen vapautumista ja hänen kasvuaan kohti täydellisyyttä.

Me tulemme opettelemaan tätä asiaa kerta toisensa jälkeen tänne, kunnes alamme nähdä pelin luonteen. Kun näin alkaa tapahtua, alkaa meissä oleva ymmärrys kirkastua ja usein se tapahtuu sitä kautta, että alamme nähdä tämän näkyvän maailman vastakohtaisuuksia paradoksien kautta. Paradoksisessa oivaltamisessa vastakohtat alkavat yllättäen kääntyä toisikseen ja usein näyttää siltä, että ne alkavat edellyttää toisiaan. Tähän ymmärrykseen meitä auttavat muun muassa taolaisuus, buddhalaisuus, zeniläisyys ja muut idän merkittävät ajattelutraditiot, joihin Jeesuksen joogakin pohjaa.

Ne kertovat meille, että hyvä ja paha ovat toisistaan erottamattomat kuin kolikon kaksi puolta. Tunnetuin mielikuva pahan ja hyvän suhteesta toisiinsa lienee se, että nähdään C.G. Jungin tapaan paha hyvän varjona. Varjohan on se, mikä sananlaskun mukaan ei lähde nuollen ei vuollen eikä luudalla lakaisten. Vanha kiinalainen viisaukirja Tao Te King kuvaa jo 700 vuotta e.Kr. hyvän ja pahan suhdetta tavalla, jossa riittää meillä yhä pureksimista:

”Joka sanoo: kaunis
luo samalla ruman.
Joka sanoo hyvä,
luo samalla pahan.
Oleva ja ei oleva synnyttävät toisensa
Vaikea synnyttää helpon,
korkea matalan,
äänekäs hiljaisen,
ehdollinen ehdottoman,
nyt ja kerran synnyttävät toisensa.
Sen vuoksi Viisas
toimii ilman tekoja,
opettaa ilman sanoja.
Hänessä lepäivät kaikki oliot
ykyseydeksi sulautuneena...”

Jos paha ja hyvä ovat näin sidoksissa toisiinsa, miten paha voidaan voittaa tarkastelematta hyvääkin uudesta näkökulmasta? Kun vilkaisee ulkoista maailmanhistoriaa, huomaa kyllä, että hyvää tarkoittaen on maailmassa tehty kautta historian valtavasti julmuuksia, murhia ja kaikenlaista paha.

Tätä kirjoitettaessa johtava läntinen kristilliseksi itseään nimittävä teollisuusmaa ”hyvässä tarkoituksessa” on valjastanut vuosikausiksi sotakoneistonsa lähteäkseen juurimaan ”paha” Irakista. Valtakuntien politiikassa ”pahan” vastustamiseen käytetään edelleen kaikkein väkivaltaisimpia keinoja, mihin ihmisen kehrittelemä tiede on yltänyt. Viime vuosisadan opetukset eivät meille tässä suhteessa näy riittäneen. Kirjailija Tuula-Liina Varis vetoaa tässä asiassa muodissa olevaan taloudelliseen ajatteluun ja tiivistää ajatuksensa kolumnissaan. Se on nimeltään Minä boikotoin silti: ”Päivä päivältä käy selkeämmäksi, että maailmassa ei ole mitään vanhanaikaisempaa, tuhoisampaa, kalliimpaa, pitemmälle tulevaisuuteen vaikuttavaa, järjestö-
mämpää ja käytettyihin voimavaroihin nähden tulokseltaan surkeampaa yritystä ratkaista ongelmia kuin sota.”

Kaikesta edellä sanotusta huolimatta pahan voittamisen loogiikkaa on työlästä ymmärtää. Järjellään voi kyllä vielä käsittää,

että paha ei voida voittaa pahalla. Historia antaa tästä esimerkkejä aikakaudesta toiseen. Paha voidaan pakottaa, kahlita ja säädellä sen aktiivista toimintaa. Mutta ei se mihinkään näytettyä poistuvan. Se koteloituu, katkeroituu, vetäytyy muhimaan kostonhimossaan, mutta ei häviä. Se kerää voimia uuteen hyökkäykseen, kun sitä pakotetaan. Oikeuslaitoksemme kokonaisuudessaan on valjastettu pitämään ulkoista paha aisoissa. Jeesus näki maailmassa pahan ja sen tuoman kärsimyksen, joka on seurausta vuosituhannesta toiseen jatkuvasta ihmisen ahneudesta, koston-, murhan- ja vallanhimosta, väkivaltaan johtavasta suuttumisesta, loukkaantumisesta, valehtelemisestä ja petturuudesta, julmuudesta ja anteeksiantamattomuudesta. Kaikki kärsimys ja ulkopuolellamme maailmassa näkemämme paha muistuttaa meitä omasta kehittymättömyydestämme ja välinpitämättömyydestämme. Siksi Jeesus kiinnittää toivon yksilöllisyyden heräämiseen, yksityiseen ihmiseen, hänen mahdollisuuteensa ja haluunsa nähdä paha ja hyvä uusin silmin ja aloittaa pahan voittaminen omasta itsestään. Sillä paha, josta Jeesus puhuu, on meissä, ei meidän ulkopuolellamme. Tässä työssä ensimmäinen ja suurin kysymys on, mistä löytyy ihmisestä se uusi, se toisenlainen hyvä se tosi hyvä, joka voi alkaa sulattaa pois paha ja katkaista vuosituhansia jatkunut uuvuttava taistelu? Tästä kysymyksestä alkaa todellinen maailmanparannus.

Tällä maailmanparantamisen tiellä meitä askarruttaa pitkään kysymys kärsimyksestä ja sen merkityksestä. Viittasin jo aiemmin siihen, että totuutta etsimään lähtenyt ihminen keran kasvaa ymmärtämään, että kärsimys on vanhan karman takaisinmaksua ja lopulta valepukuinen siunaus. Tällainen ajatuskehitelmä saattaa olla vaikea myöntää itselleen todeksi. Helposti nousee esiin kysymys, eivätkö tämän elämän pahat teot tule kuitattaviksi jossain kiirastulen kaltaisessa paikassa, joka meidät puhdistaa, ennen kuin voimme nousta manalasta kuoleman jälkeiseen taivastilaan?

Ymmärrän niin, että joudumme kyllä kiirastulella puhdistumaan, jotta kestäisimme tulevan taivastilan korkeat energiat. Mutta karmamme ei tässä prosessissa häviä. Menneissä

elämässämme aiheuttamamme kärsimykset samoin kuin hyvät tekomme tulevat meitä vastaan uudessa elämässä sovitettavina tai palkitsevina seuraamuksina. Tästä syystä Jeesus opettaa meitä keräämään hyvien tekojen ”aarteita” taivaaseen, henkemme taivaaseen, jossa ne ovat meillä tallella, onnena, ilona, rakkau- den kyknä jne. tulevaa elämäämme varten.

Se on myös sitä tosi hyvää, rakkauden kasvavaa energiaa, jonka avulla paha voidaan ymmärtää ja voittaa. Se ei ole enää mielen hyvää, alemman mielemme eli egomme hyvää. Oppies- samme joogassa ja meditaatiossa tyynenä tarkkailemaan sisäis- tä maailmaamme, havaitsemme, että egon hyvästä puhuttaessa motiivina tahtoo lopulta aina olla itsekkyyys, minän etu, egon etu. Kutsumme sitä omaksi tahdoksemme harvemmin ha- luksemme, joka olisi oikeampi nimitys. Mieli on saatava har- joituksella rauhoittumaan, sillä se mikä on mielessä, on yleen- sä pielessä. Mieli täytyy hiljentää kuuntelemaan korkeampaa viisautta, sydämemme ääntä. Jeesuksen jooga on mielen hil- jentämisen harjoittelemista, jotta meissä pääsisi puhumaan se hiljaisuuden ääni, joka kärsivällisesti odottaa mielen säpinän lakkaamista. Hiljaisuuden ääni puhuu tosi hyvää. Se puhuu rakkauden kieltä.

Ekofilosofi Henryk Skolimowski näkee mielen puhdistam- isen mielen ekologiaana. Hän muistuttaa, että ihmisen mieli voidaan nähdä evoluution kuluessa miljoonien vuosien aikana kehittyneeksi ”aparaatiksi”, joka on monimutkaisuudessaan, herkkyydessään, hienoviritteisytydessään ehkä koko evoluution korkein saavutus. Me kuitenkin käytämme tätä universumin hienon hienoa saavutusta usein roskalaatikkona, jossa kaiken- lainen jonninjoutava roina seilaa edestakaisin. Jokainen tietää, miten mikä tahansa ”dirlandaa” voi jäädä tuntikausiksi pyöri- mään päähämme, eikä tahdo sieltä millään lähteä. Skolimows- ki siteeraa Upanishadeja ja sanoo: ”Mielesi muovaa sinua” ja ”tulet siksi mitä ajattelet”. Kun ajattelet puhtaita ja harmonisia ajatuksia, tai olet vain hiljaa, kasvatat itsessäsi maaperää, johon rakkaus voi pysyvästi juurtua.

Syällisyyden musertava ja kohottava voima

Hyvän ja pahan suhteen meidät pitää hereillä ja valppaina sisällämme heikommin tai vahvemmin toimiva järjestelmä, jota kutsumme syällisyyden tunteeksi. Syällisyys liittyy niin olennaisena osana hyvän ja pahan kysymykseen ihmisen tajunnallisessa kokonaisuudessa, että sitä on tässä syytä hieman perusteellisemmin käsitellä.

Oman tilanteemme mukaan voimme suhtautua meissä nousevaan syällisyudentunteeseen eri tavoin. Voimme nähdä sen henkisen kehityksemme vipusimena, jos haluamme sen muistuttavan meitä tarpeen tullen. Voimme myös torjua sen viestin, jos haluamme elää unessa tai emme jaksa herätä. Syällisyudentunteella on lähtökohtansa siellä missä hyvällä ja pahallakin: tilanteessa, jossa laskeuduimme ykseystajunnasta polariteettien maailmaan, rajoitukseen, jossa hyvä ja paha, syällisyys ja viattomuus tai syällisyys ja armo sekä kaikki muut vastakohtat saattoivat ilmetä. Kun Jumala sanoi: ”Tulkoon valkeus”, syntyi ensimmäinen polariteetti – valo ja sen kautta käsitettäväksi tullut pimeys ja siitä lähtien kaikki vastakohtaisuuksiin perustuva näkyvä todellisuus. Syällisyys kuuluu olennaisena osana henkiseen evoluutioon, ihmisen kehittymiseen kohti korkeampaa tietoisuutta, kohti täydellisyyttä. Syällisyys on muistuttamassa meitä siitä, ettemme ole saavuttaneet vielä tavoitettamme, että vielä täytyy ponnistella.

Syällisyys syntyy ihmisessä reaktiona siihen, että hän on tehnyt väärin, toiminut vastoin aikomuksiaan, tehnyt paha. Tunne voi kummuta kahdesta lähteestä. Syällisyyttä syntyy silloin, kun ihminen pettyy odotuksissaan – itsensä tai muiden asettamissa. Ensialuksi ihminen saattaa tuntea syällisyyttä siitä, että hän ei ole tehnyt niin kuin sanotaan. Hän ei ole totellut, ei vastannut odotuksiin. Ihmisen sisään rakentuu lapsesta lähtien sosiaalisen yhteisön, perheen, suvun ja eri kasvatustilanteiden tuottama ja opettama moraalinen koodisto. Usein läpi elämän muut meidän ulkopuolellamme sanovat ja määrittelevät hyvän ja pahan, oikean ja väärän ja sen, miten meidän pitäisi toimia ja käyttäytyä.

Mutta meissä on myös sisäinen, tieto. Sitä kutsutaan oman-tunnon ääneksi, Jumalan ääneksi ihmisessä. Jos ja kun ihminen sitä kuuntelee, hänellä on toinen, sisäinen oikean ja väärän koodi. Nämä kaksi saattavat joutua ristiriitaan keskenään, mikä sekin voi lisätä syyllisyyden taakkaa.

Tilanne on meille kaikille tuttu ja ihmisen henkisellä kehitystiellä jatkuvasti ajankohtainen. Elämme juuri nyt tämän ulkoa tulevan syyllisyydentunteen, jota voi sanoa myös syyllistämiseksi ja ihmisen sisältä nousevan syyllisyydentunteen suhteen mielenkiintoista murrosaikaa. Oma ikäluokkani on rippeitä siitä pitkään jatkuneesta aikakaudesta, jonka aikana eri muodoissaan ihmistä hallitsivat erilaiset ulkoiset käskijät, maalliset, poliittiset ja kirkolliset auktoriteetit. Elimme 1960-luvun murrokseen saakka hitaan kehityksen komentotaloudessa, jossa aina löytyi yksityisen ihmisen ulkopuolelta auktoriteetti, joka sanoi mihin suuntaan pitää kumartaa ja ketä pitää totella. Rippeitä, hyvinkin voimakkaita, on tästä vielä jäljellä.

Vanha kasvatusilmapiiri oli sellainen, jossa lapsi kasvatettiin tottelemaan, kiltiksi ja nöyräksi. Vanhempi tiesi, mikä on oikein, lapsi ei. Hyvää kasvatusta oli se, että lapsi opetettiin kuuliaisiksi. Lapsen oma tahto kitkettiin pois. Lasta ei saanut kehua, muuten se ylpistyisi, luulisi itsestään jotain. Ylpeys oli pahinta mahdollista myrkkyä. Tämä oli yksi läpikäyvä kasvatuseriaate virallisestikin.

Tottelemattomuus ja kapina ulkoisia määräyksiä vastaan saattoivat ja saattavat edelleen tuottaa elämänmittaista syyllisyyttä. Mutta ne saattoivat myös olla alku uudelle tietoisuudelle, jos oli kykyä analysoida ja purkaa ulkoa aiheutettua syyllisyyttään.

Kun elämäntaitoja alettiin opetella, kautta linjan vanhempi ja vahvempi tiesi, mitä sinun pitää tehdä, jotta menestyisit ja kauan eläisit maan päällä. Jos teit oikein, ei sitä kommentoitu eikä siihen reagoitu, mutta jos teit väärin, seurasi moite ja rangaistus. Jos olit oma-aloitteinen ja teit virheen, rangaistus seurasi automaattisesti. Lapsen nöyryyttäminen oli hyväksyttyä, jopa suositeltavaa. Seurauksena oli lapsen jatkuva riittä-mättömyyden tunne ja siitä seuraava syyllisyys.

Oma ikäpolveni ja vanhempani elivät vielä tällaisessa voimakkaasti ehdollistavassa kasvuympäristössä. Kasvattajat ovat haudassa, mutta heidän äänensä kuuluu vieläkin. Tuttuina kuuluvat korvissa vielä lauseet: ”Muista, Mauri, pojat eivät itke”. Armeijassa opin, että ”sääli on sairautta.” tai: ”vihollinen ei ole ihminen”. Tyttöjä ehdollistettiin: ”Pysyttele vain hiljaa ja taka-alalla ja anna viisaampien puhua”. Luetteloa voi jatkaa pitkään. Monella meistä on esimerkkejä kotoa tästä kasvatuskäytännöstä. Niiden päälle tulivat poliittiset dogmit ja määräykset ja valtahierarkiat ja kaiken yllä lepäävä kirkon hengellinen valta syntikäsitöksineen ja tuomioineen ja pelottelu iankaikkisella kadotuksella. Kiltteyden takana oli pakotettua, traumatisoivaa tottelevaisuutta.

Se, miten yksityinen ihminen suhtautuu ulkoa tuleviin odotuksiin ja vaatimuksiin ja toisaalta siihen tietoisuuteen, joka kasvaa hänen sisältään, on jokaisen yksilölliseen kehitysvaiheeseen liittyvä asia.

Kun ihminen alkaa keskittää voimaansa sisäisen itsensä kuuntelemiseen, hän samastuu silloin omaan henkeensä, omaan korkeampaan itseensä. Tätä kautta, Deepak Chopran mukaan, ihminen pääsee vähitellen toimimaan ”puhtaan mahdollisuuden kentässä”. Hän pääsee silloin myös yhteyteen niiden energioiden kanssa, jotka tulevat suoraan korkeammalta itseltä. Kun ihminen pääsee näiden voimien yhteyteen, alkaa pelko ja jatkuva itsensä kontrolloimisen pakko hellittää. Silloin alkaa hiipua myös alituinen taistelu siitä, hyväksytäänkö minut, kelpaanko minä. Ihminen alkaa olla henkisesti täysi-ikäinen. Samoin lakkaa kamppailu energioista, joita siihen asti on pitänyt saada itsensä ulkopuolelta. Sisältä käsin orientoituminen auttaa myös varmasti ihmistä paremmin ymmärtämään syyllisyyttään ja vapautumaan siitä.

Yksilöllisyyden kehittymisen ytimessä tulisi aina olla mahdollisuus tehdä vapaasti valintoja. Se sisältää silloin myös mahdollisuuden valita väärin, mikä on kehityksen ja oppimisen kannalta välttämätöntä. Syyllisyyden tunne liittyy perusolotilana ihmisen keskeneräisyyteen; siihen, että olemme vielä matkalla ja siihen, ettemme vielä osaa. Olemme myös niin si-

doksissa sosiaalisesti meitä kiinni pitävissä rakenteissa tai niin voimattomia, ettemme uskalla tehdä sellaisia ratkaisuja ja tekoja, joiden sisässämme tiedämme olevan oikein. Kun tämän alamme oivaltaa, se herättää meissä ymmärrystä ja anteeksiantoa itseämme ja muita kohtaan. Ymmärrys ja anteeksianto taas ovat sisäisen kasvun keskeisiä elementtejä, joiden pohjalta ja varassa rakkaus kasvaa meissä. Vuorisaarnan etiikka kokonaisuudessaan on se mittapuu, johon sisäistä ääntään ja sen sanomisia on hyvä peilata.

Elämme murroksen keskellä. Kuuliaisuutta, tottelevaisuutta ja alistumista tuottavat vanhat rakenteet ovat näihin saakka meidän ulkopuoleltamme useimmiten määritelleet hyvän ja pahan, oikean ja väärän. Meidän on tarvinnut vain totella ja kulkea joukon mukana. Nämä meitä syyllistävät autoritaariset yhteiskunnan tukijärjestelmät ovat 1960-luvulta lähtien alkaneet heiketä. Tähän liittyy sekä kielteisiä että myönteisiä asioita. Meillä on nyt vapaampi valta ja myös suurempi vastuu itse päättää ja valita, mikä on oikein, mikä on hyväksi, mikä pahaksi. Toisaalta murrosvaiheen ongelma näkyy vielä tänään perusarvojen hämärtymisinä jopa hukkaantumisenä. Se aiheuttaa suurta hämmennystä. Sen ohella se kertoo siitä, että monelta osin emme vielä ole täysin miettineet läpi ja tehneet itsellemme selväksi sitä, miksi me täällä olemme, mikä on meidän suhteemme elämään, tähän olemassaoloon ja toisiin ihmisiin.

Kehitysjakso, jota tällä hetkellä elämme, antaa meille vuosisatoihin ehkä vuosituhansiin laajassa mitassa ensimmäisen kerran mahdollisuuden suurempaan vapauteen. Se on vapautta kuunnella ja kuulla sisintä ääntämme, tehdä itsenäisiä valintoja, ottaa aiempaa selkeämmin vastuuta niistä. Vuosituhannen vaihteen murroksen voi nähdä myös niin, että olemme siirtymässä kansakuntana – ehkä laajemminkin – lapsuudesta aikuisuuteen, kuuliaisuuden ja tottelemisen aikakaudesta omia sisäisiä ratkaisuja ja valintojamme tekeviksi vastuullisiksi yksilöiksi ja yhteisöiksi. Olemme siirtymässä tulevaisuuteen, josta voi toivoa, että vanhan auktoriteetteihin perustuvan yhteisöllisyyden tilalle olisi kasvamassa uusi vapaaehtoisuuteen, jopa veljeyteen perustuva uusi yhteisöllisyys.

Periytykö syyllisyys?

Syyllisyyden ymmärretään myös periytyvän. Kirkko opettaa perisyntiä, jonka alaisia kaikki olemme Aatamin ja Eevan syntiinlankeemuksen seurauksena. Perisyynnistä meidät voi pelastaa vain Jumalan armo ja usko Jeesus Kristuksen sovittavaan kuolemaan.

Teosofia näkee asian toisin. Kun kirkko painottaa ihmisen pahuutta ja syntisyyttä, ja piiskaa meihin syyllisyydentuntoa ja pelottelee helvetillä, että tekisimme parannuksen, ottavat teosofia ja monet idän suuret uskonnot positiivisemmän, kehitykseen perustuvan näkökulman. Ihmisellä on mahdollisuus elämä elämältä tulla tietoisemmaksi ja omasta jumalaisesta alkuperästään, kehittyä ja kasvaa ymmärtämään myös korkeampaa, jumalaista olemuspuoltaan. Se on läsnä meissä kaikissa ja se meidän tietoisuutemme ja koko olemassaolomme kerran kirkastaa ja sen jälkeen valo vain lisääntyy matkallamme elämä elämältä kohti täydellisyyttä.

Tähän liittyen teosofia puhuu karman laista. Ihminen aina joutuu vastaamaan tekojensa seurauksista. Jokainen saa ennemmin tai myöhemmin oikeudenmukaisen kohtelun. Luonto ja elämä pitävät siitä huolen. Toisin kuin ajatus perisyynnistä karman laki on loogisempi. Siinä meitä vastaan tulevat tässä tai tulevissa elämässämme itse tekemiemme tekojen seuraukset. Kun maksun tai palkinnon aika tulee ennemmin tai myöhemmin eteemme, on teon seuraus helpompi kohdata ja hyväksyä. Karmanamme voi olla myös perheidemme, sukujemme tai kansamme karmaa. Mutta senkin syntymisestä olemme itse osaltamme olleet vastuussa. Tämä on looginen ja rauhoittava visio. Siitä seuraa myös se, että me alamme ymmärtää, ettei meidän tehtävämme ole kantaa huolta ns. pahan rankaisemisesta ja kostaa, vaan oppia ymmärtämään ja antamaan anteeksi.

Syyllisyyden kasautumisesta muistan tapauksen hyvin varhaisesta lapsuudestani. Olin ehkä neljän viiden ikäinen. Olimme kävelyllä ukkini kanssa Punavuoreessa, jossa silloin asuimme. Kysyin kävellessämme – jostain se vain tuli mieleeni: ” Ukki, miksi sotia syttyy?” Ukki vastasi: ”Katsopas, maailman

yläpuolella on ikään kuin sellainen verkko, johon ihmisten pahat ajatukset ja pahat teot kerääntyvät ja sitten, jos sinne tulee liikaa niitä pahoja ajatuksia ja tekoja, niin se verkko repeää ja silloin syttyy sota.”

Ajatus siitä, että ihminen ottaa osaa myös oman perheensä, sukunsa ja kansansa karmaan ja lopulta koko ihmiskunnan karmaan, alkaa olla monimutkainen. Ymmärryksemme ei aina riitä näin laajoja syy-seurausketjuja pohtimaan ja siksi helposti tulemme sellaisiin ajatuksiin, että maailmassa vallitsee epäoikeudenmukaisuus. Jotkut ihmiset elävät jatkuvassa kurjuudessa ja kärsimyksessä, toiset taas kellottelevat yltykyläisyydessä eivätkä aina tiedä, mitä kaikkea maallisella hyvällään tekisivät. Mielenkiintoista silloin on kuulla ihmiskunnan viisaita, jotka ovat mietiskelyssään saavuttaneet mielenrauhan ja sanovat, että maailmassa kaikki on järjestyksessä. Jos ei siltä näytä ja tunnu, täytyy säätää omaa päätään.

Miten suhtaudumme syyllisyyteemme?

Jos ajattelemme niin, että me olemme kaikki lähteneet henkilökohtaiseen kehitykseen, ottamaan selvää hyvästä ja pahasta, käymään tätä hyvän ja pahan koulua niin kauan, että opimme vapaaehtoisesti valitsemaan hyvän, opimme lopulta myös välttämään pahaa, itsekkyyttä, sitä, minkä tekeminen meissä aiheuttaa syyllisyyttä. Voimme vaikuttaa omiin tekemisiimme niin, että saatamme lähteä katkomaan syyllisyyksiä aiheuttavaa ketjua ja joskus jopa iloita tekemisistämme, olla ylpeitä teoistamme.

Tähän suuntaan opettavat kaikki maailman uskonnot ja kaikki niiden suuret henkiset johtajat. Lao-Tse, Konfutse, Zharatushtra, Buddha, Jeesus Kristus, Muhammed. Kaikkien opetus on pohjimmiltaan yhdensuuntainen. Puhdistakaa ajatuksenne, tarkkailkaa puhettanne, älkää varastako, älkää huoratko, älkää pakottako, älkääkä käyttäkö väkivaltaa ihmissuhteissa, opetelkaa suvaitsevuuutta, harjoittakaa myötätuntoa, anteeksi-antoa ja sääliä, opetelkaa rakastamaan toisianne.

Näin meille on opetettu maailman sivu. Ajatuksissamme ja

puheissamme yleensä tiedämme, mikä on oikein ja mikä väärin. Ongelma on enemmän kovapäisyydessämme ja henkisessä laiskuudessaamme. Emme usko, että mitään tapahtuu, jos yrittämme elää näiden opetusten mukaan. Tai emme usko, että me pystymme elämään niiden mukaan. Ehkä emme vain viitsi. Viihdymme liian hyvin helpossa elämässä ja niin lakkaamme yrittämästä. Kuitenkin juuri yrittäminen olisi kaikkein tärkeintä. Suuret elämänohjeet unohtuvat helposti arjen tuoksinassa. Emme jaksavaa vaivata itseämme. Niinpä mielellämme kellumme sameissa vesissä, teemme ratkaisuja hetkellisten lyhytkestoisten etunäkökohtien perusteella ja mietimme sitten, miksi emme olekaan onnellisia ja tasapainoisia – tunnemme syyllisyyttä. Kysykäämme itseltämme, kuinka minä suhtaudun syyllisyyteeni. Miten ihmiset yleensä siihen suhtautuvat?

Tiedostamaton ihminen ei tunne syyllisyyttä juuri lainkaan. Hän ei ole näkevinään sitä. Hän tukeutuu yleiseen yhteiskuntamoraaliin ja keskusteluun, tarttuu ja nojaa sellaisiin mielipiteisiin, jotka tukevat hänen ajatteluaan ja tekojaan. Hän haluaa nähdä tehneensä oikein. Hän ei välitä kuulla eettisiä perusteita, vaan hakee omalle toiminnallensa perustelut sellaisilta ryhmiltä - joita yhteiskunnassa aina on, jotka haluavat esim. oikeuttaa erilaisen yksilöihin, vähemmistöihin ja huono-osaisiin kohdistuvan väkivallan. ”Minä tein niin kuin käskettiin”.

Pakeneva ihminen ymmärtää, mutta ei halua kohdata syyllisyyttään. Hän välttelee sitä ja työntää sen elämässään taka-alalle ja pitää reagointiaan luonnollisena: ”Kaikki muutkin tekevät näin!” Hän kieltäytyy katsomasta peiliin, keksii verukkeita. Usein tällainen ihminen työntää syyllisyyden mielensä syvyksiin, johon se jää kalvamaan ja nousee aika ajoin pintaan.

Syyllisyytensä tunnustavia ihmisiä on taas eri kategorioita riippuen tiedostamisen syvyydestä ja siitä, kuinka rehellisiä he osaavat olla itselleen. Tällaisessa tapauksessa ihminen yleensä pyrkii myös jotenkin vapautumaan syyllisyydestään, katumaan, hyvittämään tekonsa, pyytämään anteeksi jne.

On myös olemassa ihmisiä maailmassa, joilla on erittäin kehittynyt syyllisyydentunto ja usein sen rinnalla myös kehittynyt vastuuntunto. He työskentelevät aktiivisesti syyllisyytensä

kanssa. Yleensä he ovat kirjailijoita, moraalifilosofeja tai muita ihmiskunnan hyväntekijöitä, jotka pitävät peiliä edessämme. Elvi Sinervolta tai Leo Tolstoilta saattaa lukea ajatuksen: ”Ei ole minun onneani ilman kaikkien ihmisten onnea”, tai että, ”minä olen syllinen kaikkeen pahaan maailmassa.”

Kun syllisyyttä piilotetaan tai vähätellään, tapahtuu samankaltainen asia, josta Tuulikki Saaristo puhuu anteeksiantokirjassaan Taikasanat. Ihminen piilottaa tämän tunteen sisäänsä eikä halua ottaa sitä käsittelyyn. Hän jää tällöin tunnelukkoon. Syllisyyden tunne, niin kuin vihankin tai loukatuksi tulemisen tunne on niin voimakas, että se käsittelemättömänä syö ihmisen energioita, kuluttaa hänen elämänvoimiaan.

Syllisyys on ilmausta sisässämme vaikuttavista lainalaisuuksista. Jokaisessa meissä, jos olemme terveitä, on sisäinen eettinen koodisto, jonka avulla tiedämme, milloin teemme oikein ja milloin emme. On myös mahdollista ajatella syllisyyden tunteen aavistuksenomaista syntymistä kaukaisena muistona siitä hetkestä, jolloin ennen astumistamme tähän nykyiseen elämään hyväksyimme sen pääpiirteisen kulun. Puhuin tästä anteeksiantamisen yhteydessä. Ennen syntymäämme meille näytetään tulevan elämämme mahdollisuudet sellaisina, kuin ne saattaisivat toteutua. Tuolloin me, kuten Pekka Ervast toteaa, lupaamme yrittää parhaamme. Me hyväksyimme elämämme. Kun sitten emme täällä maailmassa aina jaksakaan, vaan erehdymme, valitsemme väärin, me muistamme etäisesti lupauksemme ja syllisyyden tunne nousee.

Ihminen voi elämässään ajautua sellaiseenkin tilaan, että hän ei tunne voivansa millään keinolla vapautua syllisyydestään. Ajatellaanpa vaikka murhamiestä tai esim. vanhempia, joilta on lapsi kuollut esimerkiksi huumeiden käyttöön, minkälaista syllisyyttä nämä ihmiset tuntevat. Syllisyys ja valtavat itse-syytökset eivät herätä sitä kuollutta henkiin. Keneltä voi pyytää anteeksi?

Isä meidän -rukouksen anteeksiantokohta antaa meille mahdollisuuden työskennellä tämänkaltaisen syllisyyden kanssa. Sitä syllisyyttä, mikä meitä piinaa, voidaan sovittaa sillä, että itse opettelemme armeliaisuutta, että me emme itse vaadi kos-

toa tai hyvitystä ihmiseltä, joka on tuottanut meille kärsimystä tai on muuten velkaa meille jotain. Näin meillä kaikilla on mahdollisuus auttaa väärintekijöitä syyllisyydestään antamalla heille anteeksi, antamalla armon syrjäyttää oikeuden vaatimuksen.

Kirjallisuudesta tutumpi järjestelmä on, että ihminen katuu syyllisyyttään ja yrittää sovittaa sen kärsimyksellä (Raskolnikov Dostojevskin romaanissa Rikos ja rangaistus). Tällöin ihminen suostuu vapaaehtoisesti kärsimykseen tai muuten sovittamaan tekonsa ja vapautumaan tätä kautta syyllisyydestään. Ihminen ymmärtää ja hyväksyy kärsimyksen opetusluonteen. Jo tässä hyväksymisessä on syntynyt sovitus. Hän näkee, että kärsimys, johon hän vapaaehtoisesti alistuu ja jota me ulkoisesti katsoen pitäisimme pahana, ei olekaan pahaa. Se on omien tekojemme seurausta. Kun me teemme pahaa, joudumme vastaamaan teostamme vapaaehtoisesti tai karma panee meidät kärsimään. Se opettaa meitä kärsimyksellä. Se opettaa meitä tietysti myös hyvällä. Mutta kun näemme kärsimystä, voimme aina kysyä, mitä se meille tahtoo opettaa. Vähitellen alamme nähdä sen mekanismin, ja alamme myös nähdä niitä käytäntöjä, joilla voimme omalta osaltamme alkaa vähentää kärsimystä maailmasta.

Karmasta puhuessa on syytä aina olla varovainen. Yksinkertaistettu karmakäsitys johtaa äkkiä triviaaliin fatalismiin, jolla ei ole mitään tekemistä universaalien rakkauden ja oikeudenmukaisuuden lain kanssa. Liian helposti ajattemme, jos ihmistä kohtaa joku menetys, onnettomuus tai sairaus, että se on hänelle oikein. Se on hänen karmassaan. Näin saatamme sanoa, vaikka meillä ei olisi aavistustakaan siitä, minkä seurauksena tuo onnettomuus on häntä kohdannut tai mikä sen viesti on. Karman seurausketjut ovat monimutkaisia ja kaukaisista ajoista ja tilanteista juontuvia ja kyseessä voi olla, kuten sanottu heimon, suvun tai kansan karma. On hyvä ajatella, ennen kuin päästelee suustaan tuomioitaan. Sen sijaan pitäisi ajatella, että ehkä tämä lähimmäisemme kärsimys on meidän eteemme tuotu juuri sen takia, että nähtäisiin, osaammeko häntä auttaa, myötäelää ja lohduttaa. Lähimmäisinä se on meidän tehtävämme. Myös armahtavuisuutta, ei vain vapautumista omista taa-

koistamme, vaan lohdutusta ja toistemme taakkojen kantamista, karman laki meiltä kysyy.

Syylisyys on viesti

Syylisyys on meille annettu muistuttaja. Se muistuttaa meitä ihmisen tehtävästä maailmassa. Tärkeätä on hiljentyä ja kuunnella, yrittää ymmärtää, mitä syylisyys viestii. Syylisyudesta voi harvoin vapautua viikonloppukurssilla, mutta siihen voi oppia suhtautumaan. Voi oppia analysoimaan, kuka meitä syylittää, tarkastelemaan, minkälaisia odotuksia meihin kohdistuu ja pitääkö todella käyttäytyä noiden odotusten mukaan, vai pitääkö kuunnella sitä, minkä tunnemme sisimmässämme oikeaksi. Jos syylisyys on musertava taakka, täytyy työtä tehdä lujemmin. Aina voi pitää mielessään Jeesuksen ajatuksen, että se, joka taakseen katsoo ei ole hänelle otollinen. Lause viittaa siihen, että me jääme helposti myös rypemään menneissä syylisyyksissämme, kielteisissä tunnetiloissa, kun voisimme tehdä parannuksen, putsata menneen pölyt, suunnata eteenpäin.

Taidekriitikko Wendy Beckett sanoo asian raikkaasti: ”En usko, että inhimillisyydessä on mitään paikkaa syylisyydelle... katumukselle kyllä, mutta ei syylisyydelle. Katumus tarkoittaa sitä, että kerrot Jumalalle olevasi pahoillasi, etkä aio enää tehdä niin ja aloitat uudelleen alusta. Kaikki vahinko, minkä olet tehnyt itsellesi, on oikaistu. Syylisyys merkitsee sitä, että jatkat edelleen tekemisiäsi ja säilytät edelleen tunteesi ja hakaat edelleen rintaasi ja olet edelleen kiintynyt omaan napaasi. Syylisyys on ansa. Ihmiset rakastavat syylisyyttä, koska heistä tuntuu, että jos he kärsivät riittävästi syylisyyttä, he hyvittäivät tekemänsä. Tosiasiassa he vain istuvat rapakossa ja räiskivät rapaa ympäriinsä. Katumus – ja menet eteenpäin. Se on ohi. Haluat ohittaa syylisyyden nautinnon(!)”.

Syylisyudesta rakkauteen

Elämä elämältä on meillä mahdollisuus suuntautua enemmän

kohti tietoisuutta, kohti valoa, tarkkailla syyllisyyttämme ja oikoa tekemiämme virheitä sen avulla ja sitten vapautua niistä. Elämä elämältä meille muistutetaan myös rakkauden voimasta hyvän ja pahan ”ikuisessa” taistelussa.

Paha voitetaan rakkaudella. Mutta millaista on se rakkaus, joka pahan voittaa? Sitä rakkautta se ei voi olla, josta päivittäin puhumme ja josta iskelmissä lauletaan. Jos laajemmassa katsannossa yrittää ymmärtää rakkautta ja koko kehitystä, voi nähdä rakkauden jumalallisena tai kosmisena kaiken läpäisevänä energiana, joka evoluution kaltaisella periaatteella eräänlaisen käytevoiman tavoin pitää yllä koko maailmankaikkeuden elämää ja toimintoja. Se pitää universumia koossa niin, että jos se vedettäisiin maailmankaikkeudesta pois, universumi hajotaisi kosmiseksi pölyksi. Olen suuresti viehättynyt rakkauden määritelmään, jossa nähdään että rakkaus on kosmista energiaa, joka läpäisee koko maailmankaikkeuden galakseista pienimpään atomiin. Ihminen taas on kuin hehkulamppu: Hänen tehtävänsä on tulla valoksi maailmaan. Mitä puhtaampi on hehkulanka sitä kirkkammin loistaa lamppu. Meidän osamme on lampunpuhdistajan. Meistä tulee ”maailman valo”.

Sanotaan, että rakkaus on sokeaa. Lauseessa on jotain totta, mutta silloin tarkoitetaan rakastumista, jota voisi sanoa meidän elämässämme rakkauden ensimmäiseksi askelmaksi. Rakastuminen on kuin lahja, jonka ihminen voi saada elämässään useitakin kertoja. Vaikka tuo lahja paneekin kaikessa ihanuudessaan pään pyörälle, tuo se myös kuin heijastuksena rakkauden korkeammista olomuodoista kohteeseensa sitä maailmoja syleilevää autuuden tunnetta, joka rakkauden korkeammilla askelmilla voidaan pysyvästi saavuttaa. Jo rakastuminen tunnetusti pyyhkii kohteestaan kaiken pahan, jota me ilman rakkautta näemme kaikkialla. Se antaa meidän hetken ajan nähdä rakastumisen kohteen ohella kaiken muunkin ympärillämme ruusuisten silmälasien läpi. Tuo ihana tunne avaa meissä olevia lukkoja ja pidäkkeitä. Rakastumisen voi nähdä hetkellisenä, ehkä pidemmänkin aikaa kestäväenä aukeamisen tilana. Sen kestäessä ihminen pääsee lapsuuden kaltaiseen perusolokokemukseen. Hänelle näytetään jonkin aikaa sitä, miltä maailma

parhaimmillaan näyttää, kun rakkaus vallitsee. Ehkä onkin niin, että vain laskelmoiva kyynikko näkee, että rakastuminen on sokeaa, koska rakkaus on tila, joka kaihtaa kaikenlaista laskelmointia.

Mitä enemmän rakkaudesta luulen ymmärtäväni, sitä vakuuttuneemmaksi tulen siitä, että meitä ohjataan tilanteisiin joissa meille annetaan rakkauden kohde. Rakastamisen opettelu aloitetaan yhdestä ihmisestä. Tämä on kohtalon ja karman työskentelyä. Niin sanotut karman herrat käyttävät rakkauden vetovoimaa apunaan ja saattavat luoksemme sellaisia ihmisiä, joilla on meille jotain opetettavaa hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä. Elämäämme ilmestyy ”kuin sattumalta” ihmisiä, jotka ovat oman toteutumisemme kannalta, ihmisiksi tulemisemme kannalta haasteellisia ja tärkeitä – harjoitusvastustajia. Sama ilmiö toteutuu tässä vuorovaikutuksessa tietysti myös toisin päin. Maailma on siten rakentunut, että ihmissuku maapallolla lisääntyy ja kasvaa rakkauden kautta. Sitä kautta, sen avulla me kasvamme Ihmisiksi saakka. Rakastuminen ja rakkaus, nämä kaksi toisiinsa kietoutuvaa käsitettä sekaantuvat helposti siksi, että rakkauden universaalinen energia, myös ihmisessä kaikilla tasoilla, on sidoksissa hänen luovuuteensa. Rakastumisessa se ilmenee sukupuolivoimana. Vietinomaisena se meitä ajaa ja vetää kohti yhtymistä, yhdeksi tulemistä, täyttymistä, myös kohti uutta syntyvää elämää. Yhtymisen voi myös nähdä symbolisena heijastuksena, joka viittaa menetettyyn ykseystajuntaan.

Jo aikaisemmin oli puhe siitä, miksi tämä rakastumisen euforia ei pysy. Ihminen ei ole vielä tarpeeksi puhdas. Rakkaus on hienojakoista kosmista energiaa, joka ei kauaa voi elää tajunnantilassa, jollaista rakastuminen omalla tasollaan edustaa. Ihmisen kehitysvaiheissa on monta kohtaa, joissa hän voi päästä yhteyteen kosmisten, jumalallisten energioiden kanssa. Kaikissa uskonnoissa tähdätään siihen, että ihminen saavuttaisi tämän yhteyden, saisi siitä voimaa kasvuunsa. Voima on kasvanutta kykyä toimia rakkaudellisesti vaikeissakin tilanteissa. Ihminen voi tätä voimaa itselleen saada eri kehitysvaiheissaan kasvavassa määrin. Sitä ei kuitenkaan anneta ihmiselle, jonka toimintamotiivit eivät ole puhtaat, koska voima on tuhoavaa,

jos sitä käytetään epäpuhtaisiin, itsekkäisiin tarkoituksiin.

Kun rakkaus vetää meitä yhteen, se yrittää aina nostaa meidät erillisyyden yläpuolelle. Rakastumisessa se jo näkyy. Kun vaaleanpunainen pilvi haihtuu, ihminen lähtee etsimään uutta ihanaa rakastumista. Hän lähtee yleensä uudestaan kuin huumeen perässä, vaikka ehkä pelkää sen kohta haihtuvan. Uuteen lähtöön, uuteen ykseyskokemukseen rakastumisessa vetää meitä yhtenä tekijänä myös pyyde, suvunjatkamisviettiin kiinnittyvä mielihyvämekanismi. Pyyde on halua. Se on eri asia kuin tahto. Halua ajaa eteenpäin mielihyvän tavoittelu, mielen hyvä, egon hyvä. Idän filosofioissa puhutaankin siksi halun kuolettamisesta, koska halua kaikissa muodoissaan aina seuraa kärsimys. Kun halu kuolee, kuolee kärsimyskin. Siksi on tarpeellista alkaa kehittää erottelukykyyään ja rehellisyyttään voidakseen omalla kohdallaan nähdä, mikä on rakkautta ja mikä pyydetä.

Haluun liittyä rakastumisen sokeus. Me kuljemme aikamme kuin sumupilvessä, kunnes tahdomme avata silmämme. Rakkaus avaa ne. Rakastumiset tulevat ja menevät, mutta rakkaus ei tule ja mene. Se on. Paavali sanoo: ”Rakkaus ei koskaan katoa”. Se on meidän ikuinen haasteemme. Sitä meidän pitäisi opetella ymmärtämään. Siinä meidän pitäisi oppia elämään. Se meidät pelastaa. Itse asiassa mikään asia ei ole elämässä tärkeämpi oppia. Se meistä tekee Ihmisiä. Mitä enemmän me osaamme rakastaa, sitä vahvempia olemme suhteessa pahaan. Sitä paremmin ymmärrämme sitä. Thorwald Dethlefsen kiteyttää oivallisessa kirjassaan Hyvä ja paha saman asian: ”Viha on aina merkki siitä, ettei tunne vihansa kohdetta.”

Mitä se kestävämpi, todellinen rakkaus sitten on? Onko se sitä epäitsekästä muiden palvelemista, jossa toisen onni asetetaan oman edelle, toisen etu oman edun rinnalle. Onko se rakastavaa myötätuntoista auttamista, asennetta, jonka avulla osaamme myös oikein suhtautua pahaan? Jos on, se on tietysti hienoa, mutta mistä meillä löytyy voimaa sellaiseen? Mikä on se voiman tie? Jeesus kehottaa meitä kaiken lisäksi rakastamaan kaikkia ihmisiä. Kehotus kuulostaa ylivoimaiselta. Niinpä sille täytyy löytyä viisas tulkinta. Muuten ollaan samankaltaisessa

erehdyksessä kuin pizzariassa, joka ilmoittaa: ” Kaikki pizzat 5 euroa!”. En voi tiskillä antaa viiden euron seteliä ja sanoa: ”Otan kaikki pizzat” Ymmärrän niin, että meidän tehtävämme on opetella rakastamaan niitä ihmisiä, jotka tulevat meitä elämässä vastaan; harjoiteltava niiden ihmisten kanssa, jotka ovat läsnä ja käytettävissä – erottelematta hyviä ja pahoja. Eino Leino kiteyttää ajatuksen kauniisti runossaan Auringon opetus:

”Kerro minulle aurinko
mikä on laulajan oikea onni?
– Tee kuten minä
paista vaan
Laulajan onni on antaa.”

Rakkauden harjoittaminen alkaa siitä, että lähdemme tekemään työtä itsemme kanssa. Rakkauden energiat ja rakkauden kyky alkavat viipyä meissä pidempään, kun alamme puhdistaa omaa hienoaineisempaa olemustamme esimerkiksi Jeesuksen joogalla. Ajatus- ja tunneruumiimme eli mentaalinen ja astraalinen olemuspuolemme on viritettävä uudelleen kuin soitin, jotta voimme kokea ”laulajan onnen”. Joka kerran, kun annamme itsemme suuttua tai loukkaantua, ”vihastumme veljeemme”, päästämme irti oman mielemme hallinnasta, annamme negatiivisen energiatulvan hyökyä tajuntaamme. Siellä särkyy silloin jotain haurasta, jota yritimme rakentaa. Samalla sieltä kaikkoo rakkaus. Mielen siivoaminen on aloitettava uudelleen. Mutta me saamme aloittaa uudelleen. Sitä sanotaan armoksi.

Puhdistustyö liittyy myös Jeesuksen kolmanteen käskyyn, toden puhumiseen. Kun ihminen etsii totuutta, hän etsii myös aina rakkautta. Totuus ja rakkaus elävät samassa maailmassa. Totuuden etsijäksi voi ruveta ihan pelkästään haluamalla oppia rakastamaan. Totuuden puhuminen on askeleiden ottamista vapauden suuntaan. Valhe on sumua, joka estää näkemästä totuutta; siinä sumussa emme kohta enää erota tietä. Totuuden puhuminen puhaltaa sumutuksen pois, koska totuuden puhujaan voi luottaa. Toden puhuja avaa ihmisten sydämiä. Jos osaa avata muiden ihmisten sydämiä, on askelen lähempänä

rakkautta. Rakkaus on ajatustemme ja toimiemme puhdistaja. Se kasvu meissä on puhdistuksen tulos.

Aina ilmestyy joku, joka sanoo, että totuuden puhuminen ei kannata. Se ei ole edullista. Mikä ihmiselle on edullista? Yleensä ihminen tarttuu siihen helppoon, mikä näyttää sillä hetkellä edulliselta, mutta ei useinkaan osaa ajatella pidemmälle. Rakkauden logiikka on toinen. Se ajattelee muiden etua, kokonaisuuden etua, se ajattelee pitkäjänteisesti ja holistisesti, kokonaisvaltaisesti. Rakkauden logiikka on antamisessa, antautumisessa, anteeksiantamisessa, myös itselleen anteeksiantamisessa, silloinkin, kun ei jaksakaan pysyä totuudessa. Jos ajattelemme vain omaa etuamme, sitä, mitä minä voisin tästä saada, mitä voisin tästä hyötyä, ajattelemme rakkauden logiikan vastaisesti, tuhlaamme mahdollisuuksiamme, ähräämme paikallamme. Valehtelemattomuus kertoo ihmisen maailmankuvasta. Toden puhuja rakentaa maailmaa, jossa kaikki voivat ja saavat puhua totta. Se on pitkäjänteistä politiikkaa ja edellyttää yleensä maailmankatsomusta, jossa mikään tehty hyvä ei häviä. Se, että puhuu totta, muodostuu ihmiselle voimaksi, joka kasvaa sen rakkauden myötä, jota toden puhuminen meissä kasvattaa.

Jeesus kehottaa meitä rakastamaan kaikkia ihmisiä, vihollisiammekin. Jumalaakin me rakastamme parhaiten toisissamme muistamalla, että me kaikki olemme saman isän lapsia, Jumalan kuvia. Kurjin ja viheliäisinkin meistä kantaa sisässään sitä samaa, yhä uudelleen tänne syntyvää jumalkipinää, joka kärsivällisesti odottaa leimahtamistaan suuremmaksi valoksi. Me voimme sitä kipinää vaalia, syöttää sille rakkauden polttoainetta. Rakkauden vaikean taidon oppimisessa on paradoksaalista se, että kun me kasvamme suuriksi rakkaudessa, me samalla kasvamme pieniksi ylpeydessä. Alamme voittaa kiusausta, josta Ervast puhui. Egomme vähenee. Rakkauden mestarit eivät rehentele ja tuuleta. Ihminen ei voi milloinkaan ylpeillä rakkauden kyvyllään, sillä rakkaus ei kerskaa eikä pöyhkeile. Kaikki sellainen on sen luonteen vastaista. Rakkaus on Tao Te Kingiä mukaillen kuin vesi, joka heti täyttää kaikki pienimmätkin kolut.

Helisevä vaski ja sfäärien musiikki

Elämien kuluessa, kriisien kautta kasvamme ja opimme vähitellen luottamaan rakkauteen. Syötyämme hyvän ja pahan tiedon puusta aloitimme tuskallisten ponnistusten koulun täällä polariteettien, ristiriidan vastakohtien ja erillisyyden maailmassa ratkaistaksemme vastakohtat ja löytääksemme niiden takaa ykseyden. Jeesus opettaa seuraajiaan paradoksien tekniikalla, jossa vastakohtat näyttävät muuttuvan toisikseen. Eteen nousee jossain vaiheessa kysymys, kasvaako ihmisen tietoisuus hänen kehittyessään polariteettien hallitseman aineen maailmasta ykseyttä kohti nimenomaan paradoksisen ajattelun kautta? Kun tapaamme ihmisiä, jotka ovat lähteneet puhdistamaan mieltään, huomaamme, että he monesti löytävät avaimia elämän ristiriistaisuuksiin juuri paradokseista.

Ihmiset alkavat nähdä kauneutta rumuudessa. He alkavat ymmärtää, että kärsimys voi olla valepukuun verhottu siunaus. He saattavat alkaa uskoa, että antamalla pois, luopumalla ennen kuin on pakko, voi saada lopulta kaiken. He alkavat nähdä, että olla herkkä, vaatiikin suurinta rohkeutta. He alkavat kohdella pahantekijöitä myötätunnolla ja rakkaudella, koska tietävät, että loppujen lopuksi ei ole muuta ratkaisua. He alkavat ymmärtää, että todellinen rakkaus syntyy ja kasvaa antamisesta. Se ei kysy, mitä minä saan. Kun ihminen alkaa nähdä paradokseja, hän on oppimassa, että mikrokosmoksessa, ihmisen sisällä on makrokosmoksen kaltainen universumi: ”Niin alhaalla kuin ylhäällä”. Kuolema, tuo vääjäämätön, ei olekaan tuho. Se on portti uuteen elämään. Kriisistä kasvaa mahdollisuus, kriisi on onnellinen asia.

Paradokseja nähdään ihmisen korkeillakin kehitysasteilla. Korkean asteen vihkimysdraamassa miekka ei ole enää surmaamisen ja väkivallan välikappale, vaan miekka opetellaan kääntämään omaan rintaan. Toisen posken kääntäminen on alkuharjoittelua tälle vihkimykselle. Porautuminen oman heikkoutensa syvimpiin syihin, alkaa kääntää heikkoutta voimaksi ja vahvuudeksi. Niin on myös pimeys välttämätön, jotta voi-

simme ymmärtää ja nähdä valon. Erik Blomberg sanoo sen runossaan kauniisti:

”Älä pelkää pimeyttä, valo syttyy silloin.
Eihän tähtiäkään nää kuin pimeässä illoin.
Älä pelkää pimeyttä, se on valon kehto,
Älä pelkää pimeyttä, se on valon ehto.
Myös on musta silmäteriä iiriksessä sulla.
Pimeyden kautta vain voi valo esiin tulla.”

Paavalin sanoin: ”Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski ja kilisevä kulkunen.” Sananlasku meillä Suomessa puhuu myös tyhjien tynnyrien kolinasta. Tuota vasken helinää ja kulkusten kilinää kuuluu meillä täällä ympärillä runsaasti ja kuulen sen myös itsessäni. Rakkaudetonta yrittämistä ja touhuamista maailmassa riittää.

Miten me saamme helisevän vasken soimaan? Miten kilisevä kulkunen viritetään niin, että siinä soi rakkaus? Mietintä tuo esiin lisää kysymyksiä: Paha kello kuuluu kauas. Miten saisi hyvän kellon kuulumaan? Miten rakkautta opetellaan? Missä sitä opetetaan? Rakkautta opetellaan kaikkialla, kaikissa kohtaamisissamme. Me opetamme sitä koko ajan toisillemme. Mielenkiintoista on huomata se, että jos tahdot ja päätät panna rakkautesi koetukselle, jos päätät olla tekemättä pahalle vastarintaa tai päätät suhtautua rakkaudellisesti ihmiseen, jota inhoat ja pidät vihollisenasi, sinun päätöksesi kuullaan ja sinut ohjailaan tilanteisiin, joissa saat testata kykyjäsi.

Rakkauden opetteleminen vaatii rohkeutta. Se on aina itsensä panemista alttiiksi. Joka kerran kun tosissamme puhumme rakkaudesta, tai kun me teemme rakkauden tekoja – tai kun yritämme ilmaista sitä, mitä rakkaudesta syvimmin koemme esim. taiteen avulla, joudumme paljastamaan itsestämme sen, mikä on haavoittuvinta. Luovumme silloin niistä rakenteista, joita olemme koonneet turvaksemme. Tällaisissa tilanteissa voi myös haavoittua, kun suojaus on auki. Mutta meidän ei pidä jäädä muistelemaan kärsimäämme pahaa, vaan lähteä sinnik-

käästi valmistautumaan uuteen yritykseen ja muistaa, että rakkaudessa tärkeintä on antaminen ei saaminen.

Voi olla, että usko tässä hommassa välillä menee, rohkeus pettää ja tuntuu, että vaikka teimme parhaamme, emme sittenkään osaa. Sittenkin tärkeintä on päättäväisyys, keskittyminen olennaiseen, uusi yritys ja luottamus siihen, että elämä, vaikka koetteleekin, lopulta aina kantaa. Tärkeäksi alkaa kasvaa ajatus: ”Tapahtukoon sinun tahtosi”. Silloin ihminen käy uskon kamppailua, eikä usko ole vain asioiden totena pitämistä, vaan aktiivista tahdon suuntaamaa toimintaa, jossa rakkaus on olennaisena sisältönä.

Pahan vastustamattomuus, opetteleminen ymmärtämään sen toimintalogiikkaa ja rakkauden harjoittelu ovat kaikki samaan tähtäävää harjoitusta. Tavoitteena on ihmisessä olevan jumalkipinän herättäminen liekkiin. Kun tuo tila aukeaa, ihminen kykenee tuntemaan suurinta rakkautta, mitä voi maan päällä tuntea. Tätä yhtymistä kuvaillaan nirvanana, mokshana, samaadhina. Mystikot ja alkemistit lännessä puhuvat kosmisista tai mystisistä häistä. Hääthän ovat rakkauden suuri juhla. Kaikissa maailman uskonnoissa tavoittelevat ihmiset tätä samaa yhteyttä korkeampaan Itseensä.

Kun totuuden etsijä lähtee kulkemaan puhdistuksen tietä, opettelemaan laajenevan rakkauden aakkosia, hän saattaa matkan varrella kohdata pienempiä tai suurempia kosmisen tajunnan hetkiä. Ne lisäävät etsijän ymmärtämystä ja luottamusta ja voimaa. Ymmärtäminen on rakkauden opettelu tulos. Luottamus puolestaan vahvistaa uskoa, joka puhdistuksen tiellä vähitellen muuttuu kokemuksen kautta tiedoksi. Etsintä ja kamppailu voivat lähteä liikkeelle, tapahtua tässä aivan arjen keskellä, hiekkalaatikolla ja ostarilla, siinä samalla, kun opetelemme arkirakkautta läheistemme kanssa. Jeesus toi rakkauden ihmisten keskuuteen, arkeen, sinne missä tavalliset ihmiset ovat; sysityt ja syrjityt, portot, varkaat, halveksitut ihmiset, ihmiset, joista ei ole kenellekään mitään hyötyä.

Puhdistuksen tie on liikkeelle lähtö. Kehitys tällä tiellä johdtaa lopulta myös meidän sukupuolisuuteen sidotun rakkauselämämme muutokseen. Eräs mies kysyi Forum Humanumin

rakkautta käsittelevän luentosarjan keskustelussa, mitä me sitten teemme, kun kaikki ovat pyhimyksiä. Mitä hauskaa meillä sitten on? Mitenkä ihmissuku maapallolla jatkuu? Se oli hyvä kysymys. Aina kun on kysymys kehityksestä, on jätettävä jotain taakseen, aina luovuttava saadakseen jotain uutta. Luovuus sananakin pitää tämän asian sisällään (luovu+uus), mutta itseään ei pidä pakottaa. Henkiselle kehitystielle – poisantamisen, luopumisen, anteeksi antamisen ja epätietoisyyden rakkauden tielle – ei voi mennä väkisin. Rakkaus elää vapauden ilmapiirissä. Pakottaminen kääntyy aina jossain vaiheessa itseään vastaan. Sukupuolisuudesta voi kasvaa ulos siinä vaiheessa, kun entinen ei enää tyydytä ja tuleva houkuttelee jatkuvasti yhä enemmän. Meidän on vakuututtava siitä, että henkisen rakkauden kokemukset ovat enemmän kuin mitä fyysinen rakkaus tarjoaa. Jos tätä uskoa ei ole, ei tahdo löytyä motivaatiota lähteä yrittämään. Motivaatiota meissä kasvattavat vanhempien veljämme puheet ja kirjoitukset, joissa he paljastavat kokemuksiaan kosmisesta rakkaudesta. Luennon pitäjä sitten vastasi kysyjälle, että sitten kun ihminen on niin pitkällä, hän voi tehdä ihan mitä haluaa! ”Vain sillä ken on vapaa, valmis lähtöön, on voimaa murtaa tottumuksen kahleet”, laulaa Hermann Hesse. Kun vanha käytäntö ei enää vie eteenpäin, on luonnollista tarttua uuteen.

Pekka Ervast raottaa meille sitä tulevaisuutta, joka meille miehinä ja naisina keskinäisessä rakkaudessaamme joskus koittaa. Hän sanoo kirjassaan Johanneksen evankeliumi: ”Ikuisen elämän saavuttaminen on siis kaikista pisin ja vaivalloisin tie. Se on suuri salaisuus, joka saavutetaan ainoastaan siten, että ihminen kokonaan osaa muuttaa sukupuolivoiman sisäiseksi, henkiseksi voimaksi.” - ”Miten luominen tapahtuu tässä näkyvässä maailmassa, se on tämän näkyvän maailman asia. Rakkaus, joka on oleva tuon luomisen takana ja ehtona, ilmenee siinä, että kaksi sydäntä sykkii samalla tavoin”. Ja Ervast jatkaa: ”Ja me inhimillisinä olentoina olemme juuri oppimassa elämän ja rakkauden läksyä ja oppimassa sillä tavoin, että nousemme ylöspäin takaisin. Kun olemme oppineet nyt, että sydän sykkii toista vastaan ja syleilyssä luomme”, sanoo Ervast kauniisti sukupuolirakkaudesta ja jatkaa - ”Niin meidän täytyy oppia

rakastamaan sillä tavoin, että katselemme toisiamme silmiin ja sillä tavoin luomme (luomme uutta elämää). Se vaatii meiltä jo suurta ihmeellistä puhtautta. On suurenmoinen ponnistus ihmissielulle edessään, ennen kuin hän tulee sellaiseksi enkeli-ritariksi, että hän katselee toista silmiin ja rakastaa sillä tavoin, ei sen lähemmin.”

Uskon, että olemme pitkällä matkalla kohti suurta yhteyttä, suurta veljeyttä ja ykseyttä. Tällä hetkellä voin ajatella, että me ikään kuin soitamme orkesterissa, jossa soolosoittimina on heliseviä vaskia ja kiliseviä kulkusia ja lyömäsoitinostossa tyhjiä tynnyreitä. Joskus silloin tällöin saamme nauttia taiteilijavierailuista; meille käy joku opettamassa soittoa, joka värähdyttää ja koskettaa kaikkien sydämiä. Joku sellainen mestari, joka soitollaan virittää ihmiset kuuntelemaan suurta laulua – niin kuin Jeesus Kristus, niin kuin Fransiskus Assisilainen tai kuin Väinämöinen. Kaikki he ovat kuulleet sfäärien musiikkia. Mutta sitä voi vain harvoin kuulla täällä. Me emme osaa sitä vielä kuulla, vaikka sfäärien musiikki soi kaikkialla. Vain ne muutamat meistä, jotka ovat harjoittaneet ja virittäneet itsensä tarpeeksi herkiksi, pystyvät siihen.

Muistan kuvan, joka liittyy tähän. Se kuva on peräisin yhdestä elämäni suurista elokuvakokemuksista, neuvostoliittolaisen elokuvaohjaajan Andrei Tarkovskin elokuvasta *Stalker*. Kun elokuvan kolmikko: tiedemies, kirjailija ja opas, johdattaja eli *Stalker* ovat palanneet tutkimusmatkaltaan tuntemattomalle vyöhykkeelle, jossa he ovat lopulta jakaneet yhteisen henkisen kokemuksen, palaa *Stalker* jälleen kotiinsa synkkään hökkeliin, katkerana nalkuttavan vaimon ja raman tyttären luo, maisemaan, jossa atomimiilut varjostavat saastuneita rantoja. Ainoa lohtu on rämä matkaradio, joka vaimeasti soittaa Ludwig van Beethovenin yhdeksännen sinfonian suurta finaalia: *Oodia Ilolle*.

Paavalin sanat: ”Nyt minä näen ikään kuin kuvastimessa, mutta silloin minä näen silmästä silmään”, muuttuivat: täällä me kuulemme kuin rikkinäisestä matkaradiosta, mutta siellä me kuulemme elävää musiikkia. Me soimme silloin itse elävää musiikkia. Helisevän vasken ja kilisevän kulkusen soittajia tai

tyhjien tynnyrien rumpuja ja palikoita on nyt alettava treenata sellaiseen vireeseen, että niillä voisi soittaa sfäärien musiikkia – sitä kaikkiallisen rakkauden universaalista musiikkia, jota suuret säveltäjät tai vihityt, kuten filosofi Platon, ovat joskus kuvanneet?

Kysymys on meidän jokaisen oman soittimen virittämisestä. Soitin olemme me. Soitin on pidettävä kunnossa ja rakastettava sitä, sillä sellaista soitinta ei ole toista tässä kosmosessa. Se on viritettävä soimaan mahdollisimman puhtaasti. Se on viritettävä rakkaudella, ja se on viritettävä ja harjoitettava soimaan rakkautta, muuten ei synny harmoniaa. Tämä kaikki on mahdollista. Universumin soittokunta odottaa uusia soittajia, joita valmistuu pikku hiljaa Telluksen musiikkikoulusta. Sfäärien soittokuntaan mahtuu. Me kaikki yhdessä tulemme kerran soittamaan siinä orkesterissa. Jamit tulevat olemaan taivaalliset.

Vuorisaarnan viisautta

Käsittelen tässä luvussa Vuorisaarnan niitä osia, jotka jäävät autuudenjulistusten, Isä meidän -rukouksen ja Jeesuksen viiden käskyn ulkopuolelle. En puutu kaikkiin kohtiin, koska monet kysymykset ovat tulleet jo aiemmin esiin. Käytän edelleen lähteenä Pekka Ervastian Vuorisaarnan suomennosta siksi, että kirja ja Ervastian kommentaarit avaavat ajattelua uuteen suuntaan. Ne haastavat näkemään tuoreesti tästä suuresta puheesta jotain sellaista, jota ei ole helppo heti havaita.

Kristikunnan merkittävin opetuspuhe on ongelmallinen teksti monessa suhteessa. Se on ensiksikin sidottu aikaansa, puhuttu ihmisille, jotka elävät toisenlaisessa sosiaalisessa ja kulttuurisessa todellisuudessa kuin me. Se avautuu monenlaisille tulkinnoille; Vuorisaarnaakin voi lukea kuin piru Raamattua. Lisäksi Jeesuksen etiikka on sekä vaativaa ymmärtää että viedä käytäntöön. Vanhan testamentin kymmenen käskyä olivat 2000 vuotta sitten, ja ovat tänäänkin, vaikeita toteuttaa. Kuitenkin Jeesus sanoi, että ei hän ole tullut vanhaa lakia kumoamaan, vaan täyttämään sen. Jeesuksen viisi käskyä ajavat Mooseksen kymmenestä vaativuudessaan vielä pidemmälle. Ne ovat luonteeltaan hienovirtteisempiä ja enemmän yksilön sisäistä todellisuutta puhuttelevia. Ne eivät enää ole lakiin perus-

tuvaa pakkoa, vaan herättelevät meissä henkilökohtaisempaa vastuuta omasta käyttäytymisestäämme. Rangaistuksilla pelotteleminen on kääntymässä siihen suuntaan, että osaamatonta autetaan näkemään, että hän väärällä toiminnallaan tai toimimattomuudellaan aiheuttaa vahinkoa ennen kaikkea itselleen.

Edellä sanotun voi nähdä myös toisin, niin kuin kaiken tässä näkyvässä todellisuudessa. Voi ajatella, että olisi omituista, jos koko ihmiskunnalle tarkoitettu henkinen opetus olisi helppoa tai ongelmattonta. Entä Onko vuorisaarna todella vanhentunut? Onko se niinkään sidottu aikaansa ja kulttuuriinsa? Väitän, että vuorisaarna on edelleen ajankohtainen kaikilta keskeisiltä osiltaan, jos sitä tulkitaan oikein, jos osataan paneutua sen henkeen. Tässä ongelmassa meille uusi näkökulma voi olla myös se, että me emme olekaan ensimmäistä kertaa näitä asioita opettelemassa tai emme ole ensimmäistä kertaa näitä elämänohjeita vähättelemässä ja välttelemässä.

Vuorisaarnan opetusten voima on niiden kauaskantoisuudessa, josta helposti syntyy se vaikutelma, jopa vakaumus, että sen elämänohjeet ovat liian vaikeita toteuttaa. 2000 vuotta on tehty töitä eikä tämän pidemmällä olla! Juuri siksi viisaat muistuttavat meitä kärsivällisyyden ja sanoisinko suomalaisittain sisun merkityksestä. Vuorisaarnan elämänohjeiden pitäminen mielessä on tärkeää. Samoin yritys noudattaa niitä silloin ja senkin jälkeen kun yrityksessämme epäonnistumme. Se kasvattaa meissä oikeanlaista nöyryyttä ja välttämätöntä kärsivällisyyttä. Emme hevin usko tätä, koska meidät on niin opetettu lapsesta pitäen uskomaan, että meillä on aikaa vain tämä elämä. Armo on sitä, että me saamme aloittaa uudestaan vaikka epäonnistuisimmekin – tässä elämässä ja tulevassa. Armo näyttäisi olevan paljon keskeisemmässä asemassa idän uskonnoissa, jotka ymmärtävät jälleensyntymisen lainalaisuuden kuin länsimaisessa kirkollisuudessa, joka edelleen tahtoo perustaa oppinsa pakottamiseen ja helvetillä uhkaamiseen. Jumalan armo ei onneksi ole kirkon tulkinnan varassa. Alkaa olla jo aika nähdä, että oppi iankaikkisesta kadotuksesta on sovittamattomassa ristiriidassa sovituksen ja sovinnon käsitteiden kanssa.

Vuorisaarnaa pitäisi pyrkiä ymmärtämään kokonaisuute-

na. Jos kykenisin katsomaan tuota kirjoitettua totuutta Pyhän hengen näkökulmasta, voisin ymmärtää sen kokonaisuutena. Mutta koska olen vain tavallinen pulliainen, joudun tyytymään tieteen käyttämään menetelmään, pilkkomiseen ja osittamiseen. Toisaalta tällaisessa tarkastelussa on apuna intuitio ja se, millaisia ajatusyhtymiä ja assosiaatioita vuorisaarna minussa synnyttää. Tällä lailla vuorisaarnaa lähestyessä se avautuu eri elämäntilanteissa aina uutena paljastaen jotain sellaista, joka juuri nyt on sen lukijalle hänen omassa kasvussaan ajankohtaista. Tällaisista havainnoista on meille kaikille aina iloa silloin, jos oivallukset voivat laukaista meissä joitain lukkoja ja avata silmiämme näkemään uuden, aikaisemmin kokeilemattoman asenteen tai toiminnan tarpeellisuuden.

Jeesuksen opetus vuorella alkaa lyhyellä johdannolla, joka kuuluu näin: ”Ja nähdessään kansanjoukot hän nousi vuorelle; ja kun hän oli istunut, tulivat hänen opetuslapsensa hänen luokseen. Ja avattuaan suunsa hän opetti heitä sanoen: ”Autuaita ovat köyhät hengessään”.

Maan suola ja maailman valo

Jeesuksen puhe alkaa autuudenjulistuksilla, jonka jälkeen teksti jatkuu: ”Te olette maan suola, mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi? Se ei kelpaa enää mihinkään muuhun kuin ulosheitettäväksi ja ihmisten tallattavaksi”. Tässä kuten monessa muussakin vuorisaarnan kohdassa Jeesus kannustaa opetuslapsiaan ja kaikkia seuraajiaan ja kohottaa heidät tärkeään asemaan. Mitä sitten on maan suola? Suola oli 2000 vuotta sitten arvokasta ainetta. Sitä etsittiin maasta, kaivettiin, puhdistettiin, se oli varjeltu kalleus. Suola on ainetta, jolla kyetään säilyttämään pilaantumattomana se, mikä on elämiseen tarvittavien tarvikkeiden olemassaololle välttämätöntä. Ravinnosta puhuessaan Jeesus puhuu leivästä sekä aineellisesta että henkisestä miehestä. Henkistä leipää säilyttämään Jeesus tarvitsee maan suolan – opetuslapsensa, seuraajansa.

Suola on ainetta, joka tekee työnsä palvelijana, se on parhaimmillaan silloin, kun sitä käytetään oikeaan tarkoitukseen,

säilyttämään yli aikojen henkinen leipä. Voi ajatella myös niin, että maan suola on se voimallinen aine ja mauste, joka saa tämän maallisen elämän maistumaan. Mauste, joka herättää tämän elämän jonkinlaisesta tympeyden tilasta maukkaaksi, herkulliseksi, nautittavaksi. Yliaineellinen leipä ja maan suola ovat hengen ja aineen yhdistelmä, joka saa elämän maistumaan.

Pekka Ervast lähestyy tätä asiaa myös hieman eri näkökulmasta ja puhuu kommentoissaan tätä kohtaa ”attikalaisesta suolasta”. Ilmaisua käytetään, kun puhutaan hienovaraisesta, ivallisesta sukkeluudesta. Ervast viittaa latinan suola-sanaan: sal, joka suorastaan voi merkitä älyä ja terävyyttä. Jeesuksen sanoissa on siis mukana merkitys: ”Te olette maan äly”. Ervast tarkentaa tätä ajatustaan vielä ja sanoo: ”Kaukana siitä, että Jeesuksen seuraajat olisivat ”yksinkertaisia, ”hyviä” mutta ”tyhmiä”, ovat he päinvastoin kaikista terävimmät, järkevimmät ja älykkäimmät ihmisten kesken. Mutta heidän järkensä ei lamautta eikä kuoleta toisten järkeä; se ei ole meluavaa iltulitusta, vaan se elähdyttää, se tunkee luihin ja ytimiin, se antaa voimaa ja makua sielulliselle ravinnolle, se on yhdysiteenä ylemmän ja alemman välillä; se välittää taivasta maan päälle, valoa pimeyteen.”

Suolan käyminen mauttomaksi on voiman katoamista silloin, jos siihen suhtaudutaan välinpitämättömästi tai sitä ei harjoiteta tai jos ei muusta syystä halua käyttää saatua kykyä. Silloin se on kuin kynttilä, johon on saatu valo, mutta joka pannaan vakan alle. Tästä Jeesus myös puhuu. Hän sanoo: ”Te olette maailman valo, ei saata olla piilossa kaupunki, joka sijaitsee ylhäällä vuorella. Eikä kynttilää sytytetä ja panna vakan alle, vaan kynttiläljalkaan ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville.”

Mikä sitten on maailman valo? Jeesus sanoo maan suola, mutta maailman valo, joka tuntuu olevan vielä jotain enemmän, jotain jonka vaikutus ulottuu koko universumiin. Meidän maailmamme valo on tietysti aurinko. Se, jonka Jumala antaa paistaa niin pahoille kuin hyvillikin. Auringossa on elämän lähde; myös kaiken maapallolla kasvavan ravinnon lähde. Okkultisesta katsoen aurinko on meidän planeettakuntamme

henkinen keskus, valtava älyn ja rakkauden liittokunta, jota ilman me menehdymme. Kun Jeesus puhuu maailman valosta, tulevat myös mieleen sanat valosta, joka loistaa pimeydessä, mutta pimeys ei sitä käsitä. Samoin kuin attikalainen suola on järjen symboli, sitä on myös valo. Puhutaanhan meilläkin järjen valosta.

Auringon merkityksen kytkeminen tuo tähän ajatukseen mukaan myös rakkauden ulottuvuuden. Maailman valo ei ole vain kylmää järkeä, vaan rakkauden, viisauden ja totuuden valoa. Kaiken kaikkiaan Jeesuksen puhe opetuslapsista maailman valona ja maan suolana sälyttää opetuslapsille ja seuraajille valtavan kehitystehtävän ja vastuun, joka ennakoi valoa kantaville myös valtavia henkisiä visioita.

Jeesus päättää tämän kohdan sanoen: ”Niin loistakoon teidän valonne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät isääne, joka on taivaissa.” Hän muistuttaa, että kiitos kuuluu yksin isälle. Opetuslapsen ei tarvitse odottaa kiitosta ja ylistystä itselleen. Jeesus palaa samaan asiaan myöhemminkin, kun hän puhuu hyvistä töistä ja paastosta. ”Kavahtakaa, ettette suorita lainmukaisia tekojanne ihmisten edessä sitä varten, että he teitä katselisivat; muutoin ette saa palkkaa isältänne, joka on taivaissa. Sen tähden kun osoitat teossa myötätuntoasi, älä soita torvea edelläsi, niin kuin teko-pyhät tekevät synagogissa ja kaduilla saadakseen ylistystä ihmisiltä. Amen, sanon teille: heiltä jää palkka saamatta.”

Suureen tehtävään ja suureen vastuuseen liittyy aina kiusaus – vaara tulla ylpeäksi. Kun ihminen kehittyessään saa hengen valoa ja henkisiä voimia ja kykyjä, hän osaa selittää asioita oikein ja viisaasti. Hänelle on hänen ponnistelunsa kautta annettu tietoa ja kykyjä, joita muut ihastelevat ja kadehtivat. Vaara on silloin lähellä. Hyvin tarkasti ja aina täytyy opetuslapsen muistaa, että kaikki viisaus, kyvykkyys ja henkinen osaaminen on annettu hänelle, jotta hän paremmin osaisi palvella ja rakastaa lähimmäisiään. Jos me mitään käsitämme tästä palvelemisestä, jonka tulee tapahtua rakkauden hengessä, ei siihen voi kuulua minkäänlainen ylvästely eikä pöyhkeily.

Mielenkiintoisia ovat Jeesuksen tässä yhteydessä esittämät

sanat: ”Isäsi, joka näkee salassa korvaa sinulle” Antaessaan meille rukouksen, Jeesus sivuaa jälleen samaa asiaa. Hän sanoo: ”Vaan kun sinä rukoilet, mene kamariisi ja suljettuasi ovesi, rukoile Isäsi, joka on salassa; ja isäsi, joka näkee salassa antaa sinulle”. Jeesus tietää, että opetuslapsen sisäisessä hengenelämässä rukouksessa ja paastossa, joka sitten heijastuu ulkoiseen toimintaan, on aina ajankohtainen kysymys motiivista. Miksi me teemme kaikenlaisia henkisiä harjoituksia? Mitä me niillä tavoittelemme? Mitä me tällä toiminnallamme pyrimme saamaan ja saavuttamaan? Kysymme sitä itseltämme ja sitä kysytään meiltä. Tästä syntyy ajatus, että mielen oikeasta hallinnasta, oikeasta meditaatiosta ja rukouksesta syntyy ajan mittaan sisäinen tietoisuus, sellainen ajatuselämä, joka ohjaa ihmisen ulkoista toimintaa, niin, ettei hänen koko ajan tarvitse miettiä toimintansa motiiveja.

Jeesus sanoo yhtäältä, että opetuslapsen tulee olla maailman valo ja maan suola, mutta toisaalta, että vasen käsi ei saa tietää mitä oikea tekee. Miten se on mahdollista? Siten, että tietoisuuden tulee olla niin syvää ja niin korkeata, että se on mennyt jo refleksitasolle, kehomme muistiin. Me olemme niin harjaantuneet lähimmäisen palvelutyössä, että oikea sisäinen motiivi ja oikeat ajatukset syntyvät automaattisesti. Vanha Upanishadien lause kuuluu: ”Sinä tulet siksi mitä ajattele”. Tämä on puhdistuksen tien jokapäiväinen prosessi.

Kun ajattelemme Jeesuksen sanoja: ”Sinun Isäsi, joka on salassa, palkitsee sinut tai korvaa sinulle”, voi tietysti tulla siihen tulokseen, että oikea teko, oikea rakkauden työ on jo palkinto sinänsä. Se luo maailmaan hyvää mieltä, mikä taas on melkein sitä, mitä me sanomme onneksi. Ihmisen toiminta täällä on rakennettu niin, että hän pyrkii ja tavoittelee aina jotain ja kysyy, mitä tästä on hyötyä. Pekka Ervast tarkentaa tätä kohtaa vielä, kun hän sanoo: ”Ettei Jeesus mitään ulkoisia palkintoja tarkoita, sen te ymmärrätte muutta mutkitta. Mutta, että hän jotakin tarkoittaa, jota voi kuvata käsitteellä ’palkka’ se on myös selvä. Tämä palkka on osaksi semmoista mikä seuraa itsestään asian luonnosta, osaksi jotain odottamatonta, ylenpalttisuudellaan yllättävää. Ja mikä se semmoi-

nen lienee”, kysyy Ervast, ” mikä muu kuin se omantunnon rauha, iloinen mieli ja sisäinen autuus, jota aikoinaan seuraa tunnustettu asema näkymättömässä taivasten valtakunnassa. Kun näitä, kuten itämaalainen sanoisi, hyvien töittemme ja pyrkimystemme karmallisia seurauksia ajattemme, emme ol- lenkaan ihmettele Jeesuksen puhetta palkinnoista. Sillä voiko suurempaa palkintoa, suurempaa taivaallista lahjaa, suurempaa jumalallista armonosoitusta kuvitella kuin kansalaisyhteisyyttä hengen maailmassa, kuolemattomuutta ja ikuista elämää?”

Kaikki virtaa

Tämän jälkeen seuraa vuorisaarnassa Isä meidän -rukous, jonka jälkeen Jeesus puhuu ihmisen suhteesta tähän näkyvään maailmaan, aarteisiin, mammonaan – yleensä näihin meidän jokapäiväisen elämämme huoliin. Hän sanoo: ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päällä, jossa turmelee koi ja ruoste, ja jossa murtautuvat varkaat sisään ja varastavat. Vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaassa, jossa ei turmele koi eikä ruoste, ja jossa eivät murtaudu varkaat sisään eivätkä varasta. Sillä missä aarteesi on, siellä on sydämesi.” Samalla kaavalla toimii ajatus: ”Missä ovat ajatuksesi, siellä ovat myös sinun energiasi”.

Jeesus opettaa meille tässä kohdassa, että kaikki se, mitä me olemme elämältä saaneet, ja kaikki se, mitä me täällä saamme, on lainaa ja lahjaa. Meille on annettu, jotta itse osaisimme antaa edelleen niille, jotka tarvitsevat. Sen maallisen, mitä me olemme keränneet, sen Jeesus kehottaa antamaan pois. Tämä on elämän virtaamisen auttamista. Jeesus on kierrätysideologian suuri profeetta. Paavali muistuttaa, että Jumala rakastaa sitä, joka osaa iloisesti antaa. Antamisen tapa ja motiivi ovat tärkeitä. Jos ihminen ei ymmärrä virtaamisen, sisään- ja uloshengityksen, tärkeyttä – niin kuin usein on – hän pyrkii aina pysäyttämään elämän virtaamista. Hänen on hyvin vaikea käsittää, että kaikki koko ajan muuttuu ja virtaa. Se on elämän laki.

Me koetamme pysäyttää tätä virtaamista, jotta tuntisimme olevamme turvassa. Luomme erilaisia tukoksia ja patoja virtaamiseen. Keräämme rahaa ja tavaraa, luomme omaisuus- ja

materiaalikasautumia, tavararöykkiöitä. Haluamme pysäyttää tilanteen aina silloin, kun se näyttää meidän kannaltamme olevan edullisimmillaan. Luulemme, että elämän voi jähmettää paikalleen tai että jostain tilanteesta voi nauttia ikuisesti. Jokaisessa elämässä kestää aina tavattoman kauan, ennen kuin me muistamme, ettei näin pidä tehdä. Elämä on kehitystä, evoluutiota, alituista muutosta ja kasvua. Mitä tapahtuu, jos me tukimme ja patoamme elämän virran. Ei elämä lopeta virtaamista, vaikka me pysähdymme. Elämä virtaa meidän ohitsemme, se kiertää meidät kuin vesi. Joskus se tempaa meidät mukaansa kuohuihin ja saattaa kestää kauan ennen kuin selviämme kuiville. Tällainen on ehkä harvinaisempaa. Yleensä elämä kunnioittaa vapaata tahtoamme ja antaa meidän istua nakkottaa rahakasamme tai omaisuusröykkiömme tai pelkästään jähmettyneen tunne- tai asenneläjämme päällä. Sitten vain jossain vaiheessa heräämme kysymään, että mitenkä se elämä näin virtasikin meidän ohitsemme.

Vastaanottamisen ja antamisen jatkuva virta pitää yllä elämän hengitystä. Tavallinen ajatusmallihan meillä on se, että jos me annamme jotain toiselle ihmiselle, synnytämme mielessämme vastapalvelun odotuksia ja alamme miettiä, mitähän tämä ihminen vuorostaan meille antaa. Teemme myös palveluksia ja hyviä töitä ja jäämme odottamaan, että ihmiset olisivat meille kiitollisia ja kehuisivat meitä. Tällaisista asenteista ja odotuksista syntyy keskinäisiä selkääntaputtelukerhoja ja hyvistä teoista tulee kauppaa. Elämän virtaavuuden laki toimii toisin. Jokainen tosihyvä teko poikii uusia tekoja, mutta seuraamukset eivät tule vastapalveluksina heti takaisin meille. Hyvät työt kantautuvat eteenpäin ja hyvien tekojen ketju laajenee. Juice Leskinen kertoi kerran ajatusleikin tarttuvasta haukotuksesta. Ajatella, että joskus kävisi niin, että haukotus tarttuessaan kiertäisi maapallon ympäri ja saisimme aikojen päästä suuhumme takaisin kerran liikkeelle lähettämämme oman haukotuksemme? Haukotus kertoo vielä hapen puutteesta, mutta kun samaa kierrätysajatusta ajattelee hyvien tekojen kannalta, henki kulkee jo paremmin.

Elämän toimintatapa on rakkaus, joka ei odota vastapalvelu-

ja. Se elää ja hengittää elämän virrassa. Antaessaan meille rakkauden käskyn, Jeesus muistuttaa tästä samasta asiasta: ”Sillä, jos te rakastatte vain niitä, jotka teitä rakastavat, mitä palkkaa teille siitä on? Eivätkö publikaanitkin tee samoin?” Rakkaus jää pyörimään liian pieneen piiriin. Piirin ulkopuolisista tulee muukalaisia, veljeys ei laajene. Siteeraan ystäväni joogaopettaja Timo Myllykankaan kiteytystä rakkauden kaksoiskäskyn tulokinnasta. Jeesus sanoi: ”Rakasta Herraa sinun Jumalaasi kaikesta mielestäsi ja kaikesta sielustasi ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi”. Kun ihminen elää maailmassa tietoisena tästä Jeesuksen ohjeesta ja alkaa tajuta vähitellen, että missä ikinä hän onkin, hän on Jumalan rakkauden kohteena. Meitä rakastetaan aina, koko ajan, teimme me mitä tahansa. Kun ihminen tämän josain elämänsä vaiheessa oivaltaa, hän alkaa miettiä, miten hän voisi jollain tavalla vastata tähän rakkauteen. Silloin hän voi tulla tietoiseksi siitä, että se, millä tavalla voimme sen tehdä, on vastata Jumalalle rakastamalla häntä toisissamme. Tämä palveleminen on sitä aarteiden keräämistä taivaaseen, josta Jeesus puhuu. Se rakkaus jää tänne maailmaan virtaamaan meidän perintönämme. Mutta se rakentaa myös meidän taivastilaamme.

Elämä kannattaa

Samalla kun Jeesus puhuu vuorisaaressa mammonasta, hän kehottaa opetuslapsiaan lakkaamaan murehtimasta ulkoisista asioista ja heittäytymään eräänlaiseen taivaalliseen huolettomuuteen.

Tietysti me välttelimme tätä Jeesuksen kehotusta viimeiseen saakka ja selittelemme, että täytyyhän meidän huolehtia itses-
tämme. Mitä se sellainen vastuuttomuus on, ettemme itses-
tämme huolehdi? Keksimme verukkeita, koska uskomme ei ole tarpeeksi vahva. Vetäydymme vastuullisuuskysymyksen taakse, vaikka tosiasia on kyse siitä, että pelkäämme heittäytyä elämän kannateltavaksi. Vastuu meidän tulee ottaa toisistamme. Jumala ottaa vastuun meistä. Tämä on rakkauden kaksoiskäskyn yksi aspekti.

Se uskoon perustuva hyppy, joka tässä tapahtuu, on paljon puhuttanut ajattelijoita, jotka ovat miettineet irtipäästämisen prosessia. Usein on niin, että ihminen täytyy pakottaa viimeiselle reunalle, ennen kuin hän on valmis hyppäämään. Silloin ei ole enää muita vaihtoehtoja. Kun ihminen on joskus uskaltanut heittäytyä elämän varaan, hän voi sanoa: Olisin pudonnut, ellen olisi hypännyt. Jossain olen kuullut lauseen: ”Useimmat meistä vajoavat, vain harvat sukeltavat.”

Jeesus päättää tämän jakson lauseeseen: ”Älkää siis huolehtiko huomisesta, sillä huomina tulee huolehtimaan itsestään. Riittää joka päivälle oma vaivansa”. Tämäkin pieni lause, sisältää hyvin paljon ajattelemisen aihetta ja tuntuu, että se juuri näihin aikoihin elää voimakasta tulemistaan etsivien ihmisten tietoisuuteen: On elettävä nyt, ei huomisessa, josta ei tiedä, kummeko sitä koskaan, eikä eilisessä: mennyt ei ole enää elettävissä. On elettävä nyt, tehtävä tästä hetkestä jatkuva nyt. Pekka Ervastin ja Uno Poreen, Ruusu-Ristin entisten puheenjohtajien käyttämä sanonta oli: ”Taivasten valtakunta valloitetaan äkkiryynnäköllä” liittyy tämän asian oivaltamiseen. Miettimättä, mikä on ollut tai pelkäämättä, mitkä ovat seuraukset, on hypättävä tähän hetkeen, otettava totuudesta kiinni juuri nyt. Jos piru lukee Raamattua, hän tietysti näkee tässäkin lauseessa kehotuksen ja mahdollisuuden täydelliseen vastuuttomuuteen. Eletään vain nyt eikä ajatella huomisen sukupolvia eikä välitetä menneisyyden opetuksista.

Puhuessaan aarteista, joita meidän tulisi kerätä taivaaseen ja suhteestamme mammonaan, on keskellä Jeesuksen puhetta pieni muutaman lauseen mittainen ajatus, joka voisi viitata edellä sanottuun. ”Ruumiin kynttilä on silmä. Jos siis silmäsi on vilpitiön, niin koko ruumiisi on valoisa. Mutta jos silmäsi on paha, niin koko ruumiisi on pimeä. Jos siis valo sinussa on pimeyttä, kuinka suuri onkaan pimeys”.

Pekka Ervast sanoo tässä kohdin pelkistetysti, että ruumiin valo on ihmisellä aina järki. Kun järki on kirkas, on koko ruumiis terve. Ajattelun puhtaus kumpuaa ihmisestä oikeana elämäntapana. Ervast on tulkinnassaan varmaan oikeassa. Itselleni tulee näistä lauseista mieleen suomalainen sanonta: Silmämme

ovat sielun peili.

Se mitä meissä tapahtuu sisällä, näkyy silmistämme, katseestamme. Emme voi piilotella ajatuksiamme, katseemme paljastaa meidät. Kun opetuslapsi on kulkenut puhdistuksen tietä ja tehnyt henkisiä kokemuksiaan, hän saa myös voimia, joiden käyttöön Jeesus tässä viittaa. Nämä voimat, jotka vaikuttavat ihmisiin, virtaavat meidän silmiemme kautta. Siksi Jeesus kiinnittää huomiota ajatuksen ja motiivien puhtauteen. Tämä kohta liittyy vuorisaarnan alun lauseisiin, jossa Jeesus puhuu opetuslapsistaan maailman valona. Samoin tämä kohta tuntuu liittyvän vuorisaarnan lopulla oleviin Jeesuksen varoituksiin vääristä profeetoista. ”Sen tähden kavahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat luoksenne lammasten vaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia. Heidän hedelmistään te tunnette heidät. Eihän orjantappuroista voi koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita. Näin jokainen hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, mutta huono puu tekee pahoja hedelmiä.”

Väärä profeetta tunnetaan siitä, että hänen ruumiinsa ei ole valoisa. Hänen työnsä laadusta kertovat työn hedelmät. Meidän tulee terävöittää erottelukykyämme, ettemme lähde seuraamaan vääriä ihmisiä. Varoitus tuntuu tällä hetkellä hyvin ajankohtaiselta. Pätevä mittapuu, jolla aina voi tarkistaa asian, on edelleen vuorisaarnan etiikka. Jeesuksen opetus ei ole vanhentunut. Sitä ei ole vielä edes laajamittaisesti alettu harjoittaa. Toisaalta voisi sanoa, että meidän tulee yleensäkin olla tarkkoina, jos seuraamme joitain profeettoja, joitain ihmisiä. Jeesukselle näyttää riittävän, että me etsimme sitä Jumalan valtakuntaa, joka meissä jo on.

Vuorisaarnan lopussa Jeesus puhuu joogastaan ahtaana porttina ja kaitana tienä. Hän sanoo: ”Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on väljä ja se tie leveä, joka vie kuolemaan, ja monta on niitä, jotka siitä menevät sisälle; mutta se portti on ahdas ja se tie kaita, joka vie elämään ja harvat ovat ne, jotka löytävät sen.” Tällä hetkellä liikkuu mediassa monenlaista henkistä suunnannäyttäjää, joiden puheita kannattaa aina verrata Jeesuksen opetuksiin. Ne ovat perusta, kallio, jolle rakennettu kestää; laki josta piirtokaan ei häviä. ”Ihmeiden” tekijöitä ja

erilaisia mestareita tulee nykyaikana esiin joka tuutista, mutta sitä tosiasiaa on vaikea sivuuttaa, että meidän itsemme täytyy ensin ponnistella. Mikään kosminen enkeli, säde tai Maitreja ei meitä pelasta, jos emme itse halua pelastua ja tee työtä sen eteen.

Tämän jälkeen ja tähän liittyen Jeesus puhuukin vielä tunnetun vertauksensa kalliolle rakentamisesta: ”Sen tähden voidaan jokaista, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrata älykkääseen mieheen, joka rakensi huoneensa kalliolle. Ja rankkasade lankesi ja virrat tulivat ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä huonetta vastaan, mutta se ei kaatunut, sillä se oli perustettu kalliolle.” Teosofiassa nähdään Jeesuksen opetus, hänen etiikkansa, hänen joogansa universaalina perustana. Tulee monenlaista uutta opettajaa, uutta profeettaa, uutta henkistä kehitysjärjestelmää. Kaikkia näitä uusia oppeja voi aina verrata tähän peruskallioon. Se on ihmisen kasvun mittapuu.

Jeesus päättää saarnansa lupaukseen, joka liittyy edellä sanottuun. Vuorisaarnan viimeinen ohje kuuluu: ”Anokaa, niin teille annetaan, etsikää niin te löydätte; kolkuttakaa niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan. Ja mikä on se mies teidän joukostanne, joka, kun hänen poikansa pyytää häneltä leipää, antaa hänelle kiven, taikka kun tämä pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen. Jos siis te, jotka olette pahoja, tiedätte antaa hyviä lahjoja lapsillenne, kuinka paljon enemmän Isänne, joka on taivaissa antaa hyviä niille, jotka häneltä anovat!”

Vuorisaarnan viimeiset lauseet ovat lupaus avusta niille, jotka apua pyytävät. Pyytäminen, anominen ja rukoileminen kertovat uskosta, eivät vielä sen vahvuudesta, mutta uskosta kuitenkin. Ne kertovat myös suhteestamme korkeimpaan. Kuulen usein minua viisaampien myös kysyvän, miksette te ihmiset kysy. Kokemus osoittaa, että kannattaa kysyä. Me kysymme tavallisesti kaikilta muilta, mutta emme osaa kysyä emmekä pyytää sisimmältä Itseltämme. Viisaat eivät lakkaa toistamasta että kaikki viisaus on ihmisessä. Ongelma lienee siinä, että epäilemme luottaa itseemme, emme usko sisäiseen intuitioom-

me, sisäiseen jumaluuteemme. Kun katsomme ympärillemme, huomaamme pian, että yllättävän vähän näyttää lopulta olevan niitä, jotka ovat anoneet, etsineet tai kolkuttaneet tosissaan. Kuinka moni on uskaltanut vakavissaan kolkuttaa valtakunnan portilla päästäkseen sisään? Onko niin, että mieluummin menemme valtavirran mukana? Emme uskalla pyytää elämäämme valoa, koska se paljastaa ”likaiset nurkat” meissä. Onko niin, että emme haluakaan parantua, vaan otamme mieluummin lääkettä, joka karkottaa oireet? Entä mitä sitten, kun kolkuttavalle avataan? Mitä silloin tapahtuu? Yritän avata tätä kysymystä viimeisessä luvussa sen verran kuin nykyinen ymmärrykseni antaa siihen mahdollisuuksia.

Hurahtamisesta valaistumiseen

Liikun tässä viimeisessä luvussa aralla alueella. Tajunnan laajenemiskokemuksista puhutaan yleensä varoen. Niihin kyllä viitataan ja sanotaan ehkä jotain kierrellen, mutta että lähdettäisiin puhumaan enemmän itse tapahtumasta, on harvinaisempaa. Sanat osoittautuvat yleensä riittämättömiksi kuvaamaan näitä tapahtumia. Jeesuksen jooga, joka tähtää harjoittajansa yhtymiseen korkeampaan tietoisuuteensa, on mestarimme meille antama järjestelmä, jossa tajuntaa ja tietoisuutta avarretaan ajatus- ja elämisharjoittelulla. Se on turvallinen henkinen kehitystie, joka avaa väyliä lopullisiin päämääriin, joita ihmiset kaikkialla maailmassa tavoittelevat.

Kun ihmiset puhuvat hurahtamisesta, valaistumisesta ja muista ns. henkisistä kokemuksista, käydään keskustelu yleensä mielikuvien, kuulopuheiden ja ennakkoluulojen tasolla. Kun keskustelupiiriin tulee ihmisiä, joilla näihin kokemuksiin on henkilökohtaista kosketuspintaa, muuttuu keskustelun sävy yleensä suvaitsevammaksi ja kunnioittavammaksi. Tällä hetkellä ymmärrän, että kysymys on saman ilmiön, tajunnan laajenemiskokemuksen eri asteista. Hurahtamista voisi kuvata tajunnan laajenemisen lähtölaukaukseksi ja valaistumista jo lo-

pullisemmaksi päämääräksi tajunnan kirkastumisen tiellä.

Hurahtamisen ja valaistumisen väliin sijoittuu ilmiö, josta hurahtamisen ohella tässä varsinaisesti puhun. Kutsun sitä valaistumiskokemukseksi. Silloin ei puhuta vielä valaistumisesta. Valaistumiskokemus on hurahtamisen tavoin lyhytaikaisempi, ohimenevä. Silti se yleensä jättää pysyvän, voimakkaan muistijäljen. Valaistumiskokemuksesta voidaan suurella todennäköisyydellä sanoa, että se on muistutus edellisissä elämissä saavutetuista vastaavanlaisista kokemuksista. Kyseessä on ns. ”kannustusvilautus”. Muistutus päämäärästä ja siitä, että olet oikealla tiellä. Valaistuminen taas on ns. lopullinen tajunnan laajentuminen. Se on pysyvä tila. Senkin taso syvenee ja muuttuu, mutta siinä on selkeä ero edelliseen. Valaistumiskokemusta voi verrata salaman hetkelliseen väläykseen tai valojen räpsäytykseen, kun valaistumisessa ”valo” jää pysyvästi päälle.

Hurahtaminen on oman kulttuurimme luoma, hiukan epä-määräinen arkinen käsite. Sitä käytetään ns. uskoon tulemisesta. Se on aina ihmisessä yhtäkkinen tajunnantilan muutos, joka seuraa siitä, että henkinen todellisuus avautuu tai ”ilmestyy” ihmiselle, puhuttelee tätä. Näin tapahtuu myös valaistumiskokemuksessa. Teosofiassa käytetään tätä termiä kuten itäisissä henkisissä traditioissa. Niissä puhutaan siitä, että ihminen on päässyt kosketuksiin oman korkeamman minänsä kanssa, puhutaan myös Kristus-tietoisuuden syntymisestä. Ero hurahtamisesta ja valaistumiskokemuksessa on siinä, että valaistumiskokemuksessa ihminen on selkeämmin tietoinen siitä, mitä hänelle on tapahtunut. Valaistumiskokemus edeltää valaistumista, ja antaa esimakua siitä, millaisessa tilassa valaistunut pysyvästi voi olla.

Ajallemme tyypillistä on, että ihmiset vierastavat, kaihtavat ja pelkäävät näitä kumpaakin, sekä hurahtamista että valaistumiskokemusta, ennen muuta tietysti edellistä. Paradoksaalista kyllä, on myös niitä, jotka rakastavat ja kaipaavat, suorastaan janoten ponnistelevat näitä molempia kohti. Vielä on ihmisiä, jotka jossain elämän tilanteessa haluavat hurahtamisen uhalakin tulla uskoon, koska se usein on viimeinen mahdollisuus pelastautua tuholta, esim. alkoholismilta, rikosten aikaansaa-

masta umpikujasta tai vaikkapa helvettiiloja aiheuttavasta epätoivoisesta huumekoukusta. Tunnettua on, että se yleensä on viimeinen pelastuskeino.

Henkisissä pyrkijöissä on myös niitä, jotka kammoavat hurahamista niin paljon, että ovat mieluummin valmiita jättämään kaikki pyrkimyksensä sille tasolle, että vain päässään jäävät teoretisoimaan asioita ja tieteellisen etäältä tutkimaan näitä elämän suurimpia mysteeriöitä. Tämän tien ääripäässä voimme nähdä tapauksia, joissa ihminen on valmis ennemmin jopa luopumaan elämästään kuin ”hurahtamaan”, kun luulee joutuvansa naurunalaiseksi entisten ystäviensä silmissä. Tässä voi jo olla kysymys siitä, että joillekin on tavattoman vaikea nöyryyä Elämän edessä. Yleisesti ottaen kuitenkin hurahtaminen, niin kuin sanakin ilmaisee, näyttytyy ulkopuolisille selittämättömältä sekoamiselta. Ihminen on tässä joutunut tekemisiin voimien kanssa, joita hän ei hallitse ja joiden viestiä hän ei oikein kykene tulkitsemaan, jolloin itse viesti ja koko kokemus alkaa näyttää kyseenalaiselta.

Myös valaistumiskokemusta pidetään meillä vieraana, sitä oudoksutaan. Koko käsite tulee muualta kuin omasta kristillisestä traditiostamme. Siihen suhtaudutaan itämaisena kumma-jaisena tai jonkinlaisena new age -haihatteluna. Se voi ajatuksena houkuttaa ja siitä saatetaan leikillisesti puhua trendikkäissä piireissä. Se voi tuntua tavoiteltavaltakin, mutta tahtoo lopulta jäädä liian etäiseksi: ” Kuinka minä bussinkuljettaja tai teknii-kan liseniaatti voisin mitenkään valaistua? Mitä se sellainen on? Enhän minä mikään joogi tai profeetta ole; ei se minulle kuulu”. Mitä lienee koko valaistumishöpötys, uususkovaisten humpuukia?”

Koko kysymyksenasettelussa hurahtamisesta valaistumiskokemukseen lähtöolettamukseni kuitenkin on – toistan sen vielä – että kysymys on saman ilmiön eri asteesta. Yhteistä niille on niiden subjektiivisuus. Ne ovat puhtaasti, henkilökohtaisia kokemuksia. Kun ihminen on tekemisissä oman hallintakykynsä ulkopuolella olevien voimien kanssa, hän on tekemisissä sellaisen ilmiön kanssa itsessään, jota hän ei tavoittelustaan huolimatta ole kyennyt ennakoimaan. Kokemuksen tuntematto-

muus ja ennakoimattomuus onkin se, mikä yleisesti ja kautta linjan kaikkia meitä arveluttaa ja pelottaa.

Toinen näkökulma tähän yleismaailmalliseen ilmiöön on, että näistä kokemuksista on myös puhuttu ja kirjoitettu paljon, niitä on yritetty selittää tavan takaa. Esitelmässään professori Jaakko Hämeen-Anttila kertoi islamin perusteista ja sufilaisuudesta, joka on esoteerista islaminuskoa. Hän sanoi, että islamissa ei saa puhua Jumalasta, Jumalan kokemisesta ja siksi Islamissa on valtavasti kirjallisuutta, joka puhuu tästä asiasta kiertoilmaisuin ja vertauskuvoin. Tämä kertoo myös siitä, että ilmiö on tuttu eri uskonnoissa. Meillä kaikilla on sama Jumala.

Kertomuksia on niin monia, koska kokemuksia on monia. Kaikille kokemuksille on ominaista se, että tällaiset suuren voiman kokemisen hetket, nousun hetket, ovat askelmia ihmisen todelliseen kukoistukseen. Kaikilla sen asteilla ylistetään Korkeinta Voimaa, Luoja, Allahia, Jumalaa, Buddhaa jne. millä tahansa nimellä me korkeinta voimaa kutsumme. Kun me näitä portaita tarkastelemme, voidaan lähtökohtana pitää ajatusta siitä, että ihminen ei ole fyysinen olento, joka on täällä kokemassa ajoittaisia välähdyksiä hengestä. Ihminen, jokainen meistä, on henkinen olento, jonka koti on hengen valtakunnassa ja jonka tehtävä on tulla tästä asiasta tietoiseksi täällä maailmassa ja kasvaa ilmentämään hengen valtakuntaa ja sen lainalaisuuksia omassa elämässään. Tehtävämme on tuoda hengen valtakuntaa tänne aineen, maan ja materian tasolle, jotta kaikki pääsisimme kasvamaan tästä pimeyden väkivallan, vihan ja kaikkinaisen kärsimyksen maailmasta veljeyteen, rakkauteen ja valoon.

Tajunnan laajeneminen on sen kokeneiden ihmisten mukaan ihaninta, tärkeintä ja merkittävintä, mitä ihmisen elämässä voi tapahtua – riippumatta pääosin edes sen kokemuksen henkilökohtaisesta sisällöstä. Totuuden verhon raottuminen, koko ihmisen tietoisuuden kirkastuminen on aina elämää mullistava kokemus. Täytyy muistaa, että kyseessä on tapahtuma, josta käytetään nimitystä uudestisyntyminen. Kun kosminen todellisuus puhuttelee ihmistä, Jumala puhuttelee ihmistä, eikä

se ole verrattavissa mihinkään arkipäiväiseen. Se on täysin poikkeuksellista. Se, jos mikä, on äärimmäinen, extreme-kokemus.

Totta on se, että me emme tiedä päivää emmekä hetkeä. Herran tiet ovat tutkimattomat. Kukaan meistä ei kykene sanomaan, milloin on se hetki, jolloin Jumala tai Pyhä Henki haluaa ihmistä puhutella. Mutta kun ihminen tähän puhutteluun antautuu, kun hän sen sallii, rukoilee tai tahtoo koko sydämensä, voi tajunnan valaistuminen tapahtua. Jumalallinen viisaus ja valo valtaa silloin ihmisen tajunnan kaikella voimallaan ja kaikella loistollaan, kuvillaan ja rajattomilla mahdollisuuksillaan näyttää tälle, mikä on ihmisen elämässä tärkeää. Se on se totuuden kirkas valo ja ilo, joka herättää pimeydestä ja unesta ja paljastaa jotain maailmankaikkeuden todellisuusluonteesta.

Jumalainen valo

On tärkeää nähdä, että jumalainen valo ja viisaus tässä kokemuksessa vastaanotetaan aina ja vain siihen tajunnantilaan, mikä sen kokevan ihmisen tietoisuudessa vallitsee. Ihmisen tajunta ei voi ottaa vastaan enempää valoa ja viisautta kuin mitä hänen tietoisuutensa kykenee ymmärtämään, vaikka tässä tilanteessa siltä tuntuisikin. Teosofisen seuran perustaja, mestarinen oppilas Helena Petrovna Blavatskylta on peräisin vertauskuva valaistumisesta. Hän vertaa ihmisen normaalitilaa pimeään huoneeseen, jossa ihminen haparoi esineiden keskellä ja yrittää löytää tästä maailmasta ja elämästä jotain järkeä ja järjestystä. Valaistumisessa tapahtuu se, että Joku sytyttää valon huoneeseen, ja kaikki näyttäytyy uudessa valossa ja huoneessa on kaikki tavarat paikoillaan ja kohdallaan.

Hurahtamiseen sisältyvä ongelma tulee esiin varsinaisesti valaistumistapahtuman jälkeen. Se on siinä, että hurahtavalla ihmisellä ei ole useinkaan ollut juuri mitään selkeää käsitystä elämän tarkoituksesta. Hän on enemmänkin karttanut hengellisyyttä, henkisyyydestä puhumattakaan. Hän on saattanut viettää vaikka minkälaista elämää, kulkenut niin sanottua laveaa tietä, tai sitten on niin nuori, että asiat eivät vielä ole ehtineet hahmottua. Tällaisella lavean tien kulkijalla on ehkä jonkin-

lainen muistiin painunut kokemus siitä, miten esimerkiksi kirkossa on selitetty näitä asioita. Kun tällainen ihminen kokee usein elämän pimeissä huoneissa aikansa kompuroituaan joutuneensa nurkkaan ja rukoilee avuksi Jumalaa tai Jeesusta viimeisessä hädässään, saattaa hänen kohdalleen osua uskon tulemisen armo. Jumalainen tietoisuus valaisee hetkeksi aikaa tuon ihmisen tajunnan ja hän näkee todellisuuden totuuden kirkaassa valossa.

Tapahtuneen tulkinnat

Silloin ihminen alkaa etsiä selitystä tälle ihmeelliselle tapahtumalle eikä hän tiedä muuta selittäjää kuin jonkin lahkon, heluntai- tai Jehovan todistajien seurakunnan tai kirkon. Nämä sitten selittävät ihmiselle, että nyt sinä olet pelastunut. ”Jeesuksen sovintoveressä sinä olet puhdistunut”. Tämän tapaisia kirkollisia sloganeita käytetään, joita tämä kosmista kokemusta maistaa saanut ei oikein ymmärrä. Mutta hänen kokemustaan tulkitaan ja hänelle sanotaan, että nyt sinun täytyy julistaa muillekin tätä Jumalan pelastumistapahtumaa ja Jumalan armoa. Ihminen saattaa jäädä tämän selityksen kanssa siihen. Me näemme näitä ”hurahtaneita” tuolla asematunnelissa ja kaduilla huutelemassa: ”Jeesus pelastaa!”, ”Ottakaa Jeesus vastaan, että ette joudu kadotukseen”.

Heidän ilosanomansa, tuo valtava ilon, onnen ja autuuden kokemuksensa voi supistua ahtaaksi, ahdistavaksi, mustavalkoiseksi henkilökohtaisen pelastumisen ilmoitukseksi ja toisaalta – siltä näyttää – myös tuomion sanomaksi. Yleensä tapahtuman tulkinta on se, että hän tässä vain on pelastunut ja muut eivät. Ongelmaksi muodostuu se kirkon dogmi, että toiset pelastuvat ja toiset joutuvat iankaikkiseen helvetin tuleen. Tämä selittää hyvin myös sen, miksi hurahtaneisiin suhtaudutaan niin kiusaantuneesti ja penseästi.

Ulkopuolisen penseyden lisäksi hurahtanut ihminen voi joutua myös vaikeuksiin omiensa kanssa. Häntä saatetaan painostaa niin, että hänen on pysyttävä omassa seurakunnassaan tai lahkossaan. Sen ulkopuolella ei ole pelastusta. Epätietoisuuteen

liittyy vielä se, että tajunnan laajenemistapahtuman vaikutus ihmisen tietoisuudessa hiljaa hiipuu eikä ihminen yleensä voi jäädä autuuden tilaan pitkäksi aikaa. Voi tietysti käydä onnekkamminkin. Ihminen voi saada oikeanlaista opastusta hengellisiltä veljiltään. Mutta ns. uskontojen uhreja on myös paljon.

Jos sitten katsomme ja voimme ymmärtää jotain siitä, mitä voi tapahtua valaistumiskokemuksessa. Yleisesti voi ihmistä, joka voi tällaiseen kokemukseen tulla, kutsua totuuden etsijäksi. Tällainen henkilö hakeutuu tai joutuu elämän kuljettamana tilanteisiin, jossa totuus elämän tarkoituksesta ja ihmisen ja Jumalan paikasta siinä alkaa kiinnostaa häntä. Hän saa tietää tai ainakin uskoo ja aavistaa, että totuus ei ole vain yhden uskonnon tai uskontokunnan omaisuutta. Totuuden täytyy olla jotain enemmän, jotain kattavampaa. Hän tutkii, uskontoja ja maailmankatsomuksia, filosofiaa jne. Lopulta tutkimukset ja kirjat eivät enää vie eteenpäin. Kirjojen sisältämiä ohjeita ja suurten viisaiden mestareiden etiikkaa on pakko alkaa toteuttaa käytännössä. Asioiden totena pitäminen, se, että uskot ajatuksissasi että jokin asia on näin, ei ole uskoa. Se on totena pitämistä. Todellinen usko on toimintaa ja tekoja.

Tällä tiellä, jota voi kulkea jonkun suuren henkisen opettajan johdolla, totuuden etsijä voi joutua tilanteeseen, jossa hän käsittää, että omat voimat eivät riitä. Hän on liian heikko. Hänen täytyy saada apua. Hän etsii sitä, pyytää sitä, Silloin hänelle voi tulla apu. Jumalainen viisus valaisee hänen tajuntansa ja hän saa kokea valtavan taivaallisen voiman ja ilon tunteen. Hän on astunut elämänsä suurimman askeleen henkisellä tiellä. Hän ymmärtää totuuden valossa, mitä on armo. Hän näkee vastaansanomattoman kirkkaasti, miten tärkeää on rakkaus, veljeys. Valaistumisen kokemus on usein kosminen ykseyden ja veljeyden kokemus. Siinä nähdään uusin silmin ne yhteiskunnan hylätyt, jotka tulevatkin ensimmäisiksi. Ihminen tuntee luissaan ja ytimissään, että hän on yhtä kaikkien maailman ihmisten kanssa. Hänen lukemiensa pyhien kirjojen viisus alkaa hänelle vähitellen paljastua. Hänen sydämessään vallitsee rakkaus, ennen kokematon myötätunto ja anteeksianto.

Tämän jälkeen nousee pian kysymys: Entä sitten? Valaistumiskokemuksen saaneen ihmisenkin ongelma nimittäin on se, että hän ei kovin kauaksi aikaa voi jäädä näiden korkeiden kosmisten energioiden valtaan. Kokemukset puhuvat, että useimmissa tapauksissa tuo valtava ykseyden ja rakkauden täyttämä valaistumiskokemus totuudenetsijässä himmenee. Mutta jos hän osaa sitä hyödyntää elämässään, hänelle jää pysyvä henkinen pääoma, talentti. Hänen kapasiteettinsa kasvaa ja hän voi käyttää sitä monenlaiseen rakastavaan palvelutyöhön: sosiaaliseen auttamiseen, opettamiseen, luovaan taiteelliseen työhön jne.

Kristus-tietoisuuden leimahduksessa, hurahamisessa ja valaistumiskokemuksessa, on varmasti yhteisiä tekijöitä. Mutta niissä ja niiden seurauksissa on suuri ero. Niin sanottu hurahantanut tai uskoon tullut ihminen omassa tietoisuudessaan, ajattelee pelastuneensa, pääsevänsä kuoleman jälkeen taivaaseen. Hän tuntee olevansa lunastettu, hän on päässyt perille. Hän kokee tulleen jollain lailla valmiiksi. Valaistumiskokemuksessa taas ihminen tulee ja pääsee kokonaan uuden elämän alkuun. Hän tulee ensi kerran vakuuttuneeksi niistä valtavista kosmisista kehitysmahdollisuuksista, jotka hän on kirkkaasti oivaltanut. Nyt ne alkavat avautua hänen edessään askelina kohti uusia tajunnallisia maailmoita. Kyseessä on kosminen kehitystie, kosminen evoluutio, jossa omat mahdollisuutemme näyttäytyvät hetkeksi ja pääsemme osalliseksi siitä taivaallisesta energiasta, joka meitä auttaa kulkemaan uuteen suuntaan.

Saattaa näyttää siltä, että väheksyisin uskoon tuloa ja pitäisin vain valaistumiskokemusta tavoiteltavana. Asia ei ole näin ja on näin. Tajunnan laajeneminen kaiken kaikkiaan, hurahamisesta valaistumiseen saakka, on luonteeltaan syvästi paradoksaalinen tapahtuma. Niin kuin koko elämämme syvimmiltään on. Lähtökohdiltaan on kysymys siitä, että Jumala puhuttelee ihmistä, joka ei tiedä Jumalasta juuri mitään, tai jonka kosmista voimaa ja kaikkivaltiuutta hän ei voi käsittää. Samanaikaisesti Jumala taas tietää tästä puhuteltavastaan kaiken. Tulos tällaisessa kohtaamisessa on ihmisen tajunnassa aina paradoksaalinen. Se on täydellisen sisäisen voiman ja luovuuden, ykseyden säkenöivä

hetki, jossa ihminen voi oivaltaa minuutin aikana kymmeniä tai satoja totuuksia. Tunnepuolella tajunnan laajeneminen on aina universaalisen rakkauden kokemus. Se on hämmentävää, sillä rakkaus on Jumalan keskeinen olemuspuoli. Totaalinen rakkauden kokemus hävittää hetkessä myös ihmisestä pelon. Asematunnelissa pyörivä hurahtanut on hänkin uskomattoman rohkea. Ei hän mitään pelkää. Hän julistaa sitä, minkä tuntee tietoisuudessaan oikeaksi.

Valitettavaa ja surullista on, että hurahtaminen yleensä jakaa ihmiset aina. Pelastus koskee hurahtaneella häntä itseään ja hänen uskonveljiään. Muut joutuvat iankaikkiseen piinaan. On itsestään selvää, että tällainen julistus alkaa ennen pitkää syödä julistajansa omaakin voimaa ja uskottavuutta. Tajunnan laajentumisen kokenut julistaja usein lopulta joutuukin puhumaan omia ja uskonveljiensä puolitotuuksia. Hän on aivan oikeasti tullut ”uskoon”. Mutta hän ei usko tietoon. Hän uskoo vain, että usko, jonka hän on saanut tässä kokemuksessa tai sen seurakunnallisessa selityksessä, pelastaa hänet iankaikkiseen elämään.

Valaistumiskokemuksen saanut on varmasti myös hämmennyt ja miettii lujasti tapahtuman perimmäistä viestiä. Hänellä on nyt kokemusperäinen lupaus siitä, että usko voi alkaa muuttua tiedoksi, kasvaa elämännäkemykseksi, jonka taustalla on voimakas kokemus ihmisten ja elämän ykseydestä ja hänen omasta merkityksestään. Kokemus antaa hänelle jatkossakin voimaa panna uskoansa uudelle koetukselle.

Edellä kuvatussa erossa kiteytyy vanha jako kahteen, ensinnä: Kristus meidän puolestamme Kristus pro nobis, jolla kirkollisessa puheessa tarkoitetaan, että Kristus on kuollut meidän puolestamme ja sovittanut kaikki syntimme kuolemallaan. Ja toinen ajatuskulku: Kristus meissä, Kristus in nobis. Se on se uinuva jumalkipinä jokaisella meillä sisimmässämme. Se on heijastus siitä kosmisesta Kristuksesta tai Kristus-prinsiipistä, joka on Jumalan alkukuva täydellisestä ihmisestä. Kyseessä on se henkinen prinssiippi, kosminen Kristus, joka laskeutui Jeesukseen, jonka Jeesus vastaanotti, joka hänet kokonaan täytti Jordanin kasteessa. Jeesuksesta tuli Kristuksen täyttämä, mutta

Jeesus on eri asia kuin kosminen Kristus. Tämä on vaikea asia, mutta halusin sen kuitenkin tässä ottaa esille. Pekka Ervast valaisee tätä asiaa monessa kirjassaan.

Kristus meidän puolestamme – tämä, niin kun Pekka Ervast sanoo – munkkien keskiajalla keksimä ajatus ja dogmi, johti aikanaan kirkossa voimassa olevaan sijaissovitusoppiin. Sillä tarkoitetaan sitä, että pelkästään se, että uskomme Jeesuksen lunastavaan kuolemaan, eli pidämme sitä totena, pyyhkisi pois meidän syntimme, vapauttaisi meidät vastuusta kaikista aiemmista tekemisistämme. Näin me olisimme tässä ”uskossamme” valmiit taivaan iloon. Mutta tulemmeko me yhdessä elämässä valmiiksi. Onko elämä hasardia, jota julma Jumala on pannut meidät pelaamaan?

Teosofian lanseeraama ajattelu ja tulkinta, jota sanotaan aikain viisaudeksi, taas lähtee siitä, että tämä Jumalan kuva on meissä (Ihminen on luotu Jumalan kuvaksi). Se on Kristus meissä. Sen tietoon tuleminen avaa portit taivasten valtakuntaan, josta Jeesus puhuu, joka on korkea tietoisuuden ja henkisen voiman, henkisen toteutumisen tila. Siitä lähdetään eteenpäin uusin voimin uudella rakkaudella, uudella toivolla, auttamaan ihmisveljiä. Ei käännyttämään, vaan lohduttamaan, lisäämään ymmärrystä, vahvistamaan ihmisiä sillä tiedolla, että tätä maailmaa kuitenkin lopulta hallitsee järki, sopusointu ja rakkaus.

Meidän jumalakuvamme olisi nyt aika uudistua. Ehkä jo sitten, kun 2000 vuotta on kulunut Jeesuksen ylösnousemuksesta, kristillinen kirkkomme alkaa suhtautua vähän kriittisemmin siihen jumalakuvaan, jonka vanha juutalainen paimentolaisuskonto kehitteli kohta kolme tuhatta vuotta vanhoihin tarpeisiin. Jeesus itse lanseerasi meille jo toisenlaisen Jumalan, mutta anteeksi antava ja rakastava Isä ei ole sopinut koskaan kirkon valtapolitiikkaan, vaikka yksityisiä Kristuksen seuraajia onkin suvaittu.

Mietiskellessäni ajatusta Kristus meidän puolestamme, tuli mieleeni toinen ilmaus samasta asiasta. Sitäkin käytetään ehtoollisen asetussanoissa. Siinä sanotaan: ”Tämä on minun ruumiini, teidän edestänne annettu”. Me emme normaalisti

tee mitään eroa näiden kahden sanonnan välillä: edestänne ja puolestanne. Jos nyt ajattelemme käännöstä teidän edestänne, sisältyy siihen se vivahde, että joku tekee meille ”eteen” jonkin asian. Tätä termiä käytetään esimerkiksi teatterissa. Harjoituksissa ohjaaja voi sanoa: ”Minä teen nyt tämän teille eteen, malliksi.” Hän tarkoittaa silloin: ”Näin minä haluan teidän sen tekevän”. Kun kirkon hellimässä lunastusajatuksessa Kristus meidän puolestamme, meidän ei oikeastaan tarvitse tehdä mitään, korostaa ajatus – Kristus meidän edestämme – Jeesus Kristuksen roolia esikuvanamme ja opettajanamme, jolloin nousee aivan toiseen arvoon kuin nyt se, mitä Jeesus Kristuksena meille opetti ja myös se, mitä ihmisysharjoituksia ja läksyjä hän meille antoi.

Ajatuksella Kristus meidän puolestamme voi eräältä kannalta kyllä olla myös se sisältö ja tulkinta, että Jeesus Kristus on tehnyt jotain sellaista, mitä meidän ei ole tarvinnut tai mitä emme ole osanneet tehdä. Näinkin asia on. Jeesus nimittäin perusti ihmiskunnan kanssa niin sanotun Uuden liiton. Tässä liitossa kaikilla meillä on mahdollisuus tavoittaa Kristus-tietoisuus päivätajunnassamme. Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Tietäjät kertovat, että Kristuksen aura ympäröi nyt koko maa-planeetan. Me elämme siinä kaikki. Tällaisen muutoksen henkisellä kehitystiellä Jumalan voideltu, Jeesus nasaretilainen sai aikaan. Hän avasi uuden tien ja sanoi: ”Minä olen tie”. Sen hän teki meidän puolestamme. Hän teki sen ensimmäisenä meistä. Eikä se tietenkään silloin tarkoita sitä, ettei meidän tarvitsisi kulkea perässä ja seurata tätä esimerkkiä. Olisihan melkoisen omituinen ajatus se, että joku on avannut uuden tien jumaluuden tulla meihin, tai uuden tavan meille kohdata Jumala, että meille riittäisi se, että uskomme näin olevan ja että mitään muuta meidän ei tarvitsisi tehdä.

Ei uusi liitto toteudu sillä, että yksi tekee työn ja muut uskovat, että se on tehty. Liittolaissuhde ainakin maallisessa kielenkäytössä edellyttää sitoutumista liiton tavoitteisiin. Ei liittoa rakennettu ilman elävää esimerkkiä, ilman toimintaohjeita ja tavoitetta. Jeesuksen suuri esimerkki ja vuorisaarnan opetukset kiteyttävät Uuden liiton toimintaperiaatteet; ne joille se perus-

tettiin. Ei se tyhjästä syntynyt. Periaatteet ovat luettavissa Jeesuksen opetuksissa ja hänen elämässään ristiinnaulitsemiseen ja ylösnousemukseen saakka. Avainlause perässä tuleville ”liitoutuville” on ennen muuta: ”Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä”. Siinä on Uuden liiton voima. Tästä syystä ihmetyttääkin se, että tämä lause on uusimmassa Raamatun käännöksessä muutettu kuuluvaksi: ”Jumalan valtakunta on teidän keskuudessanne”. Lähes kaksi tuhatta vuotta voimassa ollut käännös huomattiinkin nyt vääräksi? Tulee miettineeksi istuiko komiteassa ainuttakaan ”asiantuntijaa”, jolla olisi kokemusta siitä, mitä Jeesus tässä lauseessaan todella on tarkoittanut. Toki Jumalan valtakunta on myös meidän keskuudessamme. Tässä nyt vain on kyse siitä, mistä ja miten sitä valtakuntaa kannattaa lähteä etsimään.

Kun Jeesus viimeisellä ehtoollisella käskee opetuslapsiaan muistamaan häntä ja hänen esimerkkiään, hän sanoo: ”Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan ja tämä on minun vereni, joka teidän edestänne vuodatetaan”. Jeesus Kristus on suurin esimerkki, joka on elänyt ja kuollut meidän edestämme (pro nobis), jotta mekin osaisimme joskus vielä kuolla yhtä uljaasti, antaa ruumiimme sen esimerkin mukaisesti, suhtautua kärsimykseen yhtä suurella tyneydellä, olla vastaamatta pahaan pahalla, voittaa paha ja kuolema rakkaudella, antaa hengen voittaa aine.

Jeesus viittaa ehtoollisen asetussanoissaan oman verensä vuodattamiseen. Se vuodattaminen oli tuon puheen aikana vasta tulossa. Hän käskee opetuslapsiaan muistamaan ehtoollisen asetussanat. Vielä lukemattomissa sodissa te joudutte vertanne vuodattamaan. Mutta tulee toinenkin aika. Nyt ollaan solmimassa sitä liittoa, jossa me emme enää vuodata toistemme verta. Uuden liiton ihminen antaa mieluummin oman verensä kuin vuodattaa veljiensä verta. Se on Jeesuksen suuri esimerkki. Veri on elämän voima. Ei sitä ole tarkoitettu valutettavaksi maahan ja hukkaan väkivaltaisissa konflikteissa. Näin sille Kristukselle, joka on meissä, annetaan kaikki valta, myös valta meidän henkemme yli.

Palataan vielä tähän itse kokemukseen. Tajunnan laajenemi-

sessä ihmistä koskettaa aina universaalinen rakkaus. Kaikessa rakkauden kosketuksessa on aina jotain samaa; ihan maallisen lemmenkin kosketuksessa eli rakastumisessa. Siinä heijastuu kerran vallinnut ykseys. Rakastumiskokemuksessakin olennais- ta on rohkeus antautua, päästää irti, luovuttaa omavoimaisuus- destaan, siitä, että minä hallitsen ja kontrolloin tätä prosessia; uskallus ja tahto heittäytyä korkeamman voiman, rakkauden kannateltavaksi.

Antautuva tajunnan laajentumiskokemus on aina autuaallinen riippumatta ollenkaan, kuinka kauan se kestää. Sinä astut siinä omalta osaltasi ehdoitta vastaan sitä rakkautta ja vapautta, joka vapauttaakin sinut aivan uudenlaiseen, ennalta aavista- mattomaan tilaan, jossa rakkaus on elävänä sinussa ja tunnet, mitä todellinen vapaus ja vastuu ovat. Tässä kosmisessa rak- kauden kokemuksessa sinä olet arvokas. Sinun elämälläsi on merkitys. Sinulla on tehtävä. Olet ottanut elämän vakavasti. Nyt Elämä vastaa sinulle ja näyttää todelliset kasvonsa. Sinä otat vastaan vapauden, rakkauden ja vastuun ja alat tehdä niistä näkyvää todellisuutta tähän maailmaan, tähän todellisuuteen. Mitä tietoisempi on mieli, sitä suurempi on valaistumiskoke- muksen anti ja sitä selkeämpi on yleensä myös viesti, jonka tässä kokemuksessa saa.

Näin edellä sanottu oikeastaan vain painottaa sitä seikkaa, että on olennaista ja tärkeää, minkälainen on tajunnansisältösi, miten olet sitä kehittänyt, miten olet tajuntaasi puhdistanut ja minkälaisia tavoitteita olet itsesi suhteen asettanut. Jokaisen, joka saa taivaallisen viestin, on syytä tulkita sen sanomaa hiljai- suudessa, tarkkaan ja perusteellisesti, parhaan ymmärryksensä mukaan. Paradoksaalista tietysti on se tosiasia, että uskoon tulo jopa hurauttaminen, tajunnan kirkastuminen tai valaistuminen ovat kaikki aina Jumalan armolahjaa ja Hän varmasti tietää, mikä on oikea hetki tälle tapahtumalle.

Jos ja kun me tätä armolahjaa lähdemme tavoittelemaan, saattaa olla että joudumme tekemisiin kirkollisen uskon kes- keisen käsitteen niin sanotun vanhurskauttamisopin kanssa. Kansankirkkomme piirissä pidetään ymmärtääkseni edelleen lujasti kiinni tämän suuria kiistoja ja rajanvetoja kirkkojen

sisällä herättäneen opin ”oikeasta” tulkinnasta. Perusteiltaan dogmissa on kysymys ihmisen pelastumisesta. Ihminen pelastuu tämän opin mukaan yksin Jumalan armosta. Sillä, tekeekö ihminen ”hyviä tekoja”, ei ole merkitystä. Jumalan armo yksin ratkaisee. Jos ajattemme asiaa jälleensyntyminen ja karman näkökulmasta edellä kuvattujen tajunnanlaajenemiskokemusten kannalta, asettuu uskon perusdogmi toisenlaiseen valoon. Jälleensyntyvä ihminen ei tarvitse pelastusta iankaikkisesta kadotuksesta, koska sellaista ei ole olemassa. Jumalan armo on siinä, että me saamme puhdistuttuamme kiirastulessa kuoleman jälkeen viettää lepokauden taivastilassa ja lähteä jatkamaan kehitystämme uuteen elämään; kasvamaan ja kehittymään tietoisemmiksi, rakastavammiksi, täydellisemmiksi ihmisiksi.

Jossain elämänsä vaiheessa ihminen kääntyy ja lähtee uudelle tielle. Tuhlaajapoikakin teki lopulta niin. Melko monesta meistä voisi tuo elämiänsä, luontoa ym. tuhlanut poika ihan peiliin katsomalla löytyä. Isä iloitsee, tulee vastaan, kun poika lähestyy. En mitenkään voi uskoa, että Isälle olisi yhdentekevää se, muuttaako poika elämänsä suuntaa ja lähtee kulkemaan Isää kohti eli tekemään elämässään oikeita, tosi hyviä tekoja. Isä katsoo myös kokonaisuutta ja pojan motiiveja. Yhtä mieltä voidaan olla siitä, ettei millään teoilla voi Jumalalta iankaikkista autuutta ostaa. Ei sellaista kauppaa voi Jumalan kanssa käydä. Mutta ihmisen teoilla on aina merkitys. Vilpittömät teot, joiden takana on epäitsekäs motiivi, kertovat ihmisen kokonaisuuntuneisuudesta. Näillä teoilla rakennetaan Jumalan valtakuntaa meidän keskuuteemme. Meidän kannattaisi myös henkisessä kehityksessämme ajatella muutakin kuin vain omaa pelastumistamme. Tekojemme hedelmät korjataan joka elämän jälkeen, niistä me saamme nauttia – olkoot ne sitten myrkyllisiä tai herkullisia ja puut – ne tunnistetaan hedelmistään.

Vakavasti mietitty, ”tie-toisen” valinnan tekeminen ja uuden suunnan ottaminen elämässä liittyy mielen muutokseen, uuteen asennoitumiseen, joka voi edeltää tajunnan laajenemisen kokemusta ja/tai vahvistua sen jälkeen. Sanotaan, että kun ihminen ottaa askeleen kohti Jumalaa, ottaa Jumala kymmenen askelta kohti ihmistä. Paluutie Isän luo on olemassa. Jeesuskin

puhui ”tiestä” ja sillä tiellä jo meistä voi tietoisuudessamme tulla Jumalan työtovereita veljiemme auttajia, niitä jotka ponnistelevat, tekevät henkisiä harjoituksia, palvelevat kanssakulkijoitaan, auttavat heitä näkemään kaikenlaisen tuhlaamisen ja tuhlailun lopullisen sisällyksettömyyden ja yksinkertaisen elämän rikkautta ja kauneuden. Paluutiellä sisäinen valo kasvaa ja kirkastuu elämästä toiseen.

Näiden ehkä hiukan sivupoluille johtaneiden käsitelysten jälkeen haluaisin lopuksi palata luvun varsinaiseen teemaan. On surullista, että uskontojen ja kirkkojenkaan piirissä ei aina välttämättä ymmärretä, mitä tajunnan laajenemiskokemuksessa tapahtuu. Valaiseva esimerkki oli jokin aika sitten TV kakkosen ohjelmassa, jossa haastateltiin Vasemmistoliiton puheenjohtajaa ja ortodoksinunnaa sisar Kristodulia. Hän oli jo nuorena lähtenyt luostariin Kreikkaan. Varhaisessa aikuisiässä hän sai siellä valaistumiskokemuksen. Hän antoi sen tuoman valtavan voiman, varmuuden ja ilon purkautua ja tulla esiin siellä luostarissa. Hän riemuissaan ajatteli, että kaikki muutkin ovat kokeneet Jumalan puhuttelevan heitä. Mutta ei siellä ollutkaan ketään sellaista ja luostarin johdon tilanearvio oli, että sisar Kristoduli on nyt mennyt päästään sekaisin. He halusivat panna hänet sairaalaan ja palauttaa Suomeen ja niin tapahtuikin. Täällä asia vähitellen selvisi ja sisar palasi takaisin sinne luostariin, koska hän koki sen kutsumukseksi.

On eräs valaistumiseen, hurauttamiseen ja sen kaltaisiin ilmiöihin liittyvä asia, joka kannattaa vielä tässä yhteydessä ottaa esiin. Se liittyy siihen, että toiset jäävät vaille ja toiset saavat henkisiä kokemuksia. Toiset uskaltavat lähteä tielle, ottaa Kristuksen vastaan ja toiset eivät ja ne, jotka eivät uskalla, saattavat olla kateellisia niille, jotka uskaltavat. Kansallinen helmasyntimme tällöin aina joskus näyttäytyy, vaikka sitä yritetään pitää piilossa. Kateudesta silloin on kysymys. Ja mikä ikävintä, on se, että se on aivan turhaa. Miksi se on turhaa, jos on niin kuin mainitsin, että ihminen kokee tajunnan laajenemisessa upeimman ja onnellisimman asian, jonka hän voi elämässään kokea – extreme-kokemuksen?

Siksi että universumissa vallitsee kosminen laki. Se on laki,

jossa ei ole porsaanreikiä. Se on keskinäisen auttamisen ja rakkauden laki, jonka mukaan pidemmälle päässeet aina auttavat niitä, jotka eivät ole vielä niin pitkällä. Siksi meidän planeettaammekin autetaan ulkoavaruudesta eikä sitä uhata. Pisimmälle ehtineet sisaremmet ja veljemme tunnetaan poikkeuksetta siitä, että he osaavat erityisen hyvin lohduttaa, auttaa, kantaa heikompien taakkoja. Katsokaa Jeesusta, Mahatma Gandhia, Äiti Theresaa, Äiti Ammaa; vaikkapa Veikko Hurstia. Mitäpä ihmeen kadehtimista näissä ihmisissä on, jotka kaikin keinoin itseään, jopa henkeään säästämättä yrittävät meitä palvella.

Kosminen auttamisen laki on rakkauden laki. Se vaikuttaa tässä maailmassa näkyvän todellisuuden takana ja siinäkin, vaikkamme sitä tunnista. Siksi on tärkeätä, että silmämme avautuisivat sille rakkaudelle, jota me loppujen lopuksi kaikki täällä kaipaamme. Kun katsomme ympärillemme, on pakko kysyä, mitä muuta tämä maailma kaipaa kuin rakkautta? Mutta me nukumme, emmekä haluaisi herätä, vaikka unemme ovat aika ajoin painajaismaisia. Herääminen merkitsee muutosta ja muutos on aina pelottava. Suurin osa meistä elää vielä unessa. Työtä on paljon, mutta työntekijöitä vähän. Vanha Zen-tarina kertoo mestarista ja oppilaasta:

Oppilas oli opiskellut viisautta mestarinsa jalkojen juuressa pitkiä aikoja. Väsyneenä ja turhautuneena hän eräänä päivänä sanoi mestarilleen: ”Mestari, sano minulle vihdoin, olisiko mitään, mitä voisin tehdä että valaistuisin?” Mestari vastaa hänelle: ”Oppilaani, yhtä vähän kuin voit vaikuttaa siihen, että aamulla aurinko nousee, voit vaikuttaa siihen että valaistuisit.” Oppilas penää yhä turhautuneempana: ”No miksi sitten tämä opiskelu ja harjoittelu vain jatkuu ja jatkuu?” Ja mestari vastaa: ”Jotta sinä olisit hereillä, kun aurinko nousee”.

